Marat Gabidullin

MEMORIILE UNUI MERCENAR DIN GRUPUL WAGNER

CORINT
ISTORIE

Marat Gabidullin

MEMORIILE UNUI MERCENAR DIN GRUPUL WAGNER

MEMORIILE UNUI MERCENAR DIN GRUPUL WAGNER

Traducere din limba franceză de

Alina Pavelescu

Prefaţă de Ksenia Bolşakova şi Alexandra Jousset

EDITURA CORINT
2022
ISTORIE

Tuturor naivilor care caută ideea acolo
unde ea nu există

Cuvânt-înainte al editorului

Proiectul de a edita cartea lui Marat Gabidullin s-a născut în primăvara anului 2021, atunci când am aflat de la Veronika Dorman, specialista ziarului *Libération* pentru Rusia, că jurnalistele şi realizatoarele Ksenia Bolşakova şi Alexandra Jousset pregăteau un documentar consacrat soldaţilor din Grupul Wagner: *Wagner, armata din umbră a lui Puţin,* a cărui difuzare era programată la 22 februarie 2022. Ele reuşiseră să-l intervieveze sub identitatea sa reală pe un fost comandant al unei subunităţi de mercenari. Iar acesta scrisese o carte care urma să fie publicată în Rusia, înfruntând riscurile, de Gonzo, o editură independentă. La acea vreme se vorbea mult despre respectiva armată de mercenari care, cu ocazia ascensiunii la putere a juntei militare din Mali, înlocuise trupele franceze din operaţiunea Barkhane în lupta împotriva jihadiştilor. Unele dintre abuzurile comise de Statul Islamic în Siria, în Republica Centrafricană, în Libia... începeau să fie cunoscute. Această

incursiune rusească în regiuni considerate până atunci ca fiind sub influenţă franceză intriga, deranja, neliniştea. Conştienţi de însemnătatea excepţională a mărturiei, am abordat imediat editura rusească Gonzo, apoi pe Marat Gabidullin personal, cu scopul de a-i oferi publicului francez acest text, intitulat iniţial, în mod misterios, *De două ori în acelaşi râu.*

Nu ştiam pe atunci că tensiunile care existau între Rusia şi Ucraina vor conduce la declanşarea unui război, conferindu-i acestui text o actualitate tulburătoare.

Ceea ce propune Marat Gabidullin este o mărturie unică, foarte actuală, despre forţele militare ale ţării lui. El risipeşte o parte din secretul care înconjoară organizarea lor, felul lor de a acţiona. Desigur, armata Wagner nu este armata rusă. Este o „societate militară privată” (SMP), o „Companie”[1] neoficială, care funcţionează fără grade şi a cărei existenţă este în continuare negată de către puterea din Rusia, o ţară care, culmea, interzice mercenariatul. Pentru a-şi numi camarazii de arme şi pe el însuşi, Marat Gabidullin foloseşte expresia „soldaţi improvizaţi”. Totuşi, acţiunile Wagner au fost întotdeauna exclusiv în slujba Kremlinului, fie că asta se întâmpla în Donbas, în Crimeea, în Republica Centrafricană, în

Mali sau, bineînţeles, în Siria. Ştim că azi Wagner acţionează şi în Ucraina.

De asemenea, Compania Wagner, formată în cea mai mare parte din foşti militari cu grade, acţionează tot timpul alături de armatele oficiale. Dar, deşi el şi tovarăşii lui luptă în condiţii dintre cele mai spartane, în inima munţilor îngheţaţi, niciunul dintre ei nu primeşte nici cel mai mic favor. Marat Gabidullin nu are cuvinte suficient de dure pentru a descrie incapacitatea trupelor ruse şi a Şoimilor Deşertului, aflaţi sub ordinele lui Bashar al-Assad, pentru a le denunţa corupţia, vânătoarea perpetuă de onoruri, preferinţa pentru ceremonii sterile şi dorinţa constantă de a se feri de treburile murdare.

Deşi suntem conştienţi că aceste afirmaţii pot răni, am ţinut să le păstrăm, fiindcă ele arată foarte bine resentimentul încercat de aceşti soldaţi improvizaţi, îmbrăcaţi în hanorace slinoase şi în ţinute de camuflaj cu culorile şterse, atunci când se întâlnesc cu militarii armatei regulate, în uniformele lor la patru ace.

De altfel, fără îndoială că însăşi această amărăciune şi un disconfort cât se poate de real l-au făcut pe Marat Gabidullin să scrie şi să-şi rişte siguranţa prin faptul că ridică mai multe semne de întrebare asupra puterii de la Moscova. Fiindcă el nu se fereşte să pomenească despre ciocnirea

dintre interesele politice, economice şi militare, îşi exprimă fără menajamente ranchiuna pentru lipsa totală de consideraţie arătată de puterea rusă fată de aceşti soldati-fantomă. Mărturia lui descrie, uneori în mod crud, felul în care soldaţii Companiei Wagner au fost trimişi în prima linie a luptei împotriva ISIS, echipaţi cu materiale vechi şi defecte. Vorbeşte despre arme de tip Kalaşnikov care nu mai sosesc şi pe care trebuie să le recupereze de la cadavre. Despre această carne de tun trimisă în faţa unui inamic ce terorizează întreaga lume. îi evocă pe morţi, pe mutilaţi, înfrângerile, dar şi victoriile revendicate de Rusia, fără ca vreodată Kremlinul să îşi părăsească rezerva faţă de ei sau să le arate recunoştinţă.

Acum[5], când[5] Rusia a pornit un război sordid împotriva Ucrainei, mărturia lui de „soldat improvizat” arată în sfârşit că, dincolo de tehnologie,
bătăliile se câştigă încă, în cea mai mare parte, pe teren, în lupta corp la corp, cu o barbarie pe care o credeam rămasă în alte timpuri.

[1] Acest substantiv va fi scris *Companie,* atunci când va avea sensul de firmă/societate şi *companie,* atunci când va avea sensul strict de subunitate militară tactică.

Prefaţă

Marat Gabidullin nu este un pocăit. Nu este un avertizor chinuit de mustrări de conştiinţă, care a decis într-o bună zi să se întoarcă împotriva organizaţiei din care a făcut parte pentru a o denunţa. Nu!

Marat este un soldat. Un infanterist printre alţii, simplă carne de tun. Un homo-sovieticus care poartă în sine toate schizofreniile omului rus contemporan. Este mândru că a făcut parte din forţele aeropurtate ale armatei regulate din ţara lui. Este mândru că a luptat împotriva ISIS în Siria, în calitate de mercenar al Grupului Wagner. De altfel, Marat jubilează atunci când povesteşte că a participat la operaţiunea ce a făcut posibilă recucerirea Palmyrei din mâinile islamiştilor. Palmyra, fantasma tuturor celor care visează la civilizaţiile îndepărtate şi milenare. Şi totuşi, Marat se simte oarecum jenat să admită că a servit în Wagner, armata din umbră, ilegală, aflată azi în atenţia media, acuzată de comiterea celor mai grave fapte, violuri, torturi şi crime, împotriva populaţilor civile din ţările în care a

acţionat.

Din Ucraina în Siria. Din Libia în Africa Centrală. Iar de acum în Mali.

Deschizând această carte, nu trebuie să ne aşteptăm la confesiunile unui vinovat. Povestea este marcată de contradicţiile care îl bântuie pe autorul ei. Este o poveste profund rusească, aceea a unei rupturi şi a unei mântuiri. Aventura unui soldat din întâmplare al unei armate care, oficial, nu există.

Pentru a exista, Marat a decis să scrie. Să stabilească faptele, să înscrie în marmura istoriei povestea sa şi a camarazilor săi de arme. O poveste până acum sugrumată de autorităţile din ţara lui. Căci, potrivit Kremlinului, Grupul Wagner nu există. Această forţă armată trimisă în cele patru colţuri ale lumii, potrivit hărţii intereselor regimului rus, ar fi, în versiunea oficială, doar o fantasmă a detractorilor acestui regim, în frunte cu occidentalii. întrebat de nenumărate ori despre acest subiect, Vladimir Puţin a refuzat constant să recunoască faptul că a recurs la mercenari în zonele de conflict şi a negat sistematic orice legătură între Kremlin şi Compania militară privată.

în primul rând, fiindcă mercenariatul este o activitate oficial ilegală, pasibilă de o

pedeapsă de până la opt ani de închisoare cu executare, conform articolului 348 din Codul penal. Apoi, pentru că această tăcere complice îi aduce avantaje preşedintelui rus. Trimiterea de mercenari îi permite unui stat să economisească pensiile şi salariile pe care ar trebui să le plătească soldaţilor din armata regulată. De asemenea, permite să ascunzi morţii. Marat explică: „Generalii noştri începuseră să se îngrijoreze de eventualele pierderi. Compatrioţii noştri nu aveau chef să se gândească la război ca la un eveniment care putea produce morţi. Era, aşadar, nevoie să se găsească un compromis. Unul dintre aceste compromisuri a fost să se recurgă la o structură paralelă, a cărei participare la război putea, la nevoie, să fie negată, continuând să li se arate concetăţenilor noştri o imagine frumoasă, liniştitoare, pentru ca ei să continue să fie mândri şi fericiţi, să aplaude la paradele militare din Piaţa Roşie, încântaţi de puterea forţelor noastre armate”. Şi, în al treilea rând, fiindcă Wagner îi oferă lui Vladimir Puţin un „joker”. Puterea de a practica ceea ce se cheamă „negarea plauzibilităţii”, care constă în a respinge orice responsabilitate pentru abuzurile comise de mercenari sau pentru operaţiunile care s-ar putea sfârşi prost pe teren. Un fel de a spune: „noi nu avem nicio

vină şi, dacă aveţi probleme cu Wagner, adresaţi-vă responsabililor Wagner!” Iată în ce constă întreaga abilitate a stratagemei! Wagner nu are o existenţă juridică. Este o societate-fantomă, pentru care nimeni nu îşi asumă public nici conducerea, nici acţiunile.

Totuşi, în fruntea acestei organizaţii se află doi oameni. Primul este fondatorul ei. Cel care a dat structurii acest nume surprinzător: locotenent- colonelul Dmitri Utkin, pe numele său de luptă, Wagner. Acest fost membru al GRU, serviciul rus de informaţii militare, a plecat din armată în 2013. Din 2014 a reunit în jurul său alţi veterani din forţele speciale şi a creat un grup de intervenţie rapidă pentru executare de operaţiuni punctuale în regiunea separatistă Donbas din Ucraina, aflată în război împotriva autorităţilor pro-europene de la Kiev. Grupul de mercenari capătă, astfel, numele şefului. El a ales numele de Wagner ca un omagiu adus compozitorului german şi pentru simbolistica
vehiculată de acesta. Căci Utkin este un mare admirator al celui de-Al Treilea Reich şi al lui Adolf Hitler.

Ca europeni, ne întrebăm în mod firesc cum poate un popor ai cărui părinţi şi

bunici i-au învins pe nazişti în Al Doilea Război Mondial să nutrească o astfel de fascinaţie. Admiraţia unor ofiţeri ruşi pentru nazişti poate să pară, într-adevăr, paradoxală. Răspunsul constă, parţial, în ascensiunea păgânismului panslav în Rusia. în rândurile Wagner, potrivit lui Marat, 30 până la 40% din efective sunt adepţi ai *rodnoveriei* (credinţa originară), o mişcare neopăgână slavă apărută după 1980 şi care, în chestiunile etnice, este foarte influenţată de discursul rasial german. *Rodnoverii,* aşa cum sunt numiţi, doresc întoarcerea la vechea credinţă pre-creştină ce adora forţele naturii şi afişează o voinţă naţionalistă de întoarcere la pământ, la ţarina rusă, unde poporul rus îşi va putea regăsi valorile. Antisemiţi şi xenofobi, ei susţin puritatea etnică şi segregarea rasială. Cu toate acestea, nu fac prozelitism. „Ceilalţi, creştini, musulmani sau, ca mine, non-practicanţi, rămâneau aşa cum erau”, povesteşte Marat. „Din punct de vedere religios, nimeni nu îţi impunea nimic, nimeni nu te forţa să adopţi această credinţă”. Atât doar că anumiti *rodnoveri,* ca Dmitri Utkin, au opinii de extremă dreaptă declarat neonaziste. Când servea sub comanda lui, Marat spune că a văzut un *kolovrat,* o svastică slavă, şi rune slave tatuate pe corpul lui. într-o fotografie recentă, comandantul Wagner îşi arată alte

tatuaje, printre care o *Sieg Rune* dublă (simbol al
victoriei), emblema SS-ului nazist, plasată la vedere pe gât. în rândurile acestor soldaţi improvizaţi, respectiva ideologie este larg răspândită. Pe iPad-ul unui mercenar mort, găsit în Libia, biblioteca virtuală conţinea un exemplar din *Mein Kampf.* Tot în Libia, în ruinele caselor ocupate de oamenii din Wagner s-au găsit graffiti islamofobe. Porecla lui Dmitri Utkin a inspirat, la rândul ei, o întreagă semantică. Mercenarii se numesc între ei „muzicienii”. Pe reţelele lor sociale, declară că fac parte dintr-o „orchestră”, dirijată de un „compozitor” şi care dă „concerte” în toată lumea. Este felul lor de a spune că iau parte la lupte. în videoclipurile lor de propagandă, în colţul din dreapta sus, este afişat un portret al compozitorului german.

Şi Marat Gabidullin recurge, în cartea sa, la metafora muzicală. La el, Utkin devine Beethoven, un mod de a bruia pistele, dându-i, totuşi, destul de limpede de înţeles cititorului despre cine este vorba. Autorul descrie un comandant temut de „legionarii” săi, rând pe rând vizionar şi „înspăimântător”. în total, din 2014, 10 000 de luptători, printre care şi Marat, au servit sub ordinele lui, iar azi se estimează la 5 000 numărul mercenarilor activi din Grupul

Wagner, gata să fie trimişi în flux continuu pe teatrele de operaţii din afara frontierelor rusesti.

*

Celălalt personaj-cheie din Grupul Wagner se numeşte Evgheni Prigojin; despre el, Marat nu vorbeşte deschis. Se cunosc bine, dar o datorie morală îl leagă de acesta, de când, înainte de plecarea sa din Companie, în 2019, oligarhul i-a făcut un serviciu foarte important.

Evgheni Prigojin s-a născut la 1 iunie 1960. Precum Vladimir Puţin, şi el este originar din Sankt Petersburg şi, tot ca el, a ştiut să profite de haosul postsovietic pentru a-şi face o situaţie. Fost vagabond, devenit unul dintre cei mai importanţi oameni ai Rusiei, el este produsul pur al lumii interlope în care se încrucişează membri ai serviciilor de securitate, spioni, agenţi secreţi şi foşti puşcăriaşi. Prigojin cunoaşte bine puşcăria. Nu avea decât 20 de ani în 1981, când justiţia din URSS l-a condamnat la 13 ani de închisoare pentru furt, fraudă şi implicarea unor minori în acte de prostituţie. Acea experienţă l-a marcat pentru totdeauna. Când a ieşit din penitenciar, nouă ani mai târziu, URSS era în agonie. „Terapia de şoc” a anilor 90, destinată să salveze economia rusă, a creat oportunităţi pentru o nouă generaţie de

antreprenori fără scrupule, care nu au ezitat să recurgă la bătăuşi pentru a-şi elimina concurenţa. Prigojin s-a lansat rapid în afaceri. A făcut de toate. Cazinouri, supermarketuri după modelul occidental... până când a înfiinţat un lanţ de restaurante care au vândut hotdogi, primul fast-food sovietic. în paralel, a deschis mai multe localuri de lux, frecventate de elita politică din Sankt Petersburg. Primul, Staraia Tamojnea – sau Vama Veche – era locul de întâlnire al cercului apropiaţilor lui Anatoli Sobceak, primarul oraşului. El venea frecvent aici împreună cu unul dintre consilierii săi fideli, un anume Vladimir Puţin. în acea vreme,
cele mai importante contracte şi cele mai solide alianţe se negociau şi se semnau în faţa unei salate de crab de Kamceatka sau a unor blinii cu caviar. Când avea clienţi importanţi, Prigojin era de faţă şi insista să îi servească în persoană. Un devotament foarte apreciat... Succesul a fost rapid, iar Prigojin a deschis repede alte patru localuri de lux. Inspirat de vapoarele- restaurant de pe Sena, în 1998 a inaugurat New Island. Un an mai târziu, în decembrie 1999, acest vapor a devenit cantina lui Puţin, proaspăt numit preşedinte ad-interim al Federaţiei Ruse. Ulterior, în vara lui 2001, el şi-a sărbătorit acolo aniversarea, cu invitaţi de marcă, precum Jacques Chirac. în mai

2002, a cinat tot acolo cu preşedintele american George W. Bush.

Mâncărurile lui Evgheni Prigojin aveau să-l ducă departe. Şi-a câştigat porecla de „bucătarul lui Puţin” şi s-a impus ca una dintre figurile de neocolit din cercurile puterii. Firma lui, Concord Catering, câştigă numeroase contracte publice. El asigură servirea la ceremoniile oficiale, furnizează masa în cazărmi şi câştigă profitabila piaţă a cantinelor şcolare. În pofida unei intoxicaţii alimentare care a afectat sute de copii din regiunea Moscovei în 2017, Evgheni Prigojin nu a fost deranjat de justiţie. Vladimir Puţin l-a făcut un om bogat şi influent. În schimb, oligarhul se ocupă de treburile murdare folositoare Kremlinului. Plasat sub sancţiuni internaţionale, el este acuzat de FBI că a orchestrat campania ingerinţelor ruseşti în alegerile americane din 2016. S-ar afla la conducerea Internei Research Agency, o uzină de trolli, sursă a manipulărilor opiniei publice pe reţelele sociale. La Washington, s-a pus un preţ pe capul lui: 250 000 de dolari, oferiţi celui care îl capturează. *Wanted,* excelează în tehnica „prinde-mă dacă poţi”. Şi câştigă! Nu a fost văzut niciodată, nu a fost prins niciodată.

Astăzi, se spune despre el că finanţează şi

asigură funcţiile de conducere ale Grupului Wagner, cu sprijinul unor persoane influente din armată. Din 2020, Prigojin este vizat şi de sancţiuni europene pentru rolul său „în activităţile Grupului Wagner din Libia”. Este acuzat că a pus „în pericol pacea, stabilitatea şi securitatea în ţară”. în pofida dovezilor tot mai numeroase ale implicării sale în operaţiunile de destabilizare, atât în spaţiul cibernetic, cât şi pe teren, din Orientul Mijlociu până în Africa, miliardarul îsi minimizează rolul în desfăşurările

paramilitare[5] de-a lungul lumii şi atacă[?] în justiţie orice persoană care îl acuză că se află în legătură cu Grupul Wagner. El şi-a organizat firmele în aşa fel încât niciuna să nu poată fi legată juridic de persoana sa. Opacitatea este totală şi organizată. Este un naş mafiot de şcoală veche. Omniprezent, dar invizibil. Omnipotent, dar de neatins.

Dacă umbra „bucătarului” se regăseşte printre rândurile poveştii lui Marat, autorul nu insistă niciodată asupra acestui personaj sulfuros. „Nu vorbesc mai mult de lucruri pe care nu le pot dovedi, de relaţii pe care poate că le-am avut, însă nu pot fi documentate.” Pentru a evita urmărirea în justiţie. Pentru a evita răzbunările care i-ar putea fi aduse de prea multa sinceritate. Cu

aceşti protagonişti puşi în surdină, Marat este liber să ofere detalii despre parcursul său personal în rândurile Grupului Wagner, pe care îi place să-l numească simplu: „Compania”.

„Compania” pentru care a plecat să lupte în Ucraina sau în Siria. Marat Gabidullin a luptat şi a luptat bine pentru Wagner. A primit numeroase medalii interne ale grupului, dar şi decoraţii oficiale ale statului rus pentru faptele sale de arme. întotdeauna i-au fost acordate în secret. Recompense în numele cărora a trebuit să mintă tot timpul. Să mintă mulţi ani despre natura misiunilor sale, despre locurile în care a fost trimis, despre oamenii pe care i-a întâlnit. Să mintă pentru a continua să fie acolo şi să existe în sânul unei organizaţii care le-a acordat suficiente stele pentru a-i orbi, pe ei, nişte oameni declasaţi, fără perspective, pe care apoi i-a transformat în carne de tun. Cartuşe sacrificate în serviciul ambiţiilor geopolitice ale Kremlinului. Oameni cărora Marat vrea să le aducă un omagiu aici, scoţându-i din clandestinitate. Unii sunt eroi, spune el. Băieţi buni din toate punctele de vedere, care merită adevărul şi sfârşitul omertei ce înconjoară aceste forte armate secrete. Adevărul – un cuvânt foarte mare – este raţiunea de a fi a acestei poveşti la persoana întâi.

Militar de carieră, Marat a petrecut zece ani în trupele aeropurtate ruseşti. în 1993, la doi ani după căderea Uniunii Sovietice, şi-a părăsit cazarma cu gradul de locotenent-major pentru a încerca o carieră în afaceri. Capitalismul sălbatic îşi făcea pe atunci intrarea triumfală în tară şi toată lumea voia o felie din tort. Inclusiv militarii. Dar, din lipsă de bani, Marat
ajunge să mânuiască arme de mare calibru. Devine angajat în securitatea unui naş al mafiei din Siberia şi sfârşeşte prin a ucide cu sânge rece un om. Victima sa a fost un mafiot dintr-un clan rival care „o meritase”. Trei ani de închisoare, câţiva ani de şomaj, ulterior o depresie... Se refugiază în alcool, are slujbe mărunte de agent de securitate sau de gardă de corp. îşi dă seama că îi va fi imposibil să dea timpul înapoi şi să reintre în forţele armate regulate.

Când lumea sa se prăbuşeşte, se întâlneşte cu un prieten vechi care îi vorbeşte despre o unitate militară privată nou-înfiinţată. în rândurile acesteia, foştii deţinuţi şi criminalii de drept comun sunt binevenit! cu condiţia să aibă ceva experienţă şi să ştie să mânuiască o armă. Marat are capul plin de vise războinice şi se duce fără să ezite la punctul de recrutare din Molkino, în apropiere de Krasnodar, în sudul Rusiei. „Eram mulţi”,

îşi aminteşte el. „Dar nu pot da informaţii detaliate despre geografia locurilor sau despre numărul de oameni. Asta s-ar putea întoarce împotriva mea. Aş putea fi acuzat că am divulgat secrete militare.” Marat este prudent. Căci Molkino este dovada concretă a interoperabilităţii dintre Grupul Wagner şi autorităţile ruse. Această bază militară construită pentru a-i primi pe soldaţii de ocazie este situată la câteva sute de metri distantă de un centru de antrenament şi de o cazarmă a GRU, serviciul de informaţii militare al armatei regulate. O zonă unde armele folosite la antrenament sunt precum cele ale armatei, unde nimic nu se face fără aprobarea Ministerului Apărării.

În cartea sa, Marat preferă, aşadar, să vorbească vag despre tot ceea ce ar putea ţine de secretul de stat. O măsură de precauţie necesară, iar nu aproximări ale autorului. Parcurgându-i paginile, nu trebuie să pierdem nicio clipă din vedere faptul că Gabidullin este primul mercenar din Grupul Wagner care a depus mărturie deschis, fără a cere protecţia anonimatului. Este conştient de pericolele care decurg din dezvăluirile sale. Dincolo de un eventual proces, el îşi riscă pur şi simplu viaţa. De altfel, de aceea, în cartea lui, „totul este adevărat, cu excepţia numelor” combatanţilor. Pentru a-i proteja, autorul

nu îi aminteşte decât cu *pozyvnye,* poreclele de luptă pe care le-a inventat pentru ei. în povestea sa, îi întâlnim pe *Volk* („Lupul”), *Ciub* („Ciuf”) sau pe *Ratnik* („Războinicul”). Nişte gladiatori ai timpurilor moderne, personaje colorate, deopotrivă eroice, deosebit de violente şi deprimate, care constituie rândurile eteroclite ale acestei armate din umbră de un tip nou.

Numele lui de război este *Ded* („Bunicul”). O poreclă pe care i-au dat-o colegii. Crede că i se potriveşte. La vremea la care s-a angajat în Wagner, Marat avea 48 de ani. Cu părul grizonant, este cel mai în vârstă din plutonul lui. în 2015, se număra printre primii 400 de angajaţi. Numărul lui matricol este M0346. La acea vreme, selecţia era riguroasă, dar a trecut cu brio interviurile şi probele fizice. Obiectivele Grupului Wagner îi sunt prezentate astfel: misiunea sa va fi aceea de a apăra şi de a promova interesele Rusiei, prin participarea la conflicte armate. Este imediat
cucerit de această dimensiune patriotică, dar adevăratul argument se află în altă parte. într-o ţară în care salariul mediu nu depăşeşte 400 de euro, Grupul Wagner promite venituri atractive. Pentru Marat, „una dintre principalele motivaţii era,

bineînţeles, legată de bani. Eram bine plătiţi”, povesteşte el. „950 de euro pe lună în perioada de antrenament la bază, apoi se ajungea la 1 500 şi 1 800 de euro pentru primele misiuni în străinătate”. Fireşte, pachetul salarial nu include nicio asigurare socială, nicio sumă plătită familiei în caz de deces, dar există prime pentru fiecare participare la lupte. Marat putea câştiga astfel până la 3 000 de euro pe lună. O mică avere pe care a avut grijă să nu o risipească şi care i-a permis să-şi cumpere un apartament la periferia Moscovei.

După trei luni de pregătire accelerată, a fost trimis într-o primă misiune în estul Ucrainei, în Donbas. O regiune pe care Vladimir Puţin o consideră posesiunea sa şi unde, din 2014, există o dispută între autorităţile de la Kiev şi separatiştii susţinuţi de Moscova. Mii de combatanţi au sosit din toată Rusia pentru a da o mână de ajutor separatiştilor. Iar printre ei, trei batalioane, 300 de oameni din Grupul Wagner. Lui Marat nu-i place să-şi amintească acest episod din biografia sa. Ne-a tăiat-o scurt de fiecare dată la numeroasele întrebări despre această primă experienţă de teren în cadrul unei campanii militare private. „Sunt multe situaţii în război”, explică el. „Una dintre ele este următoarea: când, datorită

naţionalităţii, ajungi să te lupţi în tabăra care nu are dreptate, în tabăra rea, dar care este susţinută de guvernul tău. Este o situaţie foarte neplăcută şi nişte condiţii în care eu voi refuza de acum încolo să mai lucrez.” Unul dintre motivele acestei jene constă, cu siguranţă, în natura misiunilor încredinţate mercenarilor Companiei. în 2014 şi 2015, în Donbas apăreau multe grupuri separatiste, dintre care unele nu se aflau sub control rusesc. Ele cucereau teritorii, acţionau în mod autonom şi deveneau cam prea independente faţă de Kremlin. Brigăzile Wagner ar fi fost trimise împotriva acestor grupări, pentru a le aresta liderii, pentru a le neutraliza şi pentru a le confisca armele şi echipamentele. Uneori, recurgând la metode mai radicale. Se pare că oameni din Wagner au fost implicaţi în asasinarea unei duzini de lideri separatişti, printre care şi carismaticul Aleksandr Bednov, alias *Batman,* ucis într-o ambuscadă pe 1 ianuarie 2015, la Luhansk. Marat Gabidullin neagă orice implicare în aceste operaţiuni şi nu a ezitat, de mai multe ori în cursul conversaţiilor noastre, să denunţe conflictul din Ucraina ca pe un război fratricid, o eroare gravă a puterii din Rusia. El preferă acestui episod ruşinos cauzele nobile, pe care le descrie în paginile care urmează. în frunte cu lupta împotriva

jihadiştilor din gruparea Stat Islamic.

După Donbas, Marat avansează în grad. De la simplu soldat, devine comandant al unei companii de recunoaştere şi pleacă în Siria la sfârşitul lui 2015. Se va afla acolo de patru ori, între 2015 şi 2019, un total de doi ani şi jumătate. Un soldat ilegal, fără drapel, trimis în numele intereselor Rusiei şi ale aliatului ei, regimul Bashar al-Assad. Dictatorul sirian este primul
şef de stat care apelează la serviciile Grupului Wagner. La acea vreme, Marat era prea puţin interesat de geopolitică şi s-a mulţumit cu explicaţiile date de şefii lui referitoare la obiectivul misiunii pe care o avea de îndeplinit la mai bine de 3 000 de kilometri distanţă de casă. „Ni s-a spus: «E acolo un tip super, preşedintele Bashar al-Assad, iar acest tip super, practic singur în fruntea eroicei sale armate, se chinuie să se lupte cu imperialismul mondial. Tipul ăsta bun are nevoie de ajutor, punct».” Nimeni nu discută ordinele. în septembrie şi octombrie 2015, entuziasmul primează. Rusia tocmai anunţase o intervenţie oficială în
sprijinul regimului sirian aflat la capătul puterilor. Mercenarii, înarmaţi şi echipaţi de Ministerul rus al Apărării, se cred acoperiţi de forţele aeriene ale ţării lor. Dar, în vreme ce armata regulată execută

misiuni de sprijin aerian, mercenarii fac treaba murdară. Ei sunt trimişi în toate operaţiunile militare de la sol, secondând o armată siriană aflată în derivă, epuizată de anii de război civil.

în acest univers ne introduce autorul lucrării. O imersiune inedită. Marat vorbeşte despre condiţiile de viaţă, despre lupte, despre frustrarea înfrângerilor şi despre euforia micilor victorii. Martor clandestin al unui război care a ţinut, totuşi, primele pagini în toată media internaţională, el oferă un alt punct de vedere. Din interior. Mai visceral. Mai autentic decât tot ce s-a scris despre acest subiect până în prezent. De la înrolare la implementare, trecând prin luptă, îşi

captivează cititorul aşezându-l în balconul deşertului sirian în care se aud proiectilele reactive ale lansatoarelor *Grad* şi strigătele beligeranţilor.

De asemenea, Marat dezvăluie câteva informaţii preţioase despre funcţionarea Grupului Wagner. Membrii nu ascultă de ordinele venite de la comandamentul armatei ruse. în Siria, articularea misiunilor se face la nivelul superior al statelor majore rus şi sirian, care, de altfel, sunt criticate în carte. Marat critică

lipsurile armatei siriene. O forţă incapabilă să lupte, chiar şi cu sprijinul aviaţiei şi artileriei ruse. „Noi suntem cei care facem toată treaba”, declară el. Ca la Palmyra, la începutul lui 2016. Celebrul sit antic a fost cucerit pentru prima dată de ISIS în 2015, apoi cucerit, în martie 2016, de oamenii din Wagner. în această bătălie, mercenarii sunt în fruntea ofensivei. Militarii sirieni se târăsc în spatele lor şi nu apar în faţă decât după ce inamicul a plecat. „Armata siriană ajungea după aceea, pentru fotografie”, oftează Marat, exasperat. „Erau atât de slabi, încât nu au putut nici măcar să menţină această poziţie simbolică.” în decembrie 2016, Palmyra cade, din nou, în mâinile ISIS, un inamic pe care Marat îl descrie ca fiind „periculos, nemilos şi sadic, mobil şi foarte motivat ca urmare a îndoctrinării ideologice. Un cancer, la a cărui eradicare am contribuit, în parte,

- 5,

şi eu.

O altă misiune a sa în Siria a fost crearea şi instruirea unor miliţii locale. Marat a fost însărcinat cu antrenarea membrilor Brigăzilor „Şoimii Deşertului”, o organizaţie paramilitară care urma să devină o ramură a armatei siriene – un fel de Companie militară privată, dar integrată forţelor armate oficiale. Spre deosebire de

Wagner, acest tip de grupuri au o existenţă legală în Siria. Mai târziu, Marat a condus un grup de luptă sirian numit *ISIS Hunters* („Vânătorii ISIS”). O filială a Grupului Wagner, având combatanţi locali înarmaţi, conduşi şi plătiţi de ruşi. Ulterior, unii dintre aceşti mercenari sirieni au intrat în „Companie” şi au fost trimişi, alături de mercenarii ruşi, în alte teatre de operaţiuni, precum Libia şi Republica Centrafricană.

Dincolo de relatarea minuţioasă a campaniei siriene dusă de Wagner, forţa acestei cărţi constă în amestecul de fapte brute, de adevăruri enunţate simplu şi de aventuri, în sensul romanesc al termenului. Este o poveste care se plasează la răscruce. între epopeea uneori aproape naivă şi violenţa reală. Contradicţiile sunt implicite. Ceea ce nu se spune se ghiceşte printre rânduri. Spre exemplu, când vine vorba despre metodele mercenarilor Wagner. în timpul convorbirilor noastre, Marat a recunoscut unele „abateri de la convenţiile de la Geneva”. Precum jaful cvasi-sistematic al zonelor ajunse sub controlul lor. în Siria, el crede că a făcut parte dintre „cei buni”, veniţi să-i elimine pe „cei răi” şi, astfel, consideră că a se instala în casa unei familii şi a o goni de acolo pentru a se înstăpâni pe proprietatea ei este ceva

normal. „Da, este posibil ca uneori să fi profitat de situaţie. Dacă eram afară în plină noapte, când ploua cu găleata şi ne era frig, ei bine, intram într-o casă încălzită. Ne
descurcam astfel încât oamenii care o locuiau să ne facă loc” Cât despre prizonierii săi de război, spune că i-a predat întotdeauna „sănătoşi” autorităţilor siriene. Şi jură că nu a torturat niciodată, nici nu a ucis din plăcerea de a ucide.

Totuşi, la vremea când el lucra pentru Wagner, un grup de mercenari a torturat până la moarte, a dezmembrat şi a decapitat un civil sirian, incendiind apoi cadavrul. Această crimă a fost filmată de la un capăt la altul. Filmul a ajuns pe reţelele sociale în 2019. Victima şi o parte dintre autori au fost identificaţi de către jurnalişti independenţi, fără să fie urmată de vreo acţiune în justiţie. Marat s-a uitat la acest film. El condamnă actul, dar îl califică drept un derapaj. O „nebunie” a câtorva sadici, care nu ar fi reprezentativă pentru întregul contingent. „Din cauza acestui episod, Wagner are o reputaţie proastă în Occident. Trebuie ca vinovăţii să fie pedepsiţi, pentru a ne curăţa de această pată. Dar este nedrept să se creadă că toţi oamenii noştri sunt nişte criminali.”

Dar aceste „derapaje” s-au înmulţit. În fiecare ţară în care luptă forţele Wagner apar mărturii despre crimele atroce, despre violenţele nemaipomenite şi gratuite comise împotriva unor civili. Când i-am vorbit despre alte abuzuri, despre victime pe care chiar noi le-am cunoscut, mai ales în Republica Centrafricană, Marat a devenit reţinut. Din punctul lui vedere, nu există o metodă, nici un recurs sistematic la teroare. Aşa cum vede el lucrurile, Wagner este o forţă a binelui care acţionează împotriva unor rebeli înarmaţi sau a

islamiştilor radicali şi care luptă, de asemenea, împotriva imperialismului mondial adus de americani, obsedaţi, crede el, de ideea de a „distruge Marea Rusie”.

Marat n-a vrut să ne asculte. Ca şi când a recunoaşte realitatea acelor crime i-ar fi ruinat propria lume şi propria morală. „Refuz să cred, dacă aş crede, totul sar sfârşi!” ne-a spus, în cursul ultimei noastre întrevederi. Refuzând să denunţe şi, prin aceasta, să se compromită, Marat poartă în sine toate dilemele pe care i le impune loialitatea.

Cu toate acestea, nu este nici naiv, nici orb, iar relaţia lui cu „Compania” s-a modificat de-a lungul anilor. A ştiut să îşi

impună o distanţă. înţelege mai ales că, dincolo de funcţia sa politică, Grupul Wagner este un instrument de îmbogăţire pentru cei care îl conduc. Paramilitarii nu lucrează gratuit. în Siria, unde a luptat Marat, aveau misiunea de a recâştiga controlul asupra terenurilor cu resurse de petrol şi gaze care erau controlate de către armata siriană liberă sau de către Statul Islamic şi să asigure protecţia instalaţiilor petroliere. în contrapartidă, „Compania” obţinea un comision de 25% din veniturile rezultate din petrol sau gaze. Aceasta, în virtutea unui acord semnat în decembrie 2016 la Moscova (potrivit jurnaliştilor site-ului rusesc Fontanka) de către Evro Polis, o societate controlată de Evgheni Prigojin, şi ministrul sirian al petrolului şi resurselor minerale. Desigur, „bucătarul lui Puţin” a pus Grupul Wagner în serviciul ambiţiilor geopolitice ale Kremlinului, şi-a

întărit statutul şi influenta în cadrul microcosmosului rusesc, dar, chiar prin aceasta, şi-a mărit averea personală graţie unor contracte profitabile. în Republica Centrafricană, sectorul minier (aur şi diamante) este cel în care îşi exercită influenţa. Grupul Wagner controlează şi vămile locale, reţinând o parte din venituri. în scurt timp, ne spune o sursă bine informată, oamenii lui Prigojin au pus mâna

şi pe sistemul fiscal, pentru a obţine beneficii din taxe. în Mali, unde Grupul este în acţiune, se aplică aceeaşi schemă. Se pare că serviciile de securitate asigurate de Wagner sunt plătite graţie veniturilor obţinute din sectorul minier. Junta la putere în Bamako i-ar plăti cu b milioane de dolari pe lună, potrivit generalului american Stephen Townsend, care conduce AFRICOM, Comandamentul Statelor Unite pentru Africa.

în acest context, viaţa unui mercenar, a unui soldat – fantomă, valorează mult mai puţin decât enormele interese economice ale structurii care l-a angajat. Lipsite de echipament şi de armament de ultimă generaţie, adeseori aflate în prima linie, trupele Wagner au suferit de mai multe ori înfrângeri severe şi au avut pierderi umane importante. Acest aspect de „carne de tun” îi displace foarte mult lui Marat. îl înfurie, căci a pierdut câteva zeci de camarazi în luptă şi a fost el însuşi rănit grav de două ori pe frontul sirian, în numele a ceea ce credea că este o cauză nobilă.

Cu trupul găurit de schije de grenadă, îşi rumegă ranchiunele. Şi ţine minte un eveniment pe care nu-l va uita niciodată. în noaptea de 7 spre 8 februarie 2018, un colonel mercenar rus este trimis la sud de Deir ez-Zor, pe Eufrat, pentru a recuceri

rafinăria Al- Tabyah, supranumită uzina Conoco. Trupele Wagner se ciocnesc cu cei care o ocupă: kurzii susţinuţi de americani. Asupra lor cade o ploaie de bombe. „Dintr-odată, s-a dezlănţuit infernul”, îşi reaminteşte autorul. „Aveam arsuri pe toată faţa. Sunt senzaţii indescriptibile, eşti încremenit, rămâi întins pe jos şi aştepţi sfârşitul, nu mai poţi să faci nimic. Ne-au tras o bătaie!” înainte de a lansa bombardamentele, statul major american l-a contactat pe comandantul rus prezent în Siria pentru a se interesa dacă acei oameni erau ai lor. La capătul firului, generalul rus a spus că nu. Era jenat să recunoască prezenţa mercenarilor pe teren.

Operaţiunea este mediatizată. Lumea întreagă descoperă existenţa Grupului Wagner, în vreme ce oficialităţile ruse continuă să nege, de la Moscova, faptul că recurg la mercenari. Câteva zile mai târziu, Maria Zaharova, purtătoarea de cuvânt a Ministerului rus al Afacerilor Externe, declară că nu existau ruşi în zonă. „O minciună de neiertat”, apreciază Marat. „Eram dezgustat! Să îi văd faţa acelei femei care minţea cu neruşinare a fost insuportabil. O dispreţuiesc, mi-e scârbă de ea! Din punctul meu de vedere, nicio strategie guvernamentală, oricare ar fi ea, nu poate justifica genul acesta de atitudine.

Nu te desolidarizezi de ai tăi.” între 200 şi 300 de soldaţi au murit sub bombe în acea noapte.

Moscova va sfârşi prin a recunoaşte cinci morţi, continuând să afirme sus şi tare că aceştia nu aveau nicio legătură cu autorităţile ruse. O ipocrizie pe care Marat nu o mai suportă. în 2019, el părăseşte Wagner, dezamăgit, nemaidorind să accepte acest sistem duplicitar. „Sunt mândru că am fost membru al acelei formaţii, că am luat parte la operaţiuni istorice. Azi, în schimb, sunt fericit că nu mai fac parte din ea. Nu mai sunt de acord cu politica lor de secret absolut. Nu este bine să spui că oamenii nu există atunci când ei există.”

Azi, când Wagner îşi întinde pânza de păianjen în lumea întreagă, Marat pledează pentru legalizarea mercenariatului în Rusia. Pentru ca aceşti luptători să nu mai fie nevoiti să se ascundă. Pentru ca tara lui să-şi asume ambiţiile geopolitice şi să înceteze să mai acţioneze din poziţia confortabilă a zonelor gri. Dar este greu să-ţi imaginezi că Ministerul rus al Apărării şi Kremlinul vor ieşi la lumină. Marat cere onestitate de unde nu o poate obţine. Şi ştie asta.

Pentru Marat, suferind de dublul complex rusesc, pentru care superioritatea şi inferioritatea duc lupte crâncene în interiorul conştiinţei, ar fi fost prea simplu să critice totul în bloc şi să treacă în Vest, cum se zicea pe vremea URSS. Dar pe el nu-l interesează această opţiune. Dacă şi-ar putea face legal meseria de

mercenar, n-ar ezita nicio secundă să plece din nou în misiune, în slujba Rusiei. De ce nu? în fond, rămâne un soldat al tării sale.

KSENIA BOLŞAKOVA şi ALEXANDRA JOUSSET
Jurnaliste, realizatoare ale filmului
Wagner, armata din umbră a lui Puţin.

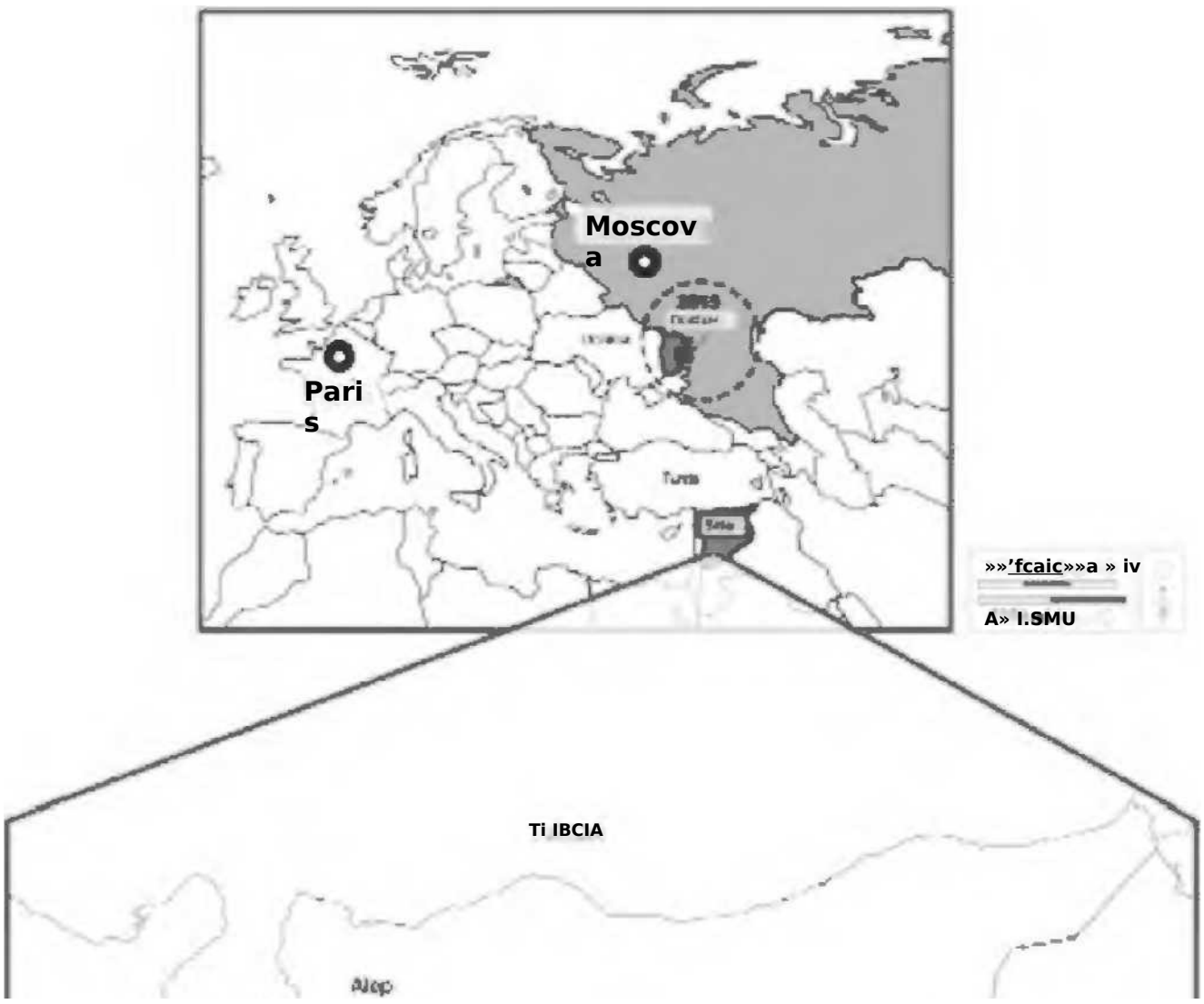

FatX
W

, MIS
.201«

;M15
■ SHIH

* Him»

2O1J ;

* . *«

— 2«I7
Pjl-irfii)

JUM

, Catalan
I 4 ! CWMK % J

Cr«W

•.orurile fn cane a actional Vant c»jt*5J<r
ISRAEL

* ****""

If AM A

Drumul spre legiune

Krasnodar, aprilie-iunie 2015

Te poţi scălda de două ori în acelaşi râu? Nu, a răspuns un filosof al Antichităţii, fără a bănui că astfel îi lipsea, pe cei pe care circumstanţele i-au făcut să se rătăcească în labirintul vieţii, de speranţa că vor regăsi într-o zi drumul drept, pierdut din greşeală.

Lungit în iarbă, lăsând să mi se scurgă din corp oboseala acumulată în cursul zilei, privesc cum soarele dispare la orizont şi, pe măsură ce mă adâncesc în gânduri, uit de agitaţia şi de zgomotul taberei.

S-au scurs trei luni de când am intrat în incinta viitorului centru de antrenament al soldatilor facuti la repezeală, al cărui contur era marcat de pichetele metalice care aveau să-l închidă în curând. Confuzia şi tumultul primelor zile lăsaseră locul unui program riguros sau pregătirii de luptă care alterna cu o viaţă cotidiană confortabilă, atât cât se putea în astfel de condiţii.

[5]

Pierdusem complet obiceiul de a fi înconjurat de atâta lume şi oboseam repede. Totuşi, schimbările recente din viaţa mea mi-au redat treptat încrederea şi

liniştea interioară pe care le pierdusem în anii de rătăcire.

Era departe vremea când, tânăr absolvent al Şcolii Militare a Forţelor Aeropurtate din Riazan, cea mai bună din URSS, îmi luam zborul cu elanul tinereţii,

debordând de forţă fizică şi gata să înfrunt, rând pe rând, provocările vieţii. Să intru în armata aerului fusese visul meu de puştan, să apăr patria-mamă, să fiu soldat profesionist... La acea vreme, ţara trăia cu speranţa şi entuziasmul primilor ani de *perestroika* şi de *glasnost.* Tulburările de la Sumgait, din Azerbaidjan (pogromurile organizate de azeri împotriva minorităţii armene) şi de la Alma Ata, în Kazahstan, erau văzute ca nişte accidente de parcurs; nimeni, nici în cele mai negre coşmaruri, nu şi-ar fi imaginat masacrele din Transnistria, din Abhazia şi din Cecenia. în Rusia anului I^AA, nici măcar profeţiile cele mai sumbre şi mai îndrăzneţe nu luau în calcul prăbuşirea Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice, patru ani mai târziu. Eu, tânăr locotenent plin de ambiţii şi de speranţe, inspirat de vântul schimbării, ajungeam la Chişinău pentru a prelua comanda unui pluton de paraşutişti. Serviciul, de o monotonie penibilă, nu avea nimic din romantismul filmelor de război care îmi hrăniseră imaginaţia cu scene pasionante despre raiduri aeriene şi despre operaţiuni de sabotaj. în viaţa reală,

regulile jocului sunt diferite şi urma să descopăr că o carieră nu se construieşte pe excelenţa în arta militară, ci pe capacitatea de a executa ordinele superiorului. Că ordinele sunt sau nu rezonabile şi justificate...

Neobţinând recunoaşterea aşteptată prin asiduitatea mea din primii ani de serviciu, m-am consacrat sportului. Mă antrenam în fiecare zi la kick-boxing şi la box. în pofida eforturilor mele, care au dat totuşi nişte roade, titlul de campion pe armată la lupte corp la corp mi-a rămas inaccesibil, iar aceste activităţi mă distrăgeau de la misiunea mea militară. Petreceam mai puţin timp în cazarmă decât în sala de sport învecinată, unde boxam cu localnicii, majoritatea fiind membri ai unor mici găşti de bandiţi. Apoi, au venit şi dificultăţile legate de prăbuşirea Uniunii Sovietice şi de anii de tumult care i-au urmat. Regimentul nostru a fost mutat în Siberia, în mijlocul pustietăţii, iar salariile nu mai erau plătite regulat.

Această acumulare de inconveniente m-a făcut să- mi dau demisia în 1993. Am regretat-o aproape imediat: chiar în momentul în care îmi trimiteam scrisoarea, eram numit comandant-adjunct al unei companii de informaţii. M-am dus în grabă la comandantul-şef al forţelor ruse aeropurtate, care m-a primit în persoană, la Moscova, şi mi-a promis că numi va accepta

demisia. Dar birocraţia are propriile ei legi, independente de voinţa unui şef de stat major. Sau poate că acesta din urmă n-a pus prea mult zel în a-şi onora promisiunea. Cert este că ordinul de trecere în rezervă a fost executat. Două luni mai târziu, eram dat afară şi toate încercările mele de a reintra în armată au rămas sortite eşecului. în mod ciudat, pe când, în acei ani, din armată se pleca masiv, eu eram singurul care nu-şi putea găsi un loc în rândurile ei. Dar trebuia să câştig, să-mi hrănesc familia şi să îmi urmez ambiţiile tot mai mari, pe măsură ce festinul marelui capital îmbăta Rusia. Dorinţa mea de a câştiga rapid bani – „a face afaceri”, se spunea pe atunci – s-a soldat cu o reglare de conturi cu derbedeii. Pentru a-mi salva pielea, l-am omorât pe un şef de bandă şi am aterizat în închisoare. Trei ani de colonie penitenciară la Krasnoiarsk însemnau cazier judiciar: porţile armatei se închiseseră definitiv pentru mine.

Viaţa mea deviase de la planurile din tinereţe şi întorcea spatele valorilor care-mi fuseseră inculcate în şcoala militară. N-aveam niciun chef să caut ceva de lucru în viaţa civilă, ceea ce făcea din cazul meu unul şi mai complicat. Incapabil să găsesc ceva care să mă poată interesa şi să-mi umple vidul interior de după plecarea din armată, cădeam periodic în alcoolism şi făceam lucruri a căror amintire mă face şi

azi să mor de ruşine.

în acea perioadă, după ieşirea din puşcărie, am lucrat ca agent de securitate. Toate întreprinderile din Rusia aveau nevoie de protecţie împotriva loviturilor criminale şi să întreţină relaţii prieteneşti cu funcţionarii rapace, veşnic aflaţi în căutare de şpagă, care ştiau să lase o afacere să prospere dacă aveau şi ei de câştigat. Nu puneam mult suflet în această slujbă. Bine plasat, având un salariu bun, am sfârşit prin a o da în bară şi acolo, după ce m-am certat violent cu superiorul meu, un comandant de poliţie pensionar, care nu înţelegea mare lucru din meseria lui şi nu avea o minte prea ascuţită. Total ignorant şi în privinţa problemelor operaţionale, şi în privinţa securităţii, fostul poliţist îşi petrecea timpul terorizând concurenţa, mizând pe cartea relaţiilor lui în diferitele servicii de ordine, lucru ce, în Rusia, a fost mereu perceput drept cea mai preţioasă dintre resurse. Directorul general al întreprinderii, nedorind să intre în conflict cu un fost poliţist, m-a forţat să-mi dau demisia.

Aventurile mereu se succedau într-o dezordine prea puţin favorabilă dezvoltării personale. Nu îmi găseam echilibrul interior, nici sentimentul utilităţii. Relaţiile cu Renata, fiica mea născută dintr-o primă căsătorie, pe când mă aflam cu serviciul la Chişinău, şi a cărei întreţinere o

asigurasem întotdeauna, nu erau nici ele bune. îmi lipsea tăria de caracter necesară pentru a-mi afirma autoritatea paternă. Şi, mai ales, mijloacele financiare pentru a o ajuta să-şi rezolve multiplele probleme cu care se confrunta o tânără care tocmai îşi terminase studiile şi se lansa în viata activă.

Eram falit, dar nu mai voiam să lucrez pentru nişte aşa-zişi oameni de afaceri. Sfârşisem prin a-i dispreţui total pe acei traficanţi inculţi şi lipsiţi de principii, care se dădeau drept elita naţiunii. Dar nu eram în stare să mă lansez pe cont propriu: unii au darul de a găsi un filon de exploatat, alţii, ca mine, nu. Eu fusesem educat doar pentru război.

Multă vreme, Nataşa, soţia mea, a trebuit să asigure singură bugetul familiei, umplând cu greu găurile. Ea mă urmase, din Siberia natală până la Moscova, cu alte ambiţii decât aceea de a munci pentru a se putea hrăni, îmbrăca şi plăti o chirie. Ea voia să se realizeze. Administrator al unei clinici serioase de cosmétologie, era însetată de noutăţi şi se simţea prizoniera nevoii de a asigura o stabilitate financiară. Mă iubise întotdeauna, dar accepta greu incapacitatea mea de a mă adapta la realităţile vieţii. Trebuia să găsesc urgent o soluţie, nu puteam rămâne pentru totdeauna un geniu nerecunoscut, riscând astfel să-mi pun căsnicia în pericol. Dar, la

48 de ani, încă nu ştiam ce să fac.

Am ieşit din impas graţie unei discuţii telefonice cu un vechi camarad din Siberia, pe care îl întâlnisem cu ani buni înainte, într-o sală de box. *Samurai,* acesta era numele lui de luptă, era un mercenar din convingere şi nu-şi imagina că ar fi putut face altceva pentru a-şi câştiga pâinea. La vârsta încorporării, aterizase în Divizia 201, în munţii Tadjikistanului, pe când fosta republică sovietică se afla în plin război civil. S-a întors acasă după stagiul militar, dar n-a rămas multă vreme acolo. Războiul îl chema. De cum se ivise o ocazie, se angajase cu contract în primul război din Cecenia, apoi în al doilea, la puţină vreme după întâlnirea noastră, la mijlocul anilor 90. După plecarea definitivă din armată, lucrase ca gardă de corp, apoi se înrolase pentru a escorta nave în golful Aden, infestat de piraţi. Nu ne mai văzuserăm o vreme, dar în acel moment critic pentru mine, l-am regăsit prin intermediul unor prieteni comuni. El este cel care mi-a vorbit despre o anumită „Companie” care mi-ar fi putut da şansa să mă întorc la prima mea dragoste profesională. *Samurai* mi-a dat o adresă şi o dată de interviu pentru cei care doreau să intre în rândurile acestei „armate” improvizate. Un astfel de organism era în curs de formare în regiunea Kuban, în sudul Rusiei. După o rapidă explicaţie cu Nataşa, m-am instalat

pe bancheta unui vagon de dormit, în direcţia unui viitor necunoscut. 2015 avea să fie un moment de răscruce pentru mine, întoarcerea pe drumul cel bun şi realizarea, în sfârşit, a unui vis vechi.

Tabăra de antrenament a militarilor sub contract privat era un adevărat furnicar, nimic nu amintea de disciplina care domneşte în armată. Oamenii alergau în toate direcţiile, unii luptători îşi reluau serviciul după o vacanţă prelungită, alţii se întorceau din misiune. Se certau pentru cele mai bune paturi în corturile militare. Fiecare era pe cont propriu, nimeni nu dădea ordine, nimeni nu le primea.

Am trecut fără probleme testele de admitere şi mi sa dat un loc în tabăra principală. Nu-mi pierdusem abilitatea de a mânui o armă; eram într-o formă fizică olimpică, lăsând în urmă grosul plutonului cu trei kilometri înainte de încheierea cursei de fond, inclusiv pe nişte ţipi mai tineri decât mine. Ca mercenari erau recrutaţi cei care ştiau să lupte şi erau în stare să reziste presiunii fizice. Căci chiar despre război era vorba, aşa cum li se anunţa noilor recruţi, sfatuiţi să se gândească bine dacă vor să se angajeze. Mai târziu, pe câmpul de luptă, nu va exista nicio milă pentru cel care va da înapoi, abandonându-şi camarazii. îmi plăceau această francheţe şi explicaţiile concrete, eram sătul de false promisiuni şi de

aranjamente goale.

Societatea militară privată (SMP), care va deveni celebră sub numele de *Beethoven,* după porecla de război a fondatorului ei, dar pe care noi nu o numeam niciodată altfel decât „Compania”, era o adevărată armată de mici dimensiuni, din care lipseau doar aviatorii, marinarii de submarin şi experţii în rachete. Toate celelalte specialităţi erau reprezentate, iar candidaturile erau numeroase. Eram înconjurat de oameni de toate felurile, cu tot atâtea parcursuri şi traiectorii. Existau mercenari patentaţi, care luptaseră în diferite zone fierbinţi, inclusiv în Donbas, şi care nu ştiau să facă nimic altceva. Existau profesionişti serioşi. Dar şi romantici care îşi doreau în primul rând să aibă şi ei de-a face cu războiul. Unii credeau sincer că fasciştii răi veniţi din Ucraina, din Vest, voiau să distrugă lumea rusofonă (aşa cum tot repeta propaganda) şi că trebuia să pună mâna pe arme în numele acelui patriotism cu care ni se împuie capul încă din copilărie. Alţii, ca mine, stătuseră în spatele gratiilor şi se rătăciseră pe drumul vieţii. Mai erau şi cei care căutau doza de adrenalină şi premiul cel mare, fiindcă războiul era drogul lor şi nu se închipuiau întorcându-se la o viaţă civilă, liniştită. Sau neisprăviţi alcoolici, care nu rezistau decât dacă se supuneau disciplinei militare. Fiecare avea propriul trecut, propriul

caracter, propria naţionalitate şi religie, dar toti erau uniţi din acel moment de meseria de mercenari. Nimeni nu-şi punea problema statutului juridic al „Companiei” care ne angaja. Ecuaţia era simplă: era o structură care avea nevoie de competenţele noastre şi avea să ne plătească. Eu înţelegeam bine în ce intram: nu era armata regulată, „Compania” se afla în afara cadrelor legale. SMP-urile sunt interzise în Rusia. Oficial, ele nu există.

Mi-am început aventura de mercenar ca simplu soldat. Trebuia să-mi găsesc locul. Eram înconjurat de oameni care făcuseră cele două războaie din Cecenia, sau pe cel din Georgia, sau participaseră la rebeliunea armată din Donbas şi aveau, majoritatea, mai multă experienţă decât mine, fost ofiţer având deja o anumită vârstă, care nu luptase niciodată. M-am agăţat de unitatea internaţională comandată de un sârb, cu care m-am înţeles bine încă din primele zile petrecute în tabără. *Volk*[1], „lup” pe ruseşte, mi s-a părut că are o personalitate extraordinară, plus că era străin, un exotism în sine. Abia mai târziu, când au început antrenamentele şi în timpul primei misiuni, mi-am dat seama, nu fără amărăciune, că nu tot ce străluceşte este aur. în realitate, *Volk* nu era decât un cap înfierbântat, fără niciun dram de profesionalism. Un rahat.

în momentul înrolării, am primit un jeton, o matricolă şi o armă. Instruirea le-a fost încredinţată comandanţilor de plutoane, dintre care cea mai mare parte nu aveau nicio cunoştinţă teoretică şi îsi bazau învăţămintele doar pe experienţa personală de luptă. Antrenamentele se rezumau cel mai adesea la discuţii despre modul de a acţiona, fără vreo aplicaţie practică. Din fericire, şedinţele de tragere erau supervizate de un instructor bun. Regăseam emoţii şi senzaţii uitate de mult şi vânam cea mai mică ocazie de a-mi redobândi[3] dexteritatea de altădată şi de a învăţa metode noi. Fizic, eram în formă, în ciuda vieţii tumultuoase pe care o dusesem. Cunoştinţele şi competenţele dobândite în şcoala militară şi în timpul anilor de serviciu îmi reveneau progresiv. Contrar primei mele impresii, „Compania” era bine structurată, compusă din toate unităţile militare clasice. Atât doar că nu avea grade, doar funcţii – comandant de divizie, de companie, de pluton – în virtutea cărora era definit statutul fiecăruia. Am semnat un contract pe un an. Primul, apoi cel de-al doilea salariu m-au ajutat să-mi restabilesc autoritatea de soţ şi să-mi susţin familia. Şi, chiar dacă plata, în numerar, din timpul instrucţiei – 80 000 de ruble, adică aproape 1 000 de euro – era o dată şi jumătate mai mică decât aceea din timpul misiunilor (120 000 de ruble) şi puţin mai mult de jumătate

faţă de cea plătită pentru participarea la lupte (150 000), era totuşi corectă în raport cu standardele ruseşti. Era cât un salariu bun moscovit.

Mă aştepta o nouă viaţă. Trebuia să dovedesc, mai ales mie însumi, că eram capabil să practic meseria de luptător. Atunci aş fi putut să mă scald din nou în râul din care iesisem cu multi ani înainte.

- în cadrul SMP, se întâmplă adeseori ca mercenarii să nu cunoască adevăratul nume al camarazilor lor. Fiecare îsi alege un nume fals şi îl foloseşte, mai ales din motive de confidenţialitate (n. a.).

Misiune la Luhansk

Vara lui 2015

Convoiul care reunea maşini şi vehicule transportoare pentru transportul trupelor *(BTR* în limba rusă) se forma pe drumul asfaltat de lângă terenul de antrenament. îndoit sub greutatea rucsacului, *Volk* s-a apropiat cu pas sigur de al său 4x4. Fără a oferi explicaţii, le-a făcut semn însoţitorilor săi să se instaleze în spate, lăsându-i pe ceilalţi membri ai unităţii internaţionale să se descurce. Ne-am împărţit cum am putut în vehiculele blindate. Drumul către Luhansk promitea să fie lung. Era prima mea misiune ca mercenar.

Am trecut frontiera cu Ucraina la miezul nopţii, pe undeva prin regiunea Rostov. Patrulele de frontieră, care supravegheau alene trecerea convoiului nostru, nu păreau să-şi pună întrebări despre identitatea acestui grup mare de oameni înarmaţi care traversa râul. în zori, ne aflam la periferia Krasnodonului-, Privind peisajul prin geamurile groase ale blindatului, am observat un mare număr de tancuri şi de piese de artilerie desfăşurate de-a lungul drumului. în mod vizibil, nimeni nu-şi dădea

osteneala să ascundă acele echipamente militare şi acele maşini de război. Convoiul nostru a ajuns la Luhansk către prânz şi s-a împărţit în mai multe grupuri care s-au îndreptat spre bazele lor.

Unitatea noastră, ataşată companiei lui *Ratnik* („Războinicul”), un fost ofiţer *speţnazr,*considerat cel mai bun comandant din SMP, a fost cantonată intr-un fost centru de instruire a pompierilor din regiunea Luhansk. Am găsit locul într-o stare deplorabilă, înaintea noastră, fusese ocupat de miliţiile republicii autoproclamate. Camerele erau pline de gunoaie menajere şi de deşeuri alimentare. Peste tot erau împrăştiate cutii cu raţii alimentare ale armatei ruse. Conserve desfăcute din raţiile militare, care emanau un miros de carne putrezită şi atrăgeau o grămadă de muşte. Haine uzate, zdrenţe, piese de mobilă stricate şi deşeuri de toate felurile completau acest tablou al delăsării absolute. Toaletele şi dusurile erau toate înfundate, ţevile erau literalmente smulse din racorduri. Conductele de apă funcţionau, dar, pentru ca apa să ajungă la chiuvete şi la duşuri, a trebuit să găsim ţevi flexibile. Marele camion cu benă a trebuit să facă zece drumuri pentru a transporta deşeurile putrezite către un depozit de gunoaie aflat în plin câmp. Am început să mă îndoiesc serios de sănătatea mintală a

miliţiilor din RPL-. Viitoarele experienţe nu vor face decât să-mi întărească această impresie.

Luhansk era un oraş de dimensiuni medii, foarte urbanizat, cam dărăpănat, dar plin de viaţă. Activitatea comercială se reducea, în esenţă, la mici magazine şi la o mare varietate de cafenele şi restaurante. La periferie, de-a lungul autostrăzii, se vedeau lucind semnele a numeroase firme de închirieri de automobile, toate părăsite. Când mi-am întrebat colegii care participaseră în la luptele de la Aeroportul Luhansk dacă au avut timp să le evacueze sau măcar să le vândă, mi-au răspuns râzând:

— Nu! N-au putut să le vândă nici măcar la jumătate de preţ. Imediat ce separatiştii au făcut rost de arme, au pus mâna pe toate maşinile.

în centrul oraşului, la piaţă, găseai produse importate din Rusia, dar şi din Europa. Pentru a trece marfa prin „frontiera” dintre cele două tabere beligerante era destul să plăteşti o taxă, adică o şpagă.

Până la război, oraşul se dezvoltase în ritm susţinut. Cu hoteluri, centre comerciale, restaurante, cafenele, saloane de coafură şi saune, Luhansk continua să trăiască, deşi purta unele semne ale conflictului: domul cinematografului era crăpat şi un bloc de locuinţe avea o gaură

de dimensiunile unui apartament, provocată de un tir de rachete.

La două zile după sosirea noastră, compania lui *Ratnik* a plecat pe linia de contact, iar noi am rămas singuri în bază, cu tehnicienii. Unitatea noastră fusese repartizată la spitalul central din oraş. Prezenţa noastră era necesară din cauza unor circumstanţe cât se poate de prozaice, care ilustrau situaţia din republica autoproclamată: numărul de bătăi pe fond alcoolic între miliţienii separatişti sau, mai precis spus, soldatii armatei RPL, crescuse. Bătăile se terminau adesea cu focuri de armă, unii nedespărţîndu-se niciodată de armele lor, nici măcar pe patul de spital.

Pe durata acestei misiuni am avut timp să observ moravurile cetăţenilor „republicii populare” din Luhansk. Medicul de gardă mi-a explicat imediat că, în realitate, serviciul cel mai aglomerat nu era traumatologia, cum te-ai fi aşteptat când frontul era atât de aproape, ci chirurgia maxilo-facială.

— Crezi că sunt luptători care au fost loviţi de un glonţ sau de o schijă în maxilar şi care se vindecă
acolo? Ei bine, nu! în toate acele paturi sunt mai ales femei, soţiile şi iubitele rebelilor noştri. Soţul vine prost dispus de pe front, se îmbată criţă şi începe să bată tot ce-i stă în cale. Femeia este o fiinţă slabă şi

asupra ei îşi varsă furia.

Am trecut pe-acolo să văd locul. Spusese adevărul. Saloanele erau pline de femei, cu aţele la maxilar şi cu pansamente care le acopereau rănile.

într-o seară, o infirmieră foarte tânără ni s-a alăturat în timp ce ne beam cafeaua pe verandă. A început să-şi strige ura împotriva blestemaţilor de *ukropy-,* pe care îi făcea în toate felurile. Dar din tot valul ei de cuvinte nam reuşit să înţeleg ce-i reproşa mai exact puterii centrale ucrainene. Monologul ei semăna mai mult cu nemulţumirea unui copil care fusese lipsit de desert şi care nu ştia exact pe cine să dea vina.

Dis-de-dimineaţă, la sfârşitul gărzii de 24 de ore, ea a plecat acasă ducând o sacoşă cu alimente provenite din ajutoarele umanitare primite în ajun. De trei luni, personalul medical nu-şi mai primea salariile, dar era remunerat în natură. Infirmiera nu părea prea şocată că era plătită în alimente primite gratuit de angajatorii ei. Poate credea că şi aceea era o vină a „jegoşilor de *ukropy"...*

Cu luptătorii armatei republicane din Luhansk n-am avut nicio problemă. Au înţeles imediat că erau de- acum supravegheaţi de mercenari şi şi-au văzut de treaba lor. Ştiau foarte bine de ce suntem în stare. Pe

lângă zvonurile insistente despre

participarea soldaţilor angajaţi la lichidarea lui Mozgovoi[2], locuitorii RPL îsi aminteau de forţa cu care mercenarii [3] [5] rezolvaseră problemele din batalionul pro-rus „Odessa” ai cărui luptători se transformaseră în hoţi şi bandiţi ordinari.

Convalescenţii ieşeau dimineaţa devreme în curtea din faţa intrării principale a spitalului şi, după o mică plimbare, mergeau la magazinele învecinate. O sticlă de votcă ieftină şi proastă era golită în trei, cum cere tradiţia. Apoi apărătorii republicii se întindeau pe iarbă, în spatele magazinului şi adormeau liniştiţi.

în cursul celei de-a doua luni a acestei misiuni, am fost trimişi pe linia de contact. Plutonul nostru şi-a instalat tabăra într-un sătuc pitoresc, pe malul râului Severský Doneţ. Cu ajutorul nesimţiţilor lui de camarazi sârbi, *Volk* a găsit repede o casă goală. Grupul nostru, măcinat deja de certuri interne, s-a instalat în casa unei bătrânici care fugise de război în 2014, la vremea când luptele făceau ravagii.

Clădirea, ridicată pe creastă, la marginea râului, era perfect vizibilă de pe malul opus. Ceea ce nu l-a neliniştit pe *Volk,* căruia nu-i păsa prea mult nici de aspectele militare. Punctul de observaţie era aproape de linia frontului, ceea ce era foarte practic pentru sârbi, neobişnuiţi cu marşurile lungi. Şi ceilalţi erau mulţumiţi. Nimeni nu se gândea cu seriozitate la posibilele

consecinţe ale unei asemenea nepăsări.

Între două misiuni la punctul de observaţie, luptătorii îşi petreceau timpul vorbind, certându-se, citind şi, într-o măsură mai mică, făcând sport. însă principala ocupaţie, care le-o lua cu mult înainte tuturor celorlalte, era somnul. Eram uimit de capacitatea sârbilor de a-şi petrece o mare parte a zilei trăgând la aghioase. Petreceau două ore pe zi şi tot atâtea noaptea în punctul de observaţie. în rest, tot timpul dormeau.

Sejurul nostru în micul sat liniştit şi pustiu s-a terminat cu o ieşire în recunoaştere în teritoriul inamic. Operaţiunea a fost realizată într-o manieră absurdă şi diletantă, ceea ce n-a făcut decât să crească neîncrederea luptătorilor ruşi în *Volk* şi în compatrioţii lui. Comandantul grupului s-a remarcat prin lipsa lui de profesionalism, dar şi prin talentul de a da vina pe alţii, pe care îi bănuia de incompetenţă.

în chip de expediţie de recunoaştere, am umblat ca o grămadă dezorganizată prin pădurea la marginea căreia leneviserăm îndelung. Nimeni n-a înţeles cu adevărat obiectivul acelei misiuni în teritoriul inamic, nici rolul pe care trebuia să-l avem în cadrul acesteia. Ne-am întors urmându-l pe *Volk,* care se orienta cu ajutorul GPS-ului de pe smartphone-ul lui. Este greu să-ţi închipui o situaţie mai tâmpită.

în aceeaşi notă absurdă, relaţiile mele cu *Volk* s-au deteriorat din cauza unei întâmplări cu deşeuri. Spre deosebire de majoritatea luptătorilor, care îşi aruncau ambalajele raţiilor chiar acolo unde mâncau, eu mă duceam să le îngrop în pădure, ascunzându-mi urmele trecerii. Turnătorul principal al lui *Volk,* crezând că mă duceam să mă uşurez, i-a semnalat „şmecheria" mea şefului. *Volk* a dat peste mine, presupunând că eram incontinent fiindcă îmi goleam prea des maţele. Pe scurt, ce să vezi, *Volk* şi zbirii lui erau foşti copoi care habar n-aveau ce înseamnă să fii discret când te afli în spatele liniilor inamice. Spre deosebire de mine, care făcusem studii militare şi lucrasem în contrainformaţii, sârbii se inspirau doar din ceea ce văzuseră în filme.

Coabitarea în căsuţa bătrânei i-a făcut pe sârbii şi pe ruşii din plutonul internaţional să se certe definitiv. Confruntările deveniseră zilnice, exacerbate de capriciile

şi de incompetenţa lui *Volk* în calitate de comandant. Vandalizată, casa a fost jefuită din pivniţă până în pod. în camera pe care o ocupau, sârbii stricaseră toată mobila şi furaseră vesela (ulterior am găsit piese din serviciul bătrânei la baza din Luhansk).
Ca să fiu cinstit până la capăt, şi ruşii se serviseră cu dulceaţă şi compot din cămările bunicii, dar nu în exces, nu epuizându-i complet proviziile.

Ultima etapă a misiunii noastre s-a desfăşurat în orăşelul Slovianoserbsk, la doi paşi de linia de contact. Obiectivul era acelaşi – supravegherea poziţiilor inamice. Nimeni nu înţelegea, nici sensul, nici interesul acestei supravegheri şi ne mulţumeam să privim prin binocluri malul opus. Am remarcat un număr mare de mame tinere, cu bebeluşi, ca şi când războiul le trezise locuitorilor din Donbas instinctul de a se reproduce.

într-o zi, la periferia oraşului, l-am întâlnit pe *Ratnik* care gâfâia, cu faţa neagră de funingine şi de praf. Se întorcea dintr-o misiune de sabotaj în spatele liniilor ucrainene. Era pe jos, vehiculele transportau răniţii şi morţii. Pe drumul de întoarcere explodase un declanşator de mine direcţionale. Asa am înţeles că

> > > > mercenarii tulburau constant apărarea ucrainenilor şi realizau raiduri şi atacuri în spatele lor. Bombardamente de artilerie, operaţiuni ale

grupurilor de recunoaştere şi de sabotaj, toate te făceau să te întrebi cine punea piedici armistiţiului...

în ajunul întoarcerii noastre în Rusia, m-am aventurat în piaţa din Luhansk. Voiam să vând cartuşele de ţigări primite drept completare la raţie. Cumpărătorul, un băiat de cartier, mi-a spus, la încheierea negocierii noastre:

— Noi nu ne doream acest război. Voi l-aţi pornit şi l-aţi întreţinut. Singurul lucru bun este că nu mai sunt vagabonzi pe stradă. Au plecat toţi în armată!

Plecam din Luhansk cu un sentiment amestecat de frustrare şi decepţie. îmi dădusem seama, dintr-odată, de înşelătoria şi de iluzia acelei cauze pretins nobile care era apărarea intereselor Rusiei în faţa atacurilor unei puteri străine ostile. „Republica Populară a Luhanskului” era, de fapt, o mică societate de oameni luaţi prizonieri de o bandă de barbari analfabeţi care avuseseră acces la arme. Aceştia din urmă, la rândul lor, îndeplineau voinţa altora, care, în mod evident, nu erau miscati de raţiuni morale şi nu se dădeau înapoi de la nimic. Din fericire, nu a fost nevoie să-mi folosesc niciodată arma în cursul acelei misiuni. Dar începeam să am îndoieli. Nu aceea era calea pe care voiam s-o urmez – să fiu un simplu mercenar care nu se gândeşte la consecinţele actelor sale. Era prea puţin pentru mine. în plus, nu

voiam nici să mă lupt cu fraţii mei. înţelesesem că Ucraina era departe de a greşi în toate privinţele şi că şi Rusia era departe de a fi ireproşabilă.

Ce să fac? Dacă mă vor trimite în Donbas, ba mai mult, în luptă, atunci nu, nu voi merge împotriva bunului meu simt şi a ceea ce îmi dictează conştiinţa. Voi demisiona!

-La 50 de km de Luhansk (n. a.).

-Forţele speciale ale Rusiei (n. a.).

-Republica Populară Luhansk (n. a.).

-Poreclă dispreţuitoare dată de ruşi ucrainenilor pro-Kiev (n. a.).

[2] Unul dintre liderii autoproclamatei republici Luhansk, foarte violent şi zgomotos, asasinat în 2015 (n. a.).

Transferul

împrejurimile Moscovei, decembrie 2015

Sala de aşteptare pentru îmbarcare se umplea repede. Erau militari, dar şi câţiva civili, angajaţi ai serviciilor de logistică. Un grup de bărbaţi, cu aerul acela deopotrivă preocupat şi arogant al funcţionarilor statului, se distingea prin calitatea uniformelor. Ei se holbau cu uimire la hoarda cherchelită de ţipi solizi, îmbrăcaţi în haine eterodite, care se ţinea la o parte.

Remarcasem în timpul drumului cu autocarul că mici grupuri compacte se

formaseră spontan între scaune, mult prea tăcute pentru a nu ascunde ceva. Băutura trecea din mână în mână. Dar, în pofida cererii lui *Biker* („Motociclistul”), şeful serviciului de recunoaştere şi superiorul meu ierarhic, nu reuşeam să-mi împiedic oamenii să pileascâ pe ascuns. în primul rând, eram convins că nu puteau avea loc excese grave. Apoi, decisesem să le las cercetaşilor din subordinea mea – comandam un grup de recunoaştere – posibilitatea de a se distra o ultimă dată înainte de a ajunge în infernul războiului sirian, unde aveau să piardă prieteni, să-şi rişte viaţa şi să-şi verse sângele.

în acel sfârşit de decembrie, plecam din Rusia pe viscol. O zăpadă fină biciuia feţele înroşite de la votcă. A fost, totuşi, nevoie ca unul dintre ei – *Vovan,* rotund ca o bilă – să fie târât pe asfalt, susţinut de ambele părţi, în timp ce rucsacul lui greu, plin cu material militar, trecea din mână în mână până în compartimentul de bagaje al avionului IL-76ă.

Era atâta lume şi atât de mult material, încât era zadarnic să încerci să te faci comod în avionul de transport militar. Cala era plină ochi: câteva vehicule, lăzi şi echipamente, efecte personale. Oamenii se aşezaseră cum putuseră, astfel încât să facă din cele şase ore de zbor un timp cât mai puţin penibil. Soldaţii improvizaţi aveau un avantaj net faţă de ceilalţi

pasageri. Abia aşezaţi, confortabil sau nu, au adormit. Lungul drum cu autocarul pe timpul nopţii, epuizanta aşteptare de la îmbarcare şi, bineînţeles, votca pe care o dăduseră pe gât, toate îi copleşiseră. Nici nu se închisese bine trapa din spate a avionului, că deja unii dormeau buştean, cu sforăituri. Avionul s-a înălţat rapid, a ieşit din nori, iar peisajul hibernal de la periferiile Moscovei a dispărut în noapte.

Latakia- ne-a întâmpinat cu răcoarea plăcută a litoralului mediteraneean. Din acest fief al familiei Assad decolau bombardierele ruseşti de când începuse intervenţia oficială în Siria, la 30 septembrie 2015. După ce ne-am întins membrele amorţite, ne-am descărcat bagajele, aşezându-le în şiruri inegale pe marginea pistei. Şeful de echipă responsabil cu primirea noastră nu era foarte amabil şi n-a considerat necesar să ne spună în care maşină trebuia să urce fiecare. Nici *Biker* n-a fost de prea mare ajutor, a urcat în camionul din frunte şi a uitat imediat de ce se întâmpla în jurul lui. Nu făcea decât să respecte procedura, fiecare comandant trebuia să aibă grijă de propria trupă. Mi-a trebuit ceva vreme ca să găsesc răspunsul la o întrebare simplă: în care vehicul să-mi încarc oamenii şi materialele? Responsabilul a sfârşit prin a-mi arăta cu nonşalanţă două camioane, fără să mă invite să urc în SUV-ul statului major

– aveam acest drept în calitate de comandant al grupului de cercetaşi. Cabinele camioanelor Ural— erau deja ocupate de tot felul de indivizi – din personalul administrativ al taberei de bază – care se dădeau drept gradaţi, dar care ceruseră mai ales să iasă să dea o tură pentru a-şi lecui plictiseala.

După călătoria neplăcută cu avionul Iliuşin, atitudinea lipsită de respect a responsabilului cu primirea faţă de mine, un comandant de companie, ma indispus definitiv. Dar am reuşit să-mi înfrânez prima pornire – să-i dau jos pe pasagerii care nu aveau nimic de făcut în cabină şi să-i trimit în spate. Nu voiam să-mi încep misiunea cu un conflict, al cărui final ar fi fost imprevizibil. Multă lume credea că mă dădeam important şi un exces de aroganţă ar fi putut să nu fie pe placul conducerii SMP. Fireşte, dacă aş fi fost un veteran, dacă m-aş fi bucurat de un statut şi de respectul acestor soldaţi improvizaţi, mi s-ar fi găsit un loc în maşina statului major. N-am reuşit să-mi ascund complet iritarea şi, după ce le-am strigat celor care se înfipseseră acolo: „Ce dracu aţi venit să faceţi aici, să ocupaţi toate locurile?”, m-am îndreptat către spatele camionului. Un nesăbuit, care hotărâse, se vede, să-mi dea o lecţie, mi-a răspuns în numele tuturor:

— Cine te crezi? Ai vreo problemă, tâmpitule?

Am explodat. în momente ca acela, vocabularul meu de fost puşcăriaş ieşea la suprafaţă, nu mă puteam abţine. Surprins de atâta violenţă, şi-a înghiţit insultele şi s-a retras în cabină. Responsabilul cu primirea şi-a încasat şi el porţia. Când a vrut să ştie ce s-a întâmplat, i-am întors spatele.

— Nu trebuia decât să-mi arăţi unde să urc, în loc so freci!

A făcut un raport la bază în legătură cu sosirea noastră. Convocat la Cartierul General ca să dau explicaţii, am ridicat din umeri:

— Nu s-a întâmplat nimic, am încărcat şi am plecat.

Calmul meu l-a descurajat, se vede, pe şeful de stat major, care n-avea chef nici el să se certe cu comandantul uneia dintre cele mai mari companii din tabără. Răspunsul meu a fost de ajuns pentru a închide subiectul.

Astfel a început a doua mea misiune în Siria—, cu munţii ei împăduriţi într-o parte şi cu deşertul incandescent de cealaltă parte, cu plantaţiile de măslini şi grădinile ei de portocale, vechile fortăreţe şi temple, dar şi cu străzile pline de gunoaie. în câteva săptămâni aveam să plecăm pentru prima dată în munţi şi să intrăm intr-un război pe care nimic nu-l evoca în atmosfera liniştită şi destinsă a taberei de

bază, dar a cărui existenţă era perceptibilă în prezenţa unui mare număr de oameni înarmaţi şi a afişelor cu eroii căzuti.

- Iliuşin IL-76, avion de transport fabricat în Uniunea Sovietică începând cu anul 1971, iar după 1991, în Rusia (n. red,).

-Latakia este principalul oraş portuar al Siriei, precum şi capitala provinciei omonime (n. red.).

— Camioane militare fabricate în Uniunea Sovietică începând cu anul 1977. Sunt fabricate şi în prezent în Rusia (n. red.).

—Detaliile acestei prime misiuni a lui Marat Gabidullin în Siria, în timpul căreia nu a participat la lupte, vor fi prezentate în Capitolul A (n. red.).

Pregătirea de luptă

Campusul universităţii agricole, unde fuseseră instalaţi legionarii, era şi baza de susţinere a SMP locală. Numită pompos Brigada Şoimilor Deşertului, această miliţie înfiinţată şi finanţată de doi oligarhi – fraţii Ayman şi Mohammad Jaber – şi compusă în principal din veterani ai armatei siriene, era considerată o unitate de elită. Luptătorii ei, adesea mai buni decât militarii de carieră, erau incomparabil mai bine plătiţi. în virtutea unui acord între cele două SMP – cel sirian şi al nostru – mercenarii ruşi le făceau
celor sirieni[3] instrucţia militară completă.[3]

Mai întâi am sărbătorit Anul Nou 2016. Cu un ospăţ, dar fără excese alcoolice. Aceasta nu ne-a stricat distracţia, iar sărbătoarea s-a terminat târziu în noapte. Două zile mai târziu, sosea din Rusia un prim transport de arme şi muniţii, furnizate de Ministerul Apărării. Venise momentul să începem antrenamentele. Am avut totuşi nevoie de ceva timp pentru a ne obişnui, după leneveala din ultimele zile. A trebuit să recurg la dreptul meu de a pedepsi pentru a-i determina pe unii să iasă din

acea stare. Plutonul războinicului *Ciub* („Ciuf”), un fost ofiţer din armata rusă, trecut prin Afganistan, Cecenia şi Donbas, n-a creat nicio problemă: oamenii lui aveau vechime şi sau pus în mişcare imediat. La fel şi experţii tehnici din plutonul lui *Gurzuv,* considerat drept cel mai bun specialist pentru toate aparatele de zbor, de supraveghere şi de ascultare şi pentru a cărui numire insistasem personal. Altfel stăteau lucrurile cu oamenii lui *Zaliv* („Golf’) – începători, aroganţi şi ambiţioşi, care aveau încă de învăţat dedesubturile profesiei militare şi mai ales să înţeleagă că aceasta necesita o muncă permanentă de perfecţionare.

Dimineaţa începea cu nişte exerciţii de încălzire şi cu un marş pedestru obligatoriu. Ne găteam singuri, din ceea ce aveam la îndemână – raţii uscate şi câteva [5] produse cumpărate de la magazinele din apropiere. Nu existau corvezi, ca în armată. După o scurtă adunare a tuturor legionarilor în faţa intrării principale, toată tabăra se transforma în teren de antrenament. De peste tot se auzea clinchetul armelor, ordine, strigăte şi zgomotul bocancilor Şoimilor, care alergau în formaţie. O parte dintre mercenarii ruşi, cei care nu erau implicaţi în instruirea aliaţilor sirieni, se echipau şi părăseau tabăra pentru a lucra la interacţiunea dintre grupurile de luptă. Micul câmp de

trageri, situat pe malul apei, nu se golea, practic, niciodată. Mercenarii îl frecventau cu asiduitate, pentru a-şi face mâna. Militarii din forţele speciale ale GRU—, care îşi aveau baza aici, ne priveau perplecşi când treceam, întrebându-se cine eram şi de ce aveam atâta nevoie să frecventăm poligonul, unde ei înşişi nu călcau decât foarte rar.

Fiecare unitate de *sadiq—,* sub conducerea unor instructori ruşi, se antrena după un program specific. Cei care trăgeau cu mortiere îşi montau echipamentul, apoi îl demontau pentru a-l transporta, învăţând totodată şi cum să-l manipuleze. Infanteria exersa tehnicile luptei tactice. Mitraliorii şi trăgătorii cu lansatoare de rachete se familiarizau cu armele lor. Am înţeles repede că prietenii noştri Şoimi nu se prea străduiau să fie nişte elevi model. Arătându-se lipsiţi de chef pentru exerciţiile repetitive, refuzau să înţeleagă de ce era important să ia mereu de la capăt, iar şi iar, operaţiunile pe care le executaseră corect o dată. Stiinta războiului era un domeniu în care nu excelaseră niciodată, deşi erau una dintre cele mai bune formaţii ale armatei siriene. Ceea ce spunea multe despre starea armatei regulate! Nu este de mirare că, în 70 de ani, nu avusese nicio victorie şi fusese imediat respinsă, când de israelieni, când de turci. Pentru sirieni, războiul nu

era nimic altceva decât o confruntare între două mulţimi de oameni, în care trăgeai asupra celorlalţi cu tot ce aveai la îndemână şi din care ieşeau învingători cei mai norocoşi.

Arsenalul nostru se mărea cu fiecare livrare din Rusia. Am primit, într-un final, spre marea mea satisfacţie, vehiculele care îmi fuseseră promise. A trebuit, totuşi, să-i cedez toate SUV-urile lui *Gurzuv,* care avea nevoie de maşini uşoare şi rapide pentru dronele lui, principalul nostru instrument de recunoaştere în teren. Camioanele Kamaz şi Ural au fost repartizate nevoilor generale ale companiei, iar eu am rămas, o dată în plus, fără transport personal.

Spre deosebire de misiunea dinainte, comandamentul aliat – armata siriană şi sprijinitorii ei oficiali ruşi – decisese să utilizeze mercenarii ca principală forţă de atac la sol. Ştiind asta, ne pregăteam cu seriozitate.

—Serviciul rus de informaţii militare (n.a.).

—„Prieten” în arabă. Aşa îi desemnau ruşii între ei pe sirieni (n.a.).

5.

Salma

Munţii pitoreşti din Latakia, toate falezele şi defileurile împădurite erau populate cu oameni harnici. Chiar şi în anii de război, oraşele şi satele, având fiecare propria moschee cu decoraţiuni de marmură, păreau bine întreţinute, ceea ce ne-a inspirat respect faţă de localnici. Deşi clima era mai aspră decât pe litoral, pe dealurile cu pământ fertil creşteau lămâi şi alte fructe şi legume exotice pentru un soldat rus. Acest relief, dens împădurit, constituia o acoperire perfectă pentru rebelii din Armata Siriană Liberă – principala forţă armată care i se opunea lui Bashar al- Assad – şi pentru jihadiştii din Al-Nusra.

Terenul ideologic s-a dovedit şi el propice opoziţiei. Locuitorii nu-şi apreciau deloc vecinii din zonele de coastă, mai ales din cauza inegalităţilor dintre clanurile regionale, care domniseră dintotdeauna în ţară. Elitele, graţie *Mukhabaratului* (serviciile secrete siriene), reuşiseră să ţină celelalte grupuri departe de cele mai grase profituri, reprezentate de resursele statului. Dezacordurile în probleme

religioase şi subtilităţile legate de practicarea credinţei islamice aveau şi ele un rol dar, mai degrabă, un rol de catalizator, adâncind ura din rândurile populaţiei şi justificând asasinatele între compatrioţi. Această ură era hrănită şi întreţinută şi de soldaţii lui Assad, care, pentru a-şi ascunde incapacitatea flagrantă de a lupta, jefuiau şi oprimau fără reţinere, cu asentimentul generalilor lor. Guvernul îşi justifica abuzurile şi exproprierile argumentând că acestea reprezentau o pedeapsă pentru cei care se opuseseră autorităţii legale şi ridicaseră mâna asupra reprezentanţilor acesteia.

Turcia, vizibil hotărâtă să profite de luptele interne din ţara vecină, punea şi ea gaz pe foc. Ea furniza Armatei Libere nu numai arme şi muniţie, ci şi consilieri militari profesionişti, care conduceau adesea, fără să se ascundă, operaţiunile de pe câmpul de luptă.

Războiul avea să dureze mult.

Compania lui *Ratnik* („Războinicul”—) şi grupul meu de recunoaştere am fost trimişi în nord-est, ca

întăriri pentru unităţile lui Assad, care, după intrarea în război a aviaţiei ruse, începuseră să progreseze, recucerind zone pe care le pierduseră mai înainte. Pentru această misiune ne-am instalat baza la Talia, una dintre fermele răspândite pe coasta dealului, de unde se vedea bine

Salma. Bătrânii satului ne-au propus să ne instalăm în casele abandonate de cei care fugiseră din calea războiului. Acolo staţiona şi comandamentul armatei ruse, care coordona acţiunile artileriei şi infanteriei în ofensiva de la Salma şi către nord, în direcţia frontierei turceşti. Securitatea era asigurată de un grup al forţelor speciale ale GRU, venit din Siberia. în Siria, de câte ori m-am întâlnit cu aceşti băieţi duri, îi găseam în spatele frontului, păzind Cartierul General sau escortând generali. Nu i-am văzut niciodată în prima linie, nici luând parte la lupte.

Cu ocazia primelor operaţiuni comune cu sirienii, noi, mercenarii, nu aveam decât o idee foarte vagă despre ce făceau militarii ruşi în regiune. La început, aveam numai respect şi bunăvoinţă fată de ei. Situaţia asta nu a durat mult. Şi cum ar fi putut fi altfel? Noi, soldaţii improvizaţi, dădeam asalturi şi respingeam atacuri, ne număram morţii şi răniţii, iar în acest timp, armata rusă dădea interviuri, povestindu-şi tară să roşească aventurile şi primind decoraţii din partea statului pentru aşa-zise servicii aduse. Dar toate astea aveam să le descoperim mai târziu. Când am sosit, eram mulţumiţi să-i întâlnim acolo. „Salut, frătioare! Tu de unde eşti? Apropie-te. Vrei un ceai, o cafea?”

Gradatul din armata rusă care urma să supervizeze următoarea operaţiune avea o faţă de intelectual. Toate lumea îi spunea simplu: Sergheevici—. Rolul lui era să organizeze cooperarea între aliatul sirian,

mercenari şi, în sfârsit, artileria şi aviaţia ruse. Când am sosit la Talia, ne-a informat rapid despre situaţie şi a stabilit orarul plecării către front. Obiectivul nostru nu era simplu. Trebuia să ocupăm poziţii pentru a respinge o contraofensivă a Armatei Siriene Libere, care voia să răstoarne soarta bătăliei de la Salma. Coloana noastră, formată din camioane Ural şi Gaz casate de multă vreme, s-a zguduit pe drumul de munte, mugind şi trăgând cu toate forţele pe care le mai avea. în capătul coloanei se afla un Tigr—al forţelor speciale. Arăta ca un infirmier tânăr şi plin de energie, un băiat frumos pe care nu-l afectau nici timpul, nici lipsurile, conducând un grup de pensionari către cantină.

După o oră de mers pe serpentine şi pe drumuri înguste, pe care camioanele noastre obosite nu reuşeau să le urce decât la a doua sau a treia încercare, s-au ivit periferiile Salmei. Era distrus ca Stalingradul, în 1943. După ce am traversat centrul oraşului, convoiul nostru s-a oprit la periferia nordică, unde terasamentele de pe marginea drumului ne serveau drept acoperire. Am remarcat imediat agitaţia sirienilor, care se protejau de tirul inamic în spatele unei coline în vârful căreia se afla un mic boschet de cedru. Sergheevici ne-a convocat, pe *Ratnik* şi pe mine, ca să ascultăm darea de seamă a comandanţilor

sirieni. Un interpret traducea în timp ce ei stăteau acolo, speriaţi şi debusolati.

Deşi încordată, situaţia era familiară şi previzibilă: inamicul îi atacase pe prietenii noştri dimineaţa devreme, punând mâna pe poziţiile lor din extremitatea nordică a oraşului şi, în mod vizibil, se pregătea să-şi concentreze forţele pentru o nouă înaintare. Şi mai supărător, insurgenţii capturaseră două tancuri aparţinând armatei lui Assad, care le abandonase pur şi simplu în timpul retragerii.

Timpul era împotriva noastră. *Dukhi*— se puteau pune în mişcare dintr-o clipă în alta şi, dacă voiam să rămânem pe picior de egalitate cu ei, trebuia să ocupăm poziţii avantajoase. Povestea tancurilor nu prevestea nimic bun, capacitatea noastră de a rezista la o maşinărie blindată echipată cu un tun puternic era limitată. Dar plângerile nu serveau la nimic, iar *Ratnik* a început, fără întârziere, să pregătească defensiva, repartizându-şi oamenii la periferia oraşului. Sub comanda imperturbabilului Sergheevici, am plecat cu grupul meu de recunoaştere să inspectăm casa care urma să ne servească drept centru de comandă. Armele grele fuseseră aşezate în poziţie. Imediat ce şi- au ocupat locurile, cercetaşii ne-au prezentat observaţiile lor: insurgenţii se deplasau în grupuri mici, atât în defileu, plin de civili, cât şi pe înălţimi, în faţa poziţiilor noastre,

la vreo trei kilometri în linie dreaptă.

După ce şi-au aşezat crăcanele şi crampoanele în beton, în spaţii curăţate în grabă printre clădirile distruse, mitralierii dotaţi cu Kord— şi operatorii AGS— au început tirul. La indicaţiile observatorilor, artileria îşi efectua reglajele, corijându-şi tirul. Imediat au intrat în acţiune şi lunetistii. Obisnuiti cu un ritm de deplasare mai măsurat şi mai lent, atunci când reperau singuri locul din care urmau să tragă, *Mirnîi* („Paşnicul”) şi *Goba* au deschis vânătoarea cu puştile lor Mannlicher— cu bătaie lungă, condamnând la moarte pe oricine nu era atent sau îşi alesese prost adăpostul. *Ratnik* îşi presa oamenii şi îi dirija spre ceea ce i se păreau a fi poziţiile optime.

Un tir de grenade antitanc a sfâşiat aerul, urmat de un zgomot asurzitor, ca bâzâitul unui bondar uriaş: unul dintre tancurile luate de inamic fusese lovit, ceea ce elimina unul dintre principalele pericole – asta în cazul în care rebelii găseau un echipaj capabil să pună în mişcare vehiculul şi să îndrepte tunul în direcţia noastră. Mitralierele grele scuipau rafale scurte, lansatoarele automate de grenade lătrau ca nişte câini arţăgoşi, reculând pe şasiuri. Puştile lunetiştilor pârâiau, observatorii urlau, la fel şi toţi cei care aveau binocluri, măturând cu privirile dealul, în căutare de ţinte. Trăgându-şi cu greu picioarele, iară a

mai avea puterea de a veni în fugă, combatanţii aduceau mereu şi mereu lăzi grele cu muniţie, pentru a hrăni maşinile lacome, nesătule.

După o scurtă consfătuire cu comandantul Şoimilor, Sergheevici mi-a indicat o moschee în stânga, cerându-mi să-mi trimit oamenii acolo ca să supravegheze flancul. Un mic grup de sirieni, adăpostiţi lângă Cartierul General, trebuia să ne însoţească. Deşi îmbărbătaţi de sosirea unităţilor ruseşti, aceşti „şoimi” au refuzat categoric să părăsească locul în care se simţeau în siguranţă. în cele din urmă, l-am trimis pe *Zodcii* („Constructorul”) cu încă trei luptători. Mercenarii comentează uneori ordinele, dar nu le-ar trece niciodată prin cap să nu le execute. Cu restul oamenilor mei, m-am deplasat până la clădire, al cărui spate dădea către poziţiile insurgenţilor. Era un loc practic, o casă solidă, cu un etaj de la care puteai observa, în mai multe locuri, spaţiul din faţa liniilor ocupate de *Ratnik* şi de pistolarii lui. Ei erau singurii care se arătau utili. Cu mitralierele „Peceneg”— şi cu armele de asalt, apărau flancurile, stând la pândă, gata să împiedice un atac surpriză asupra liniilor ruse.

Deodată, artileria a început să bombardeze stânca din faţă, distrugând inamicul care se afla în afara bătăii armelor

mercenarilor. La hărmălaia generală se adăuga zgomotul tunului antiaerian al sirienilor. Trupele guvernamentale erau perfect echipate pentru a respinge inamicul, dar principala lor problemă era incapacitatea de a rezista şi de a-şi gestiona panica, chiar şi în cele mai mici confruntări.

Am ieşit din ascunzătoarea noastră prin partea cea mai sigură şi m-am apropiat de Cartierul General pentru a discuta situaţia cu unul dintre responsabili şi pentru a-mi transmite, prin intermediul lui, poziţia către *Ratnik* şi către Sergheevici. Fiecare era la postul său. Oamenii mei supravegheau situaţia din faţă şi de pe flancuri, armele continuau să tragă, împiedicând şi cea mai mică mişcare a insurgenţilor. Ziua se apropia de sfârşit, iar inamicul obosea sub presiunea tirului nostru.

Rezultatul bătăliei era evident pentru toată lumea: după ce suferise pierderi şi ratase momentul atacului, Armata Siriană Liberă, pe care mercenarii o seceraseră, nu mai era în stare să avanseze. Pierderile erau prea importante. Aliaţii, prinzând curaj, înaintaseră pe drum către poziţiile pe care le pierduseră. *Ratnik* a chemat înapoi grupul de la moschee, fiindcă soldaţi! lui Assad îşi reocupaseră poziţiile de acolo.

M-am sprijinit de o balustradă demolată din apropierea Cartierului General şi mi-am

aprins o ţigară. Vesta antiglonţ, grea şi inconfortabilă, îmi comprima pieptul, scurte frisoane mă treceau prin tot corpul. Căldura soarelui, care dispărea în spatele dealurilor, nu se mai făcea simţită. Sub armură, hainele, scăldate în sudoare, se răceau. Regretam amarnic că îmi lăsasem vesta călduroasă în camionul care plecase după muniţie. De supărare, am scuipat pe jos. în aceeaşi clipă, cu un şuierat ascuţit, o grenadă antitanc mi-a trecut pe deasupra capului.

Imediat ce am devenit conştient de sunetul maşinăriei, picioarele mi s-au îndoit şi am sărit în spatele parapetului. După ce am auzit explozia, am sărit în picioare şi m-am uitat către Cartierul General. Printr-o minune, ratând cu puţin fereastra, racheta trecuse peste acoperiş şi se înfipsese în faleza din spatele clădirii. Este incredibil că o rachetă astfel teleghidată a ratat o ţintă atât de clară dinspre partea poziţiilor inamice. Toţi cei care se aflau în clădirea Cartierului General au ieşit în fugă şi s-au împrăştiat în câmp deschis. Sergheevici a dat ordin să strângem bagajele, eram prea vizibili.

O a doua rachetă antitanc a căzut peste oamenii noştri care distruseseră tancul capturat de inamic. Prea încrezători într-o apărare bine gândită, nu se osteniseră să-şi schimbe poziţia, nici măcar nu-şi imaginaseră că putea fi reperată de rebeli.

Loviţi de explozie, au fost evacuaţi rapid într-un loc sigur. Câştigaserăm sigur în acea zi, dar un animal care n-a fost ucis poate să muşte din nou. Este una dintre legile fundamentale ale războiului.

N-am urmărit lansatorul de rachete, ziua fusese deja foarte lungă şi ne tăcuserăm bine treaba. Nu aveam nicio victimă, cu excepţia operatorului lansatorului de rachete antitanc, care era uşor rănit. Liniştiţi şi entuziaşti, aliatii noştri îsi reluaseră poziţiile. Aviaţia rusă avea să termine treaba ceva mai târziu, aşadar, ne puteam întoarce fără grijă către baza din Talia.

—în sensul din original: soldat înarmat cu o *guisarme,* o armă asemănătoare halebardei, având o lamă cu dublu tăiş, cu o extremitate alungită, pentru lupta la distanţă (n.tr.).

—După patronim, lucru frecvent în Rusia (n. a.).

—Vehicul militar blindat uşor (n. a.).

—Prescurtare pentru *dushman,* „inamic” în persană. Soldaţii sovietici îi numeau astfel pe mujahedini în timpul războiului din Afganistan, iar ulterior, pe toţi inamicii din Asia sau din Orient (n. a.).

—Mitralieră grea fabricată în Rusia, începând cu 1998 (n. red.).

—Aruncător automat de grenade, fabricat în Rusia începând cu 1995 (n. red.).

-Puşcă cu lunetă de fabricaţie austriacă (n. red).

—Mitralieră fabricată în Rusia, începând cu 1999 (n. red.).

Stăpânii vieţii

înaintam încet pe drumurile întortocheate, mult prea înguste pentru camioanele noastre mari şi obosite. Mercenarii nu dispuneau de tehnică modernă. Ni se întâmpla deseori să privim cu invidie compatrioţii din forţele armate oficiale, care umblau în vehicule Kamaz şi Tigr nou-nouţe. Sau să scuipăm dezamăgiţi, văzându-i pe aliaţii noştri sirieni cum treceau în Toyota sau GMC ultimul răcnet. în februarie, aceste drumuri de munte, puţin practicabile şi pe un timp normal, deveneau periculoase. Erodate de ploi, crăpate de greutatea blindatelor grele, ameninţau să se prăbuşească în orice moment şi să ne arunce vehiculele în hău.

Deodată, un 4x4 cu geamuri fumurii, de fabricaţie americană, a apărut pe şosea îndreptându-se drept către convoi, fără a manifesta nici cea mai mică intenţie să se dea la o parte. Le aparţinea celor din *Mukhabarat.* îi recunoşteam după marca de fiţe a maşinii şi după hotărârea şoferului, care conducea de parcă ar fi fost singur în Siria. Nici măcar nu s-a prefăcut că ar încerca să le facă loc camioanelor, deşi, în mod evident, convoiul nu putea – nici dacă ar fi vrut – să se înghesuie suficient de mult încât să-i permită jeepului negru să treacă.

încă înfierbântaţi de luptă, mercenarii n-

aveau nicio intenţie să cedeze în faţa reprezentanţilor serviciilor de informaţii siriene, pentru care nu aveau decât dispreţ. Eram cu toţii luptători profesionişti şi ştiam foarte bine la ce servea contraspionajul într-o zonă de război: la verificarea executării ordinelor date pe câmpul de luptă, supravegherea moralului trupei şi al ofiţerilor, împiedicarea jafurilor şi a execuţiilor sumare de civili, vânarea sabotorilor şi a spionilor inamici. Dar, în realitate, agenţii din *Mukhabarat* nu făceau nimic din toate astea. La cel mai mic pericol, soldaţii sirieni fugeau, comandanţii lor nu se descurcau în plan tactic, aproape toată lumea jefuia, iar dezertările erau frecvente. Chiar mai rău, într-o zi, un general rus a murit într-o ambuscadă a insurgenţilor, pe un drum din apropierea frontului. Afacerea ar fi trebuit să păteze reputaţia serviciilor secrete şi să producă nişte consecinţe interne. Dar nimic nu s-a schimbat, iar aceste gorile dezgustătoare continuau să se comporte ca şi când totul li s-ar fi cuvenit. Nu aveam niciun chef să ne dăm la o parte din calea lor.

Jeepul a sfârşit prin a încetini, înţelegând, în sfârşit, că nu avea să fie tratat politicos de convoi, şi a tras pe margine, după ce dăduse înapoi sub ameninţările şi insultele şoferilor camioanelor din fată.

Picoteam. Ziua fusese extrem de obositoare. Dar, ca să profit de confortul

cabinei, trebuia să respect o regulă veche a vehiculelor militare: pasagerul aşezat alături de şofer nu are dreptul să doarmă, căci acela care ţine volanul trebuie supravegheat în permanenţă; şi el este om şi poate să obosească şi să adoarmă, întâlnirea cu acei curcani din *Mukhabarat* ne-a reînviat conversaţia. I-am înjurat şi am râs cu hohote de prostia lor crasă, de felul lor de a crede că totul le era permis.

Nenorociţi de stăpâni ai vieţii! Şi câte alte jeepuri ca ăsta nu treceau pe drumurile Rusiei, fără să dea importanţă nimănui, călcând în picioare legile şi simpla politeţe? în maşinile lor de lux, câţi sunt cei care, funcţionari, oameni de afaceri rapace şi progeniturile lor degenerate, foşti rebeli ceceni pătrunşi de impunitatea lor până la obscenitate, fac paradă de importanţa lor? La noi, să-i faci să coboare pe pământ şi să-i forţezi să respecte regulile este mult mai dificil...

Aceste gânduri neplăcute au alungat somnul şi mam bucurat când am putut zări acoperişurile din Talia. Urma odihna, înaintea unei noi zile de muncă.

Povara comenzii

Adăpostită la poalele muntelui, redusă la statutul de oraş-fantomă, Salma a fost, în sfârşit, eliberată la jumătatea lui ianuarie. La câteva zile după aceea, grupul meu a însoţit o unitate de recunoaştere a armatei siriene într-o inspecţie în satul învecinat. Am descoperit un aliniament foarte bine pregătit pentru a asigura apărarea, graţie ingeniozităţii unui constructor de fortificaţii talentat. Aparent fragile, gardurile din blocuri de beton, întărite pe interior cu butoaie umplute cu pietre, erau, în realitate, nişte ziduri puternice. Nişele tăiate în beton, în apropierea pridvoarelor caselor, le permiteau pistolarilor să se adăpostească în timpul atacurilor artileriei, fără să se teamă pentru viaţa lor. O casă construită din blocuri de beton armat, care se încovoiase sub greutatea unei explozii, fusese transformată într-un buncăr bine echipat, care permitea controlul străzii principale şi al străzilor adiacente. Inspecţia, prudentă dinspre partea noastră, haotică şi zgomotoasă dinspre partea siriană, a dovedit că *dukhi* părăsiseră locul fără să fi utilizat piaţa fortificată, aşa cum

ar fi fost de aşteptat.

Ca să intri în Salma, urcuşul era lung, iar faptul că drumul era asfaltat, iar nu un simplu drumeag de munte, nu facilita ascensiunea. încărcaţi cu muniţie, avansam lent, punând un picior înaintea celuilalt, ca nişte scafandri, răsuflând greu şi simţindu-ne picioarele fierbinţi. Nu puteam nici să ne grăbim, nici să ne reglăm respiraţia, căci sirienii, care mărşăluiau în frunte, se opreau des ca să se odihnească. Şi, fiindcă aşa este regula, noi nu-i puteam depăşi, deoarece trebuia să închidem coloana la ieşirea din zonele locuite. La jumătatea drumului, mi-am dat seama că şi oamenii mei aveau nevoie de pauze dese, ca să-şi tragă sufletul şi să-i aştepte pe cei rămaşi în urmă. Regretam, enervat că, în timpul antrenamentelor din tabără, privilegiasem partea tactică în detrimentul exerciţiilor fizice. Acum le lipsea rezistenţa de deplasare pe munte. La drept vorbind, mercenarii, care se considerau într-o formă excelentă, credeau că testele fizice, alergatul sau seriile de flotări erau un capriciu al superiorilor. Pe de altă parte, programul de antrenament, înainte de plecarea în Siria, fusese limitat, din lipsă de timp. Ar fi trebuit să-i pun să alerge mai mult, completându-le echipamentul cu saci de nisip, ca să ajungă la greutatea unui echipament de luptă! Acum, grosul trupei abia se ţâra la urcuş, fără să respecte

distanţa regulamentară şi uitând, din cauza oboselii, că la război nu te poţi relaxa decât pe salteaua ta, în tabăra ta, păzit de santinele. Să laşi garda jos pe drum, într-o zonă care nu fusese încă verificată, în vecinătatea unui oraş abia eliberat, era inadmisibil. îi aduceam la ordine fără încetare pe oamenii mei. Iată unde dusese prea marea indulgenţă! Ar fi trebuit să-mi supun luptătorii unui antrenament mai dur, chiar şi atunci când erau obosiţi, asa ar fi fost perfect capabili să facă faţă unui efort suplimentar. Toată duritatea lor, experienţa lor din Cecenia şi din Donbas nu făceau nicio copeică dacă ar fi cedat sub presiunea unui efort fizic intens. N-ar fi trebuit să stau la discuţii, să-i compătimesc, să-i cocoloşesc. Ar fi trebuit să-i forţez. Iar celor mai recalcitranţi să le arăt

usa.

Ca să fie totul şi mai frumos, hotărâsem să-l trimit pe *Zolotoi* („Auritul”) la Latakia ca măsură disciplinară, ceea ce mă făcea să fiu şi mai nervos. Trebuia să mă despart de un luptător experimentat pentru un motiv al naibii de urât. Mă lăsase pe mine, comandantul lui, singur, fără protecţie pe perioada cât mă aflam la discuţiile cu grupul de recunoaştere sirian. El plecase cu ceilalţi înainte. întorcându-mă şi negăsindu-l acolo, a trebuit să-l sun pe *Zodcii,* comandantul grupului, să mă ajute

să-mi găsesc cercetaşul care se dovedise excesiv de independent. Alungându-mi din minte gândul că cedase, poate, poftei de a-şi umple buzunarele – cea mai mare parte a caselor fusese abandonată în grabă de proprietarii care fugiseră din calea luptelor fără să ia nimic cu ei – nu reuşeam să-mi explic comportamentul lui. Când *Zolotoi* a încercat să se scuze: „Am înţeles greşit”, „team pierdut din raza vizuală”, l-am pus la punct în mod categoric. „Dacă nu eşti în stare să-ţi înţelegi misiunea şi îţi laşi singur comandantul, înseamnă că locul tău nu este aici.”

O nouă încetinire în faţă. De data asta, un mitralior, pe care camarazii lui nu îl ajutaseră cum trebuia, se aşezase pe margine ca să-şi tragă suflul. începeam să mă satur. Cercetaşi! sirieni care, spre deosebire de cei ruşi, mergeau cu mâinile aproape goale, ar fi putut să-i ajute să-şi care mitralierele şi muniţiile. A trebuit să ne oprim şi să aşteptăm.

La marginea Salmei, ne-am urcat, în sfârşit, în camioanele care ne aşteptau ca să ne ducă la Talia. Ajunşi înapoi în tabără, ne-am adunat ca să analizăm misiunea de recunoaştere. Totul s-a petrecut aşa cum mă aşteptam. Când mi-am exprimat nemulţumirile faţă de *Zolotoi,* mi s-a răspuns cu argumente în apărarea lui, apoi

mi s-a cerut să nu fie ţinta unor măsuri prea severe. Am acceptat, cu condiţia unei perioade de probă şi sub ameninţarea că va fi concediat la cea mai mică greşeală.

Era evident că *Zolotoi* cedase pur şi simplu, odată ce nevoia de a supravieţui nu mai era la fel de presantă ca în timpul luptelor. în acţiune, era un bun luptător, simplu şi experimentat, dar avea tendinţa să se relaxeze prea repede când nu mai exista un pericol imediat. Nu anticipa o ambuscadă a inamicului sau vreun kamikaze solitar, care s-ar fi putut arunca în aer sau ar fi putut deschide focul. Şi chiar dacă, în acel moment, ştiam că nu mai rămăsese niciun *dukhi* în oraş – bărboşii nu ne-ar fi lăsat să ocupăm poziţiile strategice pentru controlul zonelor principale –, nu trebuia, în niciun caz, să laşi garda jos.

Mai târziu, când eram în spital, am rememorat această misiune. Nu fusese nici prima, nici ultima oară când trebuise să-mi cheltuiesc energia şi timpul pentru a-mi convinge subordonaţii să execute ordine relativ simple şi necesare. Aş fi putut să-mi exercit autoritatea de comandant şi să trimit unul sau doi acasă fără soldă. Dar n-am făcut-o niciodată şi am regretat ulterior.

într-o zi, când le-am cerut oamenilor mei să sape o fosă septică, s-au dat loviţi. După ei, nu voiam decât sâ-i umilesc. Ce vrea

şeful? Putem foarte bine să ne facem nevoile în tufişuri. Dar şeful considera că este prea periculos, date fiind apropierea de front, poziţiile slabe ale aliaţilor sirieni şi intervenţia foarte probabilă a sabotorilor inamici. Era mai bine să te ghemuieşti ca să-ţi faci nevoile într-un loc vizibil pentru santinelă decât să te ascunzi în tufişuri, riscând să ţi se taie gâtul. „Trebuie să ştii să-i pedepseşti pe oameni atunci când o merită”, îmi repetam tot timpul. Ceea ce nu mă împiedica de fiecare dată ca, în ultimul moment, să arăt o indulgenţă inutilă.

în timpul şederii mele în spital, propria lipsă de calificare pentru a comanda mercenari, în vreme ce eu însumi eram obligat să înţeleg specificul unităţilor noastre, mi-a apărut ca evidentă. Trebuia, concomitent, să instruiesc oamenii şi să-i învăţ cum să supravieţuiască şi să câştige, într-un mediu fără constrângeri de regulament, în care poziţia unui comandant nu se bazează pe grad, ci pe autoritatea de care se bucură pe lângă subordonaţii săi şi pe încrederea pe care i-o acordă cei conduşi de el în luptă. Spre deosebire de armată, care are o ierarhie rigidă şi unde şefii le spun subordonaţilor: „Gura, eu hotărăsc, tu nu eşti decât un rahat!”, în mercenariat, rolul comandantului îi revine celui care este cel mai dotat pentru acest post. Este un fel de democraţie militară, cu decizii care se iau colectiv, fie în privinţa

exerciţiilor, fie în privinţa altor aspecte care trebuie puse la punct.

Datoria mea era să explic trupei că tacticile pot să se schimbe în funcţie de perfecţionarea armamentului, dar regulile de supravieţuire în timp de război rămân neschimbate. Iar dacă unui mercenar i se părea umilitor să aplice regulile elementare ale prudenţei, era mai bine să părăsească imediat tabăra, decât să-şi pună camarazii în pericol pe câmpul de luptă, unde cea mai mică neglijenţă poate afecta pe toată lumea. Poţi să-i epuizezi pe oameni în antrenamente, dar degeaba o faci dacă nu le inculci respectul pentru lucrurile mărunte, a căror omitere poate să anihileze efortul tuturor.

Multi nu se vor ridica niciodată mai sus de mentalitatea primitivă – vezi, Doamne, „bărbaţii adevăraţi” nu trebuie să se umilească săpând latrine, ei au venit aici ca să lupte, nu să sape pământul. Nu ştiu că aroganţa şi mândria sunt semnele prostiei şi că nu au nimic de-a face cu profesionalismul militarului. Aceştia nu ar trebui să devină mercenari.

M-am confruntat adesea şi cu un alt aspect al mentalităţii soldaţilor improvizaţi – excesul de încredere în sine. Veterani de război aparent experimentaţi, ei resping cerinţe simple, dar vitale, sub cuvânt că acestea nu sunt aplicabile pe câmpul de luptă. Ei acţionează dezordonat, duşi de

situaţie, uitând ce-au învăţat. Respectarea regulilor cere voinţă şi stăpânire de sine, iar puţini oameni sunt în stare să recunoască faptul că astfel de calităţi le lipsesc. în realitate, toată experienţa militară a acestor războinici se rezuma adesea la norocul care îi scăpase cu viaţă din situaţii grave, în care se băgaseră din prostie. Şi ce este mai rău, nu învăţaseră nimic din ele.

Aveam dreptate să fac, din când în când, câte un compromis, decât să fiu sever în mod sistematic? De fiecare dată când mi-am pus întrebarea asta am ajuns
la aceeaşi concluzie: fiecare situaţie are
nevoie de o > ?
abordare individuală şi nu poţi judeca toate delictele în acelaşi fel.

Zz *de odihnă*

Cerul era plin de nori şi ploua fără oprire. Când torenţial, când subţire, un văl cenuşiu agăţat în aer. Satul, adăpostit pe înălţimi, în vârful versantului vestic al defileului, era cuprins de o umiditate posacă. Casele şi pomii, cu contururile înceţoşate de negură şi de ploaie, arătau deprimant. în aceste locuri, precipitaţiile puternice au complicat întotdeauna lupta. Pantele deveneau alunecoase şi impracticabile, în vreme ce norii groşi, îngrămădiţi pe înălţimi, reduceau vizibilitatea. Rafalele de vânt destabilizau dronele de supraveghere, ale căror baterii se consumau rapid. Altfel, nu instrumentele moderne de informaţii sufereau cel mai mult de pe urma condiţiilor meteorologice, ci deplasările şi manevrele grupurilor de luptă.

Deja de două zile eram lipsiţi de ocupaţie. Cea mai mare parte a acestei neaşteptate pauze era dedicată odihnei. Ne recăpătăm forţele. între două sieste, băieţii reparau câte ceva, verificau materialul şi dronele, curăţau şi ungeau armele, triau muniţia, uscându-se lângă sobele instalate în camere.

La reuniunea de dimineaţă, *Ratnik* nu dăduse prea multe instrucţiuni, amintindu-ne doar să rămânem vigilenţi. Mergeam dintr-o cameră în alta, băgăm capul la lunetiştii care, bine odihniţi, discutau aprins despre orice. Mai departe, pe culoar, în sala de comunicaţii, l-am întrebat pe *Muzikant* („Muzicianul”) dacă se spunea ceva interesant la radio. Dar nu era nimic, doar comunicări de rutină. Pe verandă l-am întâlnit pe *Tan,* care meşterea la încălzitor, pregătindu-se să prepare una dintre acele cafele al căror secret îl ştia numai eL

îl cunoşteam de multă vreme pe *Tan,* de la prima noastră misiune în Siria, în 2015. Acolo începuse prietenia noastră. Suficient de matur, ca vârstă şi ca experienţă, *Tan* îmi era mai simpatic decât tinerii mercenari care nu aveau niciun fir de păr alb şi nicio durere de şale, debordând de agresivitate şi de nerăbdare şi care nu avuseseră încă timp să sufere. Dar nu am devenit prieteni cu adevărat decât după întâmplarea nefericită cu *Volk,* comandantul nostru sârb.

Complet ignorant în chestiuni militare şi cap înfierbântat, *Volk* era dintre cei care se dau mari. Absolvent al şcolii de poliţie, nu avea decât o idee vagă despre tacticile militare, dar nu pierdea nicio ocazie să se laude, prezentându-se drept un războinic călit şi dând lecţii la toată lumea fără nicio reţinere. îsi ţinea

toţi compatrioţii sub papuc, convingându-i că numai autoritatea şi puterea lui îi vor împiedica să moară pe pământ străin. Mercenarii sârbi erau şi ei, în majoritate, foşti miliţieni, iar acţiunile lor îi lăsau adeseori perplecşi pe soldaţii profesionişti. Nu erau băieţi răi, în general, şi erau curajoşi, dar, sub influenţa lui *Volk,* deveniseră maeştri în arta de a se eschiva de la obligaţiile care le reveneau. în timpul scurtei sale perioade la comandă, *Volk,* care hotărâse să dezbine pentru a conduce, crease tensiuni între sârbi şi ceilalţi luptători din pluton. într-o luptă serioasă, genul acesta de neînţelegeri în interiorul unei unităţi poate duce la o catastrofă.

Când am ajuns în Siria, după câteva ezitări, dar fără a mai putea rezista, i-am cerut lui *Beethoven*— să rezolve problemele cu comandantul său de pluton. Folosindu-mă de exemple concrete, i-am descris nulitatea lui *Volk* în postura de şef şi i-am propus să asculte şi mărturiile altor luptători ruşi. *Beethoven* a acceptat, i-a adunat pe băieţi şi le-a ascultat părerea. Era unanimă: nimeni nu-l mai suporta pe *Volk* şi toţi se temeau că ar putea fi masacraţi sub comanda lui. Atunci, *Beethoven* îi întrebase cine, după părerea lor, putea să preia conducerea plutonului, pe cine erau gata să urmeze? Aproape toţi ochii s-au întors spre mine. Aşa am devenit comandant de unitate în timpul acelei

misiuni.

Reîntors în Rusia, la centrul de antrenament, *Volk* şi-a predat raportul, calificând tot ce se întâmplase drept sabotaj, ceea ce ar fi putut duce la concedierea foştilor lui subordonaţi. Vechi maestru al intrigilor, nu a denunţat decât o parte din grup, excluzând de pe lista conspiratorilor anumite persoane, precum *Tan,* în speranţa că ne vom certa între noi. Un calcul greşit. La adunare, *Tan* nu li s-a alăturat sârbilor, ci a înclinat către grupul „rebelilor” alături de care se aflase pe toată durata misiunii.

Am fost foarte surprins de atitudinea ofiţerilor de stat major. Nici măcar n-au încercat să afle mai multe pentru a înţelege originile conflictului. După ce au primit raportul lui *Volk,* i-au promis documentele de concediere pe care le ceruse. Toţi „rebelii” riscau să fie trimişi în viata civilă. A fost nevoie de intervenţia personală a lui *Beethoven* pentru ca lucrurile să fie puse la locul lor. Scrisorile au rămas nesemnate, plutonul a fost dizolvat şi s-a dat ordin ca oamenii care îşi făcuseră corect treaba să nu fie deranjaţi.

Acest incident m-a ajutat să învăţ o lecţie: dacă un comandant nu este dispus să-şi antreneze metodic şi sistematic oamenii, aceştia sfârşesc prin a se transforma într-o masă amorfă şi leneşă. în grupurile care nu sunt constant angajate într-o activitate

militară autentică, intrigile şi bârfele sunt la ordinea zilei. Pe câmpul de luptă, o astfel de unitate îşi pierde instantaneu coerenta şi devine incontrolabilă.

Tan era bucuros că mă vedea, puteam sta de vorbă în jurul unei ceşti de cafea pregătită după reţeta lui, parfumată, cu un uşor gust de ghimbir. Vorbeam liniştiţi despre ultimele evenimente, despre prima noastră incursiune în Siria. La acea vreme, fuseserăm plăcut surprinşi de bucuria sinceră pe care o produsese sosirea ruşilor în Siria, de la funcţionarii care ne primiseră la aeroport până la cetăţenii obişnuiţi. După patru ani de război civil neîntrerupt, oamenii obosiseră să trăiască temându-se pentru viitorul lor apropiat şi nu mai contau, cu adevărat, nici pe armata secătuită, nici pe aliaţii lor din statele vecine. Intrarea Rusiei în război fusese primită cu un entuziasm autentic. La prima vedere, nu zăreai nicăieri semnele luptelor intestine care sfâşiau ţara. Tarabele erau pline de mărfuri, comerţul era vioi peste tot, nu exista nici cel mai mic indiciu al penuriei de alimente sau de bunuri de primă necesitate. Mulţimi bucuroase şi leneşe, care păreau să nu ducă lipsă de nimic, străbăteau străzile oraşelor. Printre ele erau şi multi

3 >5

tineri. Seara, restaurantele şi cafenelele erau pline.

Doar prin intermediul relatărilor celor care

veneau de pe front îţi dădeai seama că războiul era foarte aproape, că aveau loc schimburi zilnice de focuri şi că mureau oameni.

în timpul acestei prime misiuni se prevăzuse ca mercenarii să fie trimişi la Idlib, dar, în cele din urmă, n-am participat la nicio luptă. Şi, totuşi, totul era aranjat, eram în prima linie, pregătindu-ne pentru bătălia care avea să urmeze, supraveghind inamicul, însă totul a fost răsturnat de un eveniment tragic. A fost primul meu contact cu moartea, în forma ei cea mai violentă.

Ne aflam, *Tan* şi cu mine, la vreo zece metri de un cort, când a căzut o rachetă trimisă de către *dukhi.* Racheta a căzut fără veste, n-am auzit decât zgomotul exploziei înăuntrul cortului. Când am intrat, am rămas paralizat în faţa spectacolului ororii. Ţesături sfâşiate, resturi de pat risipite, luptători răniţi sau morţi, răni deschise. Trupuri mutilate, eviscerate, care încă mai respirau şi mai zvâcneau, erau amestecate cu cadavrele desfigurate ale celor care nici măcar nu se mai treziseră. Imaginea acelui cadavru tăiat în două de o schijă, a altuia, cu creierul la vedere, şi a tuturor acelor membre smulse mi-a rămas întipărită în minte. Răniţii strigau disperaţi după ajutor. După ce l-am scos pe primul dintre ei, m-am precipitat afară din cort. Complet răvăşit de ceea ce văzusem, acţionam în

mod dezordonat. Uitasem cu totul instrucţiunile de medicină militară – mai întâi opreşti sângerarea şi îi pansezi pe cei care stau liniştiţi. Rapid, alţi mercenari au venit să ajute la salvarea celor care mai puteau fi salvaţi. Dar unde era Tan? întorcându-mă, l-am văzut cum îşi lega un garou la picior, deasupra unei răni sângerânde. Fusese lovit de o schijă. Dintre toţi cei aflaţi în apropiere de locul exploziei, doar eu nu fusesem rănit. L-am ajutat pe *Tan* să se îndepărteze de cort şi i-am pansat piciorul.

Pierderea atâtor oameni deodată i-a destabilizat vizibil, nu doar pe conducătorii „Companiei”, ci şi pe cei din contingentul oficial rus. Nimeni nu ştia cum să reacţioneze, ori ce trebuie făcut cu morţii. După unele ezitări, s-a hotărât să se pună capăt participării mercenarilor la război şi să fie repatriaţi fără întârziere...

Treptat, şi alţi cercetaşi ni s-au alăturat, iar mica noastră discuţie intimă s-a transformat într-o mare petrecere, la care fiecare îşi făcea numărul. Această adunare spontană a durat tot restul zilei, schimburile de glume şi de ironii lăsând treptat loc conversaţiilor mai liniştite pe subiecte militare. Apoi, s-a lăsat noaptea. Ca întotdeauna aici, crepusculul a fost scurt. Discuţiile s-au stins de la sine. Fiecare s-a adâncit în propriile gânduri, în

propriile amintiri, îndreptate spre locuri îndepărtate, în nord, acolo unde se afla o ţară imensă, cu eternele ei probleme, dar care era totuşi patria noastră. Acolo se aflau prietenii noştri, părinţii, soţiile şi copiii. Răsărituri şi apusuri, taigaua nesfârşită, Lacul Baikal, câmpiile Rusiei Centrale şi pădurile din Urali, mierea din Baschiria, votca şi încă multe altele la care ne gândeam cu nostalgie.

Mâine vom avea sigur de lucru. Dar nimeni n-are chef să se gândească la ziua de mâine. Azi ne este bine. Toţi împreună, în viaţă, plini de energie. în curând, trei dintre noi nu vor mai fi şi mai mult de jumătate îşi vor încheia misiunea la spital. Dar deocamdată plouă, este cenuşiu şi umed. Azi este zi de odihnă.

[5] [5]

-Evident, este vorba de Dmitri Utkin, pe care autorul nu- 1 numeşte Wagner, dar îi alege un nume fictiv destul de apropiat de porecla sub care este cunoscut acesta (n. red.).

Şoimii „neînfricaţi”

Ratnik ne-a convocat la şedinţa de seară când deja se întuneca. înaintam pe pipăite, împiedicându-mă în întuneric de tot felul de resturi, până am ajuns la drumul asfaltat care ducea la Cartierul General. Acesta se găsea pe flancul unei lungi culmi stâncoase, al cărei al doilea versant adăpostea, la o distanţă de nici un kilometru, avanposturile inamice. Nimeni nu reuşise, în timpul scurt pe care îl petrecuserăm în regiune, să afle cu cine urma să ne batem: aliatii ne trimiteau informaţii contradictorii. După masa de prânz şi înainte de căderea nopţii, ne-am deplasat către noua noastră poziţie, la doi paşi de acolo; era vorba doar să depăşim o trecătoare pe un drum sinuos pentru a ajunge la autostrada Alepului. Şerpuind printre bucăţile de asfalt dislocate de război, coloana noastră a traversat un pod pe deasupra unui râu secat şi a luat-o pe un drumeag ce ducea la o aşezare umană care avea casele răspândite pe coamele mai multor dealuri. Drumurile sinuoase care le legau între ele coborau toate spre strada centrală, la şoseaua asfaltată. Acolo, de o

parte şi de alta, era centrul aşezării – magazine şi mici ateliere. Civilii fugiseră cu toţii, nu mai vedeai decât oameni în uniformă militară. Magazinele erau pustii, dar numai o parte a satului fusese atinsă de lupte. Scăpase relativ ieftin faţă de alte sate de pe linia frontului. Căile de acces erau pline de ceea ce altădată fusese prin case; obiecte, ieri indispensabile, dar pe care războiul le făcuse azi inutile.

De data asta, aveam să luptăm alături de o divizie a Şoimilor Deşertului, societatea militară privată siriană. Dintr-un motiv ştiut doar de el, comandantul detaşamentului lor decisese că momentul era propice pentru ofensivă. L-a anunţat pe generalul armatei ruse, însoţindu-şi declaraţiile de un cadou – un *keffieh*— ţesut din bumbac curat, foarte scump. Generalul rus, încântat să-l vadă pe sirian dispus, în sfârşit, să treacă la acţiuni militare demne de numele lui, i-a promis un puternic sprijin de artilerie şi detaşamente de asalt formate din mercenari ruşi.

Misiunea noastră ne-a fost anunţată literalmente la coborârea din vehicule. Federalii— aveau prea puţină consideraţie pentru soldaţii improvizaţi, cărora le distribuiau ordinele fără a respecta procedurile obişnuite. Detaşamentul meu era mai bine dotat decât altele: în nici o oră, descărcaserăm şi depozitaserăm tot inventarul nostru şi toată muniţia, apoi ne puseserăm vehiculele la adăpost. Ne-am

putut apoi pregăti în linişte pentru bătălia care avea să urmeze.

Sarcina fusese mult mai complicată pentru *Ratnik* şi *Britîi* („Bărbieritul”). Ei trebuiau să gestioneze simultan descărcarea, aşezarea pe linia frontului, organizarea echipelor de gardă, fără a uita să inventarieze armele şi muniţiile şi să-şi noteze

calibrele. Totodată, aveau de rezolvat problemele legate de instalare şi de viata cotidiană ale unui detaşament

destul de mare. Pentru a respecta termenele fixate de federali, au asudat din greu şi au strigat până au rămas fără voce. Dar, la sfârşitul zilei, mortierele lui *Britîi* lansaseră prima salvă asupra obiectivelor comunicate de posturile lui *Ratnik,* iar mortierele de calibru mic ale trupelor de asalt intraseră în acţiune.

Noaptea căzuse dintr-odată, neagră şi de nepătruns. Pe fondul cerului ca de cerneală, nu distingeai decât contururile munţilor şi siluetele vagi ale clădirilor, într-o zonă de luptă, dacă ambele părţi au lansatoare de rachete, camuflajul este esenţial, dar numai ruşii îl foloseau. Pentru sirieni, acesta era un concept relativ, de care se preocupau doar în măsura în care nu le era afectat confortul, astfel încât ferestrele lor, iluminate de baterii şi de generatoare, erau perfect vizibile; pe drum

treceau din când în când vehicule care luminau drumul cu farurile.

Şoimii voiau să atace în zori, imediat după un bombardament al artileriei. în mod ciudat, de data asta nu insistaseră pentru prezenţa mercenarilor ruşi în prima linie. O susţinere sistematică printr-un tir precis de mortiere şi o acoperire solidă pe flancuri le erau suficiente. *Ratnik* mi-a dat ordin, totuşi, să trimit în avanposturi un mic grup de cercetaşi care să facă recunoaşterea. L-am trimis înainte pe *Zodcii* cu o parte a detaşamentului lui, să ocupe poziţii în formaţia aliaţilor sirieni, iar celorlalţi le-am cerut să se instaleze într-o casă abandonată şi să aştepte noi ordine.

M-am apropiat de casa pe care o ocupa *Ratnik,* am ridicat perdeaua groasă şi am intrat. în mijlocul încăperii, pe o masă luminată de o lampă, se afla o hartă desfăcută. *Britîi* era deja acolo. După ce a salutat scurt pe toată lumea, *Ratnik* ne-a vorbit despre planul comandamentului, din care rezulta că nimeni nu era 100% sigur de faptul că Şoimii chiar vor ataca sau era din nou un bluf. într-o jumătate de oră, problemele curente erau rezolvate. Toate deciziile cu privire la ofensivă fuseseră deja luate. Discuţia, care a alunecat foarte natural spre chestiuni secundare, a fost întreruptă de o explozie puternică, un obuz de calibru mic, judecând după zgomot, dar căzut la mai puţin de jumătate de kilometru

de Cartierul General. Fără a-şi ascunde agitaţia, *Baikal* ne-a anunţat prin walkie-talkie că a observat două poziţii ale *dukhi* din care se trăgea, pare-se, cu mortiere. Căderea unuia dintre aceste obuze provocase explozia unui depozit în care se afla rezerva de praf de puşcă, aflat între poziţiile artileriei şi care a provocat un incendiu orbitor în plină noapte. Dând ordine scurte în aparat, *Britîi* a alergat către baterie. Intervenind pe radio, *Baikal* a semnalat că se trăgea dinspre poziţiile inamice. *Ratnik* a cerut imediat:

— Lichidează-le cu forţe proprii!

— Da, comandante, îi avem în vizor. îi terminăm!

A răsunat o altă explozie, undeva dedesubt, dincolo de drum. De data asta, ţinta fusese ratată cu mult. Câteva minute mai târziu, *Britîi* îi raporta lui *Ratnik* că proiectilul arsese doar pachete cu praf de puşcă şi că incendiul care se declanşase nu avea cum să ajungă la stocul nostru de proiectile. Artileriştii au reacţionat rapid, dar încă nu puteau să tragă. Mai întâi, era absolut necesar să schimbe poziţia, căci, în lumina produsă de incendiu, *doukhi* îşi putuseră da seama că şi-au atins tinta. *Baikal* a trebuit să intre într-un duel

[3] [5]

cu inamicul folosind cele două mortiere. După câteva minute, primele proiectile de calibrul 82 de mm zburau dinspre partea noastră. La trosnetul focului produs de

incendierea prafului de puşcă, s-a adăugat zgomotul muniţiei care, fiind depozitată în apropiere, exploda din cauza căldurii.

Dintr-odată, o nouă explozie a ridicat un nor de praf în spatele poziţiilor lui *Britîi,* foarte aproape de casa în care se instalaseră cercetaşii mei. Mi-am apelat oamenii prin walkie-talkie, dar n-am primit niciun răspuns. îngrijorat, m-am îndreptat către locul unde trebuia să se afle grupul. Am ajuns acolo aproape în fugă şi mi-am găsi oamenii pe cale să se deplaseze către un terasament de pe drum, ca să se pună la adăpost de obuze. Explozia făcuse stricăciuni, dar, din fericire, nimeni nu fusese ucis. Cei care erau teferi i-au transportat pe răniţi şi le-au dat primul ajutor, revenind la răstimpuri în casă pentru a căuta diverse lucruri sau pături. Am verificat starea răniţilor, exista un caz grav: *Şaitan* avea craniul fracturat, iar viaţa lui depindea de viteza cu care avea să fie transportat la spital. I-am cerut imediat şoferului Kamazului să apropie cât mai mult camionul, certându-l în paralel pe *Taiga,* care se văicărea mai mult decât era cazul. După el, decizia de a rămâne în acel loc fusese nesocotită şi, dacă am fi plecat înainte de căderea nopţii, nimeni nu ar fi avut de suferit... Kamazul a ajuns în marşarier, răniţii au fost rapid încărcaţi în benă, pe saltele şi pleduri, şi au plecat de îndată către bază. După ce mi-am tras

sufletul, m-am îndreptat către casă. Un obuz căzuse într-un colţ, găurind peretele de deasupra uşii de intrare; bucăţi de tencuială şi de zid se desprinseseră, distrugând intrarea şi camera cea mai apropiată, plină acum de mobilier avariat, de fragmente de sticlă şi de piatră. Salteaua mea fusese strivită de o bucată mare de perete, iar termosul pe care îl lăsasem pe masă, înainte să plec, era acum căzut pe jos, găurit. Dacă n-aş fi fost la şedinţă, în momentul acela aş fi fost, în cel mai bun caz, în Kamaz, alături de răniţi. Este drept că locul fusese prost ales, în grabă, trebuia să recunosc. Nu mai era nimic de făcut, trebuia să-mi asum responsabilitatea pentru acea greşeală. Dar nici luptătorii din detaşamentul meu nu erau lipsiţi de vină: când obuzul aterizase pe maşinăria lui *Britîi,* ei nu se adăpostiseră, ci rămăseseră în prag să privească incendiul. Ah, băieţi, şi nici măcar nu este pentru prima oară! Va trebui să învăţaţi să gândiţi când sunteţi în luptă... Revenind în stradă, am ordonat transferul armamentului în spaţiul dintre un perete şi faleza care cobora pe verticală, astfel încât mercenarii să se poată instala într-un loc apărat.

Curând, *Baikal,* cel care lupta cu artileria inamică, a sfârşit prin a lovi o unitate mobilă de aruncătoare, împreună cu vehiculul care le transporta. Am aflat

ascultând comunicarea comandantului pe walkie- talkie:

— *Ratnik, Ratnik,* aici *Baikal*\

— Spune, frăţioare!

— în sfârsit, am nimerit unul, văd fumul! a anuntat *Baikal* cu o voce voioasă.

— Bravo, băieţi! Continuaţi să-i presaţi pe muişti!

I-au trebuit două ore lui *Britîi* să se instaleze într-o nouă poziţie, dar, înaintea zorilor, bateria lui era din nou în acţiune, susţinând rafalele de mortiere ale lui *Baikal.* La ivirea zorilor, a început cu adevărat bombardamentul: tunurile de mare calibru şi sistemele de rachete ale armatei ruse au intrat în luptă. Şoimii au trecut la atac. Dar entuziasmul lor războinic a fost de scurtă durată, să zicem că s-a stins chiar imediat, iar atacul a eşuat înainte de a începe. *Zodcii* avea să-mi povestească totul, în detaliu, pe timpul întoarcerii la bază.

Condusese grupul la locul stabilit cu puţin înainte de ora fixată, iar oamenii lui au avut timp să-şi verifice pentru o ultimă dată materialul. Imediat, comandantul Şoimilor şi traducătorul lui au sosit în două camionete. Nu aveau decât un sfert de oră întârziere, adică, ţinând cont de obiceiul sirienilor de a nu respecta orarul, dăduseră dovadă de o mare punctualitate. îşi petrecuseră cu toţii noaptea pe o înălţime

la baza căreia se afla linia frontului. Poziţiile *dukhi* se vedeau bine şi, cu ajutorul dispozitivelor de observaţie, se distingea fiecare mişcare a grupurilor de trăgători izolaţi, între clădiri.

Tirurile nocturne ale inamicului au fost percepute de grupul lui *Zodcii* ca o tentativă de atac la adăpostul întunericului. *Dukhi* cunoşteau bine terenul şi puteau, mergând pe drumuri doar de ei ştiute, să-i atace prin spate pe tovarăşii noştri de arme, lansând o ofensivă prin surprindere. Cercetaşii, blocaţi pe o movilă minusculă împreună cu un grup de Şoimi, a căror capacitate de luptă era discutabilă, nu puteau fi decât neliniştiţi. Din comunicările mele cu *Ratnik,* ştiau că un proiectil lovise casa în care se afla restul grupului şi că existau răniţi; înţeleseseră că nu mai era nimeni care să le vină în ajutor. *Ratnik* promisese că situaţia era sub control, ceea ce îi liniştise pe luptătorii din postul de observaţie avansat. Spunea adevărul: de pe poziţia lui, culmea pe care se aflau cercetaşi! se vedea bine, iar distanţa la care ne aflam faţă de ei permitea, dacă ar fi fost necesar, să le acoperim retragerea.

De cum s-a crăpat de ziuă, chiar înainte de răsărit, în lumina orbitoare a exploziilor dinspre tranşeele inamice, cercetasii şi-au dezmorţit membrele îngreunate de frig şi au trecut la acţiune. Cât despre Şoimi, ei nu s-au mişcat. Pur şi simplu, nu se

gândeau să atace în vreme ce obuzele şuierau pe deasupra capetelor lor şi au decis să avanseze numai după încheierea bombardamentelor. întunericul se risipise cu totul. Când rămăseseră mai puţin de 500 de metri de parcurs, o puternică explozie a acoperit de praf şi de fum unul dintre grupurile Şoimilor. Aceasta a fost urmată imediat de tiruri susţinute. Cuprinşi de panică, Şoimii au luat-o la fugă, nu către poziţiile de unde trebuiau să înainteze, ci înapoi, abandonând orice încercare de a câştiga teren. Când *Zodcii* l-a anunţat pe *Ratnik* că sirienii, înspăimântaţi, abandonaseră câmpul de luptă, el le-a ordonat cercetaşilor să se retragă, el urmând să le acopere retragerea cu tir de mortiere.

Primind ordinul de a evacua grupul lui *Zodcii,* am chemat camioneta cercetaşilor şi m-am urcat pe locul de lângă şofer. Ne-au trebuit mai puţin de cinci minute pentru a ajunge la faţa locului. Era chiar punctul în care drumul local se întâlnea cu autostrada către Alep. Şoimii, care fugiseră în grupuri mici, stăteau acum culcaţi la pământ sub arcada mare a podului rutier. Acolo se regrupaseră şi comandanţii sirieni, care discutau între ei. Fetele lor curate şi rase şi ţinutele

impecabile mi-au confirmat bănuielile: soldaţii plecau la atac fără comandanţi.

Lăsati de izbelişte, aceştia urmau mereu acelaşi scenariu: „dacă merge, ajungem la liniile inamice, dacă nu, ne retragem”. Cei mai puţin norocoşi nu se mai întorc.

După câteva momente, unul dintre comandanţii sirieni, un *dandy* ras la sânge, tuns la milimetru, mi-a remarcat prezenţa şi m-a abordat pe un ton indignat, prin intermediul unui traducător, explicându-mi că ruşii fugiseră, lăsându-i oamenii descoperiţi, iar aceştia, sub un foc intens, atacaseră viguros poziţiile inamice, dar fuseseră obligaţi să bată în retragere.

Nu ştiam încă precis cum se desfaşurase bătălia, dar, considerând inutil să păstrez un ton diplomatic, l-am informat pe comandantul Şoimilor, fără să-mi măsor prea mult cuvintele, că soldaţii sirieni erau deja aproape toţi acolo, în vreme ce grupul meu de cercetaşi se afla încă pe drum. înţelegând că vorbise prea devreme, cochetul sirian mi-a întors spatele. Reclamaţiile lui nu mă mirau, aşa era mereu cu ei: „Acum latră câinii, acum vorbesc ruinele’ —. Când mam întors, mi-am văzut băieţii apărând din spatele stâncilor: erau întregi cu toţii, iar pentru mine, asta era cel mai important. în vreme ce îşi încărcau efectele în camionetă, i-am cerut lui *Zodcii* să-mi spună, în două vorbe, ce se întâmplase. „Sirienii au început să

avanseze în masă către *dukhi,* iar acolo, nu ştiu ce s-a întâmplat, a căzut un obuz sau a explodat o mină. *Dukhi* s-au regrupat după bombardamentul nostru şi au deschis focul, mă rog, nu foarte puternic, dar suficient pentru ca sirienii noştri să dea înapoi. Atunci, *Ratnik* a dat undă verde să ne retragem.” Nu mai este nevoie de niciun comentariu.

M-am întors către *dandy* ca să-i comunic ce gândeam despre toate astea, dar nu l-am mai găsit pe traducător, care, cu câteva secunde mai înainte, era totuşi acolo. Mai târziu, la şedinţa cu ruşii, comandantul Şoimilor a încercat, prin acelaşi interpret, să repună pe tapet propria versiune a evenimentelor – lupta a fost pierdută fiindcă mercenarii s-au retras prea devreme – sperând că, în absenţa participanţilor direcţi, nu-l va contrazice nimeni. Nu observase prezenţa lui *Ratnik,* care, spre deosebire de sirieni, nu doar că îşi conducea el însuşi oamenii în luptă, dar se implica din toată inima şi a luat personal insulta la adresa oamenilor săi. în cazul comandanţilor arabi, lucrurile nu se petrec aşa. în genul acesta de situaţii, aruncă fără scrupule vina pe subordonaţii lor, iar ei ies basma curată.

Cel mai surprinzător este că, uneori, comandanţii sirieni reuşeau să-i atragă în jocul lor şi pe federali: şi aceştia trebuiau să le dea socoteală superiorilor pentru

rezultatul luptei. Am asistat într-o zi la o scenă de acest fel. După un atac nereuşit, deşi sirienii nu participaseră deloc la lupte, un general rus i-a dictat ofiţerului de stat major, fără să întrebe deloc martorii, un raport care poate fi considerat o capodoperă a mistificării: „în aplicarea planului general, apropiindu- ne de liniile inamice, am întâmpinat o rezistenţă feroce şi, pentru a evita pierderile, am fost nevoiţi să oprim înaintarea şi să ne întărim pe poziţia pe care o ocupaserăm”. Raportul a fost trimis către superiori, producând impresia că sirienii făcuseră minuni de vitejie, că şefii lor nu fugiseră din calea pericolului, iar generalul rus, care luase decizii înţelepte, merita cele mai mari laude.

Aşa s-a terminat, încă o dată, o bătălie la care participaseră şi aliaţii sirieni, cu o înfrângere penibilă. Sirienii îşi demonstraseră laşitatea, iar mercenarii se chinuiseră degeaba. în orice caz, noi, soldaţii improvizaţi, nici măcar nu apăream în rapoartele oficiale. Eram fantomele, spectrele acestui război. Şi chiar dacă aici, pe pământ sirian, făceam o treabă importantă şi utilă pentru Rusia, la noi acasă nu trebuia să ştie nimeni.

[5]

— Accesoriu vestimentar tradiţional arab, reprezentând o eşarfa pătrată, de obicei din bumbac, ce se pune pe cap, oferind protecţie

împotriva arsurilor solare, a prafului şi a nisipului (n. red.).

— Armata rusă (n. a.).

— Vers dintr-un cântec al lui Vladimir Vîsoţki, cu sensul de „La azilul de nebuni, lucrurile nu merg bine niciodată”

10.

între două focuri

Tamok stătea culcat pe spate. încerca să oprească sângele care-i ţâşnea din arteră. *Manuk,* unul dintre paramedicii legiunii, se agita în jurul lui. Toată lumea încerca să-l ajute: cineva ţinea deasupra rănitului un săculeţ cu ser fiziologic, altcineva îi întindea lui *Manuk* instrumentele de care avea nevoie, iar alţii pregăteau targa pliabilă.

Privirea lui *Tamok,* înceţoşată de analgezice, exprima durerea şi neputinţa de a înţelege. Cum era cu putinţă? Cu doar câteva clipe mai înainte încă se mişca, plin de energie, străbătea dealurile, participa la luptă trăgând cu Kalaşnikovul sau ajutând răniţii care coborau, cărându-le armele şi susţinându-i la mers... Iar acum zăcea pe jos, nemaiavând decât un os care-i ieşea din coapsă în locul piciorului stâng...

Cunoşteam zona, o parcursesem în toate direcţiile, împreună cu oamenii mei, în timpul primei misiuni din 2015, pe când eram şef de grup. Altfel, la acea vreme, asistenţa noastră nu ajutase prea mult armata siriană să înainteze: pe parcursul

unui an, nu reuşise să obţină nicio victorie. Acum trebuia să luptăm alături de Şoimii Deşertului, ceea ce nu era o încântare pentru nimeni. Celor două grupări militare, rusă şi siriană, li se fixase acelaşi obiectiv: să scoată inamicul de pe poziţiile sale defensive aflate pe înălţimile munţilor şi

să-l împingă mai departe, spre frontiera turcă. Armata rusă trebuia să aibă un rol auxiliar, constând în însoţirea Şoimilor în ofensivă şi, dacă era cazul, să îi sprijine prin deschiderea focului.

Sirienii se pregăteau de operaţiune, care trebuia să înceapă dimineaţa devreme, cu dezorganizarea lor obişnuită: lipsa camuflajului, strigăte, zgomote de motor, mişcări haotice ale trupelor care se aşezau în dispozitiv. Imediat ce cerul a devenit gri la orizont, rândurile acestor *sadiq* şi, alături de ei, ale mercenarilor ruşi au început să avanseze către înălţimile ocupate de inamic.

Totuşi, apropiindu-ne de linia de apărare, ne-am dat seama deodată că majoritatea Şoimilor, care trebuia să formeze trupa de asalt, nu mai era în faţa noastră. Cei care rămăseseră încă acolo s-au evaporat la primele focuri, lăsându-ne singuri în faţa inamicului. Dacă, în locul ruşilor, ar fi fost în acel moment mercenari americani sau europeni, s-ar fi repliat în mod sigur pe poziţiile iniţiale. Ei cunosc foarte bine

limitele riscului acceptabil, ştiu să le respecte şi au dreptate. Dar, pe acele înălţimi, în faţa inamicului, erau ruşi: pentru noi nu există limite, noi nu dăm niciodată înapoi de la bătaie. în orice caz, era prea târziu să ne mai întoarcem şi, fără a sta pe gânduri, am trecut la atac. Căţărându-ne cu salturi mici, am ajuns repede la prima linie de tranşee. Le-am înecat sub o ploaie de grenade şi ne-am fixat ca obiectiv următoarea linie de apărare. Incapabili să reziste, *dukhi* şi-au părăsit în grabă poziţiile. Alergând în retragere, îşi expuneau spatele mercenarilor şi cădeau ca muştele.

Când începuse asaltul, grupul meu se afla la poalele platoului. Am ocupat o poziţie în spatele unui zid de piatră, lângă pistolari, şi am inspectat pantele cu binoclul, încercând să văd cum acţionau cercetaşii mei. Alături de mine, *Şunt* („Cablu de conectare”) trăgea metodic cu al său Kord cu bătaie lungă către siluetele negre care coborau dealul, împiedicându-le să ajungă până la următoarea creastă a muntelui.

Informaţiile care ne parveneau de la *Inostraneţ* („Străinul”) şi de la *Zodcii* ne dădeau speranţa că atacul se va sfârşi curând. Lupta părea să se apropie de sfârşit. Dar, dintr-odată, totul a luat-o razna. *Inostraneţ,* strigând mai-mai să-şi sfâşie coardele vocale, a semnalat explozia unui proiectil antitanc tras de sirieni chiar

sub nasul mercenarilor care atacau. Şi

>

asta nu era tot: Şoimii rămaşi în spate se refugiaseră la poalele platoului, se ascunseseră după stânci şi îşi instalaseră mitraliere în faţă ca să tragă în orb în direcţia inamicului, adică spre tranşeele unde mercenarii ruşi ocupaseră deja poziţii. Rezultatul: aceştia din urmă se găseau sub un tir încrucişat, avându-i în faţă pe *dukhi,* iar în spate, pe sirieni. Pe walkie-talkie, o voce tremurândă anunţa deja primul rănit.

Urlând şi înjurând, *Ratnik* le-a cerut sirienilor, prin intermediul traducătorului, să înceteze focul, iar comandanţii lor să trimită, în sfârşit, la luptă soldaţii ascunşi la poalele platoului. Dar a fost inutil: sirienii nu atacau şi câţiva tâmpiţi continuau să tragă pe creastă, obligându-i pe mercenari să se trântească la sol şi lipsindu-i de libertatea de manevră. Şeful plutonului de mercenari şi traducătorul alergau de la o poziţie la alta, de la un comandant la altul, degeaba. După cum ne-au povestit după aceea: „Se găsea mereu câte un nenorocit care să tragă cu mortiere sau grenade antitanc către creastă. Iar când comandanţilor sirieni li se cerea să-şi scuture oamenii şi să-i oblige să înainteze, aceştia doar ridicau din umeri şi începeau să debiteze nişte explicaţii atât de lungi şi de complicate, încât nici traducătorul nu le mai înţelegea”.

în acest timp, pe partea stângă a coborâşului, au apărut *dukhi,* care se pregăteau să-i atace pe mercenari de pe flanc. *Şunt* i-a luat imediat la ochi. Dar abia dacă a avut timp să tragă câteva focuri şi, cu un zgomot surd, glonţul unui trăgător a trecut pe lângă el. *Şunt* s-a îndepărtat imediat de stânci şi s-a târât ca să se pună la adăpost: „Probabil m-au reperat, trebuie să aşteptăm puţin”. S-a deplasat uşor pe o parte şi, câteva minute mai târziu, şi-a reluat activitatea.

Sus, situaţia se deteriora rapid. *Dukhi* îşi intensificau presiunea şi aduceau întăriri. Sirienii continuau şi ei să tragă. Deja, *Zodcii* coborâse având capul bandajat: un glonţ îi zdrobise maxilarul. în spatele lui, cu tibia înfăşurată, sprijinindu-se într-un baston, şchiopăta *Samareţ* („Samarineanul”—). *Inostraneţ* continua să aducă răniţii, tot mai numeroşi. După o pauză scurtă, *Ratnik* a dat ordinul de repliere, cu asigurarea, înainte de toate, a evacuării răniţilor.

Auzisem toate discuţiile prin radioul nostru, trebuia să acţionez de o manieră decisivă. Nu exista niciun motiv să mai aştept ordinul lui *Ratnik,* care putea foarte bine să nu mă includă în grupul atacatorilor de rezervă. Ştiam că locul meu era sus şi numai sus, lângă băieţii mei, care erau în rahat. Eram comandantul lor şi răspundeam mai ales faţă de mine însumi.

Şi apoi, cum să mai conduci soldaţii dacă le-ai pierdut încrederea şi nu te mai poţi uita în ochii lor?

M-am ridicat şi, rămânând aplecat, am înaintat către sirienii ghemuiţi în spatele adăpostului lor. *Nieman* era deja acolo şi încerca să-i convingă pe aliaţi să înainteze, potopindu-i cu înjurături. Mi-am smucit Stecikinul— şi l-am luat la ţintă pe primul sirian, hotărât să-l dobor dacă refuza să se mişte. Sirianul a

[5]căscat ochii mari şi s-a ridicat dintr-un salt, urmat de alţi câţiva. Aruncând priviri speriate către mine şi către *Nieman,* au început să se mişte. Ni s-au alăturat şi alţi mercenari: toată lumea, cu excepţia sirienilor, înţelegea clar că trebuia să le venim imediat în ajutor oamenilor noştri de sus.

[3]Când detaşamentul nostru improvizat a ajuns pe un teren plin de arbuşti cu ţepi, am avut ocazia să mă conving, o dată în plus, că arabii aveau un talent cert: risipeau comori de ingeniozitate pentru a se tira, atunci când trebuia să-şi scape pielea. Când am ieşit dintre tufişuri, nu mai era nici un Şoim prin preajma noastră. Se ascunseseră toti şi n-ar fi riscat să-şi lase

[3] [3] [3]nici măcar un deget descoperit pe terenul în pantă. în clipa aia, chiar i-am urât.

Ne căţăram pe versantul pietros, ocolind potecile, agăţându-ne de arbuştii scunzi şi

viguroşi. Când am ajuns pe micul platou unde se retrăseseră ai noştri, neam lăsat în patru labe: focul era atât de des, încât să rămâi în picioare, chiar şi aplecat, ar fi fost nebunie curată. Rănitii se târau către noi. Aşezat într-o mică
scobitură, le[3] luam armele şi îi[3] ajutam să coboare. Din când în când, precum ceilalţi luptători, goleam jumătate din încărcător, când în direcţia *dukhi,* când în direcţia aliaţilor, care continuau să tragă, adăpostiţi bine în spatele stâncilor lor de la poalele muntelui. Aşa puteam, fie şi pentru câteva clipe, să diminuăm intensitatea tir urilor venite dinspre cele două părţi.

Erau mulţi răniţi, aproape toţi la picioare, unii cu schije de mine. Şi era imposibil să ştii dacă *dukhi* începuseră bombardamentul primei lor linii, pe care o pierduseră, sau dacă fuseseră cretinii noştri de aliaţi, care continuau să tragă cu mortiere spre pantă.

Tamok era încă lângă mine, nu fusese încă rănit. Urcând prin stânga, puţin mai sus, l-am văzut pe *Satana,* cu un genunchi în pământ, aruncând cu toate forţele, una după alta, grenade în direcţia *dukhi. Nieman* s-a apropiat de mine şi mi-a propus să ne întoarcem în tufişuri ca să organizăm acoperirea ultimului grup care părăsea culmea. Şi, chiar dacă propunerea venea de la un subordonat, am înţeles că această acţiune era singura rezonabilă în situaţia dată. Nu era momentul să facem concurs

de boase. Ajutându-l pe trăgător, uşor rănit la picior, am început să mă târăsc într-acolo.

în tufişuri, după ce am poziţionat mitralierele, mam pregătit să-mi întâmpin ultimii camarazi. Zece minute mai târziu, târându-i pe răniţii grav, grupul principal a pornit pe panta descoperită. împreună cu *Ciujoi* („Celălalt") şi cu *Gor,* am deschis focul trăgând spre înălţimi, fără să le lăsăm acelor *dukhi* posibilitatea de a se apropia de mercenarii care se retrăgeau.

în acel moment *Tamok* a călcat pe o mină. Ajutându-l pe un băiat din echipa lui *Ratnik,* care îşi pierduse aşa un picior, *Tamok* şi-a pus din întâmplare genunchiul pe detonatorul altei mine, îngropată chiar alături.

Am ţâşnit către locul în care zăcea rănit, neputând crede că un fapt ireversibil se produsese cu atâta rapiditate. Bineînţeles că, la război, trecerea de la viaţă la moarte sau la viaţa marcată de o infirmitate se poate produce oricând, oriunde, chiar şi în locurile relativ sigure, dar niciodată nu te obişnuieşti cu asta. Este imposibil să nu-ţi simţi inima sfâşiată de amărăciune, mai ales când este vorba de un prieten, de un camarad cu care, o clipă mai înainte, stăteai de vorbă şi care, deodată, este sfâşiat de o schijă de obuz sau de un glonţ. *Tamok* a fost pus pe o prelată, abandonând bucata de picior care îi fusese smulsă:

aveam prea mulţi răniţi de evacuat şi, dat fiind tirul din două părţi, era prea mare riscul de a pierde şi alţi oameni.

în cele din urmă, toţi soldaţii improvizaţi au reuşit să se pună la adăpost. Nu mai era nimeni sus, în bătaia mortierelor.

Ne-am întors în linişte în tabără, rostind doar scurte înjurături ca răspuns la saluturile Şoimilor cu care ne întâlneam. Fusese o zi de rahat! Nu ne doream decât un lucru: să plecăm din acel loc cât mai repede posibil şi să nu-i mai vedem pe toţi sirienii ăia care se agitau în jurul nostru. înţelegându-ne, probabil, starea de spirit, aceştia se ţineau la distanţă.

Poate că am avut pur şi simplu ghinion şi că, în realitate, ei aveau pe undeva o armată adevărată, cu soldaţi demni de acest nume. Oare? întrebarea mi se tot învârtea în cap, iar urechile îmi ţiuiau. Este ţara lor, a cărei existenţă este în joc. Probabil că înţeleg asta, dacă nu sunt complet idioţi. Numai capacitatea poporului de a se sacrifica pentru patria lui determină existenta unei naţiuni suverane.

O lună mai târziu, în Rusia, *Tamok* murea pe patul de spital. Unul dintre multele riscuri ale meseriei de mercenar. Să-ţi fie ţărâna uşoară, frate!

- Locuitor al oraşului Samara, aflat în sudul Rusiei, pe malul râului Volga (n. red.).

—Pistol fabricat în Uniunea Sovietică, larg

răspândit în perioada Războiului Rece (n. red.).

Victoria ratată

Gherasim, şeful grupei de cercetaşi a companiei mele, şi-a trecut pentru ultima dată în revistă soldaţii, adunaţi în jurul unei clădiri distruse. A verificat ca lunetele cu vedere termică să fie funcţionale, apoi a explicat obiectivul, pe un ton calm şi măsurat. Mercenarii trebuiau să ocolească fortificaţiile inamicului şi să se apropie de *dukhi* din spate. în mintea consilierilor ruşi de la Cartierul General, care răspundeau de operaţiune, această manevră trebuia să asigure succesul atacului pe acea porţiune de teren, împreună cu acţiunea sirienilor pe celălalt flanc, acolo unde intervenea grupul lui *Zodcii,* aceasta ar fi permis să dai o lovitură simultană pe cele două flancuri, distrugând astfel apărarea bine organizată a inamicului. Pentru *Gherasim* şi oamenii lui, sarcina nu este prea uşoară. Cercetaşii cunosc puţin regiunea şi chiar şi studiul detaliat al itinerariului, pe hartă şi din posturile de observaţie, nu garantează succesul operaţiunii. în munţi, mai ales pe întuneric, este foarte uşor să te rătăceşti. în plus, nici imaginile oferite de drone, nici supravegherea realizată de observatori nu

au permis să avem o reprezentare clară a poziţiilor şi a mişcărilor inamicului. Dar grupul lui *Gherasim* este bine instruit şi experimentat şi nu este prima dată când trebuie să îndeplinească o astfel de misiune.

Avansau lent, oprindu-se din când în când pentru a asculta şi a observa drumul prin binoclurile cu vedere termică. Puteau să dea în orice moment peste o patrulă sau, fiindcă *dukhi* aveau şi ei aparate cu vedere pe timp de noapte, chiar să fie reperaţi de pe poziţiile inamice, ceea ce ar fi complicat negreşit rezultatul luptei. înaintau, ascunzându-se după stânci. Au avut nevoie de mai bine de trei ore ca să acopere cei cinci kilometri până la locul indicat. *Gherasim* a comparat cu rigurozitate datele instrumentului de orientare, harta şi terenul, pentru a fi sigur că a găsit locul potrivit. Apoi le-a ordonat cercetaşilor să se ascundă şi să aştepte, în vreme ce el, însoţit de un luptător care să-l acopere, a urcat mai departe, pentru a se orienta şi a determina poziţia inamicului.

N-au ajuns prea departe. De cum au zărit siluetele vârfurilor şi au descoperit un masiv muntos, au simţit că inamicul era aproape: un miros de foc de lemne şi de mâncare plutea în aer. *Gherasim* şi însoţitorul lui sau ascuns cu grijă după stânci. Privind cu atenţie în jur, au identificat imediat fortificaţiile pe o

înălţime din partea opusă şi un drum care cobora către poziţiile adversarului, şerpuind pe versantul colinei de vizavi de ei. După câteva minute, binoclurile cu vedere termică au detectat pe drum câteva siluete de *dukhi.* Uitându- se puţin mai la est, în direcţia în care trebuia să-o ia grupul, *Gherasim* a descoperit poziţiile bine amenajate ale inamicului. Cercetaşii reuşiseră să ajungă într-un unghi mort din care să observe adversarul şi să se apropie de *dukhi* atât de mult, încât puteau acum să le supravegheze fortificaţiile şi drumurile care ajungeau spre ele dinspre spatele liniilor. Din acel punct, reglate şi corectate, tirurile ar fi fost o joacă de copii. Puteau, de asemenea, cu mitralierele, să le taie accesul dinspre spate spre fortificaţii, nimicind, prin puterea focului, pe oricine le-ar fi venit în ajutor celor asediaţi.

Gherasim era mulţumit: îşi regăsise instinctul de vânător pe cale să înhaţe un vânat important. O jumătate de oră mai târziu, tot grupul cercetaşilor i se alăturase şi se instalase pentru a organiza apărarea în toate direcţiile. *Gherasim* i-a raportat superiorului, *Grigorici,* că grupul era bine poziţionat şi aştepta ordinele. în tot acest timp, pe drum se circulase continuu: în doi sau mai multi, *dukhi* se instalau la posturi, încărcau ceea ce trebuie să fi fost muniţie şi apă, în aşteptarea atacului nostru. Dar, la capătul unei alte jumătăţi de oră, spre

surpriza cercetaşilor, *Grigorici* a anunţat prin radio: „întoarceţi-vă, aliaţii [sirieni] nu vor lupta astăzi”. Mercenarii nu erau la prima lor operaţiune împreună cu aceşti *sadiq,* mai văzuseră şi altele, dar refuzul sirienilor de a ataca atunci când aveau toate atuurile în mână a lăsat pe toată lumea cu gura căscată. Preluând controlul asupra poziţiilor inamice, inclusiv asupra liniilor din spatele acestora, mercenarii ruşi garantau succesul ofensivei, însă răzgândirea sirienilor anihila toate eforturile, în dispreţul riscului mortal pe care şi-l asumaseră *Gherasim* şi oamenii lui.

După o scurtă discuţie, au decis să se întoarcă pe acelaşi drum. Veteranul *Gherasim* ştia că, la întoarcere, cel mai important era să nu-şi dea frâu liber emoţiilor şi să-şi stăpânească, printr-un efort de voinţă şi de luciditate, dorinţa de a se regăsi, cât mai repede, în siguranţă printre ai săi. Trebuia să iei de la capăt aceleaşi gesturi prudente, aceleaşi opriri pentru a examina atent itinerariul prin binoclurile termice, apoi să înaintezi din nou în tăcere, ascultând fiecare sunet, adulmecând fiecare miros, să păşeşti cu maximă precauţie. Au revenit fără probleme. Epuizaţi de tensiunea psihică şi nervoasă, iritaţi, dezamăgiţi, luptătorii au adormit imediat în corturi. Scufundaţi într-un somn greu, soldaţii improvizaţi nu ştiau

că un atac începuse pe celălalt flanc. Nici nu bănuiau că, de două ori în câteva ore, sirienii omorâseră în faşă o minunată ocazie de a cuceri o vastă regiune fortificată şi de a obţine o victorie importantă.

în mod surprinzător, generalii ruşi care comandau această operaţiune nu au dat nicio dovadă de voinţă şi nu i-au convins pe comandanţii sirieni să intre activ în luptă. Rezultatul tuturor acestor decizii absurde se rezuma la o ofensivă ratată, la eforturi fără finalitate şi la victime inutile printre soldaţii de rând. Era limpede că acest război ciudat avea să mai dureze nişte ani lungi.

12.

în spatele frontului

După primele călduri timide de primăvară, un val de aer rece a pus stăpânire pe munţii din Latakia. O masă grea de nori cenuşii s-a adunat deasupra trecătorii, lăsând să cadă, la răstimpuri, o ploaie fină şi rece. O ceaţă deasă ascundea culmile din depărtare şi atârna în fâşii peste platoul pe care mercenarii îşi aşezaseră tabăra. Eram îngheţaţi până în măduva oaselor şi cu moralul la pământ. Pe front, după ultimul atac ratat, nu se mai întâmpla nimic. Lăsaseră să treacă ocazia de a da o lovitură coordonată apărării inamice. Avea să mai dureze până să-i convingem pe aliaţii sirieni să se angajeze într-o nouă acţiune.

Ratnik, care nu vedea de ce şi-ar fi păstrat tot detaşamentul pe munte, în ploaie, ne-a dat liber să plecăm în excursie până la tabăra de bază, aflată pe coastă. Permisiunea era doar pentru o treime dintre luptători, aşa că apărarea poziţiilor noastre nu avea de suferit. Altminteri, în astfel de condiţii meteo, era exclus ca *dukhi* să atace.

Coloana noastră de vehicule s-a pus în

mişcare în direcţia frumoasei văi cu verzi câmpuri scăldate în soare, care se vedeau bine din trecătoarea pe care o traversam. Pe măsură ce coboram, norii de plumb cedau locul unui aer curat şi transparent. în câmpia care se întindea de-a lungul coastei, binefăcătoarea căldură a primăverii părea permanentă şi de neclintit. Am uitat imediat de frigul şi umezeala de pe munte.

Universitatea agricolă în care se afla baza se scălda în parfumul florilor şi al pomilor. Intrând în clădirea în care era cantonat regimentul meu, mi-am scos haina umedă şi murdară în speranţa că voi face în sfârşit un duş, dar n-am reuşit: adjutantul-şef al companiei, însoţit de tehnicianul regimentului, a dat buzna în cameră şi m-a introdus direct în problemele de intendenţă care se adunaseră. Ca de obicei, problemele cu adevărat serioase deveneau şi mai grave din cauza a tot soiul de neînţelegeri între şeful companiei, responsabilul administrativ şi tehnicianul a cărui treabă era aceea a unui... tehnician. Ca de obicei, nu reuşiseră să-şi delimiteze domeniile de intervenţie. Tehnicianul, care îşi petrecea cea mai mare parte a timpului stând degeaba în clădirea regimentului, în loc să întreţină şi să repare echipamentele din bază, considera că adjutantul-şef îl călca pe bătături. în opinia mea, adjutantul-şef era un bun intendent, eficient şi dinamic, în vreme ce tehnicianul era un

mare puturos. Gelozia le îngreuna şi ea relaţia: adjutantul, care putea să meargă oricând în zona de operaţiuni militare, îşi declara zilele de luptă pe tabelul de serviciu, în vreme ce repararea vehiculelor stricate nu-i permitea tehnicianului să pretindă şi el prime. Neavând nici timpul, nici forţa de a intra în detaliile şicanelor lor, am ales să fac pe împăciuitorul, promiţându-i tehnicianului: „Dacă te ocupi cum trebuie de material, se va găsi un mod ca să primeşti şi tu zile de luptă”. Iar adjutantului i-am zis: „Lasă şoferii în pace! Descurcă-te fără ei!” Aşa am pus capăt, pentru moment, discuţiilor.

Duşul a fost mai puţin plăcut decât mă aşteptam, fiindcă aceia care mi-o luaseră înainte folosiseră toată apa caldă din rezervorul de pe acoperiş. Şi aveam, o dată în plus, o problemă de evacuare: un capac de la pasta de dinţi sau o şosetă bloca ţeava de scurgere. Plăcerea mult aşteptată nu a fost aşa cum speram.

Abia am avut timp să mă îmbrac la loc că am avut parte de o altă conversaţie neplăcută, de data asta cu superiorul meu direct, *Biker,* şeful contrainformaţiilor legiunii. *Biker* era, incontestabil, un maestru al spionajului şi al sabotajului, cu înalte calificări. Foarte independent, îşi permitea nu numai să aibă propriile opinii, ci şi să le exprime sus şi tare, ceea ce, de altfel, ia adus şi concedierea din

„Companie”. îmi reproşa că nu sunt suficient de mobil, că îmi las oamenii postaţi aiurea. Criticile lui nu erau nefondate, dar nu aveam, tehnic, timp să umblu peste tot. Nu mi se dăduse nici până atunci o camionetă şi ar fi fost periculos să circul în camionul greu Ural pe drumurile de munte stricate de ploaie. Riscam să fiu rănit şi, pe deasupra, să stric şi vehiculul. *Biker* nu era mulţumit nici de faptul că îi delegam adjutantului problemele curente ale regimentului la bază. Considera că nu se justifică şi îşi băga tot timpul nasul în treburile mele, ceea ce se înţelege că mă enerva.

După acea discuţie, am ieşit din cazarmă pe o poartă laterală şi m-am mirat că n-am văzut în parcare camioneta lui *Ratnik.* Alarmat, am parcurs în grabă aleea asfaltată care, între două rânduri de tufişuri dese de înălţimea unui om, ducea la Cartierul General al brigăzii. Primul lucru la care m-am gândit a fost că *Ratnik* a trebuit să plece în grabă din cauza vreunei probleme pe front. în toiul agitaţiei, o fi uitat de cercetaşi sau nu s-a mai obosit, pur şi simplu, să-i aştepte, fiindcă, după ultima bătălie, grupul meu nu mai număra decât cinci persoane, cu mine cu tot. Nu puteam avea un rol decisiv în luptă.

Ajungând la Cartierul General, am dat peste *Ratnik* care, pradă furiei, avea o explicaţie violentă cu şeful de stat major,

Dunai („Dunărea”). Nu-l mai văzusem niciodată pe *Ratnik* într-o asemenea stare şi avusesem totuşi ocazia să-l văd în situaţii dintre cele mai diverse.

După[5] ce golise o sticlă[5] de votcă pe care a cumpărat-o de la magazinul din apropiere, unul dintre şoferii de Ural urcase în cabina camionului şi apăsase pe acceleraţie. Totul se întâmplase foarte repede. Camionul puternic lovise în plin două dintre camionetele lui *Ratnik,* reducându-le la două mormane de metal stâlcit şi lipsindu-ne, dintr-o mişcare, de două maşini foarte preţioase pentru o trupă de asalt. Surprins de zgomot, *Ratnik* alergase într-acolo şi descoperise spectacolul. Pierzându-şi calmul, îl trăsese pe şofer din cabină şi-l făcuse să muşte – literalmente – din ţărână, sub greutatea pumnilor săi. Doar intervenţia celor care se găseau în apropiere îl salvase de la o moarte sigură în mâinile lui *Ratnik,* instruit în forţele speciale ale GRU.

Evenimentul era stupefiant: niciun vehicul nu fusese încă pierdut în luptă, iar acum, responsabil pentru asta era un camarad beat care făcuse o manevră greşită în bază... Condiţiile din contractele noastre interziceau consumul de alcool în timpul misiunilor, dar era o regulă să pileşti puţin, moderat, şi nimeni nu făcea prea mult caz de asta. SMP-urile angajau adulţi, consideraţi capabili să-şi asume

responsabilitatea faptelor lor. Din nefericire, mulţi o luau razna sub influenţa alcoolului. Nu poţi să ghiceşti dinainte ce ascunde fiecare, nici ce aspect al personalităţii lui vei descoperi într-o zi.

încă în stare de şoc, toată lumea a fost adunată ca să asiste la o şedinţă prezidată de doi şefi, lucru rarisim. Unul dintre ei era chiar marele *Beethoven* în persoană, teribilul comandant al „Companiei", celălalt, un individ important care răspundea la porecla *Blondinul.* Nimeni nu ştia exact ce funcţie ocupa *Blondinul,* dar puterea lui era aproape egală cu aceea a lui *Beethoven.* Erau doi veterani, soldaţi cu experienţă, care trecuseră prin multe bătălii şi războaie. într-o altă viaţă, fuseseră ofiţeri ai armatei profesioniste.

Beethoven a început prin a ne freca ridichea, folosindu-se de toate pretextele: ba că nu s-au executat bine ordinele, ba că au fost înţelese greşit. Primul care şi-a luat papara a fost tehnicianul adjunct, responsabil cu service-ul tancurilor blindate. *Beethoven,* pe un ton muşcător, cu ochii mijiţi, cu mâinile spintecând aerul, l-a dojenit îndelung, fiindcă nu organizase corect repararea şi întreţinerea materialului de luptă. în opinia mea, tehnicianul adjunct nu era om rău, dar nu se potrivea deloc în funcţia pe care o ocupa la mercenari. în armată, orice problemă se rezolvă prin ordine, fie că sunt, fie că nu

sunt de bun-simţ. într-un SMP, trebuie să-ţi pui mai mult la lucru imaginaţia, creativitatea şi, până la un anumit punct, să dai dovadă de iniţiativă. Pentru a se justifica, tehnicianul adjunct a mers până acolo încât să reclame, Dumnezeu ştie de ce, că vehiculele unităţii de cercetaşi aveau toate un set complet de chei, în vreme ce la toţi ceilalţi, unele lipseau. Acest argument ciudat m-a lăsat fără voce. Cu ce putea să-i afecteze pe alţii seriozitatea şoferilor mei? *Dunai* a fost cel care a destins atmosfera, amenințând că aceia care vor fi prinşi furând material vor fi daţi pe mâna lui *Ratnik,* provocând astfel un hohot de râs aprobator.

Apoi a luat cuvântul *Blondinul.* într-un stil înflorit, în care se amestecau folclorul militar, grosolănia şi aluziile obscene, ne-a prezentat situaţia şi planurile pentru perioada următoare. îi făcea plăcere să-şi împănneze discursurile cu glume caustice şi expresii vulgare care, după el, ar fi trebuit să-i dovedească simţul umorului. *Blondinul* nu mă iubea, era clar că nu mă iertase după povestea cu sârbul *Volk,* protejatul lui. A profitat de ocazie şi nu m-a mai lăsat din gheare: ma acuzat că am stricat o dronă cvadrirotoare, pretinzând că fusese distrusă în luptă, pe când ea s-ar fi defectat la bază, de fapt. Şi totuşi, o dronă fusese distrusă în munţi de o rafală de mitralieră, iar o a doua, defectată în timpul unui zbor,

era deja aproape reparată. Erau acuzaţii dureroase, complet inventate. *Blondinul* m-a întrerupt când am vrut să dau explicaţii. Aşa era la mercenari: şefii nu mergeau până la capătul problemelor, luau de bună prima versiune care li se oferea. Lansau acuzaţii la întâmplare, iar să îi contrazici ca să te aperi putea constitui un motiv de concediere. în clipa aia, cu pumnii strânşi de mi se albiseră, scrâşneam din dinţi dorindu-mi să-i sparg nasul, fix între sprâncenele cărunte. Dar am reuşit să mă stăpânesc: nu voiam să fiu dat afară atât de repede. Ulterior, relaţiile mele cu *Blondinul* au reintrat în normal, dar au rămas marcate de această ranchiună.

în calitate de şef al statului major, *Dunai* s-a adresat celor care se ocupau de logistica din spatele frontului: „Sunt cei care pleacă la atac, cu o armă în mână, şi sunt cei care le furnizează tot ce este necesar pentru a lua parte la luptă. Eforturile voastre, osteneala voastră, nopţile voastre albe sunt preţul participării voastre, voi nu riscati să fiţi omorâti sau răniţi. Nu câştigaţi cu mult mai puţin, iar uneori chiar mai mult decât un simplu soldat, astfel că vă cer dăruire totală. Lipsa voastră de somn sau de hrană nu mă interesează. Voi fi de neclintit!”

Asta era bine spus. Tehnicianul să-şi facă treaba, nu este nevoie să-i pontezi zile de luptă. Da, câştigă mai puţin, dar nu are de

înfruntat niciun pericol. Şi, dacă merită, i se va da o compensaţie după aceea, sub forma unei prime.

Când şedinţa s-a terminat, ne-am dus cu toţii la somn, străpungând noaptea întunecată cu lanternele: la acea oră, curentul electric era întotdeauna oprit la bază, mai funcţionau doar aparatele de iluminat, alimentate de un generator care bâzâia. A doua zi de dimineaţă, *Ratnik* a primit o camionetă nouă, dar, când l-am întrebat pe tehnician dacă aveam să primesc şi eu într-o zi un vehicul, n-a ştiut ce să-mi răspundă. Mica noastră vacanţă se apropia de sfârşit, era timpul să ne pregătim rucsacurile şi să ne întoarcem în munţi.

13.

O *zi la periferia Kinsabbei*

în acest interminabil război de poziţii, zilele începeau mereu la fel pentru mercenarii încartiruiţi într-un sătuc de la periferiile Kinsabbei: spălat cu apă rece, pregătirea micului dejun şi a unui ceai fierbinte. Apa venea dintr-un izvor din munţi, care îşi tăiase cândva drumul printre stânci şi pe care locuitorii întreprinzători ai acelei zone îl captaseră într-o mică fântână cu dale de granit.

Eram abia în februarie, dar soarele

încălzea ca primăvara şi, după o noapte în care tremuraserăm, ne bucuram de căldura şi lumina dimineţii. Fără să ne îngrijorăm prea mult de faptul că eram în prima linie, în bătaia rachetelor şi a mitralierelor inamice – asta făcea parte din rutină.

Noaptea fusese agitată. Cei care stăteau de pază dăduseră alarma de mai multe ori, de câte ori remarcau vreo mişcare pe drumul spre Kinsabba, unde sirienii băteau pasul pe loc de două săptămâni, după mai multe tentative eşuate de a cuceri oraşul. Au trebuit folosite mortierele de mai multe ori şi, judecând după fumul negru şi dens care se ridica spre cer, proiectilele îşi atinseseră ţinta: doar un vehicul cu rezervorul plin putea să ardă aşa.

Cu o ceaşcă de cafea în mână, stăteam în pragul uşii unei case pe jumătate distruse, în care îşi aşezaseră tabăra soldatii lui *Zodcii,* şi ascultam în rádiótelefonul

nostru discuţiile dintre cercetaşi! care studiau sectorul învecinat. Grupul lui *Ciuf* îi însoţea pe Şoimi în înaintarea lor lentă către poziţiile *dukhi.*

Deodată, am auzit un scrâşnet de metal pe sticlă, specific unui tir de mortiere artizanale. Dintr-un reflex dobândit în război, am dat înapoi ca să mă pun la adăpost între pereţii de beton. Obuzul din aluminiu, umplut cu TNT, a explodat la 15

metri în faţa mea. Şi nici nu s-a stins bine ciuperca albă a exploziei, că s-a auzit alta. în acelaşi moment, am auzit prin radio urletul paznicilor: obuzul căzuse chiar pe acoperişul clădirii în care se găsea punctul de observaţie şi, după un ricoşeu pe adăpostul de beton armat, care l-a încetinit, se înfipsese în stâncă, nu departe de locul în care căzuse primul.

Că un mortier mobil ne luase la tintă nu era ceva

neobişnuit şi, într-o primă fază, nimeni nu s-a îngrijorat. Din precauţie, le-am dat ordin paznicilor să-şi părăsească temporar poziţia, dar abia am schiţat un pas înspre camera unde îmi ţineam arma şi echipamentul, că am mai auzit două explozii, puţin mai apropiate. De data asta era îngrijorător, fiindcă, de obicei, mortierele mobile nu rămâneau prea mult în acelaşi loc. După frecvenţa tirului, devenise limpede că nu era doar unul, ci mai mulţi trăgători. Probabil că *dukhi* organizaseră o ambuscadă undeva prin apropiere.

Am strigat „La arme!”, dar oamenii mei începuseră deja să se pregătească. Un soldat, mai ales dacă este experimentat, are fler. Este în stare să-şi dea seama de proximitatea pericolului pe baza unor indicii aparent neînsemnate. Şi comandantul are un rol deloc de

neglijat. Ordinele lui, precise, date cu voce suficient de tare, sunt indispensabile pentru motivarea fiecărui soldat. Cu atât mai mult este valabil la război. Am continuat, deci, să strig ordine scurte, deşi ştiam că nu existau printre noi, nici laşi, nici fricoşi: astfel de indivizi nu fac prea mulţi purici în lumea mercenarilor.

Zodcii şi-a trimis repede cercetaşii la posturi. Artileristul a scos din adăpost tunul antiaerian Zenit—, fixat în partea din spate a unui GAZ de teren, gata să ia poziţia de tragere când ar fi venit momentul. Şi sirienii care se aflau în acel sector au fost preveniţi de posibilitatea apariţiei unor oaspeţi nedoriţi.

Imediat, unul dintre cercetaşi a anunţat că a reperat ţinta, cu ajutorul binoclului: pe versantul opus al râpei, nişte siluete întunecate se agitau în jurul unui lansator de rachete antitanc. Era o armă serioasă, capabilă să facă bucăţi o clădire de talie medie, să transforme un tanc într-o masă de fier incandescent şi, cu o uşurinţă şi mai mare, să facă la fel cu un vehicul pentru transportul trupelor. într-o astfel de situaţie, este obligatoriu să treci la atac pentru a distruge sursa de pericol, înaintea lansării rachetei fatale.

Artileriştii Zenitului şi-au ocupat rapid poziţiile şi şi-au fixat tinta. Câteva fracţiuni de secundă mai târziu, rachetele străpungeau aerul. Locul de lansare a fost identificat şi tunul nostru AA a deschis

tirul. Exact acolo unde se găsea lansatorul a izbucnit o coloană de foc: în mijlocul focului şi a exploziilor, supravieţuirea ar fi fost imposibilă. în spatele parapetului, toţi mercenarii au scos un strigăt de bucurie, eliberându-se de toată tensiunea acumulată.

Dar, în aceeaşi clipă, trase de un al doilea lansator pe care nimeni nu-l observase, alte încărcături au explodat deasupra capetelor noastre, aruncând o ploaie de şrapnele. Artileriştii *dukhi* foloseau o metodă încercată de tir la distanţă mare, zisă „din mers”: proiectilele cu fragmentare explodau în aer prin autoactivarea detonatorului. Mercenarii surprinşi pe teren descoperit au alergat sub arcadele salvatoare ale unei case pe jumătate distruse. Trăgătorul şi şoferul Zenitului şi-au abandonat tunul şi au fugit şi ei.

Panica a fost de scurtă durată. Toată lumea şi-a revenit după primul ordin. Unul dintre cercetaşi, *Mrak* („întunecime”), a sărit afară din adăpost şi s-a aşezat pe locul şoferului ca să mute GAZ-ul şi Zenitul pe drum în jos, în afara tirului inamic. Ceilalţi soldaţi au revenit pe poziţiile lor şi, la ordinul meu, au aruncat un torent de foc drept înainte. După ce ne-am golit încărcătoarele, am revenit în adăpost: era rândul străjerilor să-şi preia atribuţiile.

Câteva clipe mai târziu, Zenitul inamicului şi-a făcut din nou simţită

prezenţa, dar, de data asta, mortierele lui *Britîi* au calculat rapid poziţia şi l-au încadrat. Zenitul a încercat să se pună la adăpost, dar proiectilele cădeau în jur şi, curând, o coloană groasă de fum negru s-a ridicat deasupra stâncii după care se ascundea camioneta acelor *dukhi.*

Cu nervii întinşi la maximum, mercenarii scrutau tufişurile din faţa lor, aşteptându-se la un atac. Mortierele artizanale ale inamicului au început să tragă. Dar, din fericire, proiectilele explodau în spatele nostru, fără a ne produce pagube, creând doar o uşoară tensiune psihologică.

Treptat, *dukhi* s-au calmat: planul lor eşuase în mod evident. O parte a armamentului lor antitanc era distrusă, iar tirul de mortiere nu avusese efectul scontat.

Dar sirienii, care până atunci priviseră evenimentele din adăposturile lor comode, au început să se agite, iar Şoimii s-au grăbit să încarce într-un Ford de mare capacitate mitralierele lor grele DShK— şi lansatoarele de grenade antitanc. Cu ajutorul soldaţilor care înţelegeau câteva cuvinte în engleză, am înţeles că grupul *sadiq* primise ordin să se retragă; *dukhi,* care continuau să ne hărţuiască pe flancul drept, ameninţau să încercuiască detaşamentele însărcinate cu apărarea.

Povestea acestei panici a fost completată de imaginea soldaţilor sirieni fugind spre

înălţimea situată pe partea dreaptă a oraşului. L-am contactat imediat pe *Ratnik,* pentru a-i raporta. Mi-a ordonat să rămân la faţa locului şi să-i opresc pe aliaţi. A discutat din nou cu acei *sadiq* şi i-a asigurat că nu exista niciun pericol de încercuire.

Era greu să-i liniştеşti pe Şoimii înnebuniţi, încercând, totodată, să înţelegi ce se întâmpla la distanţă şi să nu pierzi controlul asupra situaţiei. Pierdut, i-am cerut din nou sfatul lui *Ratnik.* Mi-a răspuns cu vocea unui comandant capabil să facă faţă şi absolut sigur pe forţele lui: „Vă aşezaţi în formaţie de apărare circulară. Şi rămâneţi pe loc! Să îi ia dracu, nu ne este frică de nimeni!”

începând din acel moment, am vorbit mai ferm şi mai insistent cu grupul *sadiq.* Aplombul a sfârşit prin a da roade. După câteva conciliabule, aliaţii şi-au adus camionetele, le-au descărcat rapid şi au reluat poziţiile iniţiale. Comandantul Şoimilor, care, în mod evident, nu era prea convins, s-a îndreptat spre mine. Dar, primind de la „djeneralul” rus asigurarea că nu ne vom mişca, s-a întors printre soldaţii lui, vizibil uşurat.

între timp, grupul lui *Britîi,* care avansase până la linia frontului ca să regleze tirul bateriilor, ni se alăturase. Fără să mă întrebe nimic şi tară să mă îngrijoreze mai mult, *Britîi* îşi amplasase operatorul radio şi corectorii de tir pe ridicătura naturală

din apropierea drumului. Ca nişte luptători experimentaţi, cercetaşii n-avuseseră nevoie să primească un ordin ca să se pregătească. îşi reumpleau încărcătoarele goale, îsi verificau armele şi binoclurile cu vedere termică şi îşi securizau poziţiile de apărare.

Se lăsa noaptea. După o inspecţie minuţioasă a împrejurimilor, am descoperit că niciun Şoim nu-şi abandonase poziţiile de la marginea satului, pe partea dreaptă. Era o veste bună. Cel puţin, problema acoperirii acelui flanc era rezolvată. Altfel, ar fi trebuit să ne divizăm mica garnizoană în grupuri destul de îndepărtate unele de altele, ceea ce ar fi slăbit apărarea generală.

în noapte, totul era calm, dar noi am rămas într-o aşteptare încordată. în mod evident, inamicul îşi epuizase energia pe timpul zilei şi nu mai avea forţă să se lanseze în acţiuni decisive pe întuneric. Am dormit câteva ore, dar la răsăritul soarelui eram în picioare, ştiam bine că *dukhi* preferau să atace chiar la ivirea zorilor.

Băieţii din grupul lui Ciu/au şi început să vorbească prin walkie-talkie: era din nou mişcare în sectorul vecin. La fel ca în ziua anterioară, nu primeau sprijin din partea celorlalte grupuri de *sadiq.* După părerea mea, acţiunile necoordonate ale Şoimilor aveau drept cauză unică disensiunile interne din SMP-ul sirian, consecinţă a

competiţiei dintre fraţii care îl înfiinţaseră pentru favorurile preşedintelui Bashar al-Assad. Astfel, când unele brigăzi siriene plecau la atac, celelalte, din sectorul vecin, rămâneau ostentativ cu braţele încrucişate sau se mulţumeau să acţioneze de mântuială. Ofiţerii arabi nu ascundeau aceste neînţelegeri, dar nici nu aveau intenţia să le remedieze. Poate că de aceea războiul se întindea la nesfârşit, mureau oameni, iar rebelii cucereau mereu satele şi oraşele controlate de soldatii lui Assad, obţinute cu greu, cu ajutorul aviaţiei, al forţelor speciale şi al mercenarilor ruşi.

Am schimbat câteva cuvinte cu băieţii mei, apoi am revenit pe frecvenţa radio a grupului lui *Ciuf* Primul lucru pe care l-am auzit m-a năucit: *„Ciuf este* mort!”.

Grupul lui fusese luat la ţintă cu mortiere şi o explozie îl omorâse pe bătrânul veteran. Nu pierdeam doar un şef de pluton, ci un om pe care îl respectam cu adevărat. Când un grup este în bătaia focului, şeful lui are misiunea de a-şi aduce toţi oamenii înapoi în siguranţă, dar fără să fugă el primul ca un apucat. După ce a dat un ordin clar, trebuie să se asigure că toţi luptătorii îl execută, că nimeni nu rămâne în urmă. Asta făcuse şi veteranul *Ciuf şi,* când toţi băieţii lui se puseseră la adăpost, s-a aruncat şi el cu putere către acesta. Dar, a ales prost momentul. Un proiectil a explodat, iar o bucată mare din acesta i s-a

înfipt în cap. Soldatul *Riaba* („Grindină”), care a fost el însuşi rănit în următoarea explozie, s-a rostogolit către el şi l a prins. Dar *Ciuf* deja încetase să mai respire.

Ciuf era un profesionist dedicat războiului, un încrâncenat. Traversase potecile muntoase din
Afganistan şi ruinele din Groznîi, vânase piraţi în largul coastelor somaleze şi curăţase Donbasul de neonazişti ucraineni. Bun specialist, a ştiut întotdeauna să ia cele mai bune decizii în situaţii extreme. A reuşit, pentru scurtă vreme, să formeze un pluton eficient şi activ, considerat drept unul dintre cele mai bune ale regimentului. Comanda lui se baza pe trei cuvinte: „Faceţi ca mine!”. Acest ofiţer rus îşi găsise sfârşitul pe câmpul de luptă. Ca un războinic adevărat.

în război, moartea este monedă curentă. Plecând spre Siria, mercenarii ştiau că riscă să-şi piardă camarazii de arme sau chiar propria viaţă. Totuşi, fiecare deces era un nou şoc. Nici mintea, nici inima nu reuşeau să îl accepte. Iată de ce acea zi obişnuită de la Kinsabba mi-a rămas întipărită adânc şi dureros în memorie.

—Este vorba de un tun automat de calibru mic – 23 mm – care poate fi manevrat cu uşurinţă şi împotriva ţintelor terestre (n. red.).

— Una dintre cele mai de succes mitraliere grele produse în Uniunea Sovietică. A fost

fabricată – începând cu 1938 – în peste un milion de exemplare. Este utilizată şi în prezent de jumătate dintre armatele lumii, în special de cele ale Rusiei, ale fostelor republici sovietice, ale foştilor aliaţi din blocul comunist şi ale mai multor ţări din Asia şi Africa (n. red.).

14.

Asaltul care n-a mai avut loc

Ofensiva noastră a început fix la ora prevăzută. Moralul era bun: am putut să ne odihnim, atât cât este posibil în condiţiile unei campanii militare. Ziua de dinaintea luptei se desfăşurase fără evenimente. O zi de rutină, pe parcursul căreia avuseserăm suficient timp să ne pregătim liniştiţi, fără grabă şi fără stres. Băieţii mei erau pregătiţi pentru acţiune. Un drum asfaltat rămas intact ducea către linia frontului, dar avansam fără grabă: echipamentul nostru şi rezervele de apă, singurele pe care le duceam cu noi, atârnau greu şi aveam nevoie să ne cruţăm forţele. Mai aveam încă şase ore până în zori. Un întuneric de nepătruns înghiţise pintenii stâncoşi şi colinele înconjurătoare, nelăsând să se distingă, pe fondul cerului înstelat, decât câteva vârfuri îndepărtate. Doar contururile vagi ale clădirilor ţâşneau din tenebre, lăsându-ne să ghicim că locul era locuit.

Ajunseserăm la drumul principal care

ducea către un sat în ruine, ale cărui împrejurimi reprezentau punctul nostru de plecare în ofensiva pentru Kinsabba, când ne-am ciocnit, încă o dată, de ciudăţeniile comportamentului aliaţilor. Şoimii Deşertului se distingeau prin două bizarerii inexplicabile: incapacitatea comandanţilor de a-şi conduce oamenii şi de a se coordona între ei, dar şi refuzul simplilor soldaţi de a respecta regulile elementare ale războiului. Era ca la Lenin: şefii nu puteau, iar „poporul” nu voia.

Drumul era blocat de vehicule, cu toate farurile aprinse, în dispreţul regulilor de camuflaj. în sat, ciorchini de soldaţi care se încălzeau în jurul focurilor, fără teamă că le-ar putea fi descoperite poziţiile. Comandanţii nu se băgau în treburile subordonaţilor. Să ceară discreţie în pregătirea unei ofensive li se părea complet peste puterile lor.

Mi-am condus grupul de-a lungul satului şi ne-am aşezat puţin mai departe parte de gălăgia acelor *sadiq.* Nici n-am avut timp să ne instalăm, că artileria *dukhi* a şi intrat în acţiune. Primul proiectil a căzut la 30 de metri de drum, urmat de şuierul altora, dar mai îndepărtate. Din fericire, multe explodau în zbor.

încremeniţi, Şoimii se holbau la ultima explozie, înjurând ca un birjar, *Mustafa* i-a obligat să-şi stingă focurile. Toată lumea s-a ascuns printre ruine. Mă amuzam în sinea

mea: dacă Armata Liberă ar fi avut o artilerie de mai bună calitate, puţini soldaţi s-ar mai fi întors de la acest picnic.

Grupul *sadiq* a început să se organizeze pentru ofensivă. Ca de obicei, printre strigăte, înjurături şi busculade. Obiectivul nostru era simplu: trebuia să ne ţinem după aliaţi, să-i sprijinim la nevoie şi să corectăm tirul artileriei noastre, ştiind în fiecare moment că eşalonarea formaţiilor putea să se modifice într-un mod neaşteptat.

Rândurile dezordonate de sirieni au sfârşit prin a avansa. Dar ofiţerii inferiori din armata Şoimilor, care îşi însoţeau detaşamentele cu motocicleta, au rămas pe loc. Intenţionau, fără îndoială, să li se alăture propriilor oameni numai când aceştia ar fi fost cu toţii pe poziţiile cucerite.

Cerul se luminase la răsărit, zorii erau foarte aproape. Atacatorii trebuiau mai întâi să coboare, apoi să se caţăre până la o culme stâncoasă, după care să ocupe un sătuc aflat în mâinile inamicului, un fel de avanpost în apropierea Kinsabbei. Astfel că prima etapă a ofensivei noastre lăsa toate detaşamentele descoperite, la cheremul tirurilor din faţă. Dar ce turmă neisprăvită! Sirienii s-au pregătit până ce a răsărit soarele, deşi am fi putut profita de întuneric pentru a înainta până în adâncimea râpei şi poate chiar am fi reuşit să urcăm de cealaltă parte. Optimismul de

la prima oră a lăsat locul nervozităţii.

Avansam, mai distanţaţi ca de obicei. Ne şi opream mai des, aruncându-ne cu burta la pământ, în căutarea celei mai mici pietre, a celui mai mic tufiş în care să ne ascundem. în acest timp, munţii răsăreau din noapte. Se distingeau tot mai clar copacii, grămezile de pietre, tufişurile ţepoase şi, bineînţeles, şirul oamenilor înarmaţi care traversau râpa.

Urcuşul era abrupt. Sirienii, care nu-şi cărau muniţia, se căţărau mult mai repede decât noi şi deja câteva rafale izolate se auzeau deasupra: probabil că Şoimii începuseră lupta.

Când am ajuns la casa de la marginea râpei, aliaţii ocupaseră deja toate camerele. Am hotărât să fac un tur ca să înţeleg situaţia. Osteneală inutilă! Mi-a fost imposibil să obţin informaţii inteligibile de la sirieni, erau incapabili să explice ceva, orice, fie şi prin gesturi. Ofiţerii inferiori care ajunseseră pe drumul asfaltat ştiau încă şi mai puţin decât mine unde se aflau oamenii lor. în timp ce rătăceam prin casă, comandanţii Şoimilor s-au evaporat, călare pe motociclete, către sat. Soldaţii rămăseseră fără superiori, de capul lor.

Un lunetist trăgea spre noi dintr-o direcţie neprecizată şi nimerise deja un sirian. Acesta trebuia neapărat transportat în vale. *Zodcii,* cu un mic grup format din trei oameni, a avansat până la moschee,

parcurgând rapid zona descoperită, unde un alt soldat sirian tocmai fusese rănit la picior. Ceilalţi au rămas în adăpost.

Casa de la marginea râpei era spaţioasă, cu două etaje şi cu dependinţe. Aliaţii care se instalaseră la parter avuseseră timp să pună mâna pe tot ce au găsit. La primul etaj, *Moriak* („Marinarul”) şi *Bielîi* („Albul”), iuţi de picior, încercau să-l localizeze pe trăgător. Restul cercetaşilor se adunaseră în spaţiul dintre cele două anexe. Fiecare îşi dădea cu părerea despre poziţia lunetistului. Direcţia indicată de aliaţi nu părea să fie bună.

Lunetistul continua să tragă, din adăpostul lui de negăsit. *Moriak* a anunţat că a observat mişcare pe creasta care ducea către sat. A deschis focul cu SVD- ul — asupra siluetelor negre care se iveau la răstimpuri printre stânci. Distanţa era prea mare ca să îl susţinem cu mitralierele uşoare, iar restul lumii prefera să economisească muniţia: ziua abia începuse, urma să mai avem nevoie.

Mergând pe urmele noastre, *Ratnik* şi trupa lui urcau coasta. Pentru ei, echipaţi cu veste antiglonţ, urcarea era şi mai dificilă decât pentru cercetaşi! mei, care, în general, nu se încărcau şi cu ele în misiunile mobile, în care agilitatea şi rapiditatea erau esenţiale.

Aşezaţi în mai multe case de la intrarea în sat, sirienii încetaseră să mai avanseze. Era

explicabil, dat fiind că şefii lor îi abandonaseră şi că nu mai avea cine să le >> dea ordinul să continue. îsi consumaseră slaba rezervă de muniţie, trăgând la întâmplare către înălţimi, şi aveau deja doi răniţi şi un mort. Nu mai era cazul să contezi pe participarea lor la ofensivă.

Ca să ajung la *Zodcii,* am traversat cu răsuflarea tăiată zona în care acţiona trăgătorul, alergând către fundaţiile de beton ale unei clădiri lungi cu gratii de fier. Când aproape că ajunsesem, am auzit deodată pocnetul sec al unui tir izolat, prea puternic pentru a fi acela al unei arme automate. Mi-am luat avânt, îndoind genunchii, şi m-am rostogolit pe pământ, ca să parcurg ultimii metri. Când auzi un foc, este deja prea târziu să mai faci acrobaţii, dar, asta e! Fără a pierde timpul, m-am târât în patru labe de-a lungul parapetului şi, când am ajuns în siguranţă, am sărit pragul casei în care mă aştepta *Zodcii.*

între timp, *Ratnik* şi grupul lui îşi încheiaseră urcuşul, făcuseră o scurtă oprire, apoi se îndreptaseră către casa din apropierea moscheii. Am aflat mai târziu că în acel colt se instalase un detaşament de voluntari iranieni a căror hotărâre de a lupta era mai mare decât aceea a Şoimilor sirieni.

Odată instalat, *Ratnik* şi-a repartizat soldaţii pe poziţii şi le-a explicat ce urma:

„Atât timp cât sirienii nu se mişcă, ne vom proteja singuri. Nimeni nu face niciun pas mai mult decât ei!”

Cât despre mercenarii sirieni, aceştia erau mai ocupaţi să caute bunuri de valoare prin casele goale decât să-şi îndeplinească misiunea. Proprietarii plecaseră vizibil în grabă şi, spre marea bucurie a

Şoimilor, aveau cu ce să-şi umple buzunarele. Pentru noi, aceste obiecte ale vieţii obişnuite nu prezentau niciun interes. în schimb, când într-una dintre camere s-a găsit un seif, tentaţia a devenit irezistibilă. *Zolotoi* s-a oferit voluntar, fiind expert în blindaje, şi s-a pus pe lucru. O rafală de mitralieră în încuietoare nu a servit la nimic, aşa că *Zolotoi* s-a apucat de ceva mai simplu şi mai grosier, făcând să explodeze sub seif o grenadă antipersonaL Mare dezamăgire: în mijlocul unui teanc de note şi de formulare, s-au găsit doar 700 de lire siriene. Pentru proprietar, acele documente aveau cu siguranţă o valoare, dar pentru noi, soldaţi! improvizaţi, nu erau decât nişte hârtii lipsite de importanţă.

Timpul trecea încet. Aşteptarea în zadar ca grupul *sadiq* să treacă la acţiune devenea apăsătoare. *Ratnik* cerea mereu noutăţi prin radio de la postul de comandă. Ceilalţi, repartizaţi în diferite clădiri, îşi omorau timpul discutând aprins pe diverse subiecte, uneori fără nicio legătură cu

războiul.

Găsiserăm apă, ceea ce pica la ţanc, fiindcă rezervele noastre se cam epuizaseră: urcuşul şi soarele arzător ne uscaseră măruntaiele. Ne era sete tot timpul. Acum puteam să ne pregătim masa şi să facem cafea, împărţind între noi puţinele provizii de mâncare.

Mâncând şi stând de vorbă, *Ratnik* nu-i scăpa din ochi pe paznici şi pe cercetaşi. Ştia să destindă atmosfera cu glume şi remarci ironice, dar, la fel de bine, verifica ceea ce se petrecea şi nu uita nicio clipă că eram la război.

Din primele zile de când ne-am întâlnit, înţelesesem că aveam norocul să fiu sub ordinele unui ofiţer experimentat, întreprinzător, având toate calităţile unui comandant de teren. Elev al institutului militar, care „îşi făcuse lecţiile” în Cecenia, în forţele speciale ale GRU, înainte de a intra în rândurile mercenarilor, *Ratnik* avea cunoştinţe militare fenomenale, pe care ştia să le utilizeze în cursul operaţiilor. Chiar novice, recunoscusem imediat în el un militar profesionist de cea mai bună calitate.

Ce deosebeşte un comandant adevărat de un diletant? Şeful fără experienţă, dacă primeşte informaţia că inamicul se apropie sau că oamenii lui înaintează, îi va cere subordonatului să-i arate direcţia cu un simplu gest al mâinii. Dacă trebuie să

transfere o unitate într-un alt sector, le va arăta direct oamenilor lui vehiculele care îi aşteaptă. Iar pentru el, un ordin de luptă sună cam aşa: „Băieţi, vom cuceri podul ăsta. La luptă, ura!”. Acest tip de comandant nu poate să înţeleagă întreaga situaţie sau să dea artileriei sale coordonatele ţintei, iar oamenii lui, deveniţi o mulţime incontrolabilă, se vor arunca spre pod, vor reveni cu pierderi mari sau vor cădea sub tirul artileriei, uneori chiar împuşcându-se unii pe alţii.

Un profesionist, în schimb, îţi cere mai întâi să îi arăţi locul pe hartă. Calculează el însuşi poziţia şi îşi repartizează luptătorii în vehicule. Instrucţiunile lui precizează cine trebuie să meargă şi unde, care sunt limitele angajamentului, direcţiile şi procedura. Face în asa fel încât fiecare să ştie care este obiectivul şi nu stă

5 5- 5

acolo unde nu are nimic de făcut.

Ratnik nu se arunca la asalt cu capul înainte, nici nu se lansa în curse de urmărire. Securiza ofensivele prin tirul armelor grele şi păstra tot timpul controlul situaţiei. în timpul luptelor, îşi alegea o poziţie de unde putea cuprinde cu privirea întreaga scenă. Având un fizic robust, căra cu uşurinţă poveri grele şi, dacă o cereau împrejurările, mergea pe jos pe distanţe mari împreună cu oamenii lui.

înţelegând avantajul de a fi în preajma unui om care nu-şi lăsa entuziasmul

războinic să-i întunece simţul realităţii, încercam mereu să urmez exemplul său de detaşare: nu înveţi să lupţi inteligent decât urmând exemplele bune. De când ieşisem din Grupul Talia, voiam să intru în trupele plasate sub conducerea lui.

Am luat cu mine câţiva cercetaşi şi am plecat până la moschee. Interiorul era devastat de lupte: un strat gros de tencuială, amestecat cu bucăţi de pietre şi cioburi de sticlă, acoperea podeaua. Pereţii erau desfiguraţi de fragmente de proiectil, ferestrele se căscau murdare, ca nişte răni deschise. Dar aceste distrugeri nu reuşiseră să anuleze frumuseţea maiestuoasă a edificiului. De cum am intrat, m-a cuprins neliniştea. Da, cu toate acestea, mă simţeam musulman, la fel ca strămoşii mei din Başchiria, care îşi transmiseseră din generaţie în generaţie credinţa lor în măreţia şi bunătatea lui Allah. Războiul rănise acea moschee şi asta mă făcea să sufăr. Dintr-odată, în acel loc sacru, am înţeles limpede, într- un chip neaşteptat şi izbitor, întreaga mizerie şi întreaga vulgaritate a ceea ce se întâmpla în Siria, unde părţile combatante se înfruntau cu sălbăticie pentru a obţine o felie cât mai mare din prăjitura naţională. Putere, petrol, gaz, influenţă geopolitică sau doar câteva modeste proprietăţi pe care aproapele său

le câştigase cu sudoarea frunţii. M-am gândit că era cu mult mai onest să fii mercenar decât pseudopatriot, apărător al interesului naţional, rebel opozant al unui „regim sângeros” sau „fanatic” al unei justiţii sociale care, orice s-ar spune, rămăsese întotdeauna literă moartă.

Afară, un mic grup de *sadiq,* care ajunsese acolo din întâmplare, se distra: fiecare dintre ei trăgea, pe rând, câte o rafală în direcţia inamicului. Această absurdă manifestaţie de vitejie s-a încheiat atunci când unul dintre ei, după ce aproape că îşi golise încărcătorul, s-a prăbuşit. Până să-l tragă tovarăşii lui la adăpostul unui zid de incintă era deja mort. Lunetistul *dukhi* îşi aşteptase liniştit ţinta, având timp suficient să o fixeze şi s-o doboare cu un singur glonţ.

Deodată, zgomotul unei rachete ghidate s-a auzit dinspre poziţiile inamice. După câteva secunde, o şarjă de explozii a transformat camioneta puternică a sirienilor, purtătoare a unei mitraliere de mare calibru, într-o masă informă de metal. Hotărâseră pur şi simplu să nu-şi adăpostească maşina de teren, considerând că soldatii Armatei Libere vor avea altceva de făcut. Oare când aveau de gând idioţii ăştia să înveţe cum să lupte? Oare în cinci ani de război toţi sirienii inteligenţi fuseseră ucişi?

La capătul zilei devenise evident că

Şoimii nu vor lansa niciun atac. Nu mai aveam, deci, niciun motiv să rămânem acolo. Dacă, la adăpostul nopţii, *dukhi,* care cunoşteau fiecare pietricică din acel labirint de clădiri, începeau să avanseze, mulţi dintre noi nu aveau să mai vadă răsăritul soarelui. în mod cert, comandamentul nu plănuise decât mişcarea înainte, fără a se gândi la ce va urma, ceea ce explica de ce nici reaprovizionarea cu muniţie, nici evacuarea răniţilor nu fuseseră prevăzute pentru grupul nostru.

Ratnik a luat o decizie: „Imediat ce apune soarele, coborâm înapoi în râpă!” Exista un motiv pentru asta: tot armamentul pe care îl lăsaserăm în poziţie, la plecare, era îndreptat către sat şi ne asigura retragerea, în plus, Şoimii şi iranienii rămâneau pe loc. Nu este frumos s-o spui, dar puteau servi la distragerea atenţiei.

Retragerea noastră era calculată astfel încât întunericul râpei să ne acopere pe durata a jumătate din drum. Trebuia să găsim alt itinerariu, fiindcă cel de dimineaţă era impracticabil la coborâre. Trecând printre plante spinoase care ni se agăţau de haine, avansam pe bâjbâite în mijlocul unor proeminenţe stâncoase. A trebuit să facem cale întoarsă de mai multe ori, fiindcă drumul pe care îl urmam se înfunda.

După o coborâre lungă şi riscantă în întunericul care creştea, acoperiţi de

zgârieturi şi cu gleznele dureroase, ne-am apropiat de punctul din care plecaserăm dimineaţa. La baza râpei, am făcut o scurtă oprire, dar să rămâi prea multă vreme în acelaşi loc se putea dovedi primejdios, aşa că am plecat înainte de a ne fi odihnit cu adevărat.

Ratnik îi zorea pe soldatii obosiţi şi înfometaţi. Ultimul urcuş a fost greu. La capătul puterilor, furioşi, băieţii se târau literalmente, pe punctul de a urla de disperare.

Atunci s-a produs un incident neplăcut. *Taiga,* un simplu soldat, a strigat deodată: „Odihnă!”. L-am pus imediat la punct, amintindu-i că detaşamentul avea comandanţi. Dar mai multi alţii l-au susţinut, scuipându-şi ura împotriva „acestor ofiţeri” incapabili să planifice bătăliile.

Eram supărat: oamenii mei, mânaţi de resentimentele faţă de comandanţi, uitaseră că inamicul era aproape şi că putea să ne atace în orice moment. Eram descoperiţi, complet vulnerabili, şi trebuia să plecăm cât mai repede de pe panta aia, să ne îndepărtăm şi să ne salvăm vieţile. în genul ăsta de situaţii, trebuie să te forţezi şi să mergi înainte, orice-ar fi! Fără să recurg la muştruluieli inutile, am dat ordin să ne reluăm marşul. Tot restul drumului până am ajuns în afara bătăii mitralierelor, mi-am hărţuit oamenii, amintindu-le

apropierea pericolului, dar, chiar şi aşa, a trebuit să facem pauze tot mai frecvente, căci băieţii erau într-adevăr epuizaţi, pur şi simplu, şi n-ar fi putut să mai continue fără o minimă odihnă.

Era deja noapte când am ajuns în tabăra de cantonament, după ce parcurseserăm ultima bucată de drum în Kamazul care ne aştepta acolo unde îl lăsaserăm de dimineaţă. Descărcatul ne-a luat o veşnicie. Toţi erau terminat! şi abia dacă le mai rămăseseră forţe, după ce le risipiserăm pentru nimic în timpul acelei zile lungi şi intense.

O ultimă ştire ne-a dat lovitura de graţie: *Artiomka Tma* fusese ucis de explozia unui proiectil cu fragmentare tras de un tun automat. Era o prostie atât de mare, încât îţi venea să plângi. Artileristul încălcase regulile elementare de securitate: în cazul unei pauze între tiruri, gura tunului trebuia plasată pe verticală, iar vehiculul mutat. Or, el nu se dăduse înapoi decât câţiva metri şi nu ridicase tunul jumelat înainte de a coborî din benă. Lovitura a fost lansată, cu o traiectorie joasă. Aceasta s-a înfipt în scheletul de beton armat al unei case şi a explodat. *Tma* era alături, iar un fragment i-a fracturat craniul. Era tragic de simplu, dar nu se potrivea în mintea noastră cu logica războiului: toţi cei care plecaseră la atac se întorseseră în viaţă, dar omul care nu părăsise tabăra era mort.

Ziua aceea, care se tot lungise şi care ne epuizase prin încărcătura ei fizică şi mentală, se încheia în sfârsit. Pentru bravul *Artiomka Tma* fusese ultima.

Pentru toti ceilalţi, ea adusese unul dintre multele episoade absurde care aveau să marcheze acel război.[5]

— „Sniperskaia Vintovka Dragunova” – puşcă rusească de mare precizie proiectată de Evgheni Dragunov în anii ’60 ai secolului trecut (n. a.).

Cucerirea Kinsabbei

Coborârea în râpă pe acel drumeag cunoscut ne lăsa un vag sentiment de *déjà-vu:* nu trecuseră decât câteva zile de la prima tentativă de a cuceri Kinsabba. De data asta, îi lăsaserăm pe Şoimii Deşertului să coboare înainte. Hotărâserăm să nu urcăm panta abruptă până în vârf, ci să urmăm liniştiţi drumul asfaltat şi sinuos.

Primul proiectil s-a înfipt într-un tufiş spinos, la câţiva metri de asfalt. Am simţit foarte bine explozia, din locul în care mă găseam: o ciupercă albă, un zgomot puternic, ca un tunet.

Coloana noastră, care se întindea de-a lungul coborâşului până în locul în care poteca întâlnea drumul, a rămas nemişcată. Lungiţi pe burtă, încercam să înţelegem ce era: un proiectil rătăcit? Un mortier nevăzut care căuta direcţia bună? O a doua explozie a răsunat aproximativ în acelaşi loc, apoi şi o a treia.

Era clar: *dukhi* loveau pe o linie calculată dinainte pentru a le tăia trupelor de asalt accesul la drum. Nu înţelegeam încă de ce deschiseseră focul atât de târziu, după ce aliaţii noştri trecuseră fără dificultate.

Poate că observatorii luaseră în vizor primele detaşamente şi abia se dăduse ordinul de tragere. Sau era vorba de un tir în orb, menit să lovească ţinte la întâmplare? Nu aveam vreme de ghicit: coloana s-a repus în mişcare direct către zona lovită de proiectile.

încă două explozii. *Ratnik* a strigat cu o voce uscată şi puternică: „Pas alergător!” Ne-am repezit pe drum ca să traversăm cât mai repede zona periculoasă, cu răsuflarea tăiată de greutatea armelor şi a muniţiilor pe care le transportam.

Din când în când, întâlneam mici grupuri de *sadiq* care mărşăluiau în direcţia opusă, ceea ce nici nu ne mai mira. La început, astfel de scene ne indignau, dar, puţin câte puţin, în cursul operaţiilor comune din jurul Latakiei, ne obişnuiserăm cu toţii să vedem Şoimi sau Tigri obosiţi de luptă, care, cu zecile, se târau în afara liniei frontului.

Drumul se bifurca pentru a ocoli, pe cele două laturi, o pagodă frumuşică, rămasă intactă. Acoperişul de ţiglă roşie, cu forma caracteristică, strălucea pe fondul acelei pante stâncoase. Acel edificiu, semn al unei culturi complet străine, apărut Dumnezeu ştie cum pe acel pământ arăbesc, bucura ochiul cu exotismul său.

La bifurcaţie, a trebuit să ne oprim ca să decidem în ce direcţie să mergem. *Zodcii* a încercat să ne explice prin radio itinerariul

urmat de detaşamentul lui, dar tot ce am reuşit să înţelegem era că trebuia s-o luăm prin dreapta pagodei. De data asta, făceam parte din grupul din frunte, cu *Ratnik.* Câţiva metri mai încolo, drumul se împărţea în trei şi niciuna dintre indicaţiile lui *Zodcii* nu ne ajuta să aflăm care era drumul cel bun.

Ascultându-i nemulţumirea lui *Ratnik,* că cercetaşii nu erau în stare să-şi dea seama care este drumul bun, am ridicat din umeri. Ce puteam eu să fac? Chiar supunându-i pe mercenari unor exerciţii intensive în tabăra de antrenament, niciodată nu atingeau nivelul unui elev de scoală militară. Viitorii ofiţeri învaţă de la bun început cum să facă rapoarte precise despre situaţia luptelor, li se predau vocabularul şi întorsăturile de frază necesare pentru descrierea completă a evenimentelor. Recrutului nu-i explică nimeni toate astea. în consecinţă, când se înscriu la mercenari, nici măcar tipii foarte corecţi nu sunt în stare să raporteze exact cum stau lucrurile.

După un scurt moment de ezitare, am hotărât să traversăm grădiniţa alăturată pagodei pentru a ajunge pe vârful muntelui. Frunzişul copacilor ne oferea o acoperire, iar numeroasele cavităţi şi ridicături ne permiteau să ne ascundem în cazul unui tir.

Odată ajunşi sus, cu vedere largă spre zona înconjurătoare, am găsit repede direcţia bună.

După încă o oră, ne aştepta o altă răscruce, dar de această dată exista un indicator către Kinsabba. Se puteau vedea deja de acolo căsuţele de la periferie, foarte apropiate, la 500 de metri distanţă. Nişte camionete erau parcate în apropiere, iar nişte oameni se agitau în jurul lor. Nu puteam să ne dăm seama dacă erau aliaţi sau inamici. Din precauţie, ne-am pregătit de luptă.

Ratnik a vorbit prin staţie cu generalul rus care supraveghea misiunea, apoi ne-a explicat: „Aliaţii au intrat în Kinsabba. Se pare că, nefiind auzite focuri de armă, nu mai sunt *dukhi”.*

Ca întotdeauna în acel război, niciun comandant aliat nu ţinuse seama de mercenarii ruşi, nimeni nu ne informase despre evoluţia situaţiei. Pentru generalii sirieni, unităţile de infanterie nu erau decât o masă informă pe care o puteau trimite la luptă fără să se sinchisească de siguranţa ei. Singurele pe care le respectau şi se înclinau în faţa lor erau artileria şi aviaţia ruse, care puteau răsturna în favoarea lor soarta oricărei bătălii. Infanteria nu mai trebuia decât să dea lovitura finală unui inamic aproape complet decimat de bombe. Plecând de la asta, nu se străduiau niciodată să-şi coordoneze formaţiile cu detaşamentele mercenarilor ruşi şi nu le păsa de ce li s-ar fi putut întâmpla acelor soldaţi improvizaţi, lipsiţi de informaţii

serioase, dacă se întâlneau cu inamici înarmaţi.

Ratnik a hotărât să intrăm în oraş pe drum. Potrivit raportului lui *Zodcii,* colinele care înconjurau Kinsabba erau sub controlul islamistilor libanezi din Hezbollah. *Zodcii,* care se poziţionase şi el pe înălţimi, supraveghea împrejurimile şi străzile oraşului.

Abandonat de locuitori, distrus de lupte, Kinsabba oferea un spectacol deprimant. Războiul transformase în ruine frumoasele case de piatră, care altădată aveau ornamente de marmură.

Grupul *sadiq* se ocupa cu jefuirea caselor. Dar alte detaşamente ale armatei guvernamentale se apropiau, iar străzile se umpleau de oameni în uniformă de camuflaj. Soldaţii sirieni formau mici grupuri şi scandau sloganuri de victorie, fluturând steaguri. Erau tot mai multe maşini, iar jurnaliştii, o armată de camere video şi de microfoane şi-au făcut apariţia în mijlocul militarilor. S-au apucat imediat să le ia interviuri tuturor celor care treceau prin apropiere. Cei care erau filmaţi luau poziţie cu arma în mână şi îsi încheiau sistematic declaraţiile cu nesfârşitele apeluri la popor. Jurnaliştii nu veneau niciodată singuri. Erau întotdeauna însoţiţi de comandantul sirian. Acesta pronunţa mai întâi în faţa camerelor un discurs eroic, filmat dintr-un unghi avantajos, apoi se lăsa îmbrăţişat de un

soldat de rând, care părea nebun de bucurie.

Croindu-ne cu dificultate drum prin acea mulţime fericită, am încercat să identificăm poziţiile avantajoase pentru apărare, în cazul în care inamicul n-ar fi abandonat oraşul decât pentru a lansa un contraatac surpriză. Ofiţerii turci care comandau unităţile Armatei Libere foloseau adesea această tactică. în plus, trebuia să evităm cu orice preţ să ne lăsăm filmaţi, trebuia să întreţinem mitul formaţiilor guvernamentale care acţionau singure.

în acea atmosferă de apoteoză, o primă rafală de mitralieră a sfâşiat aerul, apoi o alta, apoi toate armele de foc au salutat victoria într-un zgomot de tunet. în mijlocul acelei zarve, se distingea clar urletul puternic al unui Zenit care îşi risipea muniţia. în aceeaşi clipă, am remarcat o coloană de fum alb care se ridica dintre casele în ruină, de cealaltă parte a străzii.

A urmat o explozie. Tirurile au răsunat vreme de câteva minute, dar, din fericire pentru noi, inamicul părea că trage către o ţintă dinainte fixată, plecând de la coordonate precise, faţă de care se modificaseră direcţia vântului şi temperatura aerului: proiectilele cădeau lângă drum şi lângă clădiri şi nimeni nu corecta tirul.

Bombardamentul a oprit puţin sărbătoarea, însă, de îndată ce proiectilele

au încetat să cadă, mulţimea a năvălit din nou pe drum, iar vehiculele care soseau încontinuu formau ambuteiaje pe toate străzile. Indiferenţi la bucuria sirienilor, am început să ne fortificăm poziţiile în apropierea unei străzi care domina toată Kinsabba. La ordinul lui *Ratnik,* ne am instalat degrabă mitralierele grele şi lansatoarele de grenade, gata să tragă în caz de nevoie. *Ratnik* m-a trimis la intrarea în oraş ca să recepţionez armele grele. Bătrânul GAZ, cu cicatrici din lupte şi din campanii, gâfâia urcând coasta. A reuşit să ajungă la punctul din care plecaserăm după ce a traversat mulţimea. Fără a pierde timpul, am descărcat armamentul şi muniţia suplimentară. I-am cerut lui *Ratnik* o camionetă cu care să aduc alimentele şi hainele călduroase pentru cercetaşii lui *Zodcii,* care trebuiau să-şi petreacă acea noapte friguroasă de februarie pe vârful muntelui. Decât să-l aştept, am preferat să plec în întâmpinarea vehiculului (chemat prin radio). Să traversezi prin mulţimea de *sadiq* era dificil, chiar şi cu piciorul. Ajungând pe drum, am văzut tancuri care şerpuiau încet în urcare, mugind de atâta efort, cu şenilele scârţâind. O veste bună, cineva se gândise să le trimită întăriri aliaţilor care se veseleau în oraş. Totuşi, mi-era greu să-mi imaginez cum aveau să ajungă tancurile pe poziţiile lor de luptă prin mijlocul străzilor pline de oameni.

Sirienii nu înţelegeau că era important să nu aglomerezi căile de acces spre front. Dar armata lor nu avea nici măcar un serviciu pentru comunicaţii, astfel că, în anumite momente, drumurile siriene se transformau în nişte zgomotoase bazare orientale, atât doar că lipseau negustorii de covoare. Dacă *dukhi* ar fi lansat acum un contraatac, trupele lui Assad ar fi fost decimate. O ofensivă neaşteptată ar fi transformat scena de bucurie în carnagiu. Nu este nimic mai simplu decât să distrugi tancurile cu aruncătoare de grenade. Nu este nevoie să fii strateg ca să înţelegi. în acel moment, noi eram singurii soldaţi gata de luptă.

Kinsabba căzuse. Iar noi pierduserăm doi oameni: pe tânărul *Andriuşa Tma* şi pe veteranul *Ciuf.* Bucuria dezlănţuită a grupului *sadiq* nu făcea decât să ne amplifice golul interior. Preţul acelor victorii era mult prea ridicat...

16.

întâlnire cu islamistii

în provincia Hama, nesfârşitele raiduri goliseră de locuitori acel orăşel aflat foarte aproape de linia frontului. Pustiit încă de la primele operaţiuni, ne-a salutat sosirea printr-o tăcere mormântală. Coloanele au intrat pe străzile lui sumbre la căderea nopţii. Plutonul de cercetaşi făcea parte din grupul de luptă, inclusiv comandantul *Zaliv* şi şeful tuturor cercetaşilor, *Biker* în persoană. înainte de a ajunge în regiune, cercetaşii merseseră mult prin provincia Hassake, la est de Eufrat.

Fuseserăm trimişi în acest teritoriu, aproape izolat de regiunile controlate de forţele guvernamentale, având drept misiune să sprijinim ofensiva detaşamentelor formate de seicii locali. Aceştia negociaseră îndelung, cerând arme şi muniţii, dar, după ce li s-a livrat tot ce au cerut, s-a dovedit că nu exista nicio miliţie populară, cu excepţia unei mici trupe de contrabandişti şi de dezertori din armata regulată. Şeicii nu erau în stare să formeze unităţi de luptă. Dar cineva din conducerea contingentelor ruseşti din Siria avusese

ideea strălucită să atragem de partea noastră triburi locale şi să le folosim pentru a pune la cale o operaţiune mediatică mondială. Când eşecul acestei noi stratageme geopolitice a devenit evident, cercetaşii au fost trimişi în grabă în provincia Hama, la acea vreme, teatru al principalelor confruntări cu luptătorii din Statul Islamic.

Grupul de mercenari desemnaţi pentru această misiune reunea diferite unităti şi trebuia să acţioneze

în două etape. în prima coloană, cercetaşii, artileriştii şi tancurile au luat-o pe străzile pustii până la vechea uzină, pe care am găsit-o în ruine. în acel sector era un general al federalilor, cu artileria lui, plus o echipă de comandament şi un pluton de infanterie marină. Generalul ne-a arătat unde să ne aşezăm, a dat ordin ca un tanc să fie poziţionat în observaţie pe una dintre colinele ce înconjurau oraşul, apoi s-a limitat la explicaţii sumare: „Acolo sunt cei din Statul Islamic, iar dincolo Al-Nousra. Instalaţi-vă, organizaţi-vă apărarea, iar în rest vom vedea mâine dimineaţă". Veteranul mercenarilor, ofiţerul de stat major *Baltik,* n-a îndrăznit să pună mai multe întrebări.

Am descărcat în grabă, căci trebuia să trimitem vehicule după restul grupului. Ne-am aşezat muniţia la una dintre extremităţile lungi ale clădirii uzinei; la

cealaltă, proviziile şi restul bagajelor. Un tanc a fost amplasat în locul indicat, un altul a rămas în apropierea ruinelor uzinei. Artileriştii şi-au instalat Gradul— în faţa ultimei clădiri intacte, astfel încât să poată schimba poziţiile şi să acopere cele două direcţii indicate de general. Nu departe de acolo, pe un teren care avea forma unei pâlnii, se instalaseră cei care deserveau mortierele. După ce am pus santinele, ne-am instalat tabăra de noapte cât am putut mai bine, încercând să folosim acel moment de linişte pentru a ne odihni.

La apropierea zorilor, o puternică salvă de artilerie a lovit în sectorul uzinei, apoi au fost alte explozii în oraş: *dukhi* începuseră să bombardeze simultan în cele două părţi, pentru a despărţi trupele din oraş de grosul forţelor din rezervă. În sectorul *check-point-uiui* armatei siriene, situat deasupra zonei bombardate, o maşină-capcană, un „jihad-mobil” a explodat, producând o coloană gigantică de praf şi cenuşă, aruncând în toate părţile fragmente de blindaj. Un al doilea vehicul plin cu explozibili a pătruns în breşa astfel creată şi a încercat să ajungă în incinta uzinei unde eram cantonaţi noi. În agitaţia generală, nimeni n-a încercat să-l oprească. Şoferul camionetei artileriştilor antitanc, distingând în tumult capota maşinii-capcană sărind peste şine, nu a stat pe gânduri: a apăsat pe acceleraţie, apoi s-a

aruncat afară din cabină. Prin forţa inerţiei, maşina şi-a continuat mersul, a trecut de ceea ce mai rămăsese din incinta betonată şi s-a oprit, în sfârşit, blocând complet trecerea. Prins de suflul exploziei pe când încerca să ajungă la adăpost, şoferul s-a răsucit prin aer şi a aterizat într-un crater.

Islamiştii care se aruncau asupra noastră din toate părţile au fost opriţi de focurile trase de Hezbollah şi de federali. Generalul rus a abandonat comanda pentru a se concentra exclusiv pe infanteria marină, uitând de tot restul. Dar s-a dovedit curajos, a organizat apărarea plutonului şi a respins primul atac al inamicului de pe poziţia sa.

Biker a înţeles repede că nu va veni niciun ordin de la general şi că fiecare trebuia să-şi organizeze singur apărarea. În vreme ce *Baltik* părea gata să cedeze în faţa panicii, *Biker* a preluat repede controlul şi a dat ordin de retragere pe micul deal din apropierea uzinei, pentru a ne organiza. *Baltik* a încercat să propună să luptăm în interiorul oraşului, dar şeful cercetaşilor l-a refuzat fără să stea pe gânduri:

— Nu suntem deloc pregătiţi pentru lupte de stradă, ne vor termina, pe fiecare grup în parte.

Apoi, *Biker* l-a chemat pe *Zaliv* şi s-au îndreptat în pas alergător către artileriştii care se pregăteau să folosească Gradul prin

breşa din incinta uzinei. Tanchistii i-au cerut lui *Biker* autorizaţia de a aduce un al doilea tanc pe platoul pe care se afla T-90-ul nostru.

— Ca să faceţi ce? *Biker* nu înţelegea.

— Pentru că trebuie să-l dăm jos pe cel care este sus. Nu mai are baterie: generalul a dat ordin să supraveghem cu ajutorul lunetei nocturne, dar fără să folosim motorul.

Curajosul comandant, mândru de galoanele lui de general, nu fusese atent la orele de la Academia Militară, când i se explicase că un aparat de vedere nocturnă goleşte o baterie în numai câteva ore. Tanchiştii, neîndrăznind să nu execute ordinul, l-au respectat întocmai. Iar acum, bateriile erau goale. Imediat ce a sosit al doilea tanc, Zeniturile *dukhi* au început să tragă din toate părţile asupra noastră. Tanchiştii au fugit la adăpost sub un parapet de dedesubt. Să remorchezi tancul spre vale nu mai era posibil: proiectilele cu fragmentare ale *dukhi* ne împiedicau să ajungem la vehiculul imobilizat. Mecanicul celui de-al doilea tanc şi-a mutat maşinăria la poalele muntelui. în acea[5] clipă, luminând[5] ruinele şi ridicând un nor de praf, Gradul nostru a început să scuipe în direcţia inamicului, producând un zgomot asurzitor.

în tot acest timp, executând ordinele lui *Biker,* mercenarii ocupaseră o poziţie defensivă pe înălţime. Au adus acolo tot ce

a putut fi salvat. Tancul, mortierele, armamentul antitanc, totul era în mişcare, în timp ce cercetaşi! pregăteau în grabă poziţiile de apărare. Un schimb rapid de informaţii cu comandanţii celorlalte grupuri ne-a confirmat că nu pierduserăm niciun om. Toată lumea era în viaţă şi, cu excepţia şoferului camionetei, care suferise o comoţie puternică, nimeni nu era rănit. Făcând turul posturilor pentru a distribui ordine, *Biker* şi *Zaliv* au dat din întâmplare peste un grup de aliaţi abandonaţi de comandanţii lor, simpli soldaţi din regimentul libanez, care, fără să ezite, au trecut sub comandă rusească. Apoi *Biker* s-a ocupat de problema tancului blocat pe înălţime. Nu puteam, în niciun caz, să lăsăm acea maşinărie rusească nou-nouţă să cadă în mâinile *dukhi.* în cel mai rău dintre cazuri trebuia să o distrugem. Bateria antitanc a fost instalată în grabă în direcţia înălţimii. Când şi-a fixat obiectivul, operatorul a strigat:

— Drace, turela este plină de *dukhil*

— Distruge tancul! a strigat *Biker.*

Prima rachetă a făcut un zgomot asurzitor, încărcătura a căzut fix peste vehicul. Dar fără a produce stricăciuni vizibile, nici măcar cu binoclul. A doua rachetă. Iar la fix, iar fără rezultat. *Dukhi* erau împrăştiaţi departe de tanc, de teamă că muniţia dinăuntrul lui va exploda. Fără să ne risipim muniţia, am reuşit să-i

alungăm pe jihadişti dintre ruinele uzinei, uşor de mitraliat din vârful colinei. *Dukhi* au încercat să ne surprindă din celălalt flanc, dar şi acolo s-au ciocnit de tirul nostru susţinut. în cursul zilei, islamiştii au încercat de mai multe ori să treacă la atac, dar au sfârşit prin a bate în retragere, sub presiunea aliaţilor şi a aviaţiei sosite în ajutor.

Bătălia se terminase. Mercenarii, obosiţi, înjurau în vreme ce dezasamblau proiectilele obişnuite, încercând să separe ce era bun de folosit de ceea ce trebuia casat. Slavă Domnului, toată lumea era în viaţă, în ciuda ploii de grenade şi proiectile, a Zeniturilor şi a mitralierelor. Era un succes nemaipomenit! Examinând tancul, scăpat ca prin minune, eram plini de mândrie fată de industria militară a tării noastre.

i 3

Desigur, turela avea urme de impact, dar nesemnificative: chiulasa fisurată, pete de funingine, dar nicio gaură. într-o jumătate de oră, bateriile erau încărcate, iar tancul s-a pus în mişcare, declanşând strigăte de bucurie. Atacul fusese respins printr-un efort colectiv. De-acum, Forţele Armate ale Rusiei aveau un pluton de infanterie marină care primise un adevărat botez al focului şi ai cărui soldaţi, întorşi în ţară, puteau să spună fără a roşi: „Am luptat de-adevăratelea!”.

— BM-21 *Grad* („Grindina”) este un sistem de proiectile reactive nedirijate, cu lansare multiplă.

17.

Copeica

Era la începutul lui martie 2016, a treia lună de misiune... Sus, la nivelul guvernului sirian şi al comandamentului rus, se luase, în sfârşit, decizia să se organizeze o operaţiune militară de mare anvergură pentru a elibera Palmyra. Unul dintre cele mai bogate oraşe ale lumii antice, perla regatului hurienilor, îşi datora numele de „logodnica deşertului” frumuseţii şi grandorii sale. Palmyra era un loc simbolic, iar pentru Assad, a o recuceri de la inamic era o chestiune de onoare. Pentru a participa la operaţiune, fuseseră adunate grosul trupelor armatei siriene, SMP-urile locale, dar şi aviaţia şi forţele speciale ruse şi, bineînţeles, mercenarii, regrupaţi din toate celelalte sectoare, în formaţie completă.

Trebuia să acţionăm separat de aliaţi, ceea ce ne convenea de minune. Precedenta noastră experienţă cu grupul *sadiq* ne arătase că nu aveam aceleaşi valori şi că, într-o luptă adevărată, ei mai degrabă ne complicau misiunea. în rândurile noastre, toată lumea, de la simplul soldat la comandant, înţelegea că

ne pregăteam să înfruntăm un inamic redutabil. Osatura Statului Islamic (SI) era constituită din foşti militari de carieră din armata irakiană şi din fanatici veniti din lumea întreagă, toţi având o experienţă de luptă considerabilă. SI avea tancuri, dispozitive de artilerie, mortiere standard, camionete rapide echipate cu mitraliere. De asemenea, avea din abundenţă lansatoare de grenade, arme individuale şi stocuri inepuizabile de muniţii, luate de la armatele din Irak şi din Siria. Pe toată durata războiului, canalele clandestine de aprovizionare, care permiteau trimiterea de arme şi muniţie în schimbul petrolului extras din teritoriile ocupate de jihadişti, nu se închiseseră niciodată. Provenind din depozitele militare, tot armamentul jihadiştilor fusese produs în uzine. Nu aveau deloc nevoie, spre deosebire de rebelii sirieni, să-şi fabrice propriul material de luptă.

în cursul anilor în care controlaseră zona de câmpie şi de dealuri şi, dincolo de ea, lanţurile de munţi de la est de Homs, SI profitase cât putuse de particularităţile locurilor şi se pregătise serios pentru un posibil asediu. Nişele şi tunelurile săpate în faleză, tranşeele şi fortificaţiile din beton armat, toate asigurau, pentru oameni şi pentru material, adăposturi contra raidurilor aeriene şi bombardamentelor. Cunoaşterea

terenului le oferea un avantaj strategic, iar fanatismul le creştea capacitatea de apărare.

în acea zi, am plecat la ora prevăzută. Misiunea noastră era să facem o recunoaştere tehnică a itinerariului avut în vedere pentru deplasarea trupelor. Dimineaţa, după ce încheiasem un mic-dejun copios cu ceaşca rituală de cafea şi o ţigară, am plecat să-mi întâlnesc cercetaşii, care aşteptau să se îmbarce în Kamaz. Le-am făcut cu mâna un gest de salut şi m-am îndreptat către camioneta pe care comandantul mi-o dăduse – în sfârşit! – după atâtea solicitări şi reclamaţii. Vehiculele s-au pus în mişcare în spatele transportorului blindat al geniştilor, în direcţia unui lanţ de munţi care abia se zărea la orizont.

Bătrânul BTR, care avusese şi zile mai bune, nu înainta prea repede şi am avut timp să admirăm peisajul care se întindea de o parte şi de alta a drumului. îmi amintea de Uzbekistanul copilăriei mele, aceleaşi spaţii deşertice şi contururile albastre ale unor munţi la orizont. Dar în amintirile mele nu existau *check-point-uri* de-a lungul drumului, nici tunuri, nici mitraliere grele care se ridicau deasupra fortificaţiilor.

De-a lungul drumului către front, urmând meandrele asfaltului, şerpuia un oleoduct.

Din când în când, întâlneam şi câte o staţie de pompare. Ne găseam într-o zonă cu zăcăminte petrolifere, iar luptele pentru controlul ei făcuseră să curgă mult sânge, vreme de mai mulţi ani. Pentru a mia oară, mi-am spus că petrolul era una dintre cauzele principale ale acestui război interminabil. Petrolul, sau, mai degrabă, banii obţinuţi din el, atrăgea o mulţime de oameni, de la aventurieri mediocri şi oameni de afaceri fără anvergură până la marile puteri care-şi ascundeau adevăratele motive în spatele sloganurilor despre democraţie şi dreptul la autodeterminare al statelor suverane.

Toată lumea are nevoie de bani. Unii, pentru a-şi construi case, a-şi creşte copiii şi a se bucura de iubirea femeilor lor. Alţii, pentru a obţine putere, bogăţii absurde şi pentru a da curs celor mai josnice instincte. Unii îşi câştigă pâinea cu sudoarea frunţii, riscându-şi viaţa în fiecare zi; alţii, cei care îi folosesc, „fac istorie” din birourile lor sigure şi confortabile.

După 40 de minute de drum, am ajuns la destinaţie. După ce ne-am camuflat vehiculele – inamicul era la numai patru kilometri ne-am pus în mişcare, urmând itinerariul stabilit. Linia de demarcaţie nu era

continuă. înaintând lent pe urmele genistilor, scrutam împrejurimile,

încercând să ne familiarizăm cu acel sector necunoscut. După o răspântie, urma zona de excluziune. La 500 de metri în faţa noastră, drumul era întrerupt de tranşee. Dincolo se întindeau poziţiile *dukhi.* Cercetaşii s-au oprit, au apelat comandantul şi au aşteptat ordinele. Atunci a venit un genist care îşi căuta şeful ca să-i arate ce a găsit.

Detectorul de mine reacţionase la un obiect micuţ, perfect rotund. Cei care se aflau în apropiere şi l-au putut vedea nu şi-au putut reţine o exclamaţie de uimire: „Ia te uită!”. Dacă genistul ne-ar fi arătat un vestigiu al unei civilizaţii uitate, stupoarea noastră ar fi fost la fel de mare: avea în mână o monedă sovietică de zece copeici, bătută în 1957, pierdută, fără îndoială, de vreun consilier militar sau de vreun specialist civil în timpul unei misiuni în Siria pe vremea URSS-ului. Iar azi, în secolul următor, fusese găsită de un mercenar rus. Era destinul acelei monede, să se întoarcă în ţară.

Ne-am trecut obiectul găsit din mână în mână vreme de câteva minute. Băieţii îl priveau de parcă şi- ar fi regăsit un prieten bun pe care nu-l mai văzuseră de mult. Era ca şi când moneda ne-ar fi transmis salutul celor care fuseseră acolo înaintea noastră, taţii noştri, bunicii noştri. Părea să iradieze, iluminându-ne feţele nerase. Da, banul este

un monstru care devorează sufletul, dar uneori îl poate şi încălzi.

Deodată, radioul a transmis ordinul să ne întoarcem şi am făcut-o în grabă. Reveniţi la bază, mi-am dat seama imediat de tristetea şi de ciudata furie care îi cuprinsese pe mercenari. Cauza era un avion rusesc, harnicul nostru *lastreb* („Şoimul”), care se ivise fix deasupra poziţiilor noastre. Aruncase, bineînţeles, o bombă care, respectând legile lui Murphy, căzuse chiar în mulţime. Responsabilul cu dirijarea aeriană delegat pe lângă mercenari, a încercat în zadar să contacteze pilotul şi a murit alături de alţi mercenari atunci când bomba a explodat. Corpurile lor nici măcar nu au fost găsite. O întreagă coloană de răniţi, cu membrele smulse şi maţele pe-afară, fusese evacuată în grabă în speranţa de a-i salva măcar pe unii. Decişi să-l pedepsească pe pilot, mercenarii furioşi s-au repezit către baza aeriană Tiyas (T-4), aflată în apropiere, unde era cantonat un contingent al aviaţiei ruse. Piloţii s-au desolidarizat imediat de colegul lor, explicând că acesta aparţinea, în mod sigur, de baza principală din Hmeimim. De fapt, comandantul diviziei îl pusese pe nenorocit la adăpost, ca să nu-l putem găsi noi. A rămas nepedepsit! Poate că, tocmai în clipa asta, pe undeva prin Rusia, îşi povesteşte faptele de vitejie de pe cerul Siriei.

18.

O *bătălie pierdută*

În primăvara lui Y-io, Statul Islamic cucerise cea mai mare parte a provinciei Homs şi plănuise să o controleze în exclusivitate. Apoi, islamiştii folosiseră vastul lanţ muntos din apropiere pentru a construi în jurul Palmyrei un puternic sistem de fortificaţii, de terenuri minate şi de drumuri carosabile. Era un mod de a se apăra împotriva oricărei tentative de recucerire din partea puterii siriene. Obiectivul nostru era să străpungem apărarea *dukhi,* apoi să punem mâna pe poziţiile lor din profunzime, până la drumul către Deir ez-Zor. Regimentele de mercenari avansaseră până la linia frontului şi se opriseră, gata să treacă de fortificaţiile armatei siriene pentru a avansa către inamic. Avanposturile grupului *sadiq* se înşirau de-a lungul unei bariere naturale formate de coline. La poalele acestei redute se găsea o carieră abandonată, plină de stânci. Jihadiştii avuseseră timp să se pregătească pentru o ofensivă a forţelor guvernamentale. De pe acea poziţie înaltă, puteau să se lipsească de culegerea de informaţii: în deşertul în

care trecerea maşinilor ridica nori de praf, toate mişcările din câmpia din jur erau vizibile ca-n palmă.

După un bombardament scurt, aliaţii au atacat primii, dar, ajunşi pe contraforturile din munţi, au fost primiţi cu tiruri de mitralieră şi au dat înapoi, lăsând în urmă, pe stânci, câteva cadavre. Artileria şi-a reluat activitatea. Era rândul unui grup de mercenari să înainteze, dar un tir susţinut şi exploziile de proiectile i-au oprit: la clănţănitul mitralierelor se adăugase zgomotul unui Zenit al inamicilor. Suhoiul —, chemat în ajutor, a bombardat cu precizie locul indicat, dar tară rezultat. Mitralierele grele şi Zeniturile păreau să tragă în continuare de nicăieri.

Mercenarii nu aveau mijloace moderne de reperaj care ar fi permis anihilarea apărării inamice. Contingentul rus din Siria avea, desigur, acest tip de dispozitiv, dar nu-l folosea aproape niciodată în cursul operaţiunilor. Există un obicei prost în armată: să protejezi echipamentul nou şi scump, să eviţi cu orice preţ să-l strici din neatenţie sau să-l pierzi în luptă şi, astfel, să eviţi muştruluiala superiorilor. Din negura vremurilor, generalii ruşi considerau că viaţa unui soldat n-are nicio valoare, însă pentru echipament trebuie să dai explicaţii. Dinspre partea mea, nu reuşeam să-mi alung o anumită nelinişte. Graba şi agitaţia extremă a comandantului

regimentului, căruia îi era ataşat grupul meu de cercetaşi, mă împiedica practic să-i urmăresc deplasările. Trebuia să-i amintesc permanent că eram şi eu acolo, dar era ocupat cu organizarea ofensivei. Nu aflase că vom fi alături de el decât în ultimul moment: nu avea timp pentru noi.

Comandantul trupelor de asalt avea propria schemă de acţiune, bine rodată, care excludea complet cercetaşii. Să ne găsească un loc în formaţia lui şi să decidă în ce moment ne va solicita era doar o bătaie de cap în plus. O duzină de combatanţi suplimentari, care nu aveau decât armament uşor, obisnuiti să îndeplinească obiective foarte diferite, nu-i erau de prea mare ajutor. „Veţi merge în eşalonul al doilea”, a decis, într-un final, înainte să ne părăsească. *Gherasim,* de care depindeam de data asta, a adăugat pe neaşteptate o tensiune în plus la nervozitatea generală: s-a supărat că, o dată în plus, cercetaşii trebuiau să facă o treabă străină de specialitatea lor. îi împărtăşeam opinia. Treaba noastră era să identificăm ţintele şi itinerariile. Să participăm la acţiuni coordonate în eşalonul al doilea al unui regiment necunoscut putea să ridice o grămadă de probleme. Dar ştiam şi că a intra în controversă cu un superior chiar înaintea atacului nu servea la nimic. Exista riscul să creadă că voiam să ne sustragem de la luptă. Am promis că ne

vom adapta din mers, venind în sprijin atunci când va fi necesar şi, în restul timpului, îndeplinindu-ne sarcinile noastre de cercetaşi. Obiectivul era fixat, acum ţinea de noi să-l îndeplinim.

Eram într-o stare de spirit foarte proastă. Trebuia să luăm cu asalt poziţiile Statului Islamic fără să ştim nimic despre ele. în plus, trebuia să urcăm pante complet descoperite, fără nicio ridicătură de pământ unde să ne putem adăposti. Un mortier trăgea încontinuu de pe o poziţie necunoscută, parcă pentru a-şi bate joc de noi. De fiecare dată când o bombă cădea din cer sau când exploda un proiectil asupra inamicului, mortierul începea, iar şi iar, să ne lovească poziţiile.

După tentative nereuşite de a-l reduce la tăcere din aer şi de pe pământ, sirienii au scos un tanc din adăpost ca să deschidă focul spre toate înălţimile din jur, ridicând o trâmbă de praf şi făcând un zgomot asurzitor. Dar tancul trăgea în orb, încercând să ghicească poziţia mortierului, iar asta semăna mai mult cu un act disperat decât cu o acţiune bine gândită. Speranţa de a ţinti corect era minimă şi riscam să pierdem tancul: pentru *dukhi,* să-l anihileze cu o rachetă antitanc, ar fi fost o simplă formalitate.

Max şi-a pregătit drona. Comandantul regimentului de asalt s-a mirat la vederea aparatului cvadrirotor: nici măcar nu se

ostenise să afle ce echipament aveam la dispoziţie. Datele aduse de „libelula” noastră ne-au dat încă şi mai mult de gândit. Pe ecranul laptopului se vedeau clar, legate între ele prin pasaje subterane, poziţii echipate la fel de bine şi pentru trăgători izolaţi, şi pentru adăpostirea unor tipuri diverse de materiale. Siluete întunecate se deplasau prin tranşee. Poziţiile destinate echipamentelor puteau oricând să adăpostească mitraliere montate pe camionete sau chiar pe tancuri ascunse pe undeva prin munţi. Nimeni nu putea spune sigur de ce cantitate de vehicule de luptă dispunea Statul Islamic pe acest sector al frontului. Apărarea lor fusese construită minuţios şi a lua un sector de asalt de la un capăt la altul, fără pregătiri suplimentare, părea o acţiune precipitată şi lipsită de înţelepciune.

în vreme ce încercam să înţelegem cum erau dispuse forţele lor, am uitat complet că *dukhi* ne observau, aşteptând şi ei momentul potrivit pentru contraatac.

Prima explozie a răsunat fix în faţa parapetului după care se adăposteau mercenarii. Cea de-a doua, mai departe, în spate. Toate celelalte au fost bine ţintite, în plinul forţelor de asalt. Dintr-odată, s-a dat alarma generală. Soldaţii aflaţi în apropierea punctului în care loviseră obuzele, dar care erau încă valizi, transportau răniţii şi morţii în vehicule,

dând primul ajutor celor care încă mai respirau. Ceilalţi au primit ordinul să se retragă în carieră, la adăpostul marilor blocuri de granit.

în momentul exploziei, mă aflam pe înălţimea fortificată, studiind terenul cu ajutorul binoclului. Am simţit ceva tare şi greu cum îmi lovea casca. Ameţit, am alunecat de-a lungul pantei, luptându-mă cu greaţa şi cu o bruscă slăbiciune generală. Apoi, m-am proptit de un rest de zid în apropierea unui buncăr. Câteva minute, am observat ce se întâmpla în jurul meu, dar totul mi se părea îndepărtat. Nu reuşeam să-mi recapăt controlul. *Max* a venit să mă ajute şi mi-a dat să respir săruri. Dar a mai căzut un proiectil. în walkie-talkie, am auzit că trei cercetaşi au fost răniţi, dar uşor, spre marea mea uşurare.

După ce şocul a trecut de tot, mi-am chemat camioneta ca să mă evacuez. Tirurile continuau, *dukhi* îşi foloseau tot armamentul greu. După explozii, s-a auzit şuieratul sinistru al unui motor cu reacţie şi tiruri de SPGA—.

— Nu este artilerie cu bătaie lungă, nici măcar un lansator de grenade care poate fi ascuns, ca să tragi la distanţă. Sunt undeva pe aproape, dar nu reuşim să-i reperăm, mi-a zis *Boot.*

O dăduserăm masiv în bară.

Nu existase recunoaştere cu adevărat,

niciun plan precis de acţiune, fuseseră concentraţi prea mulţi oameni pe linia frontului: nu aveam decât ceea ce meritam. Trebuia să o recunoaştem, deşi înfrângerea era dureroasă. Prima rundă a bătăliei pentru Palmyra fusese câştigată de jihadişti.

—Este vorba, probabil, de un avion reactiv bimotor Suhoi-25, specializat în atacul la sol (n. red.).

—Aruncător de grenade antitanc, de producţie sovietică (n. red.).

19.

La marginea Palmyrei

Luptele din jurul Palmyrei erau încrâncenate. Jihadiştii se agăţau cu toate forţele de fiecare vârf, încercând, cât puteau, să-i respingă pe mercenari. Statul Islamic nu era armata lui Bashar al-Assad, nici Armata Siriană Liberă, nici măcar Al-Nousra. Era un adversar puternic, foarte organizat, disciplinat şi bine înarmat, nemilos până la sadism şi care nu se temea de moarte. Chemările la războiul sfânt şi pentru califatul universal atrăseseră un număr mare de oameni care, conform ideologilor lor, trebuiau să ucidă fără remuşcare necredincioşii, fiind gata să-şi sacrifice viaţa proprie. Fără a se încăpăţâna în ofensivă, atacau dur şi entuziast, lansându-i mai întâi pe kamikaze. În apărare, se opreau cu mult înainte de a fi tras şi ultimul cartuş şi nu aveau nicio reţinere să se retragă, dar trebuia să anticipăm un contraatac simultan pe mai multe flancuri.

Sub un soare de plumb, eram de prea multă vreme pe linia frontului, iar aşteptarea ameninţa să ne macine

hotărârea de a lua cu asalt fortăreaţa *dukhi.* Un ordin fără drept de apel, venit de la *Beethoven,* a pus capăt tuturor discuţiilor despre momentul şi modul de a ataca: trebuia să trecem imediat la ofensivă, pe cele două flancuri simultan, în dreapta regimentul lui *Ratnik* cu cercetaşii, iar în stânga, regimentul lui *Nikola.*

Trupele de asalt şi cercetaşii s-au organizat rapid în coloană pentru a urca pe creastă şi, la semnalul lui *Ratnik,* s-au pus în mişcare. La dreapta noastră, grenadierii lui *Britîi* acopereau fiecare fâşie de teren, vânându-i pe *dukhi* de pe cealaltă parte a crestei şi dejucându-le încercările de a ne surprinde din acel flanc. Ne pregăteam de luptă. Unii îşi făceau semnul crucii, alţii se rugau la Allah, alţii se mulţumeau să înjure inamicul. Eram diferiţi, dar, în acea clipă, eram un singur corp, o comunitate de fraţi.

O jumătate de oră mai târziu, eram la poalele muntelui. Fără să ne oprim, am început urcarea spre fortificaţiile inamice. Vârful pe care trebuia să ajungem dispărea din când în când în spatele exploziilor de proiectile trase de tunurile automate; *Ciornîi* şi *Zet,* rămaşi jos pentru a ne acoperi urcarea, ţinteau bine şi îi împingeau pe apărători în grote.

Ajunsă în vârful primului versant, coloana lui *Ratnik* s-a împărţit în două: la stânga, cercetaşii conduşi de *Inostraneţ,* un tânăr isteţ, la dreapta, grupul meu. Urcuşul era

obositor. Riscul de a încasa un glonţ sau de a călca pe o mină era suficient de mare încât să ne facă să înaintăm sărind. Aveam respiraţia tăiată. Frica este o manifestare naturală a instinctului de supravieţuire. Nimeni nu vrea să fie ucis sau mutilat. Pleci la luptă cu speranţa că vei păcăli moartea şi vei evita suferinţa. Teama adaugă un plus de tensiune, îţi induce dorinţa irepresibilă de a te culca la pământ, de a te ascunde într-o gaură şi de a nu te mai mişca. Dar obligaţia de a atinge obiectivul te face să o depăşeşti, să
te caţări până în vârf, să cucereşti acel nenorocit de bastion şi să-i ucizi pe cei care îl apără, rămânând tu însuti în viată.

La jumătatea drumului, a trebuit să-i aşteptăm pe cei care rămăseseră în urmă. înainte de a ne continua drumul, am hotărât să ne abandonăm vestele antiglonţ, care deveniseră prea grele. Eu mi-am instalat acolo şi mitraliorul, şi aruncătorul de grenade. Din acel loc, puteau acoperi restul urcuşului şi cei 400 de metri care ne mai despărţeau de inamic.

Cu cât distanţa care te separă de cel pe care îl vrei mort este mai mică, cu atât simţurile îţi sunt mai alerte, îl cauţi pe inamic cu privirea, iar creierul tău reacţionează instantaneu la ceea ce vezi. Dar frica se

ascunde în cele mai secrete colturi ale subconştientului. Corpul este stimulat de

întâlnirea iminentă, nas în nas, cu adversarul, când acesta nu va mai putea să te ţintească de departe, din adăpost. Ca un animal de pradă care îşi încordează toţi muşchii pentru a se arunca asupra prăzii, porneşti la atac. Nimic nu te mai sperie – nici zgomotul gloanţelor pe deasupra capului tău, nici pietrele aruncate de explozii, care îţi ricoşează la picioare.

Asaltul intrase în faza critică. Ajunşi în vârf, îi neutralizaserăm pe *dukhi* ascunşi în adăposturile dinainte pregătite. Artileria noastră a tăcut: eram pe linia ei de tragere, ar fi riscat să ne lovească. *Inostraneţ* avea cea mai grea sarcină, căci trebuia să atace fortificaţiile din faţă şi în clipa aceea înfrunta focul acelor *dukhi,* care trăgeau chiar de deasupra lui, având drept unic adăpost o ridicătură de stâncă minusculă. Epuizaţi, oamenii din detaşamentul meu nu ajunseseră cu totii în vârf. Era înnebunitor. Era absolută nevoie să intensificăm presiunea, să creştem puterea de foc. Dar nu aveam pe nimeni care să facă asta, doar trei oameni şi pe *Andriuşka,* un doctor care, de la început, avea un aşa chef de luptă, că a trebuit să strig de mai multe ori la el ca să-l opresc.

Ajungând pe platoul care se întindea în faţa proeminenţelor stâncoase şi pe care îl acopereau trăgătorii mei, m-am adăpostit în fugă după o piatră mare, pentru a-mi fixa reperele. Băieţii mei se adăpostiseră ceva

mai la stânga. Scrutam pietrele din faţa mea. Din locul în care eram, reuşeam să văd o parte a comunicaţiilor interne dintre fortificaţiile ocupate de luptătorii Statului Islamic. Am remarcat o mişcare: un inamic în uniformă de camuflaj, care se pierdea în peisajul falezei. Am apăsat pe trăgaci, glonţul a plecat, apoi am mai tras o rafală. Abia am apucat să mă ascund la loc în spatele stâncii, că gloanţele au aruncat bucăţi de piatră la 20 de centimetri de piciorul meu stâng, care ieşea puţin în afară. Mi-am strâns picioarele din instinct. Tirul venea dintr-o parte; mi-am îndreptat arma în acea direcţie şi am tras. Şi ceilalţi trăgeau, în direcţia unui tip în uniformă de camuflaj, care se mişcase în locul din care veneau gloanţele. Un proiectil de mortier a căzut la doi paşi de stânca mea, peste *dukhi,* apoi un al doilea, câteva secunde mai târziu. Astea nu veneau dinspre noi, erau, fără îndoială, o tentativă ratată a inamicului. La dreapta mea, *lojik* („Ariciul”) s-a aruncat la pământ şi şi-a lipit de umăr arma de asalt. Avea o sclipire excitată în ochi. Lungit pe platoul stâncos, fără protecţie, mitralia inamicul şi se apropia târâş de acesta.

Admirând îndrăzneala acestui luptător venit să ne susţină, m-am întors către oamenii mei: nu lipsea nimeni, toţi erau întregi şi în viaţă. Eram liniştit. Treaba era rezolvată cu *dukhi,* plutonul din stânga

avea să o termine.

Am ajuns curând în vârf şi, după o pauză, ne-am poziţionat de-a lungul liniei de contact. începuserăm să-i bombardăm intens pe islamişti, cu rafale scurte, forţându-i să se retragă în spatele fortificaţiilor lor. Orice tentativă de ripostă era oprită din faşă cu tir de baraj. Jihadiştii pierdeau iniţiativa: eram prea aproape, iar tirul nostru, asemenea unor lovituri de cuţit, le tăia în felii dispozitivul defensiv. Erau lipiţi de pământ, ne puteam apropia şi mai mult ca să aruncăm o grenadă asupra lor. în clipa aceea, am observat o camionetă a Statului Islamic, de cealaltă parte a culmii: probabil că *dukhi* îşi evacuau răniţii sau primeau întăriri. *Gherasim* a ocupat locul mitraliorului şi a tras asupra lor câteva rafale scurte de „Peceneagă". în ciuda distanţei, a ţintit bine, dacă ne luam după micile gheizere de nisip care se ridicau în jurul vehiculului 4x4. Ocupanţii lui au ieşit în fugă şi s-au împrăştiat.

în acest timp, coloana din stânga a trupelor de asalt, grupul regimentului lui *Nikola,* ajunsese în vârf, iar *dukhi,* prinşi din trei părţi de mercenari, nu mai puteau rămâne ascunşi în fortăreaţa lor impenetrabilă. Au luat-o la fugă.

Era momentul adevărului! Din locul în care eram, îi vedeam bine pe bărboşii care fugeau, abandonându-şi armele şi grenadele, renunţând la cât mai multe

bagaje pentru a pune o distanţă cât mai mare între ei şi gloanţele ruseşti. Dar, imediat ce ajungeau în zona descoperită, cădeau sub gloanţele cercetaşilor. în pofida distanţei, în pofida oboselii de pe urma ascensiunii şi a luptelor, mercenarii ţinteau bine, nemilos. Era ca şi când *dukhi,* care traversau pe rând, la intervale regulate, zona descoperită, le-ar fi oferit dinadins posibilitatea să se răzbune. Vedeai o siluetă prăbuşindu-se, apoi, în cădere, târându-se încă puţin. Când nu se mai mişca, o alta apărea şi totul reîncepea, la infinit.

Rolurile se inversaseră. Fiind de acum în siguranţă, deveniserăm noi prădătorii. în euforia vânătorii, îi decimam pe toţi cei care încercau să ajungă pe creasta din faţa noastră. Pe nimeni nu oprea faptul că adversarul era dezarmat. Era o compensaţie pentru tensiunea nervoasă acumulată în timpul asaltului.

Lupta se terminase! Cu minţile încă înceţoşate, cu dureri de muşchi şi obosiţi, mercenarii au străbătut poziţiile inamice în căutare de trofee, percheziţionând cadavrele de documente şi de aparate electronice, acoperind cu înjurături corpurile deja rigide ale apărătorilor Statului Islamic, după ce, în prealabil, le goliseră buzunarele. Trebuia, totuşi, să ne pregătim poziţiile defensive, în caz de contraatac.

în picioare, lângă vârful stâncos, priveam

în jos, către deşertul care începea la poalele muntelui. Din acea poziţie, toate gropile şi întăriturile care, în timpul ascensiunii noastre, ni se păruseră bune de adăposturi, se topeau complet în restul peisajului. De fapt, se vedea chiar tot. Dacă nu i-am fi strivit cu tunurile, *dukhi* ne-ar fi împuşcat ca pe iepuri, terenul nu avea nicio neregularitate. Deşertul şi pereţii muntelui aveau un aer suprarealist. Poate era din cauza epuizării fizice şi a şocului pericolului. Tot ce mă înconjura semăna cu un peisaj fantastic şi chiar şi maşinile în mişcare arătau ca nişte creaturi bizare ce-şi croiau drum prin decor.

Eram frânt, într-adevăr. Mă durea genunchiul. Aveam nevoie să mă odihnesc, să închid ochii pentru vreo jumătate de oră. Dar nu, trebuia să muncesc. Nici măcar prezenţa lui *Gherasim,* soldat competent şi cu experienţă, nu mă scutea cu totul de obligaţiile mele de comandant. Să fie al naibii, ţara aia mă uza până în măduvă!

Tristeţea mea nu se datora doar oboselii fizice. Mai

erau şi discuţiile cu subordonaţii mei, uneori mai răi ca nişte copii răsfaţaţi, hărţuiala şefilor care uitaseră dintr-odată de ce au creat un regiment de cercetaşi şi nu reuşeau să se decidă cum să-l folosească. Dar

principalul motiv al epuizării mele morale

era conştiinţa că eu şi camarazii mei ne luptam în acea ţară pentru un guvern corupt şi detestat de propriii cetăţeni, pentru un popor care-şi pierduse dreptul la suveranitate şi a cărui armată, cu totul incapabilă, o ajutam. Pentru mine, războiul nu a fost niciodată o simplă ocupaţie, aveam nevoie să ştiu de care parte lupt şi ce valori apăr. Aveam nevoie să apăr o cauză dreaptă. Să ajut nişte ticăloşi să strivească alţi ticăloşi, chiar dacă aceia din urmă erau încă şi mai cruzi, mai inumani decât primii, nu-mi convenea. Toate astea mă apăsau.

în vreme ce cercetaşii mei îşi consolidau poziţiile, ca să îmi schimb starea de spirit, am făcut un tur al terenului cucerit. Fortificaţiile fuseseră construite într- o formaţiune stâncoasă, străbătută de cavităţi săpate în acest scop. Toate nişele, toate găurile din stâncă erau pline de cadavre ale *dukhi:* unii muriseră încă din timpul bombardamentului, alţii mai târziu, ucişi de grenade. în spatele primei linii, pe panta de pe cealaltă parte a muntelui, nişele şi terasele stâncoase înguste erau şi ele pline de corpuri, de tuburi, de arme, de muniţii. Am coborât vreo zece metri şi m-am oprit lângă un cadavru bărbos care părea că tocmai îşi dăduse sufletul de pe urma rănii suferite. Nu avea nicio încărcătură explozivă asupra lui, iar corpul încă moale era întins pe spate, pe un pled

din păr de cămilă. Era greu să îţi dai seama că este mort, fiindcă nu avea nicio rană vizibilă. După ce l-am examinat, mam întors şi am remarcat un munte de rucsacuri nou-nouţe, acoperite cu pietre, aşezate sub o proeminenţă stâncoasă, invizibile de pe poziţiile noastre din vârf. Alături, sprijinite de un perete vertical, se aflau o armă automată şi un lansator de grenade. Am deschis un rucsac la întâmplare şi am găsit în el o uniformă completă de jihadist, înfăşurată în celofan. Era de proastă calitate, făcută în China, dar asta era! I-am dat un alt rucsac unuia dintre soldaţii lui *Nikola,* care trecea pe-acolo, apoi am urcat înapoi la oamenii mei, luând cu mine arma automată, care funcţiona, şi cinci încărcătoare pline care ne-ar fi putut fi de folos. Unul sau doi kilometri mai departe, pe poziţiile actuale ale *dukhi,* la care trebuia să ajungem în ziua următoare, a prins viaţă o mitralieră de mare calibru. Era timpul să mă pun la adăpost.

Gherasim mă aştepta alături de cercetaşi.

— *Altai* şi *Vareag* („Varegul”) au coborât în locul unde au fost împuşcaţi fugarii. Există un supravieţuitor, dar grav rănit. Merită să-l aducem aici?

în timp ce vorbea cu mine, examina plin de interes arma pe care o adusesem.

—Nu prea, oricum o să crape, i-am răspuns.

Nu-i puteam acorda îngrijirile de care

avea nevoie, nu aici, pe creastă, şi nu aveam pe nimeni care să-l însoţească până jos, căci eram toţi la capătul puterilor.

Gherasim m-a aprobat cu un semn din cap şi a transmis ordinul prin radio.

—*Altui,* lasă-l acolo!

După un minut, am auzit răsunetul îndepărtat al unui foc de armă. Mercenarul dăduse dovadă de umanitate faţă de adversar. *Altai* şi *Vareag* s-au întors în scurtă vreme, cu braţele pline de hrană, spre marea noastră bucurie. Jos, *dukhi* aveau o ascunzătoare subterană, plină de provizii, iar băieţii au adus grămezi de cutii de plastic pline cu sarmale arăbeşti. Eram cu toţii înfometaţi şi epuizaţi, nimeni n-a făcut mofturi. Nu exista niciun risc ca *dukhi* să fi otrăvit mâncarea: nu intenţionaseră să-şi părăsească poziţiile, iar apariţia noastră îi luase prin surprindere. în scurtă vreme, un grup de reaprovizionare a ajuns în vârf şi a adus apă, provizii şi muniţie.

Ratnik ne-a convocat prin radio. *Beethoven* în persoană ni s-a alăturat la fortificaţii. Asaltul acelui vârf nu fusese decât prima etapă a unei mari operaţiuni, mai aveam de străbătut încă un lanţ de munţi, apoi urma trofeul: Palmyra! Departe de a fi fost învins, inamicul era încă puternic, dornic să se bată. Dedesubt, acolo unde ne strânseserăm echipamentul, a explodat un proiectil, ridicând un nor gros de praf, apoi un al doilea. Vehiculele s-au

pus imediat în mişcare: ridicând o trenă de praf în urma lor, au mers înapoi, în afara razei de acţiune a inamicului.

20.

Am reuşit!

Ne-am petrecut noaptea pe un vârf al lanţului muntos ce se întindea de-a lungul a vreo zece kilometri la nord de Palmyra. La apusul soarelui, s-a pornit un vânt rece, care ne împingea rucsacurile şi echipamentele, deşi erau destul de grele. Aşteptarea zorilor în vârful unei faleze bătute de un vânt muşcător, fără a avea nici măcar un cort sau o sobă ca să ne încălzim, a fost dificilă. Singura soluţie era să te acoperi cu un hanorac şi să te ridici din când în când ca să te mişti.

în ajun, *Beethoven* îi adunase pe comandanţii celor două regimente de asalt şi ai grupurilor de cercetaşi aflaţi pe culme. Precizase următorul obiectiv: „Traversăm culmea şi coborâm de partea cealaltă pentru a asigura ofensiva asupra Palmyrei”. O astfel de deplasare era justificată, dar nu puteam să lăsăm pe nimeni în urmă pentru a păzi poziţiile câştigate în faţa *dukhi,* asta ne-ar fi obligat să ne subţiem prea mult formaţiunile de luptă. Pentru a avansa fără riscuri şi a ocupa a doua linie, care controla drumul spre Damasc, trebuia, totuşi, să ne

asigurăm spatele.

Contam pe ajutorul *sadiq* şi *Ratnik* era chiar pregătit să le lase ceva sprijin, inclusiv armament greu. Dar detaşamentul format din cei 200 de aliati care tocmai sosiseră, împreună cu şefii lor, în loc să se ocupe de poziţii, s-a apucat să-şi facă selfie-uri cu acele cadavre ale jihadiştilor, pozând în faţa camerelor reporterilor. Un asemenea tupeu ne-a lăsat tară glas! Sirienii nu se mulţumeau să se pozeze cu cadavrele, se aruncau asupra corpurilor rigide, le loveau cu picioarele şi le străpungeau cu baionetele. Trecând o sfoară în jurul gâtului unuia dintre *dukhi* morţi, au târât corpul pe stânci cu intenţia clară de a-i tăia capul. Excesele sirienilor dezlăntuiti ne-au scârbit curând şi i-am alungat fără menajamente. Vexaţi, s-au întors pe drumul pe care veniseră, fără să se gândească nici măcar o secundă să păzească poziţiile pe care ruşii le cuceriseră pentru ei.

A trebuit să ne adaptăm la situaţie şi să întărim apărarea punctului nostru de sprijin cu un pluton de asalt. Nu aveam timp să aşteptăm ca grupul *sadiq* să se răzgândească: trebuia să cucerim cât mai repede culmea următoare, să batem fierul cât era cald.

în sfârşit, s-a luminat de ziuă. Vântul a scăzut, iar soarele a luminat valea care se întindea între cele două masive. După ce

ne-am înfulecat conservele din raţie, ne-am pus tot bagajul în rucsacuri, ne-am verificat itinerarul şi am început coborârea. Cele două coloane s-au reunit într-una singură şi au ajuns curând la poalele celui de-al doilea masiv. Am făcut o scurtă oprire, cât să ne aşezăm, să fumăm o ţigară şi să vorbim despre nimicuri, ca să nu ne mai gândim la ce ne aştepta mai departe: urcuşul pe un drum lung, care şerpuia între faleze necunoscute. *Ratnik* a reamintit pentru ultima dată ordinea în care se avansa.

în acest război, ne confruntam mereu cu aceeaşi situaţie, zi după zi: în cel mai bun caz, aliaţii sirieni ne arătau în ce direcţie se găsea inamicul, dar fără mai multe detalii. Şi nu aveam nici timpul, nici posibilitatea să ne facem propria recunoaştere. Dar exista un acord, iar mercenarii erau obligaţi să-l respecte.

Urcuşul nu a durat mult. Abandonându-ne rucsacurile la poalele muntelui, împărţiţi pe trei coloane, ne-am căţărat fără să întâmpinăm vreo rezistenţă. De cealaltă parte, deşertul se întindea cât vedeai cu ochii, tăiat de o autostradă care se detaşa limpede la orizontul acelui peisaj lipsit de viaţă. La stânga, prin ceaţă, se distingeau grădinile din preajma Palmyrei. în timp ce ne pregăteam poziţiile, admiram priveliştea uimitoare. *Madrid* a determinat coordonatele şi le-a comunicat artileriei noastre. Mai departe, spre nord, pe ultimul

vârf al lanţului muntos, obuzele explodau deja, ridicând smocuri de praf. Elicopterele împodobite cu stele se învârteau pe cer şi îşi aruncau proiectilele reactive asupra acelor *dukhi.* Asaltul ultimului bastion al Statului Islamic din fata Palmyrei avea să fie condus de oamenii lui *lakut,* sprijiniţi pe flanc de soldaţii de asalt ai lui *Ratnik* şi de cercetaşii mei, care le tăiaseră trupelor de rezervă ale inamicului posibilitatea de a se apropia traversând lanţul muntos. Ascunşi în fortificaţiile lor, jihadiştii nu aveau nicio sansă să ne facă fată.

Ştiam că Palmyra avea să cadă, că va fi a noastră! Mercenarii o vor cuceri, fir-ar să fie! Un an întreg, armata siriană, tancurile, avioanele, artileria ei nu reuşiseră să avanseze nici măcar un metru pentru a cuceri această culme, dar mercenarii ruşi ai lui *Beethoven,* în două zile şi fără să sufere nicio pierdere, cuceriseră fortificaţiile din prima linie şi, ajunşi la cea de-a doua, deja o coborau. Se achitaseră onorabil de sarcina lor şi îşi meritau banii pe care îi primeau.

21.

Rana

La război, cele mai rele lucruri se întâmplă întotdeauna atunci când inamicul pare învins, iar victoria, foarte aproape. Subconştientul şopteşte: „Relaxează-te, totul este bine, duşmanii nu mai sunt, poţi să te relaxezi şi să uiţi puţin de regulile războiului.” Dacă cedezi acestei tentaţii, pedeapsa vine negreşit.

Cercetaşii au hotărât să mineze drumul din josul postului de observaţie. Au coborât din vârf şi au traversat un fel de spinare stâncoasă de joasă înălţime, pe un drum descoperit. Dar coborârea nu era perfect protejată: ridicături de piatră obstrucţionau câmpul de tragere al mitralierei. Ziua era liniştită, lunetiştii care supravegheau munţii din jur nu observaseră nicio mişcare.

Jihadiştii au înaintat fără să fie observaţi, iar mercenarii au picat direct în ambuscada lor. Răsărind dintr-odată, *dukhi* i-au secerat pe cei trei cercetaşi din frunte şi au rănit alţi doi care, apărându-se, au apucat să se ascundă în spatele stâncilor. Cățărându-se spre vârf, *dukhi* au deschis focul asupra postului nostru de observaţie, lipindu-ne de

pământ, fără nicio posibilitate de a riposta. Acoperiţi de un tir intens, jihadiştii s-au apropiat de cei trei cercetaşi care zăceau pe jos şi i-au târât folosindu-se de curelele echipamentului lor.

în acea dimineaţă plecasem la baza Tyias (T-4) şi nam aflat decât mai târziu, prin radio, când mă întorceam pe poziţii, că pierdusem oameni. Sărind din mersul Kamazului, care încetinise şi se oprise lângă trupele care trebuiau să asigure spatele, am dat ordine grupei de recunoaştere în proximitate, apoi am urcat în fugă către tabăra bazei. în vreme ce îmi umpleam încărcătoarele cu muniţia adunată ca trofeu de război, îmi asaltam camarazii cu întrebări despre ce se întâmplase. Trebuia să ne mişcăm repede, speranţa era slabă, dar încă nu murise cu totul. Poate că, împiedicaţi de tirul nostru, *dukhi* nu avuseseră timp să evacueze prizonierii. Am lăsat vesta antiglonţ – era prea grea pentru deplasarea prin munţi casca – unde mi-e casca? – asta e, cu atât mai rău; grenadele – în buzunar. Haideţi, înainte, către câmpul de luptă!

Pe drum m-am încrucişat cu alti câţiva băieţi care îl transportau pe *Gherasim:* era viu, slavă Domnului, dar rana lui arăta destul de rău. în locul din care cercetasii începuseră coborârea l-am întâlnit pe *Zaliv,*[3] care mi-a dat un raport confuz din care n-

am înţeles decât un lucru: nu se ştia nimic despre soarta băieţilor noştri luaţi prizonieri. M-am luat după zgomotul armelor de foc. în apropierea stâncilor, *Baikal* îşi pusese pe umăr puşca automată şi neutraliza o mitralieră inamică. Mia arătat locul unde remarcase mişcare, pe stânga. Am deschis focul înspre o siluetă care se ascundea. Puţin mai sus, *Ratnik* şi grupul lui erau şi ei gata. Puteam să avansăm. Cu puţin noroc, băieţii noştri poate că erau încă în viată.

— *Zaliv* şi cei care sunt cu tine, încercaţi să vă

apropiaţi prin stânga! – le-am strigat.

împreună cu *Baikal, Zloi* („Cel Rău") şi *Skif* („Scitul"), am intrat într-o zonă de spaţiu deschis, acoperindu-ne unul pe altul.

în spatele unei ridicături stâncoase am găsit cadavrul mitraliorului doborât de *Baikal* şi, vreo zece paşi mai departe, o puşcă automată şi muniţie. Atinsesem umbra fugară pe care o ţintisem, iar rănitul abandonase totul pentru a coborî în grabă panta. Grupul nostru înainta strigând numele camarazilor: *„Berthollet, Vareag, AltaiW".* O rafală ne-a tăiat drumul. Ticălosul ascultase zgomotul paşilor noştri, dar ratase ţinta! Am aruncat o grenadă de mână, ascunzându-mă în spatele falezei. Apoi am trimis şi câteva rafale către bârlogul jihadiştilor. Şi alţi soldaţi au

aruncat grenade în aceeaşi direcţie.

Atunci s-a întâmplat ceea ce aveam să retrăiesc de multe ori după aceea, ceva ce nu-mi voi ierta niciodată: un scurt interval, nici zece secunde de ezitare. Consecinţele au fost dezastruoase. Cei patru soldaţi care aşteptau, înghesuiţi în spatele stâncii, ordinul comandantului lor, au devenit o ţintă facilă pentru jihadişti.

N-am auzit explozia, nici n-am înţeles imediat că eram întins pe spate, după ce fusesem aruncat la trei metri distantă. Totul era înceţoşat şi ireal în jurul meu. în secunda în care am reuşit să mă focalizez pe obiectul cel mai apropiat – o piatră uriaşă – m-a străbătut o durere ascuţită. în tot corpul. Durerea revenea la cea mai mică mişcare, chiar şi când trăgeam pur şi simplu aer în piept. Nu vedeam nimic în jur, dar din când în când auzeam exclamaţiile camarazilor, venind de undeva de departe. Mă sforţam să nu mă mişc, repausul calma puţin durerea, dar aveam conştiinţa acută a neputinţei mele. Eram terorizat de ideea că voi cădea în mâinile jihadiştilor, în acea stare, ceea ce a trimis durerea în plan secund. Kalaşnikovul meu era lângă mine. L-am aşezat cu greu pe pântece, 1am întors cu ţeava în sus, între picioare, şi am început să trag în gol, în faţa mea, ca să dau de înţeles că eram viu şi capabil să mă apăr. în acelaşi timp, mi-am impus să mă întorc din locul de unde venisem, unde se

găseau şi ceilalţi. Vor veni repede, mă vor salva. Nu eram nici măcar capabil să stau aşezat, corpul nu mă mai asculta, nu puteam decât să mă târăsc pe spate. Gândurile mi s-au şters din minte, nu mai existau decât durerea şi voinţa de a ajunge la ai mei.

Cât a durat acea dureroasă înaintare pe spate? O eternitate. Când au putut să-mi ia pulsul, să-mi scoată hainele, să-mi dea primele îngrijiri, nu mai eram decât o biată fantomă de soldat, fără puteri, incapabil să reziste. Strigătele camarazilor mei şi o injecţie cu analgezice m-au readus în lumea reală. *Ratnik* era deasupra mea, trăgând scurte rafale de mitralieră şi strigând ordine către cei care îngrijeau răniţii. Am sfârşit prin a mă ridica. Durerea nu se micşorase, dar am reuşit să merg până în tabăra de bază, sprijinit de umărul lui *Taiga,* care, după ce m-a predat doctorului, a plecat înapoi: bătălia nu se terminase. *Andriuşka* mia examinat rănile, mi-a făcut o nouă injecţie, un pansament şi a dat dispoziţie să fiu evacuat de urgenţă. Camaradul meu m-a sprijinit la coborârea către vehiculul care ne aştepta. De la primii paşi, durerea s-a deplasat către partea inferioară a trunchiului, ca şi când, în interiorul meu, o greutate apăsa atât de tare pe toate organele din bazin şi din abdomen, încât mă împiedica să mă mişc şi să respir. După ce

redevenisem conştient pentru câteva clipe, cu ideea că trebuia să caut ajutor, să ajung printre ai mei, am leşinat din nou, nu mai eram capabil să mă mişc. Respirând cu intermitenţe, căutam forţele necesare ca să pot înainta, dar degeaba. Camaradul meu m-a obligat să mă trezesc. Durerea continua să fie infernală, dar trebuia să merg: acolo, la spital, la doctori... Şi la Nataşa! Da, Nataşa mă aştepta, trebuia să merg pentru ea!

— Haideţi, ajutaţi răniţii grav, mă descurc singur, le- am spus gâfâind.

Am făcut un pas în direcţia transportorului blindat care aştepta la poalele muntelui. Nataşa mă aşteaptă, trebuie să merg până jos, trebuie să supravieţuiesc, sunt puternic, sunt în stare!

22.

Coma

La capătul puterilor, epuizat, abia reuşind să păşesc, ajung în faţa unei clădiri de mici dimensiuni care serveşte drept intrare într-o zonă înconjurată de ziduri oarbe. în faţa ei stau nişte paznici tăcuţi. Când mă apropii, îmi dau seama că nu au feţe. Păşesc în lateral şi mă lasă să trec. O clipă mai târziu, echipat din cap până-n picioare, îl însoţesc pe şeful unui trib, înconjurat de gărzi de corp, şi parcurg, alături de suita lui, o serie de culoare gigantice, mărginite de faleze înalte, abrupte şi de coloane sculptate cu mâna, în stilul antic. Deodată, se iveşte o caravană lungă, condusă de nişte elefanţi enormi care păşesc maiestuos, în tăcere. Pe spinările lor acoperite cu covoare poartă nişte nacele bogat împodobite în care stau şeful şi anturajul lui. Eu merg în faţă, scrutând împrejurimile, gata în orice clipă să-mi activez cercul defensiv din jurul meu, făcut din nişte tunuri groase şi flexibile atârnate la centură, a căror formă şi ai căror solzi le fac să semene cu nişte şerpi. De la adăpostul lor, pot să deschid focul cu arma mea automată. lată- mă în faţa unui

bărbat în care recunosc, după anumite semne, un general sovietic, îl întreb cum am ajuns aici şi ce trebuie să fac. După o scurtă pauză, generalul îmi răspunde: „Ai ajuns aici pentru că eşti pe moarte, dar nu este loc pentru tine aici, croieşte-ţi drum către ai tăi”.

Sunt din nou în mijlocul culoarelor gigantice şi al falezelor abrupte, dar acum nu mai fac parte din caravană, stau deoparte. Privesc procesiunea din exterior, nu mai port echipamentul militar, nu mai sunt în stare să ridic braţele ca să mă sprijin de zid. Picioarele mi se îndoaie, nu mai reusesc să stau în picioare. Creaturi mitologice, jumătate om, jumătate animal, musculoase şi înarmate până-n dinţi, mă înconjoară, apoi mă iau pe sus, la ordinul şefului lor, ducându-mă spre o destinaţie necunoscută. Acum sunt într-un aparat propulsat de o elice. Este un fel de aeroglisor ce patrulează de-a lungul frontierei dincolo de care se găseşte armata Ţării Morţilor. Echipajul vânează intruşi. Purtând pe cap o cască grea, cu emiţător şi dispozitiv de vedere la distanţă, sunt deopotrivă pilot şi observator. Văd maşini şi blindate mergând în toate direcţiile. Aspectul vehiculelor se schimbă tot timpul, în funcţie de direcţia lor: dacă trebuie să întoarcă, cabina se întoarce la 180° şi se retrage. Uneori, apar braţe

articulate şi alte echipamente care Dumnezeu ştie la ce servesc. în benele camionetelor sunt nişte flinte care seamănă cu
oamenii preistorici, îmbrăcaţi cu tunici de războinici, înarmaţi cu Kalasnikovuri şi mitraliere. Fetele lor
deformate de ură, membrele scurte şi groase, corpurile masive, curbate, mă dezgustă, dar nu îmi provoacă frica. Sunt plini de o ură sălbatică, animalică, se bat tot timpul între ei, omorându-şi şi mutilându-şi semenii prin toate mijloacele.

Totul mi se pare insuportabil şi simt nevoia să fug, dar aeroglisorul nu trece frontiera Ţării Morţilor; dă înapoi de fiecare dată când se apropie de ea. Nu am putere să mă opun forţei gravitaţiei provocate de fiecare mişcare a vehiculului, nu mai reuşesc să-mi mişc membrele, să-mi controlez corpul. Capul mi-e strivit de cască şi fiecare încercare de a mă întoarce în lumea în care se află Nataşa, mama mea, fratele meu, prietenii mei, eşuează, producându-mi o durere puternică.

Sunt într-o cameră, doi soldaţi din armata morţilor, voinici şi bărboşi, mă întind pe o suprafaţă metalică, sub o trapă de formă pătrată, deschisă, şi îmi leagă braţele desfăcute de nişte inele fixate pe sol. Prin trapă, văd un elicopter care aruncă asupra mea proiectile scurte din metal. Sunt

terorizat, încerc să mă feresc, dar braţele îmi sunt imobilizate. în cele din urmă, printr-un efort supraomenesc, reuşesc să-mi trec picioarele pe deasupra capului şi să mă eliberez. Furioşi, bărboşii pornesc în urmărirea mea, dar eu sunt deja în altă parte, o lumină puternică îmi loveşte faţa, iar casca este din nou bine prinsă pe cap. Nu mai am putere să suport toate aceste suferinţe, strig, implor să fiu eliberat. Nu mai vreau, nu mai pot să fiu observator în Tara Morţilor.

Mă regăsesc pe un pat tare, într-o cameră mare şi luminoasă, cu plafon transparent. în jurul meu, pe acelaşi tip de paturi, bărbaţi răniţi, fără mâini şi picioare, care gem şi strigă după ajutor. O fiinţă umană îmbrăcată într-o haină de culoare deschisă anunţă că ea este cea care va decide ce se va întâmpla cu fiecare dintre noi aici şi că trebuie să ne supunem. Apoi, ne spune că numai cei vii sunt aici, morţii n-au dreptul să intre. De altfel, nici nu pot traversa puternicul câmp de protecţie care înconjoară locul. Văd că la intrare se îngrămădesc nişte siluete semitransparente, asemănătoare unor holograme. Privesc înăuntru, dar nu pot să intre. înţeleg că acelea sunt sufletele morţilor care vor trebui să se reîncarneze curând şi să devină soldaţi ai Tării Morţilor.

La ordinul fiinţei luminoase, de mai multe ori, asistenţii săi mă supun unor operaţiuni

bizare: tară menajamente, îmi invadează corpul, îmi deşiră măruntaiele sau varsă în mine un lichid de culoarea azurului. Uneori, camera se umple de o mulţime de oameni îmbrăcaţi în alb, ai spune că sunt nişte apostoli. Se apropie de fiecare, îi privesc faţa şi încep să dezbată. Feţele lor par sculptate în ceară, trăsăturile sunt neclintite, doar buzele li se mişcă. în timpul uneia dintre vizite, apostolii anunţă că au ajuns la un compromis – cu cine, nu ne spun –, pentru ca toţi cei care se găsesc aici să fie transferaţi din Ţara Morţilor la cei vii, pe Pământ. Din acea zi, ocupanţii camerei sunt îmbarcaţi, unul câte unul, într-o capsulă şi trimişi în altă parte. Mie nu-mi mai vine rândul şi, la un moment dat, înţeleg că nici nu-mi va veni: apostolii sau înşelat în ceea ce mă privea. într-o zi, deschizând ochii după un plonjon în eternitate, simt o uşurătate neobişnuită, moartea nu mi se mai pare înspăimântătoare, sunt gata să accept alegerea Celui de Sus. Mi-am pierdut speranţa că îmi voi revedea apropiaţii, familia, şi am doar o rugăminte către Cel de Sus: să nu le părăsească pe mama mea, pe Nataşa şi pe fiica mea. Doar asta cer, de acum mă consider una cu mortii.

[5]

Când am deschis ochii, totul părea schimbat în jurul meu. Contururile clădirilor, plafonul de sticlă, paturile de

spital şi bărbatul înalt în bluză albă, cu privirea inteligentă, totul era mai clar. Bărbatul s-a apropiat de mine, m-a privit cu atenţie în ochi, s-a aplecat deasupra pieptului meu şi a zis: „Mâine îndepărtăm canula traheală şi vei putea vorbi”. Încet-încet, ieşeam din comă, supravieţuisem, grenada nu mă omorâse, îmi voi revedea curând familia şi mă voi pune pe picioare. Trebuia să mai petrec două luni în spital şi să mai trec prin două operaţii. Pe tot parcursul primăverii am suferit numeroase cusături, la fel de neplăcute ca operaţiile: fragmente de şrapnel îmi ieşeau din ţesutul muscular. Suturile sângerau. După operaţii, nu eram în stare să mă ridic singur din scaunul cu rotile ca să mă întind pe pat. Totuşi, puţin câte puţin, puterile îmi reveneau, muşchii îşi regăseau tonusul, iar Nataşa era mereu lângă mine. De când aflase că am fost adus în Rusia, în comă, a năvălit în spital şi nu m-a mai părăsit nicio secundă, a devenit infirmiera mea. îmi dădea să mănânc, golea lichidul din punga colectoare pentru stomă, vorbea cu mine, rămânea lângă mine şi când adormeam, îmi mângâia braţul care avea toti muşchii atrofiati. După ce mi-am revenit, a sosit şi fiica mea. Aveam, în sfârşit, posibilitatea să discutăm calm, cu încredere, să rezolvăm problemele şi incertitudinile din relaţia noastră. Ea îmi împingea scaunul cu rotile, eu îi împărtăşeam gândurile mele,

sentimentele mele, apoi luam o pauză, după care era rândul ei să se confeseze, în timp ce-mi potrivea pledul. Viaţa mea devenise disciplinată şi liniştită.

La câteva zile după ce am ieşit de la Terapie Intensivă, l-am sunat pe comandantul regimentului meu la institutul militar. Aflând ce mi s-a întâmplat, acel erou al Rusiei, acel om care era pentru mine modelul ofiţerului rus, i-a mobilizat imediat pe toţi
foştii mei camarazi care locuiau la Moscova. Nu doar
că au venit să mă viziteze pe rând, dar m-au ajutat să obţin stome adaptate cazului meu. Fraţii mei de arme mercenari care erau îngrijiţi în acelaşi spital veneau să mă vadă. îmi ridicau moralul, îmi dădeau veşti despre „Companie”. Nimeni nu voia să fie consolat, nimeni nu blestema soarta fiindcă fusese mutilat sau avea măruntaiele sfâşiate. Ştiam cu totii că acelea erau
condiţiile din contractul nostru. Când m-am putut deplasa în scaunul cu rotile fără ajutorul altora, m-am dus şi eu să-i vizitez pe cei care erau la pat. Nataşa m-a ajutat să urc două etaje ca să îl văd pe *Mirnîi* („Paşnicul”), un lunetist cu care lucrasem adesea, în munţii de la nord de Latakia şi la periferia Palmyrei. *Mirnîi* îşi pierduse un picior călcând pe o mină. Acum aştepta să i se cicatrizeze cele două răni profunde pe care le avea la ambele picioare. Nici el nu

se plângea, accepta situaţia, ca fiecare dintre noi.

Aveam în faţă un drum lung şi dificil către vindecare, dar eram gata să-l urmez până la capăt, cu răbdare, căci dorinţa mea cea mai mare era să mă întorc să lucrez la mercenari. Da, era riscant, dar nu mă vedeam făcând altceva.

23.

Medalia

Baza de antrenament de la Krasnodar, octombrie 2016

Ordinul pentru Curaj— se odihnea în palma mea. Era o cruce grea de argint, pe care o pescuisem cu dinţii de pe fundul unei cutii pătrate din metal, plină cu votcă, bineînţeles, după ce o băusem toată cu înghiţituri mari. I-am întins decoraţia lui *Ratnik,* dându-i comandantului sub ordinele căruia abia fusesem plasat dreptul de a o agăţa de hanoracul meu de *speţnaz.*

Cinci mercenari în picioare, în jurul unei mese pline cu felii de salam puse direct pe hârtia care le servea drept ambalaj, un rând de borcane de castraveţi muraţi şi câteva sticle de votcă. *Madrid, Baikal, Posoh* („Baston”), *Bandit* şi cu mine, după ce am îndeplinit ritualul acordării decoraţiei, primeam, cu feţele îmbujorate, felicitările camarazilor adunaţi în acea cameră. Medaliaţii, piliţi zdravăn, făceau glume şocante pentru un străin, dar cu totul obişnuite la soldaţii improvizaţi. Ciorovăielile noastre amicale provocau explozii de râs, care făceau să tremure

plăcile fragile ale tavanului fals din cazarmă. Pentru cei mai mulţi dintre noi, cei aşezaţi în jurul mesei şi cei întinşi pe pat, remiterea medaliilor era o ceremonie familiară, dar întotdeauna emoţionantă şi plăcută.

Pentru orice profesionist al războiului, primirea unei decoraţii, chiar şi fără recompensă financiară, este ceva important. Poate să pară ciudat, impropriu, însă asa este făcută conştiinţa mercenarului: dincolo de bani, el are o nevoie disperată să i se recunoască utilitatea muncii pe care o face pentru compatrioţii lui şi, mai general spus, pentru ţara lui, pentru patria lui. Pentru mercenarii din Grupul *Beethoven,* participarea la o cauză mare este esenţială. Sunt gata să se întoarcă în luptă, încă o dată, şi încă o dată, fiindcă ştiu că toate eforturile şi sacrificiile lor întăresc, în cele din urmă, temeliile şi autoritatea acelei bucăţi de glob pământesc pe care pot să o blesteme uneori, dar pe care o iubesc mai presus de toate. Medaliile întreţin, la soldaţii improvizaţi, sentimentul respectului de sine. Dacă există acolo şi puţin orgoliu, au dreptul la asta, recompensele lor sunt câştigate cinstit, iar nu distribuite din ordinul Ministerului Apărării.

Multi dintre noi au lucrat în armată şi cunoşteam foarte bine preţul pentru medalii şi distincţii, aşa cum eram la curent şi cu comerţul înfloritor de stele şi de galoane. Dar într-un SMP, orice comandant poate fi obligat, într-o zi, să dea socoteală unui mercenar ca el, chiar dacă ar fi fost mai mic în grad, pentru că unul sau altul a primit o medalie fără a lua parte la luptă. Chiar şi aşa, viermele corupţiei a apărut curând şi la mercenari, cu complicitatea unor şefi şi a serviciilor de securitate.

După ce mica noastră petrecere a atins punctul culminant, s-a reinstalat calmul. S-au format mici grupuri de prieteni. Vorbeam despre nimicuri, dar şi despre lucruri foarte intime, dezvelindu-ne secretele din inimi şi din suflete. *Ratnik* şi *Inostraneţ* povesteau cu detalii bătălia care mă scosese din joc pentru atât de multă vreme. Mitraliorul nostru se temuse să ocupe poziţia indicată şi *Ratnik* a pus el însuşi mâna pe „Peceneagă” pentru a-l acoperi pe *Inostraneţ*. *Madrid* şi ceilalţi i-au venit în ajutor. Riscându-şi viaţa, *Inostraneţ* ne-a tras în adăpost, pe *Skif* şi pe mine, tresărind sub şuierul gloanţelor care îi treceau la două degete de cap. în ziua următoare, *dukhi* i-au alungat fără nicio greutate pe soldaţii sirieni de pe vârful pe care mercenarii îl cuceriseră pentru ei. Dar băieţii noştri, care s-au întors, au făcut bucăţi detaşamentul jihadiştilor şi au

recâştigat vârful. După aceea, s-au plimbat prin situl antic al Palmyrei, la care visasem şi eu atât de mult. Ascultam cu urechile ciulite, sorbind cuvintele fraţilor mei, simţeam că aparţin acelei comunităţi, acelei familii care unea oamenii veniti din orizonturi şi religii atât de diferite, unii cu o cruce ortodoxă atârnată la gât, alţii cu însemne păgâne pe corp, cu Coranul sau cu Tora în buzunar. Fără ea, fără familia mea, eu n-aş fi fost acolo, cu camarazii mei, ci în altă parte, zăcând în propria mizerie, puţind a moarte, pe o culme de deasupra Palmyrei.

Deodată, am simţit că acei băieţi nu înfruntaseră moartea fiindcă au primit un ordin, ci răspunzând chemării unei voci interioare care îi împingea înainte, în ajutorul unui frate căzut. Acum ştiam că această „confrerie a mercenarilor” era mult mai mult decât o frumoasă expresie, era o realitate dovedită de multe ori, un cod al onoarei care te făcea să rişti pentru a salva o viaţă, chiar şi atunci când instinctul de conservare îţi paraliza voinţa şi te îndemna să te ascunzi.

Cine putea şti ce ne rezerva viitorul? Mă întorsesem printre ai mei, în familia mercenarilor. Da, nu eram încă gata cu totul să reiau munca grea, dar nu mă presa nimic, aveam să mă restabilesc şi, la momentul potrivit, să-mi plătesc datoria către fraţii mei de arme. Viaţa, care îl aşază

pe fiecare la locul lui, este un fluviu uriaş în care, dacă îţi doreşti cu adevărat, te poţi scălda de două ori.

— Decoraţie oficială oferită de statul rus; pentru Marat şi colegii săi, a fost conferită în secret, iară festivităţile de la Kremlin. Atribuirea acestor medalii arată şi că există o legătură între SMP şi stat, care îi răsplăteşte pe mercenari pentru contribuţia adusă în timpul luptelor (n. a.).

24.

înapoi...

Februarie 2017, baza T-4, împrejurimile Palmyrei

Prezent în diverse regiuni ale globului, petrolul, acest lichid uleios şi inflamabil, format în urmă cu milioane de ani şi acumulat în vaste rezervoare naturale ascunse sub[5] scoarţa terestră, le este cunoscut oamenilor de secole. Dar numai odată cu revoluţia industrială a început să devină tot mai important, dacă nu chiar cea mai importantă resursă fosilă. Stăpânirea asupra lui este cauza directă sau indirectă a numeroase conflicte militare şi politice din lume.

Statele din Orientul Apropiat s-au aflat în primele rânduri ale acestor lupte tragice. Unele, multă vreme înapoiate şi deşertice, au intrat, graţie aurului negru, în clubul celor mai bogate ţări de pe glob, devenind importante centre de turism şi afaceri. Dar, dacă pentru unii petrolul reprezenta un dar ceresc, pentru alţii s-a dovedit a fi un blestem. Pe toată durata secolului XX, un principiu implicit a subzistat în politica mondială: petrolul sirian nu este pentru sirieni.

Această ţară, independentă de mai puţin de un secol, nu a obţinut niciodată o suveranitate politică totală. Slăbiciunea puterii centrale a sfârşit prin a duce la un lung şi sângeros război civil, ale cărui cauze sunt legate direct de interesul marilor puteri pentru petrolul sirian. Acest război, care sfâşie ţara din 2011, implică nu doar nişte actori importanţi, ci şi grupări teroriste şi naţionaliste foarte diverse, care n-au omis să se îmbogăţească în vreme ce îşi urmăreau propriile obiective politice. Era destul să pui mâna, fie şi temporar, pe unul sau două zăcăminte de petrol. Statul sirian, a cărui trezorerie este alimentată mai ales din vânzarea resurselor petrolifere, a sfârşit prin a pierde aproape toate puţurile.

în vara lui filo, luând Palmyra, Statul Islamic pusese mâna pe aproape toate regiunile petrolifere ale Siriei. Deşi mult superioară numeric, armata guvernamentală, aflată în derută, s-a dovedit incapabilă să apere zăcămintele. Toate tentativele ei – demne de milă – de a relua controlul asupra a ceea ce pierduse s-au soldat cu pierderi grele. Lipsit de petrol, regimul lui Bashar al-Assad s-a regăsit atunci pe marginea unei prăbuşiri totale şi numai intervenţia militară a Rusiei i-a permis lui Assad să rămână la putere. Odată cu contingentul militar rus sosiseră şi mercenarii din *Beethoven,* care urmau să

aibă un rol deloc neglijabil în răsturnarea echilibrelor din războiul civil. Apogeul participării noastre la operaţiunile militare a fost bătălia pentru Palmyra. Această victorie i-a băgat în vrie pe mai-marii din guvernul sirian şi din contingentul rusesc, care s-au considerat autorii înfrângerii Statului Islamic. Visând deja la viitoare recompense şi la noi avansări, le-au declarat mercenarilor din SMP că priceperea lor militară nu va mai fi, în mod sigur, necesară în acest război, propunându-le „politicos” să se întoarcă acasă. Dar sau veştejit repede atunci când regimentele califatului au lansat un contraatac surpriză, terminat prin recucerirea Palmyrei. Haosul din rândurile armatei învinse, care s-a retras în cea mai mare dezordine, nu i-a permis nici măcar aviaţiei ruse să salveze situaţia. Jihadiştii erau din nou stăpâni pe imensele câmpuri cu resurse de petrol şi gaze.

Astfel, în faţa unei înfrângeri militare conjugate şi a unui deficit acut de resurse energetice, conducătorii sirieni, dezamăgiţi de capacităţile de luptă ale armatei lor, şi-au amintit de mercenarii din *Beethoven* şi le-au stabilit un dublu obiectiv: să recucerească zăcămintele de petrol şi să menţină ceea ce s-a câştigat—.

— într-o primă fază, fiind disponibilizaţi, mercenarii au fost rechemaţi la luptă. O

înţelegere avantajoasă s-a produs între autorităţile siriene şi conducerea Companiei militare private care viza 25% din veniturile generate de zăcămintele de petrol şi gaze preluate de ISIS. Un acord de care soldaţi! improvizaţi nu aveau cunoştinţă la acea vreme... Aveau ordin imperativ să nu piardă Palmyra, precum şi alte locuri care au căzut iniţial în mâinile islamiştilor (n. a.).

25.

Război cu tot confortul

Trecând de *check-point-u*| controlat de o unitate a Ministerului Apărării, coloana noastră de autobuze a intrat pe autostradă în direcţia aeroportului local. încă o dată a trebuit să ne cântărim bagajele, ca să ne asigurăm că nu depăşeau greutatea permisă, apoi ni sau distribuit paşapoartele. Răsfoindu-l pe al meu, am văzut că nu avea pe nicio pagină viza statului sirian. La misiunile precedente mi se dăduse una, dar acum, se vede, formalitatea devenise inutilă.

Am avut o oprire pe marginea autostrăzii ca să ne dezmorţim picioarele şi să mâncăm ceva cald. Ajunşi la terminal, am coborât imediat din autobuze, cu toate bagajele noastre, iar acestea au plecat repede, ca să nu atragă atenţia. Cât descărcăm bagajele, ne-a prins potopul: ploua cu găleata, ceea ce este ceva foarte obişnuit în luna februarie în sudul Rusiei. O sută de ţipi bine făcuţi au traversat terminalul internaţional, aproape gol, către vamă. Coada avansa încet, căci trecerea frontierei este o cursă cu obstacole. Imperturbabili, vameşii ne-au interzis din

prima să luăm cu noi binoclurile şi cuţitele, în ciuda insistenţei noastre în a-i convinge să închidă ochii la această formalitate, dat fiind specificul contingentului. Totuşi, prea puţin le păsa că aveam nevoie de binocluri, vizoare şi cuţite ca să supravieţuim în luptă: regulile sunt aceleaşi pentru toţi.

— Executarea minuţioasă a instrucţiunilor este forma cea mai rafinată de sabotaj, a şuierat printre dinţi *Koldun* („Vrăjitorul”), aruncându-le o privire ostilă funcţionarilor reticenti.

l-am întors spatele vameşului care aduna cuţitele din rucsacuri şi mi-am încercat norocul: închizând dintr-o mişcare clapeta rucsacului meu, l-am aruncat pe covorul rulant. „Să se ducă dracului, cuţitul merge cu mine!” M-am dus fără să mă uit înapoi către controlul paşapoartelor, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic.

în ciuda absenţei aproape totale a călătorilor, exista un *Duty Free* deschis. O surpriză plăcută pentru noi! în aşteptarea îmbarcării, băieţii s-au plimbat, au cumpărat ţigări şi alcool, ascunzând în grabă sticlele pentru ca şefii să nu observe nimic. Pentru unii, cumpărăturile într-un magazin în care se acceptau toate valutele era o mare premieră. Mercenarii constituie un eşantion reprezentativ al societăţii, cei mai mulţi dintre noi nu-şi imaginaseră niciodată că vor călători dincolo de

dealurile din satul lor, iar a obţine un paşaport era o procedură complicată, de neimaginat. Aşa este în Rusia: pentru mulţi, ieşirea din mediul familiar este o adevărată expediţie şi un pas foarte dificil de făcut.

Avionul Boeing pregătit de îmbarcare arăta, în lumina proiectoarelor, ca o jucărie de Crăciun. în interior, totul părea nou, curat şi proaspăt. Fotoliile confortabile şi frumoasele stewardese le-au permis mercenarilor să intre, pentru câteva clipe, în pielea unor turişti obişnuiţi care pleacă să se odihnească la soare într-o ţară îndepărtată. Mâncarea era consistentă şi bună. Aveam impresia că acest zbor fusese organizat în aşa fel încât conducerea SMP avusese drept obiectiv să le asigure mercenarilor tot confortul posibil înaintea greutăţilor care îi aşteptau pe front. Făcându-mă comod în fotoliu, am rânjit: profitaţi, fraţilor! în câteva zile, o stâncă fisurată care vă va apăra de vântul îngheţat sau o gaură acoperită cu o bucată de muşama vi se vor părea un bivuac bun şi un adăpost acceptabil împotriva intemperiilor.

La Damasc, evitând vama şi controlul paşapoartelor, ne-am recuperat bagajele şi ne-am urcat liniştiţi în autobuzele care ne aşteptau. Ne-am fi dorit să descoperim bogăţiile istorice ale celei mai vechi capitale din lume, dar convoiul nostru a ocolit oraşul fără a ne da ocazia să-i apreciem arhitectura şi monumentele.

Când am ajuns, era deja noapte.

26.

Hayyan

Rafinăria de gaz şi petrol din Hayyan şi zăcământul din apropiere au fost primele obiective în procesul de recucerire de către statul sirian a controlului asupra resurselor naturale. De data aceasta, mercenarii erau trimişi în Siria cu curse charter pline.

Primii au primit puşti automate coreene, obţinute Dumnezeu ştie de unde, şi chiar puşti Mosin-Nagant— fabricate în 1940. Cum de s-a putut să fim înarmaţi atât de sărăcăcios şi cine, în birourile Ministerului Apărării, nu reuşise să găsească un acord ca să ne asigure condiţii de luptă mai bune? Desigur, mercenarii onorau o comandă comercială al cărei obiect era recuperarea câmpurilor petrolifere, dar nu acţionau oare şi pentru binele comun, distrugându-i pe jihadişti şi lipsindu-i de principala sursă de venit? în orice caz, primele unităţi de mercenari au plecat la luptă înarmate cu fier vechi coreean, cu foarte puţin armament greu, muniţie insuficientă, fără a avea măcar un foc de sprijin adecvat.

Noi am fost mai norocoşi: la sosirea noastră în Siria, depozitele conţineau o cantitate suficientă de armament

convenabil. Fără a fi, totuşi, de aceeaşi calitate cu acela din misiunea precedentă: mitralierele nu erau „Peceneg”; tancurile şi armele, donate de către aliaţii *sadiq,* care pur şi simplu nu-şi întreţineau materialul de luptă, erau obosite. După ce ne-am echipat cum am putut, grupul nostru, condus de *Ratnik,* a plecat în teatrul de operaţii.

Contraforţi înalţi de un metru şi jumătate ne puneau la adăpost de mitralierele sau de tunurile Zenit, fixate pe „jihad-mobil”, care apărea tot timpul din vreo ascunzătoare. Bătălia dura deja de două ore, era ca şi când ne-am fi ciocnit de un zid impenetrabil. *Dukhi* se retrăseseră într-o zonă complet minată şi trăgeau cu tot ce le cădea în mână ca să ne respingă în spatele stâncilor şi în ascunzătorile naturale, împiedicându-ne să ne mişcăm liber de-a lungul liniei de front şi în profunzime.

Ratnik, care era ascuns în spatele unei stânci mari, a aşteptat încheierea unei rafale pentru a-şi scoate cu prudenţă vârful nasului din ascunzătoare şi a evalua situaţia. Sonda terenul, examinând în minte diferitele scenarii posibile. Deodată, toate privirile s-au îndreptat către o impozantă coloană de praf de argilă care se înălţa foarte sus, dinspre partea poziţiilor inamice. Câteva secunde mai târziu, am auzit ceva ca un tunet foarte puternic. Explodase o „lipie”—. *Motor,* care încerca

să-i nimerească pe *dukhi* trăgând cu mitraliera spre locul exploziei, şi-a dezlipit obrazul de patul puştii şi a strigat: „Cred că băieţii noştri erau acolo, aproape de parapet!” Un moment ne-am uitat fix înspre locul de unde se ridicase praful, sperând să distingem vreo mişcare, dar o nouă rafală de Zenit nea obligat să ne târâm în adăpost. Aveam o slabă speranţă că ai noştri nu apucaseră să ajungă acolo şi că *dukhi* declanşaseră „lipia” din greşeală.

Situaţia lua o întorsătură proastă pentru noi. împiedicaţi să înconjurăm inamicul prin flanc, nu puteam decât să ne menţinem pe linia pe care ajunseserăm. Adunaţi pe poziţiile lor ridicate, jihadiştii erau în avantaj, iar contraatacul lor i-ar fi putut costa scump pe ruşi. *Ratnik* încerca să răstoarne raportul de forţe. *Valun* („Stâncă”) instalase în poziţie de tragere Bardak-urile, vehicule de mari dimensiuni, care transportau lansatoare mari de grenade şi un tun antiaerian. Pentru a scăpa de grenadele antitanc şi de tirurile de mare calibru, ieşeau pe rând până într-un loc relativ sigur şi bombardau ţintele indicate. *Britîi* dirija focul trăgătorilor lui. *Madrid* calcula, corecta tirul artileriei, încercând să urmărească manevrele Zenitului *dukhi.* Lunetistii noştri erau în acţiune cu puştile lor care semănau mai mult cu nişte tunuri uşoare. Un singur detaliu încurca această rutină, dar era unul

important: artileriştii nu aveau suficientă muniţie, ceea ce îi obliga să-şi economisească tragerile. Obuzele cădeau peste ţinte, în perimetrul fortificaţiilor jihadiste, ceea ce nu slăbea cu nimic puterea de foc a inamicului.

De cum încercam să ne apropiem, mitralierele deschideau focul. începuserăm să credem că *dukhi* erau imperturbabili, invincibili. Nici fragmentele de obuz, nici undele de şoc nu reuşeau să-i oprească. Ieşeau fără acoperire, îşi fixau mitralierele şi trăgeau de parcă ar fi râs de noi.

Vocea lui *Baikal,* contorsionată de durere, a răsunat în radio: „Comandante, sunt rănit!”. Era dintre cei care fuseseră atinşi de explozia grenadei. Acelaşi tip care mă scosese din joc ultima dată. Atunci, el avusese noroc, nu însă şi de data asta. Câteva săptămâni mai târziu, aflat în comă, avea să moară la spital, în Rusia. După o scurtă întrerupere, s-a auzit vocea liniştitoare a lui *Mrak,* care conducea acum plutonul. Acest comandant al grupei a patra de sprijin a trăgătorilor nu era primul în ordinea ierarhică. Dar dădea dovadă de sânge-rece şi, fiind capabil să conducă operaţiunile în condiţii extreme, preluase cât se poate de firesc responsabilitatea de şef. Şi-a îndeplinit misiunea, aducându-şi detaşamentul fără pierderi suplimentare şi reasezându-l în linie de bătaie. Asta nu mă surprindea prea mult. în timpul misiunii

precedente, hiperactivitatea lui *Mrak* îi agasase pe unii, dar, în momentele critice, el era mereu dispus să preia controlul operaţiunilor, cu baioneta la armă. îmi aminteam foarte bine ziua în care acest tip agil şi robust, fără a se sinchisi de pericol, alergase până la camioneta abandonată de echipajul ei, pentru a pune Zenitul în siguranţă. în astfel de momente, adevărata natură a fiecăruia iese la iveală, iar a lui era una bună. Da, *Mrak* avea ciudăţeniile lui, se înţelegea greu cu alţii, mai ales din cauză că era lipsit de tact şi avea un mod grosolan de a trata pe toată lumea. Dar calităţile lui – curajul şi corectitudinea – erau totuşi superioare defectelor.

După ce a supervizat evacuarea comandantului rănit, *Mrak* s-a apucat imediat de reorganizarea formaţiunilor de luptă. între timp, una dintre grupe înaintase printr-o străpungere, dar, izolată de restul trupelor printr-un tir intens, a fost nevoită să se adăpostească. *Mrak* a reuşit să confirme că flancul stâng al plutonului nostru deviase cam mult de la direcţia iniţială şi că explozia „lipiei”, departe de a fi fost un accident, avusese drept ţintă un grup ajuns prea devreme în contact cu inamicul. Cine? Câţi? Probabilitatea de a scăpa cu viaţă dintr-o explozie atât de puternică era nulă. Imediat după ce sanitarii l-au luat pe *Baikal, Mrak* a anunţat: *„Kolian* este mort. A călcat pe

lipie”. Ajuns la prima fortificaţie, *Kolian* a sărit înainte pentru a arunca o grenadă, tară a observa mina. Sfâşiat de explozie, a fost proiectat sub focul *dukhi,* iar camarazii nu au putut nici măcar să-i recupereze resturile. Războiul, însetat de vieţi omeneşti, îi devorează în primul rând pe tinerii cei mai curajoşi, cei care vor să-şi arate valoarea în faţa bătrânilor veterani şi să-şi câştige dreptul de a fi numiţi soldaţi. Era prima misiune a lui *Kolian.* Avea să fie şi ultima.

Lupta continua. Mercenarii nu reuşeau să facă manevrele pentru a se poziţiona în linie. Luând Palmyra, jihadiştii puseseră mâna şi pe depozitele de arme şi muniţii, mai ales pe o cantitate apreciabilă de mine şi de „lipii”. Cu bătrânul nostru Grad decalibrat, am reuşit să le distrugem Zenitul, care a fost imediat înlocuit de un altul. Ca să fie totul perfect, jihadiştii au scos o armă navală semiautomată, urcată pe o platformă mobilă, atât de rapidă, încât proiectilele îşi atingeau ţinta în acelaşi moment, practic, în care se auzea sunetul plecării din tun. Tirurile scoteau un zgomot de tunete, cu o regularitate înfricoşătoare. Proiectilele loveau acum pereţii fortificaţiilor, apoi, imediat după, explodau în apropiere de vehiculele noastre încărcate cu muniţie, pe care a trebuit să le ducem mai departe, la adăpost. Plutonul de infanterişti al lui *Nike* s-a apucat să sape

tranşee. Altădată locotenent-colonel, *Nike* îşi păstrase mintea sănătoasă într-un corp sănătos. Nu dădea niciodată semne de agitaţie sau de nervozitate, nici măcar în momentele cele mai tensionate. Toată lumea era de acord că nu era nici înţelept, nici rentabil să atacăm frontal nişte dispozitive defensive atât de bine pregătite. Pierduserăm doi oameni în acea zi. *Dukhi* nu ne lăsau să ne apropiem şi nu dispuneam de suficiente resurse pentru a face faţă tunurilor antiaeriene Zenit şi restului artileriei. Să lovim camionetele foarte mobile însemna să risipim muniţia, deja puţină. *Ratnik* a luat o decizie: „Rămânem aici, iar mâine, în zori, intrăm din partea cealaltă, cu rezerva. Principalul este să nu abandonăm linia deja ocupată şi să pregătim manevra pentru mame.

Seara se apropia, soarele dispărea rapid la orizont. Trebuia să încheiem regruparea înainte de căderea nopţii, să stabilim cu precizie itinerariile parcurse pe timpul zilei pentru a face aprovizionarea cu muniţie şi hrană celor care urmau să întărească prima linie – noaptea este uşor să rătăceşti drumul şi să calci pe o mină. Când am ajuns la cortul medicilor, unde mi-am desfăcut sacul de dormit şi m-am aruncat asupra mâncării, stomacul meu ţipa de foame. Nu mâncasem toată ziua decât câteva cuburi de ciocolată pe care le împărţiserăm între noi. Nu aveam cum să mai facem rost de

altele. Am deschis jurnalul de operaţii. Postul meu de adjunct al şefului de stat major din compania lui *Ratnik* consta mai ales în lucrul cu hărţile şi în

? >

completarea de rapoarte. Sechelele rănii mele ar fi trebuit să-mi interzică participarea la formaţiile de luptă, dar cerusem un post administrativ, în speranţa că voi reuşi să fac faţă. Din prima zi, dezamăgit de la început de calitatea armelor pe care le primiserăm, simţisem, fără să mi-o mărturisesc, că nu prea mai aveam chef să merg la luptă. Organismul meu slăbise repede. Azi, de pildă, mă simţeam apăsat de tot ceea ce se întâmplase.

Auzeam vocea răguşită a lui *Motor* care îşi certa lunetistii. Câtă vervă! Pe el nu-l văzusem niciodată deprimat sau melancolic. Vorbea mereu tare, glumea şi tachina. Nu părea niciodată trist, stătea bine cu moralul. Rezistent ca un catâr, se orienta repede şi înţelegea imediat în ce direcţie să tragă şi pe cine să acopere. în timpul primei misiuni, *Motor* şi trei dintre camarazii lui şi-au păstrat poziţiile, în vreme ce o sută de sirieni din armata lui Assad fugiseră la apropierea luptătorilor Al-Nousra. Mercenarii respinseseră atacul şi rezistaseră toată noaptea, împiedicându-i pe *dukhi* să îi ocolească. Vocea veselă a lui *Motor,* sarcasmele şi înjurăturile lui au

sfârşit prin a mă înveseli. Gata, destul cu depresia. Nimeni nu mă obligase să vin acolo.

— Puşti cu repetiţie manuală, utilizate de armata rusă începând cu 1891, ulterior de trupele sovietice în anii celui de-Al Doilea Război Mondial, dar şi în conflictele ulterioare (n. red.).

— O lipie este o mină improvizată prin practicarea unei găuri în pământ sau în stâncă şi umplerea ei cu explozibili şi proiectile (n. a.).

ZI.

Preţul succesului
3

La răsărit, aşa cum fusese prevăzut, am pornit la drum. De data aceasta, atacam inamicul pe flanc, ocolindu-i linia de apărare de departe, prin est, fără a ne risca viaţa pe câmpurile minate şi lipsindu-l astfel de principalul său avantaj. Ne îndreptam către locul de unde trebuia să lansăm următorul atac. Plutonul lui *Mrak* ne aştepta deja acolo, căci el şi oamenii lui trebuiau să sondeze primii apărarea *dukhi.*

O rafală de mitralieră a răsunat, deodată şi foarte aproape. Gloanţele au lovit pământul, foarte aproape, între mine şi *Ratnik.*

— La dracu' a urlat *Radnik.* Pas alergător! în spatele culmii!

Toată grupa a alergat ca un singur om către celălalt versant al colinei. Ajunseserăm acolo unde, cu doar câteva zile mai devreme, detaşamentul lui *Satana* se luptase cu jihadiştii. Aceştia din urmă contaseră în mod evident pe elementul surpriză pentru a-i disloca pe băieţii lui *Satana* de pe poziţiile lor pe înălţime. Dar, ceea ce era un galop de sănătate pentru luptătorii Statului Islamic, atunci când aveau de-a face cu sirienii, care intrau repede în panică, devenea mult mai serios în faţa ruşilor. Mercenarii i-au întâmpinat pe *dukhi* cu o salvă de proiectile de mortier, însoţită de grenade şi de rafale de mitralieră. Ici-colo, pe pantă, zăceau corpuri de bărboşi, vreo 40 de oameni, tineri şi bătrâni. Când grupul nostru a trecut pe acolo, *Satana* ne-a arătat cinci cadavre, înţepenite în poziţia în care îşi găsiseră moartea, un tablou şocant. Unul dintre ei era un băiat de vreo 14 ani care zăcea îmbrăţişat cu un bărbat în vârstă. Adolescentul era îmbrăcat cu o vestă explozibilă, cu buzunarele pline de încărcătoare de pistol-mitralieră. Arma fusese recuperată de mercenari. *Satana* credea că erau tată şi fiu. Ceva mai departe, trei luptători erau întinşi pe pământ, bărbaţi adulţi, puternici, îmbrăcaţi în geci de protecţie împotriva vântului, de bună calitate, şi cu veste militare confortabile. în mod evident, cei trei voinici

se ascunseseră în spatele luptătorilor pe care îi sacrificaseră fără prea multe remuşcări. Dar asta nu îi salvase.

Soarele era deja destul de sus pe cer şi începea să se încălzească. Infanteriştii care se alăturaseră

detaşamentului lui *Satana* înaintau încet, scrutând solul din faţa lor şi de sub picioarele lor, apropiindu-se pas cu pas de fortificaţiile inamice. Am avansat pe două coloane, una sub comanda lui *Mrak,* cealaltă sub comanda lui *Bespali* („Fără Deget"). La dreapta, pe panta unui mic lanţ muntos, înainta detaşamentul lui *Satana,* care ameninţa să încercuiască total grupul jihadiştilor. Cercetaşii au reuşit să ajungă la fortificaţii fără să fie observaţi. Trei luptători inamici, care fuseseră imprudenţi, au fost doborâţi de aproape. Jihadiştii au fost imediat lipsiţi de orice posibilitate de a chema întăriri. Mai departe, înaintând pe traseul lor, mercenarii ocupau linie după linie fără a întâmpina rezistenţă: *dukhi,* temându-se de încercuire, se retrăgeau. între timp, când aproape ajunseseră la fortificaţiile lângă care *Kolian* murise în ajun, s-au oprit. Patrula din faţă reperase o mină camuflată, ce viza exact sectorul pe care mercenarii trebuiau să îl traverseze. Plutonul s-a culcat la pământ în linie de trăgători, iar genistii au trecut la treabă. Fără a pierde timpul, au tras cu precauţie ciuperca de TNT prinsă de un baston lung

şi au dat foc cablului conductor care o înconjura. Imediat ce scânteia a atins capsula detonatorului, a răsunat explozia. Bucăţile s-au împrăştiat fără a răni pe nimeni. Drumul era liber.

Jihadiştii băteau în retragere şi, pe măsură ce avansam printre fortificaţiile lor, înţelegeam mai bine de ce ni se păruseră invincibili, deşi, în realitate, erau complet vulnerabili, aşa cum o arătau urmele de corpuri târâte şi petele de sânge. De fiecare dată când un luptător cădea, era înlocuit de un altul care continua să tragă asupra noastră de la distanţă. Soldaţii Statului Islamic sunt inamici periculoşi, inflexibili, dispuşi să moară.

A mai răsunat o explozie familiară, apoi o alta. Camuflate de un specialist, „lipiile” au sfâşiat mai întâi un soldat, apoi au dislocat un grup, smulgându-i piciorul celui care se afla în centru. Pierderi... şi iar pierderi... Victoriile noastre ne costau prea scump!

După a doua explozie, a venit ordinul: „Stop, toată lumea! Nu se mai avansează decât în spatele geniştilor!” Fiecare metru pătrat era literalmente umplut de mine. Când era posibil, geniştii le neutralizau, dacă nu, le făceau să explodeze. Aceşti modeşti artizani ai războiului se sacrificau pentru a salva vieţi. O imagine mi-a rămas în minte pentru totdeauna, aceea a resturilor unui genist pe care îl aduceau la bază, un tip din detaşamentul al treilea, din

care nu mai putuseră să găsească decât mâna şi o parte din echipament.

Pe măsură ce deminarea avansa, adunam trofeele – arme şi muniţie – din fortificaţiile capturate. Printre mitralierele chinezeşti strălucea un PK— de fabricaţie sovietică, nou-nouţ. Nu trebuia să te gândeşti prea mult ca să îţi dai seama cum şi-l procurase inamicul: jihadiştii puseseră mâna pe el atunci când aliaţii sirieni, cuprinşi de panică, se retrăseseră din Palmyra. Acum era îndreptat împotriva noastră.

Ratnik m-a trimis în punctul din care plecaserăm de dimineaţă ca să aştept maşina care urma să ia corpul lui *Kolian,* găsit în sfârşit. Ceea ce mai rămăsese din *Zema,* un novice precum *Kolian,* care călcase şi el pe o „lipie”, era înfăşurat într-o muşama. Toate astea aveau vreun sens? Voiam să cred că băieţii ăştia nu muriseră degeaba aici, departe de ţara lor. Dar Rusia îşi sacrifică prea adesea fiii pentru a apăra interesele unor mici tirani lacomi din lumea largă. Corpul lui *Kolian* a fost coborât din Ural şi, conform procedurii obişnuite, a început examinarea a ceea ce, cu numai câteva ore mai înainte, fusese un organism viu. Trebuia întocmită lista de bunuri găsite asupra lui. Bancnote pe jumătate arse, monede, mărunţişuri, jetoane, o cruce ortodoxă au fost puse într-un plic pentru a fi trimise în Rusia ca „transport 200”—.

După ce am verificat corpurile şi le-am

pus în sacii mortuari, am mâncat şi am băut un ceai fierbinte, făcut pe reşoul cu gaz. Sentimentele trec în timp de război, dar foamea niciodată!

Bătălia nu se terminase. Inamicul ne lăsase să-i ocupăm poziţiile şi se retrăsese în deşertul plin de văi, dar stătea ascuns în apropiere şi, curând, şi-a amintit de noi. Grupul lui *Mrak* aproape că ajunsese pe vârful unde începeau fortificaţiile, când soldaţii au auzit un fel de ecou, ca vâjâitul vântului. Părea un zgomot de motor al unei maşini puternice, dar greu de identificat. Deşi puţin speriaţi, mercenarii au continuat să avanseze: oboseala punea stăpânire pe ei, vigilenţa slăbea, fiindcă toţi voiau să ajungă cât mai repede şi să se odihnească.

Explozia a împrăştiat oamenii în toate direcţiile. Salva de ripostă trasă asupra tancului, care fugea cu toată viteza în deşert, a plecat prea târziu. Eforturile noastre erau deja îndreptate către evacuarea rapidă a răniţilor, aproape toţi în stare gravă. Au fost pregătiţi de transport, li s-au pus aţele şi măruntaiele le-au fost înfăşurate în bandaje. Ţineam cu rândul perfuziile. I- am încărcat în Kamaz. De data asta, moartea îl răpise pe *Zak* osetul. Corpul lui sfâşiat nu s-a mai putut agăţa de viaţă. Mergi, frate, către porţile cerului, ţi-ai câştigat locul în Paradis!

Ziua se încheia. Mercenarii îşi fortificau poziţiile de tragere şi instalau adăposturi

pentru a se proteja de noaptea rece, uneori ploioasă. Era începutul primăverii, dar căldura se lăsa încă aşteptată.

— Mitralieră Kalaşnikov, de uz general, calibrul 7,62 mm, realizată în Uniunea Sovietică începând cu anul 1961, ulterior şi în alte ţări, sub licenţă (n. red.).

— în jargonul militar, cu acest termen este desemnat un cadavru: 200 de kg este greutatea unui sicriu de zinc cu un corp în interior (n. a.).

Doctorul

Manuk a murit de pe urma rănilor într-un spital sirian. Era un uriaş bun, care salvase numeroase vieţi pe câmpul de luptă, dar care, de data asta, căzuse sub o ploaie de şrapnele, odată ajuns pe o înălţime pe care tocmai o cuceriserăm de la *dukhi.* Traversase defileul muntos acoperit de pădurile Latakiei şi falezele aride din deşertul Palmyrei. Participa mereu la luptă, îşi risca viaţa la fel ca toţi ceilalţi mercenari, gata să-şi desfacă rucsacul plin cu materiale de prim-ajutor pentru a îngriji un rănit, a-i salva viaţa şi a-i uşura suferinţa.

Devotat trup şi suflet preceptelor tactice ale medicinei de război, *Manuk* respecta cu fermitate o regulă pe care o considera universală: profesionalismul persoanei care oferă imediat primele îngrijiri la faţa locului

este o condiţie de supravieţuire, chiar şi în cazul unei răni grave.

în cursul operaţiunii precedente fusesem adeseori alături de *Manuk,* un voinic zâmbitor, şi îl văzusem pansând răni şi organizând evacuarea răniţilor. La drept vorbind, făcea munca unui auxiliar sanitar, dar cunoştinţele şi competentele sale erau mult mai vaste – de nivelul unui medic militar. îngrijirile lui ne permiteau să rămânem în viaţă şi într-o stare acceptabilă până ajungeam la spital.

Se ştie de mult că în război o mare parte a pierderilor se datorează îngrijirilor tardive sau greşite. *Manuk* făcea, dinspre partea lui, tot posibilul pentru a răsturna această statistică. îmi reveneau în minte fragmente din scurtele noastre discuţii: la odihnă, în jurul focului, bând o cafea siriană aromată; în luptă, la adăpost de gloanţele inamice. *Manuk* nu se certase niciodată cu nimeni. Poate că ridicase uneori tonul pentru a-şi explica punctul de vedere, dar nu făcuse niciodată scandal.

Ca toţi camarazii lui, *Manuk* nu se temea să plece la luptă. Mi-am amintit de o zi în care îl certase pe *Andriuşka,* auxiliarul sanitar, cel care, înarmat cu un simplu pistolet, avansase sub gloanţe până la primul post al *dukhi* sau de ziua când *Terapevt* („Terapeutul”) alergase, fără acoperire, să acorde primul ajutor la locul

în care căzuse un proiectil. Toţi erau, indiscutabil, nişte luptători adevăraţi.

29.

Transferul

Ziua era destinată mutării – unitatea noastră era relocată la uzina Hayyan, pe care o recuceriserăm şi care avea să devină, pentru multă vreme, „casa” noastră pe pământ sirian. Utilizarea uzinei ca bastion avea o funcţie strategică importantă: securizarea câmpurilor petrolifere din vecinătate, care tocmai fuseseră eliberate. Condiţiile nu lipseau, mai ales o cafenea bine aprovizionată şi chiar o piscină într-una dintre reşedinţe. Izolarea uzinei, situată în plin deşert, era atractivă: ne separa de comandamentul contingentului rus şi de autorităţile siriene, ajutându- ne să uităm puţin de ei. Nici vecinii nu trebuiau să ştie ce se întâmpla în tabăra mercenarilor. Singurul inconvenient ţinea de zgomotul neîntrerupt făcut de flăcările enorme care ieşeau din coşul necurătat. Semăna cu huruitul motoarelor de avion la decolare. Dar urma să ne obişnuim rapid şi cu zgomotul, şi cu flacăra, astfel încât nici nu le mai observam.

Ne instalam corturile, ne aranjam proviziile şi demontam dusurile mobile fabricate sub formă de capsule. Cum nu

erau multe vehicule disponibile pentru transfer, a trebuit să facem mai multe drumuri, ceea ce a făcut să ne întindem până spre dimineaţă. Ieşind din cortul comandamentului, am văzut apropiindu-se bătrânul Ural. Dar, cine ştie de ce, camionul nu s-a îndreptat direct spre noi, ci a făcut un viraj şi s-a oprit o clipă în faţa cortului radio. Apoi *Şahid* a parcat în faţa mea. După saluturile de rigoare, l-am întrebat într-o doară de ce făcuse acel ocol. Doar am întrebat, tară să mă gândesc la nimic anume. Atunci a început să zbiere:

— Dar ce, ar fi trebuit să car până aici efectele radiofonistului lor rănit? I-am lăsat rucsacul, era în drumul meu!

— Dar nimeni nu-ţi reproşează nimic. Ai făcut bine. Sigur că nu servea la nimic să cari ditamai sacul până aici.

După o astfel de ieşire, nu mai aveam niciun chef să continui discuţia. Am plecat spre cortul mare al comandamentului. Oamenii sunt bizari. Iau totul în nume de rău şi se gândesc mereu că încerci să-i acuzi de ceva. îşi pierd minţile, se năpustesc ca nişte câini de pază legaţi în lanţ, fără să încerce măcar să înţeleagă ce le spui. Oare asa eram toti aici? Oare asa devenisem şi eu? Trebuia să fiu atent... Am luat-o pe scurtătură ca să ajung cât mai repede la Cartierul General. Noaptea se lăsa repede, iar aleile taberei, abia vizibile în semiîntuneric, erau pline de capcane şi

cineva se putea răni serios, fără lumina lanternei. Am traversat un ultim mic şanţ şi am ajuns la un drum plat, mai aproape de Cartierul General. Atunci m-am oprit hipnotizat. Departe, în faţă, undeva înaintea Palmyrei, cerul întunecat era brăzdat de fulgere. Lumina varia în culoare şi intensitate. Acea gigantică panoramă multicoloră îmi amintea de aurora boreală, doar că, în locul unei lumini ale cărei culori se mişcau graţios, cerul era luminat de dansul rapid al exploziilor. Dar era ora raportului şi, desprinzându-mi cu regret ochii de la acel miracol natural, am intrat în cortul slab luminat.

Centrul de control era aproape gol: statul major se mutase deja, nu mai rămăsese de strâns decât cortul. La masă, jucând cărţi, *Blondinul* nu părea prea bine dispus. Nu mi-a întins mâna când m-a salutat. Postul lui presupunea nişte inconveniente. Comandamentul unităţii ruseşti, ascultând de ordinele venite de sus, facea presiuni asupra mercenarilor, limitându-ne aprovizionarea cu muniţie, deşi, precum în campania trecută, şi de data asta aveau nevoie de noi ca să-şi îndeplinească obiectivele militare. Lipsa proiectilelor şi a grenadelor ne făcea vulnerabili în faţa inamicului. *Blondinul* era conştient de asta, dar ştia şi că, de data asta, luptătorii SMP-ului nu erau suficient de bine pregătiţi. Dinspre partea lor, sirienii, care îi

chemaseră pe mercenari să recucerească câmpurile petrolifere, recuperau zăcămintele fără a se grăbi să-şi îndeplinească obligaţiile contractuale. La diferite niveluri, oficiale şi oficioase, orice mijloc era bun pentru a ni se reduce partea cuvenită.

Orientul are regulile proprii, iar respectarea înţelegerilor nu este un principiu prea răspândit aici. Ar fi perceput mai degrabă ca o slăbiciune. *Blondinul* se găsea la mijloc în aceste probleme, deci grosolănia lui nu m-a supărat: era epuizat. După ce am dat raportul despre „cine şi în ce număr se găsea", m-am îndreptat spre ieşire, dar *Blondinul,* sau *VV,* cum i se spunea pe la spate, a cerut, fără menajamente, să-i explic abuzurile comise în regiment. După câte ştia el, eu îi pusesem pile lui *Mrak* ca să devină comandant de pluton; eu îl convinsesem pe *Ratnik* să-l numească pe post pe fostul meu subordonat, dar bineînţeles nu pe gratis, ci „contra unei şpăgi". în plus, cireaşa de pe tort, lui *Mrak* i s-a promis şi o decoraţie. *Blondinul* nu mă întreba ca să verifice acea acuzaţie, ci mă acuza de-a dreptul, fără ocoliş. M-am abţinut să nu-l pocnesc şi i-am răspuns cu calm:

— *Mrak* a preluat frâiele într-un moment critic, când comandantul lui era la pământ. A dovedit că era cel mai bun în acele condiţii şi că merita acea responsabilitate.

Cât priveşte medalia, Statul ne-a refuzat orice drept de a primi vreuna, toată lumea o ştie. Nimeni nu s-ar lăsa păcălit de promisiuni atât de deşarte.

Blondinul mi-a ascultat răspunsul şi m-a expediat cu un gest în genul „o să mai vorbim despre asta”. Deoarece nu mai aveam de ce să continui conversaţia, m-am întors pe călcâie şi am ieşit. Din nefericire, zvonurile şi pârele nu făceau obiectul unor anchete meticuloase în legiune, conducătorii luau de bun primul lucru pe care îl auzeau, fără a încerca să afle dacă era o defăimare sau era într-adevăr o încălcare reală a regulamentului. în mod evident, cineva îi povestise *Blondinului* sau unui alt şef povestea cu *Mrak,* cu intenţia de a-i face rău, şi aceasta devenise versiunea oficială – nimeni nu avea timp să verifice.

E adevărat şi că *Ratnik* ocupa o poziţie specială în sânul SMP. Pentru un anumit număr de „şefi” (aşa îi numesc mercenarii între ei pe cei pe care nu le place să-i numească comandanţi), era ca o piatră în pantofi. Profesionalismul lui militar şi calităţile de ofiţer pe câmpul de luptă stârneau gelozia, în spatele unei bunăvoinţe de faţadă. Iată că mă găseam şi eu la ananghie. Poate că îşi amintiseră de ieşirea mea cu sârbul *Volk* şi de promovarea mea neaşteptată. Ce mizerie! Am tras o gură de aer curat ca să mă calmez. Fierbeam de

indignare, aveam chef să mă întorc şi să-i spun *Blondinului* adevărul în faţă, dar bunul-simţ a triumfat. Raţional şi el, *Ratnik* va sfârşi prin a-i retrage lui *Mrak* responsabilităţile: ferindu-se de conflicte cu superiorii, era gata de orice pentru a le evita şi pentru a păstra bunele relaţii de serviciu. Cunoştea bine sufletul omenesc.

Am ridicat din nou ochii spre cer. Spectacolul luminos a mai durat câteva ore. Ce tară ciudată, cu cetăţi şi citadele antice, fenomene naturale surprinzătoare, munţi şi deşerturi de o frumuseţe emoţionantă! Câmpiile ei dau două recolte pe an, grădinile sunt luxuriante, măslinii umbroşi şi, în plus, resursele de petrol şi gaze. Şi totuşi, ce viaţă de câine!

Starea mea de spirit nu s-a îmbunătăţit nici când am ajuns la detaşament. în absenţa mea, toţi cei care participaseră la mutare se plânseseră unii de alţii. Agitaţia şi certurile obişnuite... Tabăra este ca un canal de scurgere. Te certi şi te şicanezi pentru orice nimic. Iar dimineaţa, ca şi când nimic nu s-ar fi

întâmplat, oamenii îşi strâng mâinile. Pe front, în schimb, conflictele sunt inadmisibile şi, dacă se produc altercaţii, implicarea tuturor în luptă nu lasă loc pentru certuri.

30.

Din nou, Palmyra

Şi, din nou, Palmyra. La începutul lui martie, ca în anul precedent, mercenarii constituiau, în mare parte, baza eliberării oraşului pe care armata siriană îl abandonase în mod laş în mâinile luptătorilor Statului Islamic. Nu era nimic surprinzător, Palmyra fusese apărată de armata siriană, cu soldaţii ei prost instruiţi, fără nicio voinţă de a lupta, conduşi de diletanţi aroganţi şi lacomi, plini de stele şi de galoane, dar complet incapabili. Consilierii ruşi trebuiau să se descurce. Ei nu aveau autorizaţie să modifice structura forţelor armate siriene, mai ales că ei înşişi omiseseră atacul Statului Islamic asupra Palmyrei.

Jihadiştii începuseră ofensiva în stilul lor obişnuit, trimiţând maşini pline cu explozibili pentru a provoca panică totală în rândul sirienilor. Grosul apărătorilor, fără ca măcar să mimeze rezistenţa, o luase la fugă. Luptătorii Statului Islamic, căţăraţi pe camionetele lor, au vânat apoi prin deşert grupurile de soldaţi sirieni care fugeau. Este trist să o spunem, dar nici contingentele de soldaţi ruşi de la Palmyra nu s-au făcut remarcate. Abandonându-şi depozitele pline cu arme fără ca măcar să le distrugă, s-au repliat, cu burta la pământ, către bazele lor din spatele

frontului. Mai târziu, pentru a justifica pe cât posibil acea ruşinoasă înfrângere care făcea înconjurul lumii, a fost inventată o frumoasă legendă, aceea cum că trupele Statului

Islamic, patru mii de oameni înarmaţi până în dinţi, au fost înfruntate de brava armată siriană care, după ce apărase cu ghearele şi cu dinţii fiecare palmă de pământ, fusese nevoită să bată în retragere. în realitate, jihadiştii erau, în acel moment, presaţi din toate părţile, iar efectivele lor probabil că se micşoraseră considerabil. Patru sau cinci sute de oameni, cel mult, înaintaseră asupra Palmyrei. Dar la asta serveşte propaganda, să transforme o înfrângere ruşinoasă într- o victorie eroică.

Comandamentul rus, fără a mai conta pe capacităţile aliaţilor, s-a ferit să reinventeze roata şi a recurs, pentru recucerirea Palmyrei, la acelaşi plan ca în anul precedent. în esenţă, mercenarii reprezentau din nou principala forţă de atac şi de preluare a controlului pe coasta de sud, în vreme ce armata siriană înainta pe drum pentru a ajunge în suburbii. Apoi, mercenarii urmau a se „revărsa” pe flanc pentru a ocupa aeroportul şi a le tăia inamicilor căile de retragere. Aceştia din urmă, conform convingerilor generalilor ruşi, nu vor avea altă soluţie decât să fugă din oraş şi să se replieze spre Irak sau mai

la nord.

Apropiindu-se de suburbii, mercenarii au spulberat slabele linii de apărare ale Statului Islamic şi s-au pregătit de asaltul final. Aşteptau ca *Nike* şi *Inostraneţ* să revină de pe culmea stâncoasă. Cu *Nike,* mereu calm şi raţional, şi cu impulsivul *Inostraneţ,* două forţe opuse se completau şi se întăreau reciproc. Amândoi aveau experienţă şi văzuseră moartea de aproape. în ajun, îşi conduseseră plutoanele de-a lungul culmii pentru a oferi acoperire coloanei de *sadiq* care înainta pe drum. După o noapte petrecută în ploaie şi vânt, pe stâncile reci, mercenarii, nervoşi şi înfometaţi,
coborâseră spre suburbiile Palmyrei, trecând prin oraşul antic. în fata lor se înălţau imobile altădată 3 3 > locuite, înconjurate de ziduri înalte din cărămidă, pline de rezerve de muniţii aflate încă sub controlul jihadiştilor. Imediat ce mercenarii şi-au făcut apariţia, mitralierele au început să tragă de pe acoperişuri. De-a dreptul furioşi, obosiţi după ce traversaseră munţii şi petrecuseră o noapte urâtă, tânjind să se încălzească într-o casă şi să-şi tragă sufletul fie şi numai pentru o oră, mercenarii au înaintat şi mai repede, pe etape, către zona de clădiri ocupate de către *dukhi,* răspunzând rafalelor adverse cu tiruri de mitralieră şi de lansatoare automate de grenade. Şi lansatoarele de

tipul *Grom* („Tunetul”), ghidate de *Nike* şi de *Inostraneţ,* i-au lovit cu rachete. Incapabili să reziste unui atac atât de hotărât, jihadiştii s-au înghesuit în camionete, abandonându-şi pe acoperişuri mitralierele mult prea grele şi retrăgându-se spre oraş.

Până ce restul mercenarilor au ajuns la clădirile ocupate de Statul Islamic, cercetaşii lui *Inostraneţ* şi trupele de asalt ale lui *Nike* s-au putut odihni şi usca la soare. Dar nu se punea problema să piardă timpul, conducerea cerea un atac imediat. Toate deciziile ce au urmat au fost luate în grabă, pentru a respecta termenele prevăzute.

Cocoşaţi sub greutatea armelor şi a muniţiei, înjurând şi blestemând, avansam în coloană către aeroport, ocolind pe la est grădinile. Deodată, pe flancul nostru drept, au apărut două vehicule, cu siguranţă ale jihadiştilor, care se îndreptau, după toate aparenţele, spre noi. Tancul care ne acoperea înaintarea a deschis focul cu un zgomot de tunet. Ţintă ratată. Un al doilea tir a fost ratat şi el: este greu să atingi o ţintă în mişcare, mai ales cu arme învechite, care îşi depăşiseră de mult termenul de exploatare. Dar, tot deodată, cineva ne-a cerut prin radio să încetăm focul: era vorba de un comandant inamic trecut recent de partea guvernului. Nimeni nu s-a întrebat ce făcea el atât de departe

de operaţiunile armatei siriene, nici de ce nu fuseserăm preveniţi din timp în legătură cu manevrele lui atât de greu de înţeles. Păcat că nu l-am atins, trădarea avea, în mod sigur, drept scop să obţină permisiunea de a-şi extrage oamenii înainte ca rusii să le vină de hac!

5

Ajunşi la locul care ne fusese indicat, am mai avut parte de o întâlnire neaşteptată: nu foarte departe, în faţa noastră, la cam 400 de metri, vreo 20 de oameni îmbrăcaţi în haine negre sau de culoarea nisipului alergau spre aeroport, cu armele în mâini. Mercenarii au deschis imediat focul. Siluetele au grăbit pasul, adunându-şi camarazii căzuţi la pământ. Şi din nou, vocea interpretului prin radio: „Sunt cu noi!” Nu mai înţelegeam nimic. De unde ar fi putut să vină aceşti *sadiq* şi încotro fugeau? Până să lămurim situaţia, grupul de fugari a dispărut. Un nou mesaj: „Nu, de fapt nu erau cu noi, erau jihadişti”. Atunci am înţeles: la cererea unor comandanţi aliaţi, sirienii făceau în aşa fel încât luptătorii Statului Islamic să scape de mercenarii ruşi, deoarece cu noi nu se punea problema să încheie acorduri, nici să facă aranjamente, cu atât mai mult cu cât, în acel război, noi trebuia să procedăm ca şi când, să spun aşa, nici n-am fi fost acolo.

Mai erau aproape patru kilometri până la aeroport. Avansam controlând clădirile şi tot ceea ce ar fi putut sluji drept

ascunzătoare. *Ratnik,* care înainta dându-le ordine lui *Nike, Mrak* şi *Inostraneţ,* a exclamat deodată: „Ăştia cine mai sunt?”. Convinşi că aveau spatele acoperit de sirieni, mercenarii nu remarcaseră, din cauza zgomotelor motoarelor, că pe flancul drept se întindea o coloană formată din trei tancuri şi cinci vehicule de infanterie, pline cu oameni care purtau uniforma trupelor guvernamentale. Cu ajutorul lui *Gnom,* operatorul nostru radio, am aflat care era treaba: un detaşament de *sadiq,* care înainta în stânga noastră, remarcase în faţă nişte *dukhi* pregătiţi să deschidă focul. Curaj, să fugim! Comandantul hotărâse imediat să treacă pe flancul drept al mercenarilor. Cu nonşalanţă, el şi oamenii lui o rupseseră la fugă pe o poziţie mai puţin periculoasă, amestecându-şi turma cu aceea a consilierilor ruşi care nici măcar nu încercaseră să intervină. Din acel moment, mercenarii urmau să acţioneze iară a avea nici cea mai mică informaţie despre ce se petrecea pe flancul lor drept sau în spate, fiindcă nu aveau nicio garanţie că sirienii vor respecta planul iniţial al operaţiunii.

Adâncindu-se tot mai mult în vegetaţie, detaşamentul de mercenari se apropia treptat de obiectivul său. Frunzele dese ale măslinilor crescuţi în voie împiedicau vizibilitatea. Canalele de irigaţii şi obstacolele naturale complicau înaintarea. în afara colibelor şi a clădirilor răspândite

pe teren, dădeam peste adăposturi subterane şi refugii mascate de frunziş.

Trecând peste o groapă, unul dintre blindate, care servea drept post mobil de salvare şi mijloc de evacuare, s-a scufundat deodată, cu şenila stângă vizibil stricată. Se înfundase într-un fel de adăpost din lemn. Imobilizat pe o parte, era complet blocat. Sanitarii conduşi de *Terapevt* s-au apucat să sape ca să- 1 degajeze.

Curând, mercenarii au ajuns în incinta aeroportului. Ciudat, dar, în pofida distrugerilor, gardul era absolut intact. La dreapta ruşilor se aşezase detaşamentul „flotant" al aliaţilor. Imediat, sirienii au început să bombardeze zona aeroportului, lansând în orb proiectile peste hangare şi clădiri. Ca răspuns, au primit un proiectil reactiv dintr-un lansator, care s-a învârtit de câteva ori înainte de a ateriza pe pământ, fără a fi atins vehiculul din frunte. Grupul de *sadiq* a fugit imediat înapoi, la o distanţă considerabilă, apoi şi-a reluat tirurile dezordonate, ei rămânând lipiţi de blindate, ca muştele. Nu le-a trecut prin cap să coboare din vehicule pentru a ataca pedestru.

Inostraneţ şi cercetaşii lui se lungiseră în apropierea gardului şi schimbau focuri cu luptătorii Statului Islamic, refugiaţi în spatele parapetelor ridicate cu ajutorul excavatorului. *Ratnik* nu se grăbea să dea ordinul de înaintare. Situaţia rămânea

confuză, comunicaţiile radio de la aliati şi de la comandamentul rus erau de o lipsă de precizie consternantă. *Nike* şi *Mrak* îşi desfăşuraseră şi ei plutoanele de-a lungul aeroportului. Dar *Ratnik* trăgea de timp, ezitând să atace pistele de decolare şi hangarele atât timp cât nu ştia ce se întâmplă pe flancul stâng şi în spatele său.

Asa cum am văzut, era riscant să ne lăsăm ariergarda să înainteze până la aeroport, dar şi să înaintezi fără să dispui de suficientă muniţie era la fel de hazardat. Cercetaşii continuau să sondeze linia frontului, iar ca răspuns, *dukhi* foloseau toate armele pentru a ne împiedica să trecem dincolo de gard.

Deodată, soldaţii lui *Goreţ* („Munteanul”) au văzut în faţă, la vreo 50 de metri distanţă, un grup de jihadişti ivit ca din pământ. Ieşind cu agilitate dintr-o tranşee adâncă, aceştia s-au aruncat, unul după altul, spre flancul drept, unde lupta *Inostraneţ*. *Goreţ* a aşteptat până ce ultimul dintre ei a ieşit din tranşee şi întreaga coloană s-a etalat în faţa liniei noastre, apoi a strigat: „Foc!”. O salvă puternică, trasă aproape în faţă, a culcat la pământ jumătate dintre jihadişti. Ceilalţi au fugit să se adăpostească în micile clădiri de lângă hangare, mergând în zigzag şi aruncându-se în prima groapă care le ieşea în cale.

Imediat ce ultimii *dukhi* au dispărut în adăpost, tancul nostru de sprijin, condus de *Gliba* („Blocul”), şi-a azvârlit proiectilele. Un fum negru a cuprins clădirile. Totuşi, jihadiştii n-au părut prea afectaţi de pierderi, dimpotrivă, ura lor faţă de ruşi a crescut, declanşând tiruri şi mai susţinute. Deodată, ni s-a părut că erau pe punctul de a ataca. Un mitralior a sărit pe parapet, strigând repetat: „Allah Akbar!” şi a deschis focul în direcţia noastră, chiar în momentul în care *Gaskoneţ* („Gasconul”), mitraliorul plutonului lui *Inostraneţ,* căuta un loc unde să-şi poziţioneze mitraliera. Fiindcă luptătorul furios stătea în picioare pe parapet, *Gaskoneţ* a acceptat provocarea. Un kamikaze jihadist şi mercenarul rus, separaţi de o distanţă mică, stăteau faţă în faţă, cu armele îndreptate unul spre celălalt. într-o secundă, totul se terminase. *Gaskonenţ,* cu tâmpla ştearsă de un glonţ, s-a culcat pe-o parte, ţinându-se de cap. Corpul inamicului, o pată neagră pe digul de calcar alb, căzuse în faţă, cu mâinile lipsite de viaţă întinse către arma care îi alunecase mai jos.

Gaskoneţ era un cosmopolit, dar cu inima rusească. Intrase în rândurile SMP după ce trecuse prin şcoala Legiunii Străine, cu care fusese în mai multe misiuni. Graţie vizei de şedere franţuzeşti, ar fi putut să-şi câştige uşor existenţa în patria celor trei muşchetari. Şi totuşi, de cum aflase că se

fac înrolări la mercenari, se grăbise să se angajeze. Cu înfăţişarea lui blajină, inspira simpatie şi, în ciuda vârstei (era trecut bine de 40 de ani), nu se despărţea niciodată de mitraliera lui favorită, o armă mai degrabă grea şi stânjenitoare, având grijă să fie mereu la locul potrivit în momentul potrivit.

Ratnik a hotărât să-i retragă pe mercenari la adăpostul vegetaţiei care înconjura aeroportul, pentru a-i permite lui *Madrid* să ajusteze lansatoarele de grenade ale lui *Bandit* şi să diri-jeze elicopterele. Spre marea bucurie a mercenarilor, aviaţia venea în ajutor, pentru a bombarda fortificaţiile jihadiste. Totuşi, imediat ce *Nike* a încercat să-şi schimbe poziţia, un baraj de foc pornit din tranşeele inamice l-a oprit scurt. *Dukhi* se încăpăţânau.

Ziua se apropia de sfârşit. Trebuia să luăm neapărat o decizie. Dezamăgit, *Ratnik* a mormăit: „Gata, fir-ar al dracului, ne strângem în cerc, nu mergem mai departe”. Nu eram surprins, îl cunoşteam de mult. El mă învăţase această regulă: la cea mai mică îndoială, opreşte-te, răsuflă puţin şi gândeşte-te cu mult calm la ce vei face mai departe. *Ratnik* se îngrijora, în mod evident, fiindcă nu avea informaţii clare despre ceea ce se întâmpla pe flancul stâng şi în spatele detaşamentului său, iar *dukhi* erau bine apăraţi de fortificaţiile lor, care nu erau decât un avanpost al imensului teritoriu reprezentat de aeroport.

înaintând, ne puteam trezi cu uşurinţă pe un teren plat, complet descoperiţi, prinşi în capcană.

Tot detaşamentul s-a pus în mişcare, reorganizându- se pentru a-şi aranja tabăra la adăpostul vegetaţiei. A existat un moment de agitaţie, scurt, dar inevitabil: unul nu înţelesese, un altul nu auzise, iar un al treilea nu se exprimase bine. în cele din urmă, ne-am instalat pe terenul unei mari ferme demult abandonate, care avea o grădină de zarzavat şi o plantaţie. Clădirile în ruină nu puteau adăposti decât o parte din mercenari, ceilalţi au rămas afară, să-şi sape mici tranşee şi să ridice diguri. Mi-am pregătit un loc unde să dorm. Mintea mea, golită de oboseala fizică a acelei zile lungi, nu mai funcţiona decât cu intermitente. Este o stare foarte periculoasă. Nu eram pregătit încă să îndur o astfel de povară, corpul meu nu-şi recăpătase capacitatea de a îndura marşuri de mai mulţi kilometri sau stresul luptei. în acea clipă, nu valoram nimic în calitate de comandant. Aveam absolută nevoie să mă odihnesc.

Noaptea era neagră. Cerul s-a acoperit de nori şi a început să cadă o burniţă enervantă. Rezervele noastre de apă se epuizau, ne terminaserăm de mult raţiile sărăcăcioase. Aveam în faţa noastră nişte ore lungi, cu atât mai greu de suportat cu cât nu beneficiam nici măcar de un minimum de confort. Toată tabăra a dormit

cu întreruperi, nu doar gărzile. Amorţiţi de frig, aşteptam toţi cu nerăbdare răsăritul soarelui.

în zori, un vehicul care aducea apă, raţiile uscate şi indis-pensabila muniţie şi-a croit drum spre noi, ocolind grădinile abandonate, devenite nişte jungle de nepătruns. Revigoraţi, puţin mai încălziţi de razele soarelui, ne-am pregătit de luptă.

Detaşamentul aştepta semnalul. Servanţii mortierelor bombardau sistematic locurile din care trăgeau *dukhi,* pe care le reperaserăm în ziua precedentă. După mortiere, au intrat în acţiune tancurile şi au dat drumul unei salve, făcând să ne tiuie urechile. Imediat, lansatoarele automate de grenade au început şi ele să şuiere. între hangare, depozitul de muniţie a fost lovit în plin şi a luat foc, apoi a explodat. Soldaţi! lui *Nike* s-au rostogolit pentru a trece prin deschiderile pe care genieştii noştri le făcuseră în gard. Tancurile au mai deschis două pasaje pentru cercetaşii lui *Mrak.* Valul de mercenari a invadat aeroportul. Nimic nu-l mai putea opri. în paralel, în oraş se petreceau lucruri noi. Sprijiniţi de forţele speciale ruse, sirienii, care atacau de pe drumul către Homs, înaintaseră, în sfârşit, către fortăreaţă şi ajunseseră la periferiile Tadmorului. *Dukhi,* temându-se de o încercuire, s-au retras repede, evitând lupta şi, curând, întregul sector al aeroportului a ajuns sub controlul

mercenarilor ruşi.

Am cucerit acel teritoriu cu preţul sângelui nostru, leşiţi ca din pământ cu jeepurile lor americane, acei aroganţi din *Mukhabarat* au încercat să pătrundă în incintă, dar răspunsul nostru a fost scurt: „Duceţi-vă la dracu!” în cele din urmă, *Ratnik* i-a primit înăuntru pe tâmpiţii care, cu o zi înainte, se mutaseră dintr-un flanc în altul, ascunzându-se după mercenari, dar numai după ce colonelul rus care îi însoţea le-a pledat cauza cu o „înţelepciune emoţionantă”: învingătorii trebuie să ştie să se arate generoşi.

Dukhi nu s-au retras prea departe, numai în spatele culmii. Spre deosebire de sirienii din forţele regulate, ei nu aveau obiceiul să intre în panică şi să fugă cât îi ţineau picioarele. Au început curând să bombardeze aeroportul, din adăposturi pregătite dinainte. Unele dintre armele lor au început să tragă în acelaşi timp. Primul proiectil a lovit un eucalipt mare, cu ramuri largi, sub care se adăposteau cercetaşii. De la un capăt la altul al câmpiei, posturile de observaţie ale mercenarilor căutau cele mai mici indicii care să le arate poziţia adversarilor. După indicaţiile observatorilor, *Britîi* şi *Bandit,* şi-au montat lansatoarele de grenade. La scurt timp, li s-au alăturat şi aliaţii, care aveau nişte puşti mai puternice şi rachete.

Deodată, trecând cu blindatele lor uşoare prin breşele din gard, au apărut pe pistă soldaţii ruşi din forţele speciale. în treacăt fie spus, sunt singurii reprezentanţi ai forţelor armate ruseşti pe care i-am întâlnit pe front. M-am surprins privindu-i cu o anume bunăvoinţă. Bine făcuţi, energici, câtuşi de puţin dispreţuitori (să crezi că poţi să treci drept un dur în faţa unui mercenar este o cauză pierdută), erau dovada vie că marii eroi ai patriei ruse încă mai existau. O jumătate de oră mai târziu, tunul lor antitanc anihilase un camion care se strecura cu toată viteza între poziţiile

unde se adăposteau *dukhi.* Elicopterele şi-au făcut şi ele apariţia, învârtindu-se deasupra capetelor noastre. Zburând în formaţie de doi şi succedându-se fără pauze, aruncau cu precizie salve de proiectile [reactive] asupra ţintelor indicate de comandanţi.

Huruitul permanent al motoarelor de elicopter, acompaniat de tir urile de arme şi de rachete dura deja de trei ore când am avut, în sfârşit, explicaţia acestei demonstraţii de forţă: cortegiul comandantului a apărut pe pistă. Escortat de membrii comandoului său din forţele speciale, comandantul, umflat de orgoliu, s-a plimbat printre hangare, majoritatea pline cu tancuri incendiate. Unele, active, fuseseră folosite recent de către *dukhi,* altele erau păstrate pentru piese. Generalul a înregistrat un scurt apel video şi s-a îndepărtat. Cât timp a trecut printre noi, a avut grijă să ne ignore, pe noi, ale căror uniforme, lipsite de semne distinctive, ne diferentiau clar de armata siriană sau de militarii ruşi. Generalul confirma astfel că nu voia să ştie de noi şi mai ales că nu recunoştea, sub niciun pretext, că noi fuseserăm cei care cuceriseră aeroportul, iar nu nobilii războinici ai armatei siriene conduse de consilieri ruşi cu înaltă calificare. în raportul său către superiori, comandantul rus avea să descrie ca insignifiantă, fără niciun impact serios asupra desfăşurării operaţiunilor, implicarea mercenarilor în luarea Palmyrei. Potrivit lui, aproape că aşteptaserăm, în spate, ca totul să se încheie, în vreme ce alţii îsi riscaseră viata.

Acum trebuia să înlocuim cât mai repede plutonul lui *Bespali,* pe care *Ratnik* îl lăsase

la marginea oraşului, pentru a ne proteja spatele. Detaşamentul de aliaţi promis de comandant nu se arăta deloc nerăbdător să îi înlocuiască. *Ratnik* m-a luat la Cartierul General.

Drumul traversa cetatea antică. Am făcut câţiva paşi printre ruine, vestigiile unui trecut grandios. Eram siderat: cum reuşiseră constructorii de atunci, fără excavatoare, fără macarale, să construiască aşa ceva?

Cum oare predecesorii arabilor care trăiesc azi pe aceste pământuri reuşiseră acest tur de forţă? Predecesori, nu strămoşi. Nu pot să-i consider drept urmaşi ai lor pe aceşti oameni care nu au construit în deşert decât câteva orăşele jerpelite şi pline de gunoaie. De altfel, arabii se arătau în general indiferenţi la marile opere ale Antichităţii. Ideea potrivit căreia totul începuse abia odată cu Islamul, că înainte nu existau decât murdăria şi ignoranţa, era foarte răspândită printre ei. Statul Islamic mersese doar ceva mai departe în dispreţul faţă de patrimoniul cultural, trecând şi la distrugerea lui.

în anul precedent, *Ratnik* avusese ocazia să viziteze oraşul antic şi era în măsură să facă inventarul schimbărilor produse din momentul în care jihadiştii preluaseră controlul. Mi-a arătat părţile din amfiteatru, azi în ruine, şi locurile în care se ridica altădată faimosul arc de triumf,

acel simbol al Palmyrei. Bătrânele pietre roz, panourile împodobite cu mozaicuri, basoreliefurile de pe pereţi şi colonadele stârneau admiraţia. Doar nişte nebuni putuseră ridica mâna asupra unei asemenea opere ca să o distrugă. în timpul asaltului, pereţii fortăreţe! în care se retrăseseră jihadiştii rezistaseră la loviturile proiectilelor de mare calibru. La vremea la care înălţaseră acea fortăreaţă, constructorii nu-şi puteau imagina puterea de distrugere a artileriei moderne, dar construiseră ceva care să reziste şi să dureze numeroaselor secole care aveau să vină, iar rezultatul era o adevărată capodoperă în materie de fortificaţii.

Centrul de comandă al consilierilor ruşi se găsea pe imensul domeniu al unui conac bogat, înconjurat de un gard frumos. Consilierii se instalaseră confortabil
în clădirea principală, al cărei interior semăna mai mult cu acela al unui sanatoriu, decât cu un adăpost temporar. Discuţia noastră cu ofiţerii a fost scurtă, dar instructivă. Colonelul aflat la conducere a recunoscut deschis că nu era în măsură să ne pună la dispoziţie întăririle pe care le ceream. Nu putea aduna suficienţi oameni din unităţile de care dispunea: jumătate din grupul pe care îl formase mai înainte dezertase. Ce armată eroică, ce popor cu credinţă nestrămutată în Preşedintele lui! Colonelul ne-a oferit câte o cafea şi ne-a

povestit viaţa lui, lăsând să-i scape, între două fraze, informaţia că obţinuse acel post graţie unei mite egale cu primul său salariu în teatrul de operaţiuni. Considera sejurul în Siria ca pe o bună investiţie pentru viitor. Cu prime cu tot, încasa un beneficiu frumuşel, iar statutul de combatant îi mai aducea şi alte prime şi indemnizaţii. Şi nu era tot, în CV-ul lui de funcţionar, această slujbă avea să fie, cu siguranţă, un atu pentru viitoarea carieră. Acest colonel va deveni poate, într-o zi, general, dar nu va sufla un cuvânt în memoriile lui despre faptul că şi-a cumpărat galoanele aurite şi medaliile glorioase. Va scrie în schimb că, precum un bun soldat, a răspuns la chemarea patriei şi a plecat fără să stea pe gânduri pentru a-şi îndeplini datoria în cele mai periculoase colţuri ale planetei.

Schimbul a venit, în sfârşit, a doua zi. În benele unor camioane deşelate, de fabricaţie rusească, printre saci, saltele şi un întreg talmeş-balmeş, se vedeau oameni în uniforme militare. În remorca unui Ural fusese montat un cort, din care se vedea fumegând un coş de fum. Când aceşti nomazi au început să-şi descarce trenţele, am înţeles că aliaţii, care aveau două lansatoare de grenade, au preferat să-şi aducă saltele, butelii de gaz şi veselă, mai degrabă, decât muniţii. Consilierul rus care îi însoţea pe aceşti *sadiq* s-a lansat într-o salvă de înjurături. I-a trecut în revistă pe

toţi sirienii, de la cel mai mărunt până la preşedinte: „Debili, maimuţe!” Tipul era sătul până-n gât. Mercenarii râdeau, urcând în vehiculele care veniseră după ei, dar grijile acelui consilier nu făceau decât să le întărească dispreţul faţă de armata regulată siriană: ştiau bine cât de greu era să lucrezi cu astfel de subordonaţi.

Luarea aeroportului care permitea împiedicarea retragerii inamicului către Irak prin Deir ez-Zor a reprezentat un moment-cheie în recucerirea Palmyrei. Mercenarii n-au stat nicio clipă cu braţele încrucişate. Dar, în rapoartele militare oficiale, pe prima pagină a ziarelor şi în buletinele de ştiri ale televiziunilor, nimeni nu zicea nimic de ei. Chiar dacă participarea unor mercenari ruşi în războiul din Siria ajunsese de mult secretul lui Polichinelle, toată lumea se comporta de parcă ar fi fost vorba despre o informaţie de tip „secret militar”. Şi, bineînţeles, şi de data asta, toate onorurile, toate recompensele mergeau către alţii.

31.

Şi primele mele?

Corpurile celor doi mercenari zăceau în bena Uralului. îngenunchind, am ridicat cu grijă prelata care acoperea capetele şi umerii cadavrelor. Feţele lipsite de culoare încremeniseră într-un rictus de durere şi uimire. Soarta lor astfel pecetluită depăşea înţelegerea – băieţii erau morţi şi nimic nu-i mai putea aduce înapoi. Ceea ce era cu precădere dureros era faptul că fuseseră ucişi de propriii lor camarazi.

Totul începuse atunci când comandantul unui mic detaşament de cercetaşi, plecat spre postul de observaţie, se lăsase pe mâna unui lunetist cu experienţă, care se găsea, împreună cu partenerul lui, la „secret”—. Când lunetistul a anunţat că detaşamentul ajunsese la post, comandantul nu şi-a mai dat osteneala să verifice. Urmarea a decurs direct din acea eroare fatală. Comandantul a pus doi oameni înarmaţi cu o mitralieră să supravegheze locul din care nu erau vizibili decât cercetaşii, drept în faţa lor. Dar unul dintre ei, zărind prin ceaţa matinală două siluete la mai puţin de 50 de metri, apăsase

pe trăgaci, mânat de instinctul de supravieţuire. Restul grupului, reacţionând la zgomotul armei de foc, s-a alăturat canonadei. Strigătele de victorie transmise prin radio s-au oprit scurt când au înţeles, după ce s-au trezit de tot, ce ispravă făcuseră. Tocmai împuşcaseră doi mercenari aflaţi în patrulă, care le veneau în întâmpinare. Abia acum îşi dădeau seama că amplasamentul lunetiştilor fusese prost ales.

Am sărit din camion şi m-am îndepărtat, întorcându-le spatele oamenilor din jur. Priveam drept înainte, încercând să controlez accesul de disperare ce mă cuprinsese. îmi simţeam gâtul uscat şi lacrimile în ochi. Strângeam pumnii şi încercam să-mi controlez tremuratul. Ce absurditate atroce, să ţi se facă frică şi să tragi în plin în propriii camarazi!... De ce deschisese focul acel mitralior ascuns după stânci? Chiar dacă ar fi fost nişte inamici, ar fi trebuit să rămână nemişcat pentru a nu fi descoperit înainte de vreme. în plus, nu erau decât doi, pe când în spatele mitralierei era un grup întreg, gata să se dezlănţuie! Era lipsit de minte, stupid şi neprofesional! Iar acum era prea târziu... Prea târziu pentru *Şerkan,* un comandant de cercetaşi mereu calm şi relaxat, politicos şi respectuos faţă de cei mai în vârstă decât el, şi foarte experimentat, căci trecuse prin

şcoala forţelor speciale. Prea târziu pentru *Colt* – în permanenţă gata de acţiune, uneori chiar hiperactiv, care participase, sub comanda lui *Ratnik,* la majoritatea misiunilor, fără a lăsa vreodată loc nici celei mai mici îndoieli cu privire la competenţa lui. Acum nu mai erau. Nu mai rămăseseră din ei decât corpurile cu feţe devenite dintr-odată de nerecunoscut, parcă străine, uscate, lipsite de sânge. Familiile lor pierduseră un soţ, un tată, un cap de familie.

Mai târziu, în tabăra de antrenament, l-am întâlnit pe faimosul lunetist care se crezuse şef în noaptea aceea funestă. Convins că era răvăşit de greşeala făcută şi de moartea camarazilor săi, plin de compasiune pentru el, m-am apucat să-l consolez. Ce surpriză am avut când m-a întrebat, fără menajamente, dacă, în pofida incidentului, îşi va primi primele! Nu avea nicio umbră de remuşcare. Şocat, am ridicat din umeri şi i- am întors spatele. Acel om comisese o crimă de război. Dacă asta s-ar fi întâmplat în armată, iar nu în „Companie”, ar fi fost judecat de o curte marţială. Dar asta, în mod evident, nu-l impresiona. Pierduserăm doi oameni inteligenţi şi capabili, iar vinovatul nu se gândea decât la banii lui, aşa stăteau lucrurile. Banii n- aduc fericirea, dar pe unii îi rod, ca un cancer, până la măduvă.

— Post de observaţie sau de gardă camuflat, în faţa liniei frontului.

32.

în trecătoare

Goreţ era unul dintre acei oameni pentru care nici religia, nici naţionalitatea, nici locul de origine nu aveau importanţă. Acest cecen, care zâmbea mereu cu dinţii lui de aur şi nu se descuraja niciodată, îţi inspira imediat încredere prin simplitatea lui şi se înţelegea cu uşurinţă cu toti membrii marii confrerii

multinaţionale care era legiunea. îl cunoscusem în timpul primei mele misiuni în Siria. *Goreţ,* care nu îşi părăsise niciodată arma de la vârsta la care căpătase dreptul s-o poarte, era mereu gata să plece la luptă, fără fasoane. Altădată, acest luptător experimentat făcuse parte dintr-o unitate azi desfiinţată, deoarece căzuse în dizgraţia preşedintelui cecen Ramzan Kadîrov. Atunci se alăturase SMP. Din simplu soldat, devenise şef de grupă în unitatea lui *Ratnik.*

După ce a coborât din Kamaz, *Goreţ* a intrat în cort şi, ca de obicei, s-a şi apucat de povestit o istorioară amuzantă. Conţinutul nu avea importanţă – naraţiunea în sine te făcea să râzi. Vorbele lui, deformate de un accent puternic, provocau

întotdeauna hohote de râs. După această introducere, s-a aşezat lângă foc, salutat călduros de toată lumea. Ibricul, înnegrit de mizerie, a dat pe-afară apa fierbinte, care s-a evaporat sfârâind pe pietrele fierbinţi ale sobei improvizate, în grabă, în cortul nostru, într-o nişă de piatră. într-un asemenea adăpost te puteai instala liniştit, apărat de vântul pătrunzător de la munte şi de eventualele tiruri inamice. Ca de obicei, discuţia se învârtea în jurul unor subiecte mărunte: simţeai nevoia să vorbeşti, să nu te mai gândeşti la război, la frigul pătrunzător, la experienţele neplăcute din zilele precedente şi la permanenta tensiune nervoasă. Trebuia să înaintăm prudent până în vârful coastei, străduindu-ne să nu ne lăsăm prinşi între tirurile încrucişate ale jihadiştilor. Numai în ajun, geniştii dezamorsaseră vreo zece mine. Frigul şi ploaia sporeau nevoia de a te destinde, de a te aşeza sau, dacă era cu putinţă, de a sta întins la căldură şi a te gândi la altceva decât la stâncile pustii şi la perspectiva de a muri ucis de un obuz sau de o mină. Asta am şi făcut, profitând de căldura focului şi de cafea, aşteptând zorii pe vârful acelui lanţ muntos pe care tocmai îl preluaserăm sub controlul nostru.

Dikii („Sălbaticul”), un servant de mortier, tocmai terminase o lungă poveste despre experienţa sa în calitate de comandant al unei baterii de artilerie, într-

o unitate din Daghestan, una dintre republicile meridionale rusesti, în Caucazul de Nord. Problemele armatei regulate îi preocupau în continuare pe mercenari. Dacă, din diverse motive, abandonaseră serviciul militar, toţi rămăseseră în primul rând soldaţi. Ştiam din experienţă situaţia armatei ruse şi cunoşteam perfect toate dedesubturile. N-aveam decât dispreţ faţă de înaltul comandament, care transformase forţele armate ale tării într-un circ permanent: biatlon de tancuri, forumuri, exerciţii de paradă – numai spectacol. *Dikii* povestea cum *djighiţii*— din împrejurimi transformaseră serviciul militar într-o formă de parazitism: deşi primeau sume frumuşele pentru îndeplinirea atribuţiilor, nu veneau decât în ziua de salariu, dar le dădeau, în mod evident, o parte din banii primiţi superiorilor lor. în consecinţă, nivelul trupelor era slab, iar comandanţii nu aveau nicio autoritate, fiindcă aveau obiceiul de a închide ochii, fie la presiunea propriilor superiori lacomi, fie fiindcă ei înşişi acceptau regulile jocului.

— Fiecare face ce poate! a aruncat *Bandit.*

— Şi tu, *Dikii,* de ce nu te-ai opus acestui sistem rusinos?

— Doar nu era să fac singur pe eroul. Tu te-ai ridica împotriva sistemului?

— Să te ridici împotriva sistemului este

ca şi cum te- ai ridica împotriva propriului tău popor, a răspuns o voce din fundul cortului. în ambele cazuri vei fi considerat vinovat. Toată lumea era mulţumită de acel aranjament. Ofiţerii, care erau unşi, localnicii, care nu mişcau un deget, comandantul, care îşi primea cadourile şi rapoarte în regulă. Dacă te revolţi, îţi faci multi duşmani.

— Funcţionarii sunt toţi nişte jigodii, n-au nimic sfânt, nici patria, nici drapelul, vor doar să-şi umple buzunarele.

— Acelaşi rahat este în toată Rusia, nu doar în Caucaz. Totul se negociază: să îţi vezi numele pe o listă sau să nu faci serviciul militar. Candidaturile pentru decoraţii sunt vândute, se face comerţ cu posturi. Armata este un mare bazar de multă vreme, totul se vinde şi se cumpără. Nu există niciun simţ al onoarei, al datoriei, nimic.

Vorbisem pe un ton calm, aşezându-mă pe un taburet pliant, pe care mi-l cedase politicos *Dikii.*

— Li se dau apartamente, li se măresc salariile, le creşte prestigiul, a zis *Tatarin* („Tătarul”), ridicându-şi palma în sus.

— Când vor începe să îşi facă datoria în mod cinstit?

— Sunt la fel de bolnavi ca restul societăţii. în 2015, înainte de misiune, programasem o şedinţă de tir, voiam să mă antrenez puţin la mânuirea pistolului. Când

am ajuns acolo, am găsit forţele speciale ale brigăzii. în timp ce soldaţii se antrenau făcând mişcări stupide, ofiţerii aduseseră salam şi îşi mestecau sendvisurile. I-am întrebat: „Stati mult?”; şi mi-au răspuns: „Din nefericire, da! Avem inspecţie de la Moscova, ne-au trimis să exersăm. Vor veni curând să filmeze”. Asta e. Chiar şi pentru un ofiţer din forţele speciale, antrenamentul a devenit o povară. „Din nefericire”, a mai zis o dată, în timp ce soldaţii lui alergau ca nişte tâmpiţi. La ce bun toate astea? Pierdere de timp şi de energie. Asta este armata de care se debarasase Serdiukov— pentru a porni pe calea renaşterii. Nu se satură niciodată, se plâng tot timpul. Niciunul nu se gândeşte la profesionalism şi la ce înseamnă să lupţi.

Am scuipat pe jos şi am înghiţit o gură de cafea...

Inamicul, aflat foarte aproape, ne-a amintit de prezenţa sa şi ne-a întrerupt conversaţia. Un proiectil, tras dintr-un tun ascuns undeva în partea de nord, într-un colţ al contraforturilor, a trecut pe deasupra poziţiilor noastre şi s-a lovit de marginea stâncoasă. Gata cu vorbăria, eram toţi pe picior de luptă.

Apucând încărcătoarele radio, *Goreţ* a sărit imediat pe scara Kamazului şi i-a ordonat şoferului să ducă
vehiculul mai jos de poziţiile mortierelor. Echipajele sau grăbit către tunuri,

observatorii şi-au aţintit binoclurile către câmpul din faţa lor, căutând tunurile *dukhi.* Imediat, un al doilea proiectil a zburat pe deasupra noastră şi a explodat undeva în spate. Atât lea fost de ajuns tunurilor noastre pentru a riposta, ţintind după scânteia deflagraţiei. Duelul n-a durat mult, tir urile inamice s-au oprit repede, tară a fi făcut nicio pagubă de partea noastră.

Soarele se ridica, încălzea stâncile, iar vântul, schimbându-şi direcţia, se mai potolise. De pe vârful crestei, câmpul semăna cu un misterios organism viu care fusese jupuit. Această impresie o aveai mai ales atunci când soarele încă nu trecuse de coama muntelui, iar stâncile nu se vedeau încă bine. Culorile schimbătoare ale solului îl făceau să arate ca un tesut

muscular, iar râurile secate care îl străbăteau arătau ca o reţea de vene şi artere. Deşertul respira. Când te apropiai, munţii care, din depărtare, păreau netezi, îţi descopereau deodată numeroase grote, depresiuni şi promontorii până atunci ascunse. Aici, totul era ameţitor.

Din vârful nostru, vedeam de departe o creastă de munte de aceeaşi înălţime, ultima pe care mai trebuia să o cucerim înainte de a ajunge la marele deşert Al-Shaer şi la câmpurile lui de petrol, pe care

urma să le cucerim de la Statul Islamic. Inamicul era în aşteptarea ofensivei noastre şi se pregătea. Jihadiştii nu intenţionau să cedeze fără luptă ceea ce considerau deja că era teritoriul lor. Luptele aveau să fie grele şi sângeroase.

Înaintarea era grea. Nu parcurgeam mai mult de un kilometru pe zi, creastă după creastă, aşteptându-ne la un atac din spatele fiecărei faleze. Apoi, trebuia să deminăm tot timpul drumul...

Înaintaserăm simultan din mai multe direcţii şi, după ce am ocupat înălţimile, am ajuns pe un alt versant al muntelui. Inamicul se retrăsese fără luptă. În timpul manevrei finale, când se pregăteau să taie drumul care traversa depresiunea, oamenii lui *Ratnik* au avut de înfruntat un grup de jihadişti mai tenace decât ceilalţi, care refuzau să-şi părăsească bastionul. După o scurtă bătălie, adversarii şi-au abandonat armele grele, neluând cu ei decât morţii şi răniţii. Circumstanţele ciocnirii au surprins iniţial pe toată lumea: de ce lăsaserăm să fugă inamicul aflat în bătaia puştii? Explicaţia a venit mai târziu şi ţinea de indecizia comandantului de pluton, *Ziat* („Ginerele”), care, în bătălia care a urmat, şi-a arătat toată micimea calităţilor.

Ceea ce am descoperit de cealaltă parte a culmii nea demonstrat, o dată în plus, incapacitatea armatei siriene de a lupta. Pe

toată lungimea platourilor înalte fuseseră construite fortificaţii în direcţia inamicului, cu amplasamente echipate pentru a găzdui armament greu. Aceste adăposturi conţineau acum resturile camionetelor americane incendiate, pe care fuseseră montate mitraliere de mare calibru. Astfel de poziţii puteau face faţă unui asediu de câţiva ani, dar, judecând după numărul mic de tuburi folosite, bătălia fusese scurtă. Asa cum o demonstrau scheletele roase de şacali, soldaţii fugiseră în grabă, fără a mai recupera trupurile propriilor camarazi. Nu este de mirare că Israelul a reuşit să învingă armatele a trei state arabe în sase zile—...

Ne-am instalat, aşadar, pe aceste poziţii care fuseseră abandonate de armata siriană. Jos, în apropiere, acolo unde începe valea Al-Shaer, în crevase şi în adăposturi de beton, stăteau ascunşi *dukhi,* înfuriaţi de apariţia mercenarilor ruşi. Asigurându-se că totul era sub control, *Ratnik* a decis să se întoarcă în tabără. Eu şi *Madrid* l-am urmat. Drumul şerpuia printr-o strâmtoare îngustă, între două blocuri de rocă netedă, pe alocuri nu mai largă decât umerii noştri. Uneori, poteca trecea peste o falie pe unde curgea apă venită de pe vârfurile din vecinătate – de aici, se vedeau streşinile de pietre, deasupra unor grote care ar fi putut adăposti un întreg trib de nomazi. Din loc în loc, acolo unde strâmtoarea se lărgea,

peretele de piatră, străbătut de găuri, create de natură şi adâncite de om, arăta ca un stup. în astfel de locuri, *dukhi* nu se temeau de nimic. Pericolele pluteau în aer. Din reflex, am tras siguranţa pistolului-mitralieră.

După ce am umblat multă vreme prin acea crevasă, am dat peste rezervoare pline cu apă şi cu acel carburant de proastă calitate fabricat în rafinării improvizate. N-am încercat să aflăm detalii, la război nu trebuie să te arăţi prea curios. Era treaba geniştilor. în timpul unei scurte opriri, am ajuns la această concluzie comună: frumuseţea, când este sălbatică, este încă şi mai maiestuoasă. Mai departe, am ajuns la o câmpie, şi ea plină de surprize. Ocolind dealurile joase, riscam în orice moment să cădem în vreo prăpastie care se cobora din vârf către albia unui râu
secat de multă vreme. Am ajuns în tabără după căderea nopţii, neputând uita impresia pe care ne-o lăsase acea plimbare liniştită, aproape turistică, atât de neobişnuită în rutina războiului.

—Cavalerişti de elită din Asia Centrală şi din Caucaz şi, prin extensie, denumire dată bărbaţilor din acele regiuni (n. a.).

—Anatoli Serdiukov, ministru rus al Apărării între 2007 şi 2012, care avea drept misiune să reformeze armata, a fost destituit după un mare scandal de corupţie. Serdiukov este cunoscut şi fiindcă a privatizat anumite servicii din cadrul

Ministerului Apărării (n. a.).

—În Războiul de Şase Zile, între 5 şi 10 iunie 1967, Israelul a înfruntat Egiptul, Iordania şi Siria (n. a.).

Al-Shaer

în zori, a apărut un „jihad-mobil” acoperit cu plăci de oţel, îndreptându-se către poziţia cercetaşilor, veniţi în ajun ca să taie autostrada. *Şimkent* a tras o grenadă reactivă, dar a ratat ţinta. încercând să găurească blindajul de oţel care proteja cabina şi motorul, *Tuva* a început să mitralieze camioneta plină cu explozibili, care, ajunsă deja foarte aproape, a încetinit. Degeaba. Conştienţi de pericolul pe care îl reprezenta vehiculul minat, acum practic oprit, cercetaşii au încercat să se îndepărteze cât de repede posibil. Dar nu exista niciun adăpost potrivit pe toată suprafaţa pietroasă şi aproape plată a deşertului în care pătrunsese acel kamikaze.

Puternica explozie, care a distrus totul pe o rază de 200 de metri, a ridicat un nor uriaş de praf. înainte ca acesta să se risipească, primele focuri trase cu mitraliere de mare calibru şi tunuri antiaeriene au

sfâşiat aerul. Toată câmpia, până atunci tăcută, a început să huruie şi să bubuie. Pe cer, la o altitudine joasă, scânteiau

fragmentele de proiectil ZU-23—. *Dukhi* îşi scoseseră toată artileria pentru a-i împiedica pe mercenari să le sară în ajutor camarazilor lor.

Era un moment de dezordine în luptă, trebuia să ne reorganizăm rândurile. Echipa de evacuare a alergat către locul exploziei. Pe măsură ce situaţia se limpezea, a devenit evident că toată lumea avea nevoie de ajutor, într-un fel sau altul. Răniţii uşor îi sprijineau pe cei aflaţi într-o situaţie gravă. Sanitarii îi târau pe cei care nu se mai puteau mişca. După ce i-au scos pe toţi care se găseau în apropierea epicentrului exploziei, am numărat trei morti.

în acest timp, bătălia intra în faza cea mai intensă. Mitralierele mobile ale *dukhi* sclipeau pe crestele pe care le cunoşteau ca pe propriile buzunare. Spre uriaşa surpriză a mercenarilor, două tancuri au apărut dintre crăpăturile stâncoase. Se deplasau în paralel, manevrând între vârfuri şi au început să arunce metodic cu obuze către liniile noastre, schimbându-şi rapid poziţiile, ferindu-se de focurile rachetelor noastre ghidate. în spatele tancurilor alergau mici grupuri de infanterişti înarmaţi cu mitraliere. Tunarii şi artileriştii abia apucau să tragă spre o ţintă, că şi primeau ordin să ţintească o alta, dar întotdeauna prea târziu. Era imposibil să neutralizezi camionetele japoneze.

Profitând de mobilitatea lor, *dukhi* se apropiau, strivindu-i pe mercenari sub foc. Trebuia să ne retragem.

în vreme ce artileria se reorganiza, luptătorii Statului Islamic s-au apropiat şi mai mult, ameninţând să lovească în flancul plutonului lui *Nike.* în ultimul moment, mercenarii au reuşit, totuşi, să le încetinească înaintarea. Dar tancurile trăgeau în continuare, fără a îndrăzni să se aventureze prea aproape. Iar plutonul lui *Nike* a trebuit să bată, în cele din urmă, în retragere: poziţiile pe care le ocupa deveniseră prea inconfortabile. Şi nici nu mai avea cercetaşi care să-l susţină – aproape toţi fuseseră transportaţi la spital. Imediat ce *Nike* s-a retras, *dukhi* s-au grăbit să-i ocupe locul, dar au avut imediat de înfruntat tirul lui *Britîi,* care avusese timp să îşi schimbe poziţia. Pe flancul drept, ne-a parvenit un apel disperat de la *Ziat,* care cerea ajutor. Sub acoperirea focului tras de trei tunuri antiaeriene, jihadiştii se apropiaseră. Plutonul lui *Ziat,* ajuns doar cu câteva ore mai devreme, nu era gata de lupta defensivă. Rapid, fără să-şi dea seama, mercenarii s-au pomenit în postura de animale vânate. Infanteria *dukhi* îi lipise pe mercenari de stânci. Sfâşiind undele, vocea lui *Ziat* a cerut, de mai multe ori, permisiunea de a se retrage, insistând asupra vulnerabilităţii poziţiilor. *Ratnik,* care avea încredere în rapoartele lui, a

aprobat. Şi *Beethoven* la fel: pentru planul global de acţiune, această poziţie nu era crucială şi putea, deci, să fie sacrificată. Dându-şi seama că mercenarii se retrăgeau, jihadiştii au încercat să le taie calea. Din fericire, manevra a fost reperată la timp, iar *dukhi,* văzând un grup de mercenari care se apropia, au preferat să evite lupta de contact şi să dea înapoi.

Dar, după evacuarea a doi răniţi şi spre marea mirare a lui *Ratnik,* plutonul lui *Ziat* nu s-a retras, aşa cum trebuia să o facă, din linie în linie, cu oamenii acoperindu-se unul pe celălalt. Abandonându-şi lansatoarele de grenade, au fugit în dezordine, în frunte cu *Ziat,* către poziţiile ocupate în ajun, ceea ce l a înfuriat pe *Ratnik.* De fapt, ameninţarea nu era reală, proiectilele care îl speriaseră atât de tare pe *Ziat* explodau în zbor. Rezultatul: comandantul plutonului intrase în panică şi părăsise primul linia de apărare, fără ca măcar să organizeze retragerea oamenilor lui.

Adevărata furie a lui *Ratnik* a explodat atunci când a aflat, graţie dronei, că mercenarii îşi abandonaseră Kamazul. Cuprins de panică, *Ziat* uitase că i-a dat şoferului ordin să apropie camionul de noile poziţii, iar acesta, care dusese maşina la adăpost, nici măcar nu ştia de retragerea plutonului. Operatorul dronei, *Şipka,* ne-a semnalat că *dukhi* roiau deja în jurul vehiculului. Nu existau prea multe soluţii şi

nu puteam lăsa inamicul să pună mâna pe un vehicul plin cu muniţie şi echipament. Erau puţine şanse ca şoferul să mai fie în viaţă în acel moment. *Şipka* a dat ordin să fie lovit, iar Kamazul a explodat în fum, sub ochii neputincioşi ai *dukhi.*

Ratnik fierbea de furie şi era de înţeles. îsi formase o falangă întreagă de comandanţi capabili şi autonomi, pregătiţi să îndeplinească orice misiune: *Nike, Inostraneţ, Bespali, Sobol, Calif, Negrul.* Doar *Ziat,* care îi fusese recomandat din exterior, nu era ucenicul lui direct. Şi chiar acesta îi făcuse figura, lui, omul care cucerise Palmyra, cel a cărui autoritate nu fusese pusă niciodată sub semnul întrebării. *Ziat* îsi abandonase cu laşitate poziţia, muniţiile şi o unitate de armament greu. Nu mai avea ce căuta în unitatea lui *Ratnik* – toată lumea a înţeles bine asta. Totuşi, spre marea noastră bucurie, a doua zi de dimineaţă, şoferul Kamazului, epuizat şi înfometat, dar cât se poate de viu, a reuşit să ni se alăture.

Rămas în tabără, am urmărit evenimentele acelei zile pe calea undelor. Eram necăjit. Părăsind Cartierul General, m-am dus la spital, unde sosise deja primul lot de cercetaşi răniţi în explozia „jihad-mobilului". Atmosfera era proastă: doar rareori mercenarii bat în retragere. Dar multe lucruri merseseră prost în acea zi. Şi nu numai din cauza lui *Ziat.*

Principala noastră problemă era starea armamentului pe care îl aveam la dispoziţie. Tancurile noastre, nişte maşinării vechi şi uzate înainte de vreme, prin exploatarea lor neglijentă şi incompetentă de către armata siriană, nu erau în măsură să lupte de pe poziţii de egalitate cu cele ale jihadiştilor. Artileria noastră, care trebuia să-şi economisească puţina muniţie, nu-şi putea permite niciun bombardament intensiv, multumindu-se să lovească tinte izolate. Rachetele noastre, perimate de multă vreme, nu atingeau inamicul din cauza cablajului defectuos—. Camionetelor japoneze uşoare folosite de *dukhi,* echipate cu mitraliere şi tunuri antiaeriene, nu le puteam opune decât nişte Uraluri obosite.

Combatanţii Statului Islamic schimbaseră tactica. Nu se mai camuflau. înţeleseseră foarte bine că, dacă armata siriană se putea arăta eroică abia după ce aviaţia rusă distrusese fortificaţiile inamice până la o masă de resturi, mercenarii, dinspre partea lor, erau în stare să ia cu asalt orice fel de fortăreaţă. De acum, înaintau pe terenul care le era foarte familiar. Noi nu eram pregătiţi pentru o astfel de evoluţie; chiar şi aşa, dacă am fi dispus de armele potrivite, problema ar fi fost complicată, dar gestionabilă.

Pierduserăm trei oameni, unul dintre ei fiind *Gasconeţ.* De data asta, pierduse lupta cu moartea. Fiele amintirea veşnică! Cu toate acestea, mercenarii au sfârşit prin a-şi atinge obiectivul şi a prelua controlul

asupra acelei zone, tăindu-le astfel jihadiştilor accesul la petrol, aşadar, la principala sursă de finanţare a războiului lor.

—Tun antiaerian sovietic de calibrul 23 de mm. Intrat în serviciul armatei sovietice în 1960, ZU-23-2 a fost exportat pe scară largă în întreaga lume (n. a.).

—Este vorba, probabil, despre rachetele antitanc de tipul 9M14 Maliutka, dirijate prin cablu (n. red.).

34.

Baza de la Hmeimim

Biblioteca era încă închisă. în mod cert, modulul care adăpostea modesta provizie de cărţi disponibile în bază nu mai fusese deschis de multă vreme. Am scuturat clanţa, mai degrabă din frustrare decât cu intenţia de a deschide uşa, şi am rămas acolo, privind în jurul meu. înconjurat de foşnetul largii lui sutane, preotul bazei militare a ieşit dintr-un alt modul, un bloc mare, fără ziduri interioare. Preotul ortodox, care arăta destul de tânăr şi le zâmbea tuturor celor cu care

5

se întâlnea, s-a îndreptat către punctul de negociere. Am plecat şi eu în aceeaşi direcţie. Neavând cine ştie ce chef să mă plimb, m-am întors în modulul meu, locuinţa mea temporară.

Pentru a doua săptămână consecutiv, eram la Hmeimim, principala bază aeriană a armatei ruse în Siria, unde profitasem de ocazie pentru a-mi repara protezele dentare. Nu avusesem niciodată dinţi prea puternici, dar, pe teren, îmi stricasem şi incisivii pe care îi mai aveam. Situaţia a devenit critică după o cădere urâtă în timpul unei lupte. Cel care mi-a vândut

pontul a fost *Nemeţ* („Neamţul”), care şi-a arătat într-o zi, cu un aer triumfător, noul zâmbet strălucitor. Semnându-mi documentul prin care ceream să mi se aprobe alocarea sumei, relativ modestă după normele ruseşti, necesară pentru cumpărarea protezelor, *Blondinul* mi-a dat şi autorizaţia să mă instalez într- unul dintre modulele bazei rusesti rezervate SMP.

Să fiu sincer, aveam o nevoie disperată să stau o vreme departe de lupte. Oboseam repede, aveam energie doar pentru câteva ore de activitate, apoi oboseala punea stăpânire pe mine, îmi încetinea mişcările şi gândirea. Sistemul meu digestiv se revoltase – vomitam de trei-patru ori pe zi. Doctorul brigăzii a fost clar: „După o rană ca a ta, perioada de refacere durează un an şi jumătate, doi. Tu n-ai aşteptat nici măcar un an ca să revii pe teren. Corpul tău a cedat, nu se va restabili de la sine”. Atunci mi-a venit ideea să-mi iau o scurtă vacanţă, dar fără să mă întorc în Rusia. Contam pe puţin confort şi pe o hrană adecvată ca să-mi revin. Frontul era liniştit, asta pica bine: unitatea noastră era la odihnă, iar în următoarele trei săptămâni nu erau prevăzute lupte.

Nimic din ceea ce am găsit la Hmeimim nu se potrivea cu războiul pe care îl văzusem în timpul misiunilor mele în Siria. Pentru mercenari, o nişă săpată cu lopata,

ferită de vânt, de praf şi de ploaie printr-un acoperiş de plastic sau o prelată, era deja un adăpost confortabil. Iar dacă mai exista şi o sobă, fie şi modestă, care ţinea de cald şi îţi permitea să fierbi apă, atunci viaţa era de-a dreptul frumoasă. Aici, la bază, modulele aveau climatizare, existau săli de sport echipate cu tot felul de aparate, duşuri, o cafenea şi magazine – toate pentru soldaţii care, spre deosebire de mercenari, nu luptau. Militarii, îngrijiţi şi gătiţi la patru ace, nu semănau deloc cu bărboşii în hanorace slinoase şi ţinută de camuflaj cu culorile şterse de murdărie şi de praful deşertului. Chiar spălat şi ras, indiferent de decor, un mercenar rămânea uşor de recunoscut prin felul lui de a merge şi de a-şi purta arma.

Baza era gestionată prin regulamentul de serviciu de garnizoană şi de gardă. Ca într-o carte poştală, santinelele îşi purtau armele automate în bandulieră, cu gura în sus, iar asta într-un punct fierbinte, unde un atac putea avea loc în orice moment – până să-şi tragă arma de pe umăr puteau muri de trei ori. Pentru a merge la cantină, chiar dacă nu sunt decât 15 metri, militarii formează careul. Disciplina, pentru generalii ruşi, ca în vremurile trecute, este asociată, înainte de toate, cu aspectul ordonat al trupei. O altă surpriză: când suna alarma, ofiţerii din comandament trebuiau să se adune mai întâi în curtea

Cartierului General, înainte de a-şi ocupa locurile conform planului de apărare. îmi puteam imagina scena: plouă cu bombe şi proiectile, iar în acest timp, pentru a-şi arăta dispreţul faţă de inamic, ofiţerii de stat major se adună în mica piaţă militară şi mor eroic de un tir de mortier tras în plin.

Mercenarii nu mărşăluiau în formaţie, dar se antrenau constant pentru acţiuni în grup, ca să înveţe să se simtă unul pe altul în luptă. Aveau mereu armele cu ei, chiar la îndemână, în timpul gărzii, gata să deschidă focul în caz de pericol. în cadrul bazei, armele erau păstrate sub cheie şi nu le erau distribuite soldaţilor decât la ocazii speciale, ceea ce era halucinant. Ar fi putut măcar să depoziteze armele în clădirile în care locuiau soldaţii – gardul bazei trecea prin acea zonă şi cei mai mulţi dintre oameni n-ar fi avut nici măcar timp să se înarmeze dacă inamicul făcea o incursiune-surpriză. Puteai să crezi că generalii nu aveau încredere în soldaţi, nici măcar într-o tară aflată în război. Când se mai ducea căldura, militarii, în ţinută de sport, ieşeau să facă jogging, apoi se antrenau la aparate sau jucau volei. Toate astea te făceau să te gândeşti mai mult la fitnessul de plajă decât la o pregătire fizică pentru operaţiunile militare. Mercenarii, în schimb, când nu participau la lupte, continuau să se antreneze, să alerge purtând greutăţi şi să ridice de fiare,

pentru ca muşchii să nu le slăbească.

Echipamentul escortelor de convoi era standard, adică prea puţin practic şi incomod. Doar naivii puteau să creadă că armata noastră rezolvase problema calităţii materialului. Soldaţii înşişi păreau, de altfel, prost informaţi despre utilizarea specifică a fiecărei arme, nu participau efectiv la lupte, iar ceea ce aveau la dispoziţie le era suficient pentru a însoţi convoaiele blindate. într-o zi, am văzut nişte paraşutişti care escortau un convoi de muniţie către zona de luptă. Toţi purtau ochelari de aviator, ca în Afganistan, pe vremea când încă nu erau cunoscuţi ochelarii tactici, uşori, confortabili şi care protejează ochii. Trupele aeropurtate de azi cunosc foarte bine existenţa lor şi Dumnezeu ştie de ce îşi asumă riscul să plece la război cu astfel de accesorii.

Am fost totuşi frapat de abundenţa de echipament modern care se afla în bază. BTR, Typhoon, Tigr, Ural şi Kamaz soseau cu zecile. Mercenarii nu aveau nimic din tot acest lux. Dacă în anul precedent, armata ne furnizase cu generozitate vehicule blindate pentru transportul trupelor, echipate cu tunuri automate, în anul acela trebuia să ne mulţumim cu tancuri vechi şi BRDM-urile[3]— pe care[3] ni le dăduseră sirienii. Totuşi, mergând mai departe decât obligaţia lor faţă de guvernul sirian de a recupera câmpurile petrolifere cucerite de

Statul Islamic, mercenarii au jucat un rol important în realizarea obiectivului strategic global: ei au devenit principala forţă de atac a armatelor aliate la Palmyra, iar mai târziu la Akerbat şi Deir ez-Zor. Dar Ministerul Apărării continua să le dea gunoaiele lui, iar armata rusă, care nu participa la război în prima linie, se deplasa cu material sofisticat. Cât despre armata siriană, hărţuită permanent de *dukhi* şi care nu ştia decât să bată în retragere şi să-şi abandoneze armele şi echipamentul, chiar şi aceasta dispunea de tancuri T-90. Noi aveam mai ales tancuri T-72, cele mai multe luate ca trofee de la Statul Islamic – o demonstraţie perfectă de profesionalism a mercenarilor şi de mediocritate a aliatilor: recuperaserăm prada de război pe care inamicul o luase anterior de la sirieni.

Baza militară nu mai avea nimic dintr-un avanpost al puterii militare ruseşti. Se transformase progresiv într-un fel de parc de distracţii. Se inaugurau tară încetare şi, în mod evident, fără a se face vreo economie în privinţa costurilor, alei şi monumente comemorative. Se organizase o expoziţie dedicată armelor luate pe câmpul de luptă, mortiere şi tunuri, mai ales de fabricaţie artizanală, al căror unic interes era că arătau ingeniozitatea şi abilitatea luptătorilor din opoziţie. Dar n-am găsit nicăieri un stand unde să fie arătate sistemele şi metodele de minare utilizate de

dukhi. în bibliotecă, unde am reuşit să intru într-un final, n-am găsit nicio sursă scrisă sau video despre felul în care Statul Islamic lupta în Siria, despre tacticile sale şi despre folosirea maşinăriilor explozibile. Lipirea de afişe, tunderea peluzelor,
ridicarea de monumente, primirea unor artişti şi ieşirile din când în când pentru a escorta convoaie, acestea erau activităţile majorităţii personalului bazei aeriene care nu făcea parte din armata aerului sau din apărarea antiaeriană.

în schimb, armata aerului nu stătea degeaba. Zborurile nu se întrerupeau niciodată, fi de ore din rt, avioanele de atac, care decolau cu un huruit asurzitor, dispăreau pe cer, îndreptându-se către ţinte. La aterizare, sunetul era mai puţin enervant, ca şi cum maşinăria s-ar fi întors obosită după ce îşi îndeplinise misiunea. Eu şi camarazii mei am văzut rezultatele acestor excursii. Clădiri distruse, carcase de maşini arse, tancuri găurite – pe teren, activitatea lor ne era de mare folos. Dar, cu alte ocazii, am dat de cratere enorme în mijlocul unor câmpii deşertice şi de largi zone acoperite de resturi ale bombelor cu fragmentare care, fiindcă nu explodaseră, reprezentau un pericol real pentru trupele noastre. Riscurile războiului.

Totul mergea prost: insistasem să plec în misiune, dar corpul meu nu rezistase. Iritarea mea creştea, îmi măcina moralul.

Erau multe lucruri la Hmeimim pe care firea mea de mercenar nu le putea tolera. Dar şi printre ai mei fusesem, în ultima vreme, destul de nefericit.

începusem să devin conştient de lucruri pe care, până atunci, nu le băgăm în seamă, realizând astfel că anumite aspecte ale vieţii de mercenar mă deranjau. Mă împiedicam în întrebări la care nu găseam răspuns. De ce eram presaţi să eliberăm câmpurile de petrol? Unităţi adunate în grabă, prost coordonate şi dotate cu arme de tot râsul erau trimise la luptă. Nu se putea aştepta până ce sosea grosul trupelor active, cu armament adecvat? *Dukhi* ar fi fost măturaţi; în orice caz, nimeni în afară de noi nu-i putea goni de pe acele câmpuri, nici nu putea pune mâna pe zăcăminte. Nici Corpul Gardienilor Revoluţiei Iraniene, considerat în mod inexplicabil drept un corp de elită, nici Hezbollah şi încă şi mai puţin armata siriană. De ce trebuia să luptăm fără muniţia necesară? Cea pe care o aveam la dispoziţie era veche şi stricată, astfel încât tirurile se încheiau adesea cu o cădere prematură a rachetei, departe de ţintă. Insuficienţa puterii noastre de foc aducea pierderi: camarazi, concetăţeni care mureau. Nimic nu putea justifica o asemenea abordare – era dispreţ pur. Iar toţi cei care sunt, direct sau indirect, responsabili trebuie identificaţi, puşi sub acuzare şi să plătească preţul greşelilor lor.

Eram dezgustat şi de ceea ce se petrecea în interiorul legiunii. Comandanţii aveau tendinţa să devină şefi, nu mai simţeau nevoia să-şi conducă oamenii în luptă. Erau foarte puţini cei ca *Ratnik,* care îşi însoţea unităţile pe teren, rămânând permanent în contact cu ele. Acum, după ce le dădeau subordonaţilor ordinele, cei mai mulţi şefi de brigadă nu le mai controlau acţiunile. Devenise norma. însusi *Beethoven* închidea ochii la nereguli. Posturile de comandă se dădeau tot mai mult pe bază de prietenie personală, fără a se ţine seama de competenţele profesionale. Conducerea brigăzilor, plutoanelor şi a detaşamentelor le era retrasă treptat ofiţerilor capabili pentru a le fi încredinţată unor derbedei inculţi şi cu creierul prăjit. Conceptul de *debriefing* dispăruse cu totul şi nimeni nu mai încerca să facă o analiză, fie şi superficială, a eşecurilor şi a calculelor greşite din timpul luptelor.

Devenea caraghios. într-o zi, primind o haină călduroasă din depozitul de îmbrăcăminte, am cerut şi genunchiere. Când am deschis pachetul, am constatat că înăuntru era o pereche de perniţe din spumă, cu curele, făcute, în mod evident, pentru grădinărit. Iar rafturile din depozit erau pline până sus cu asemenea prostii! Dar astea erau mărunţişuri. Cel mai rău era cu materialul tehnic. Cineva a avut ideea să reechipeze bătrânele BRDM şi să le utileze

pentru ca, în timpul unei bătălii, să susţină infanteria. Aceste vehicule de recunoaştere, prea înalte şi prea lente, nu mergeau decât în avanposturi, sistemul lor de ghidaj se deregla mereu şi nu erau de niciun folos în luptă. De ce niciunul dintre şefii noştri nu protestase împotriva acelei idei ridicole? în loc să încerce să obţină de la armată nişte vehicule sofisticate, cheltuiau o grămadă de energie şi de bani pentru a produce nişte cărucioare artizanale şi alte vehicule autopropulsate, ale căror suduri cedau la cea mai mică zdruncinătură. Toată improvizaţia se desfăcea în bucăţi înainte de a ajunge pe front.

Eram deprimat. Eram într-o stare de epuizare psihică şi de infirmitate fizică completă, iar cele două săptămâni petrecute la baza din Hmeimim nu îndreptaseră prea mult situaţia. A trebuit să recunosc: nu mai servea la nimic să rămân, venise momentul să- mi fac bagajele. Nu aveam să devin o povară, un neghiob care se plânge tot timpul.

— Vehicul de recunoaştere utilizat din anii 60 până în zilele noastre în URSS, iar apoi în Rusia (n. a.).

Siria fără mine

Nu am luat parte la grelele bătălii din toamna lui 2017. Am trăit acea campanie

de la distanţă, prin povestirile camarazilor mei. Dar era ca şi când aş fi fost acolo, alături de fraţii mei.

7 5

După ce au eliberat zonele petrolifere din jurul Palmyrei, mercenarii s-au desfăşurat din nou, rapid, pentru a-i ajuta pe aliaţi şi contingentul rusesc într-o nouă serie de operaţiuni contra Statului Islamic, în apropiere de Aqraba şi de Deir ez-Zor.

în vara lui r>w, micul oraş de provincie Aqraba, rămas până atunci la distanţă de lupte, a devenit deodată un puternic bastion al Statului Islamic. Poziţia sa strategică le permitea jihadiştilor să supravegheze atât vestul, în direcţia Alepului, cât şi sud-estul, cu speranţa că vor putea recâştiga ceea ce pierduseră în jurul Palmyrei. Comandamentul forţelor aliate decisese să elimine definitiv formaţiunile Statului Islamic, devenite prea puternice. Dar, ca de obicei, armata siriană s-a dovedit incapabilă să ducă la bun sfârşit această misiune. Şi, o dată în plus, şi-au adus aminte de mercenari.

înaintând încet, din cauza lipsei de informaţii despre inamic, au ajuns la Aqraba, croindu-şi drum de-a lungul unui lanţ de munţi. Mercenarii îşi obţineau informaţii în principal cu ajutorul dronelor, care le permiteau să-şi facă o idee despre prima linie a fortificaţiilor inamice, dar nu şi despre ce se găsea în spatele ei. Nimeni nu ştia nimic despre ce îi aştepta dincolo de

linia frontului – trebuiau să improvizeze. Aşa cum trebuia să se aştepte, după ce au trecut de creasta muntelui şi au coborât la vale până în suburbiile Aqrabei, trupele de asalt au fost ţinta tirurilor încrucişate trase de pe poziţiile bine camuflate ale jihadiştilor. Un comandant, al cărui pluton fusese prins într-un atac pe flanc, a cerut ajutor. *Samurai* şi oamenii săi au plecat către el. Bazându-se pe nişte explicaţii radio destul de confuze, atacanţii au înaintat prudent. Jihadiştii, care se ascunseseră în ruinele satului şi aşteptaseră ca ruşii să fie suficient de aproape pentru a începe să-şi formeze o linie de luptă, le-au trimis cinci grenade. Una dintre ele a explodat şi l-a rănit grav pe *Samurai.* Strângându-şi coapsa cu un garou, acesta a continuat să-şi comande oamenii. Echipajul lansatorului automat de grenade a bombardat adăpostul în care jihadiştii ascunseseră un tanc. Grenadele aruncate de mercenari, nu doar că au lovit tancul inamic, dar i-au blocat şi grupul motor, căzând peste capacul deschis al compartimentului electric. Jihadiştii au bătut în retragere, abandonând tancul, o pradă de război pentru mercenari care, după ce i-au reparat conducta de ulei, l-au folosit imediat împotriva foştilor proprietari.

Grupul lui *Altîn* s-a alăturat plutonului lui *Samurai.* Trimiţându-şi oamenii să se

ascundă, *Altîn* s-a aplecat deasupra comandantului rănit: „Frate, spune-mi care este situaţia!” Cât de scurt a putut, *Samurai* i-a dat explicaţiile necesare şi i-a urat noroc lui *Altîn,* pe care l-a apelat cu numele său real. *Altîn* s-a întors brusc: „Ne cunoaştem?” Acoperit de sudoare şi de sânge uscat, chipul camaradului pe care nu-l mai văzuse de zece ani era de nerecunoscut. Asa se reîntâlnesc soldaţii. Uneori pe stradă, alteori în luptă. După ce i-a strâns mâna tovarăşului său de arme, *Samurai* s-a asigurat că toti rănitii fuseseră urcaţi în remorca Uralului care pleca spre spital. Abia după aceea s-a urcat şi el, ajutat de camarazi.

în focul acţiunii, plutonul în care lupta *Hava* se îndepărtase mult în faţa restului unităţilor. *Dukhi* n-au stat cu mâinile în sân: înţelegând că acel grup avansat era o pradă uşoară, s-au reorganizat şi au lansat un contraatac. Şeful plutonului fiind grav rănit, *Hava,* care s-a dovedit cel mai hotărât, a preluat comanda, încurajându-i prin strigăte pe luptători. Jihadiştii le-au întins o capcană mercenarilor în curtea unei case demolate, atacându-i din trei părţi deodată şi trăgând în ei de la distantă mică. Când ameninţarea unei încercuiri totale devenise iminentă, băieţii, sub comanda lui *Hava,* au început să evacueze repede răniţii printr-o gaură din zid, traversând o zonă rămasă liberă. Muniţia şi

grenadele li se împuţinau văzând cu ochii şi, în întunericul care se lăsase brusc, mercenarii răspundeau rafalelor *dukhi* cu tiruri rare, fără coordonare, din nevoia de a face economie.

Jihadiştii au continuat să tragă dinspre deschizăturile din incintă şi de la ferestrele caselor

vecine, încercând[3] să se apropie şi împroşcând cu grenade. Exercitau şi o presiune psihologică, oprindu- şi bombardamentele cât să strige „Allah Akbar!” La un moment dat, la strigătele de Allah s-a adăugat un „Predaţi-vă!” strigat în rusă, cu un puternic accent caucazian. *Hava* a strigat cu vocea răguşită de efort: „Ruşii nu se predau!” şi a mai aruncat o grenadă în direcţia interlocutorului. Apoi, ascunzându-se, a adăugat gâfâind: „Nici buriaţii!”—

începeau să ducă lipsă de muniţie. în curte era o camionetă, care fusese distrusă când fusese cucerită ferma, plină cu lăzi de muniţie de calibrul V,1 V, pentru Kalaşnikov. Dar cea mai mare parte a mercenarilor aveau arme de alt calibru, iar cei câţiva care posedau AKM-uri— trebuiau să caute prin toată curtea pentru a găsi, în muniţia capturată, ceva cu care să contracareze atacul. în clădirea răvăşită de explozii zăceau mai multe corpuri ale luptătorilor Statului Islamic. Armele lor automate fuseseră stricate, cartuşele nu

puteau fi băgate în locaş decât punând ţeava puştii cu gura în jos, pe beton şi apăsând mânerul încărcătorului cu piciorul. Din fericire, ţeava era intactă, capacul închizător se mişca, la fel şi mecanismul de dare a focului. Oricare alt model de armă, cu încărcătorul defect, ar fi devenit inutilizabil. Mulţumim Mihail Timofeevici (Kalaşnikov)! Nimic n-a putut vreodată să rivalizeze cu invenţia ta!

Armele recuperate de la acei *dukhi* morţi le-au oferit un scurt răgaz mercenarilor. Dar inamicul continua să preseze. *Hava* căuta cu disperare o ieşire. Bingo! Punând mâna pe radio, l-a chemat pe şeful de pluton care încerca în mod disperat să îi vină în ajutor: „Frate, vezi casa aia de sus? O să-i scot afară pe toţi şi, la semnalul meu, arunci un proiectil cu fragmentare chiar deasupra ei”. Ideea era simplă: proiectilul va face să explodeze casa construită din argilă şi, la adăpostul norului de praf, în crepuscul, era probabil că vor putea scăpa din capcană. Adunându-i în grabă pe băieţi în apropierea breşei, lăsând câţiva oameni pe poziţii pentru a-i acoperi pe ceilalţi, *Hava* a strigat prin radio: „Dă-i drumul!”. O rafală scurtă de tun antiaerian, o lovitură precisă – ţinta se găsea la mai puţin de un kilometru – şi clădirea a fost spulberată într-un nor gros de praf. Primii care au trecut prin breşă au fost patru brancardieri transportând un rănit pe care nu apucaseră

să-l evacueze. Au urmat toţi ceilalţi, iar cei care asigurau acoperirea închideau plutonul.

Dukhi n-au înţeles imediat ce se întâmplase, dar când au văzut că ruşii scăpaseră şi avuseseră timp să se îndepărteze, au alergat în urmărirea lor, trăgând din toate părţile. Mercenarii au fugit până li s-a tăiat respiraţia, epuizându-şi puţinele puteri pe care le mai aveau. Salvarea era aproape, era destul să ajungă la ruine, la câţiva metri distanţă, acolo îi aşteptau camarazii lor. Când au ajuns, s-au aruncat peste dig, cu o ultimă sforţare şi au căzut la pământ. Lansaţi în urmărire, *dukhi* au înţeles prea târziu că nu mai erau vânătorii, ci vânatul. Când s-au trezit într-o zonă deschisă, tunul antiaerian care acoperise retragerea lui *Hava* şi a grupului său i-a măturat literalmente cu o salvă de tir, nelăsându-le nicio şansă de scăpare... Abia ce şi-a putut recăpăta suflul, că *Hava* a şi fugit să verifice dacă toţi oamenii lui erau acolo. Da, nu lipsea niciunul la apel! Abia atunci s-a prăbuşit, epuizat, în pragul leşinului.

A doua zi, mercenarii au pornit din nou la atac, capturând casele, clădire cu clădire, şir cu şir şi, în curând, nu s-a mai auzit niciun strigăt de laudă a lui Allah, nicio invitaţie la a se preda. Au mărşăluit spre Aqraba şi au cucerit-o. Dar, ca întotdeauna, nu s-a suflat niciun cuvânt despre rolul lor

decisiv în acea înfrângere a Statului Islamic. Mai rău chiar, de data asta a fost montată o întreagă punere în scenă, un adevărat teatru al absurdului, pentru a da credibilitate rapoartelor oficiale. Mercenarii, care primiseră ordinul să se retragă şi să se replieze pe poziţiile iniţiale, au privit, distrându-se, cum unităţile aliate luau cu asalt, pline de curaj, un oraş complet gol, sub ochiul camerelor de luat vederi. Nu mai văzuseră niciodată în acel război ceva atât de ridicol!

După Aqraba, mercenarii au înaintat către Deir ez- Zor, a cărui garnizoană se afla sub blocadă de trei ani, încercuită de unităţi ale Statului Islamic venite din Irak. Să vorbeşti despre un asediu era puţin cam exagerat: date fiind manevrabilitatea şi mobilitatea jihadiştilor, care puteau să taie cu uşurinţă orice drum care ducea spre oraş cu ajutorul camionetelor lor rapide, cazarma n-ar fi avut niciodată suficientă muniţie şi suficient carburant pentru a rezista atâta vreme, oricât de generoasă ar fi fost susţinerea aeriană. Având numeroase breşe, blocada era relativă.

în mod excepţional, merită salutată rezistenţa acelei mici garnizoane: în acest război, exemplele de bravură din partea soldaţilor sirieni şi de prezenţă de spirit din partea comandanţilor lor au fost rare. Spre deosebire de numeroşii săi omologi locali,

generalul sirian înţelegea cât de cât ce este războiul şi cum trebuie să-ti comanzi trupele. Poate că existase şi un acord între Statul Islamic şi armata siriană – se cunoşteau multe precedente. Puţin cam des, de pildă, încărcături militare livrate armatei şi garnizoanelor siriene sfârşeau prin a ajunge în mâinile jihadiştilor...

Pentru a ajuta garnizoana asediată, mercenarii au mers, aşadar, de-a lungul autostrăzii Palmyrei, întorcând toată masa trupelor care aveau Deir ez-Zor în bătaia puştii. Drumul spre Eufrat era plat în cea mai mare parte, iar mercenarii, care luaseră de la *dukhi* un mare număr de camionete, erau acum la fel de agili ca inamicul. Dar bătrânele tancuri T-62, care se mişcau lent, rămâneau punctul lor vulnerabil. Armata se ferise să le furnizeze T-72, care erau mai recente.

în ciuda echipamentului prost, mercenarii înaintau, gonindu-i literalmente din calea lor pe *dukhi* surprinşi şi dezarmaţi la vederea acelei vivacităţi. în echipa lui *Ratnik, Scetovod* („Contabilul”) lupta dintr-o camionetă luată de la inamic. Deşi îşi pierduse piciorul în explozia unei mine, cu un an înainte, nu se vedea deloc trăind din ajutorul social. Braţele puternice, capabile să ţină o armă, şi proteza care îi înlocuise piciorul pierdut îl făceau apt de război! Era atât de convins de asta, încât a sfârşit prin a-l convinge şi pe *Ratnik.* Cu mâinile

încleştate pe DShK-ul său, îşi îndrepta poziţia corpului ajutându-se de piciorul sănătos, sprijinindu-şi proteza de marginea camionetei, şi trăgea rafale scurte şi precise către cei care îl lăsaseră invalid pe viaţă. Nu îşi pierduse nimic din capacitatea de atac! Printre genişti se afla şi *Rodia,* care, după ce îşi îngrijise umărul sfârtecat de un obuz, îsi reluase munca fără a cere nicio favoare. Şi *Mirnîi* se obişnuise cu proteza şi plecase din nou în misiune. Toţi aceşti ţipi erau nişte eroi.

După ce au degajat drumul către oraş, mercenarii sau postat pe malul vestic al Eufratului, pregătindu-se să atace malul opus. Perfect conştienţi că nu puteau conta pe armata siriană să le deschidă calea, îşi pregăteau bărcile cu care să traverseze fluviul. într-o noapte de septembrie, primele trupe de asalt au debarcat pe malul estic al Eufratului şi au trecut imediat la atac. în câteva zile şi nopţi de luptă constantă, mercenarii au reuşit să deplaseze liniile de contact destul de departe de râu, după care sirienii au apreciat că traversarea era sigură şi au început să construiască un ponton.

Luptele erau grele, foarte dificile pentru mercenari, obosiţi de riscurile omniprezente, de lipsa de somn şi de malnutriţie. *Dukhi* se băteau cu încrâncenare, trimiţând neîncetat kamikaze. într-una dintre bătălii, prietenul

meu, *Sarn,* care avea aceeaşi vârstă cu mine şi cu care luptasem în trupele aeropurtate, a murit strivit de un zid care fusese aruncat în aer. Chiar înainte de plecarea lui în Siria, la sfârşitul unei permisii, *Sam* mă vizitase, băuserăm votcă şi stătuserăm de vorbă. S-a întors în Rusia într-un sicriu de zinc.

Corpurile a patru mercenari căzuţi în luptă în acea zi n-au putut fi niciodată evacuate; *dukhi* se lansaseră într-un contraatac la momentul potrivit, aşteptând ca unităţile să ajungă prea departe de linia principală. Jihadiştii şi-au folosit toată puterea de foc pentru a opri grupul care avansa şi a-i împiedica pe ceilalţi să facă acelaşi lucru: tunuri antiaeriene pe flancuri şi mitraliere în faţă. Mercenarii au reuşit să-şi retragă oamenii, dar le-a fost imposibil să recupereze cadavrele. *Dukhi* le-au luat cu ei. Cunoşteau foarte bine conceptul de „frăţie de război”, care nu le dădea voie mercenarilor să abandoneze nici măcar cadavrele camarazilor lor în mâna inamicului şi contau pe faptul că vor putea profita de asta.

A doua zi, pe când mercenarii înaintau, evacuându-i pe luptători de pe poziţiile pe care le ocupaseră în ajun, *Solnţe* („Soare”) a văzut un corp nemişcat şi mutilat în mod oribil, îmbrăcat într-o haină de o culoare familiară. S-a dus în grabă către el, uitând de precauţiile elementare. Corpul s-a

dovedit a fi o capcană, care disimula o mină. Corpul lui *Solnţe* a fost evacuat împreună cu ceea ce s-a mai putut găsi din resturile camaradului său.

înaintând cu detaşamentul lui la estul pasajului de trecere la înălţime, *Ratnik* a pus în faţă tancuri şi transportoare blindate, în chip de scut pentru infanterie, şi a efectuat o străpungere până la intrarea în oraş. Mercenarii au ajuns la primele locuinţe atât de repede, încât *dukhi,* în mijlocul zgomotului şi prafului, nu şi-au dat seama imediat că rusii erau atât de aproape. Un detaşament de jihadişti, ascuns în spatele unui dig de cale ferată, a venit drept către poziţiile mercenarilor. Dar au fost lichidaţi fără probleme. Mercenarii nu au cruţat pe nimeni şi au eliminat mai mult de o sută de *dukhi* dintr-o lovitură.

Pe malul estic, sirienii, raportând că avansau în fiecare zi, nu progresaseră decât vreo sută de metri spre sud, plecând de pe poziţia pe care *Ratnik* o cucerise pentru ei. La nordul punctului de trecere, aliaţii nu mişcaseră nici cu un pas înainte ca mercenarii să ajungă în mijlocul liniilor de luptă, pentru a avansa frontal, spulberându-i pe luptătorii Statului Islamic şi prinzându-i în cleşte pe kurzii care atacau dinspre Raqqa.

Ca întotdeauna, aliaţii au reuşit să încurce complet lucrurile, cu tragice consecinţe. Una dintre victimele acestei

confuzii a fost Valeri Asapov, comandantul rus al întregii operaţiuni militare de la Deir ez-Zor, care, împreună cu ofiţerii care-l însoţeau, s-a pomenit într-o zonă necontrolată de trupele aliate şi a pierit sub focul inamic.

Şi mercenarii au avut probleme cu aceşti *sadiq.* Tunurile lor păreau să se afle într-un loc sigur, înconjurate de unităţi siriene fortificate. Dar *dukhi,* alegând orele cele mai întunecate, cele dinainte de răsărit, au reuşit să se infiltreze fără dificultate în faţa poziţiilor sirienilor şi, trimiţând câţiva kamikaze, le-au luat cu asalt artileria. Santinelele bateriilor, liniştite că se aflau lângă aliaţi, n-au văzut nimic. Kamikaze s-au năpustit urlând către stocul de muniţie, spulberându-i pe apărători. Când exploziile s-au domolit, jihadiştii au atacat în forţă. în cele din urmă, atacul a fost respins, dar greşeala de a avea încredere prea mare în luptătorii sirieni, care au fost surprinşi cu garda j os, a fost plătită scump, cu preţul unor vieţi omeneşti.

Incapacitatea aliaţilor sirieni de a furniza informaţii credibile în timp util a dus la o situaţie şi mai îngrozitoare: capturarea unor mercenari în viaţă de către *dukhi.* Când combatanţii Statului Islamic au atacat prin surprindere, cu camionetele lor, gărzile siriene de la un punct de verificare şi au preluat controlul autostrăzii, oprind mişcarea trupelor, acei *sadiq* nu şi-au dat

osteneala să informeze pe nimeni. Fără să se teamă de nimic, mercenarii au apărut la unul dintre barajele rutiere cucerite de jihadişti. Cinci dintre ei au fost daţi ulterior dispăruţi, dintre care doi, luaţi prizonieri, urmau a fi ulterior arătaţi de jihadişti lumii întregi, ca dovezi vii ale invincibilităţii lor. Unul dintre prizonieri, un adjutant bărbos, a încercat imediat să negocieze pentru a-şi salva pielea, grăbindu-se să spună tot ce ştia. Celălalt a păstrat tăcerea şi s-a pregătit în mod curajos de moarte. Glorie şi onoare lui!

[3] *Dukhi* căutau punctele slabe în interacţiunea cu forţele aliate. în mijlocul luptelor pentru oraş, o camionetă japoneză s-a prezentat la punctul de control al aerodromului. Unul dintre jihadiştii din interiorul maşinii a pronunţat clar o frază în rusă, gărzile l-au crezut, vehiculul a rulat tară niciun obstacol până la locul de parcare al aviaţiei de asalt. Ceea ce a urmat este demn de un film de acţiune american. Pasagerii camionetei s-au împărţit în două grupuri – unul a început să distrugă avioanele cu ajutorul unor aruncătoare de grenade, iar celălalt trăgea asupra controlorilor de zbor. Fără să se grăbească şi fără să manifeste vreo intenţie de a fugi, luptătorii s-au baricadat în interiorul turnului de control şi, când au rămas fără muniţie, s-au aruncat în aer. După acest raid, aliaţii au rămas fără

sprijin aerian: cinci avioane de luptă au ars pe pistă, personalul de mentenanţă şi controlorii au fost ucişi, iar materialul, deteriorat de explozie.

La jumătatea lui octombrie, faza principală a operaţiunii de curăţire de pe malul estic al Eufratului, cu acces la linia de contact cu formaţiunile kurde, se încheiase. Dându-şi seama că zilele le erau numărate, comandanţii Statului Islamic au accelerat transferul propriilor trupe pe malul opus, acolo unde se găseau deja kurzii. Kurzii îi primeau pe *dukhi,* îi duceau în spatele frontului pentru a-i interoga şi, eventual, a-i recruta pe cei mai puţin fanatizaţi. Statul Islamic a sfârşit prin a se concentra pe insula Sakr. Formată între cele două braţe ale fluviului, năpădită de o vegetaţie densă, plină de clădiri şi de canale, aceasta devenise o citadelă inexpugnabilă din momentul în care jihadiştii i-au întărit apărarea prin săparea de tranşee. Eliminarea ultimului bastion jihadist de la Deir ez-Zor le-a revenit, o dată în plus, combatanţilor SMP. Echipaţi cu arme uşoare şi cu lansatoare de grenade, luptătorii au rezistat cu disperare, dar mercenarii au curăţat sistematic, pas cu pas, trecătorile, căile de comunicaţie şi adăposturile, împingându-i pe *dukhi* pe malul estic. Numărul prizonierilor creştea de la o zi la alta. învăţându-şi lecţia, mercenarii nu mai lăsau niciun om să se

apropie ca să se predea, iară a se asigura înainte că nu avea dispozitive explozibile montate pe corp. Cei care se repezeau către ei, erau doborâţi fără somaţie. Mulţi, aproape toţi, ciuruiţi de gloanţe, explodau odată cu încărcătura pe care o transportau. în câteva zile, totul s-a terminat...

în timpul luptelor pentru Deir ez-Zor, mercenarii au cucerit o rafinărie de petrol la periferia Cholei. Această făbricuţă servea, când se afla sub controlul Statului Islamic, la alimentarea fraţilor Kataradzhi, apropiaţi de Bashar al-Assad, dar care aveau şi legături strânse cu conducătorii Statului Islamic. Oamenii fraţilor Kataradzhi, care păreau să aibă nişte angajamente luate faţă de jihadişti, n-au apărat rafinăria. Dar asta nu i-a împiedicat, după ce lupta s-a terminat, să îşi invoce drepturile asupra uzinei în faţa mercenarilor, care i-au trimis la plimbare.

Ranchiunoşi, aceştia şi-au aşezat tabăra pe dealul învecinat şi, în timpul nopţii, au deschis focul asupra rafinăriei, chipurile din greşeală. Din fericire, n-au fost consecinţe. A doua zi, la căderea întunericului, mercenarii ruşi s-au apropiat în tăcere de tabăra falşilor aliaţi, i-au dezarmat pe luptătorii adormiţi, care nu puseseră gărzi, şi le-au administrat o lecţie. Când comandantul „Kataradzhiştilor” şi un mic grup dintre camarazii lor mai îndrăzneţi au încercat să le vină în

ajutor, ruşii le-au administrat aceeaşi corecţie.

Bătălia pentru Deir ez-Zor se apropia, treptat, de final. Statul Islamic fusese învins şi împins dincolo de câmpurile petrolifere. în momentul acela, speranţa sa de a pune bazele unui califat mondial era definitiv distrusă. Jihadiştii nu mai aveau cum să-şi refacă forţele şi, dacă înainte fuseseră uniţi într-o mişcare ideologică puternică, acum erau împărţiţi în mici grupuri teroriste.

în toate marile bătălii contra Statului Islamic, de două ori la Palmyra, la Aqraba şi la Deir ez-Zor, mercenarii ruşi au fost direct implicaţi şi au reprezentat aproape întotdeauna principala forţă de atac la sol. Dar presa oficială i-a trecut sub tăcere. Mi-ar plăcea să cred că va veni un moment când faptele luptătorilor SMP se vor regăsi în paginile dedicate istoriei distrugerii Statului Islamic. Ar merita!

Legiunea înaintează, duce tot mai multe bătălii, iese victorioasă sau este înfrântă. Această nouă structură a Rusiei mai are încă nevoie de mult timp pentru a demonstra că nu este o adunătură de marginali şi de paria, ci o organizaţie compusă din profesionişti adevărati – muncitorii războiului. Mercenarii sunt nişte soldaţi adevăraţi, care au ales calea SMP în loc să stea comod în cazărmile armatei. Legiunea mai are încă mult de lucru pentru

a obţine statutul şi autoritatea pe care le merită, în ochii societăţii şi în cei ai Statului. Dar sunt sigur că va veni şi acea zi.

Am intrat în marea familie a mercenarilor, nerăbdătoare şi agitată, iar acolo mi-am regăsit
demnitatea, acolo am făcut o muncă periculoasă, dar necesară patriei. în cele din urmă, am reuşit să mă scald a doua oară în fluviul tumultuos al vieţii de soldat, la care visasem atât de mult în timpul şcolii militare. îi voi fi întotdeauna recunoscător legiunii fiindcă mi-a dat această sansă!

-Etnie mongolă, foarte numeroasă în Siberia (n. a.).

-Arme de asalt Kalaşnikov modernizate (n. a.).

Postfaţă

Paris, aprilie 2022

Abia recent, în 2021, am devenit pe deplin conştient de motivele care m-au determinat să scriu această carte despre mercenarii ruşi. Primul impuls mi-a venit când am început să citesc, după o lungă perioadă de stagnare intelectuală. Am devorat *Povestirile din Sevastopol* ale lui Lev Tolstoi, iar mâinile mi s-au întins singure spre tastatură. Eram chinuit de o nevoie care nu putea fi reprimată de a-i face pe compatrioţii mei să înţeleagă o idee foarte simplă, dar pe care morala noastră publică o respinge, ba chiar o consideră un sacrilegiu, incompatibil cu ideea de dezvoltare istorică specifică Rusiei: suntem la fel ca toată lumea, iar aşa- zisa noastră identitate specifică, spirituală şi romanescă, nu este decât un mit, răspândit de cei care profită de pe urma lui.

Această carte este mai puţin povestea unor aventuri de război ale unui mercenar şi ale tovarăşilor lui, cât o lămurire asupra modului în care Rusia îi foloseşte pe mercenari. Ni se tot spune că soldaţii improvizaţi sunt un fenomen propriu

Occidentului şi că mercenariatul este încetăţenit de hidra capitalistă, dar şi noi am recurs la el pentru a promova în exterior interesele ţării noastre. Oamenii noştri politici trec sub o pudică tăcere existenţa unor societăţi militare private ruseşti, respingând în bloc orice aluzie la utilizarea serviciilor acestor formaţiuni. Propagandiştii îi îndoctrinează intens pe ruşi, inculcându-le ideea unei politici externe proprii Rusiei şi eludând orice răspuns direct la întrebările care se referă la folosirea mercenarilor.

Cui serveşte această stare de fapt? în primul rând, celor care trăiesc pe spezele poporului, căutând să-l convingă de utilitatea lor. Generalii ruşi din Siria, spre exemplu, au exploatat cu succes un proiect intitulat „Ei nu sunt acolo!”, creând iluzia unor victorii obţinute cu minimum de sacrificii umane din rândurile forţelor armate. Dar numărul real al cetăţenilor ruşi care au î I murit în războiul împotriva Statului Islamic nu corespunde datelor oficiale. Numărul mercenarilor ruşi morţi în Siria este, de departe, superior celui al soldaţilor decedaţi aparţinând forţelor armate. Totuşi, participarea însăşi a SMP-urilor este ascunsă de ruşi, pentru a întreţine mitul unui război nesângeros. Militarii ruşi de toate gradele, prezenţi în Siria, se încălzesc la flacăra gloriei şi se lasă adulaţi de poporul neştiutor care şi-a riscat

realmente viaţa pentru a-i învinge pe jihadiştii din Statului Islamic.

Şi conducătorii politici profită de pe urma a ceea ce califică, sus şi tare, drept un „fenomen incompatibil cu înaltele noastre valori morale”. Salvarea regimului lui Bashar al-Assad i-a permis Rusiei să se poziţioneze solid ca protectoare şi salvatoare a tot felul de criminali din lumea largă. Continentul african este un teren de defrişat pentru diplomaţia rusă şi pentru intriganţii politici. Puterea de acolo este în mâinile unor conducători lipsiţi de scrupule, care au ştiut să aprecieze ajutorul dat de Rusia Damascului şi se arată gata sâ-i lase pe ruşi să acceadă la resursele lor minerale şi la regiunile lor bogate în aur, diamante şi petrol.

Faptul că Rusia recurge la mercenari este dovedit, nu poate fi negat. Această carte nu face altceva decât să spună povestea unuia dintre ei, un om care a luat parte la evenimentele din Siria. Am adăugat un capitol consacrat primei mele misiuni la Luhansk, cu titlu de comparaţie, pentru un plus de obiectivitate şi pentru a evita capcana oricărei eroizări a imaginii mercenarului. Noi nu suntem eroi, noi ne facem pur şi simplu treaba pentru care suntem plătiţi. Menţionarea Luhanskului îmi permite să arăt că mercenarul nu luptă numai în numele progresului şi al umanismului (combaterea Statului Islamic),

ci poate să îndeplinească şi misiuni foarte triviale şi cât se poate de dubioase.

Fiecare îşi alege sabia şi ideea. Eu am decis într-o bună zi că, dacă trebuie să mă întorc la luptă, o voi face doar pentru a ucide războiul. Nu sunt singurul care gândeşte aşa, dar suntem o minoritate, ceilalţi sunt gata să servească, deopotrivă, şi pe Dumnezeu, şi Viţelul de Aur. Sunt mercenari, la urma urmei!

La 24 februarie, preşedintele Federaţiei Ruse a lansat o „operaţiune specială” împotriva a ceea ce el numeşte „regimul nazist din Ucraina”. Dar, în câteva zile, „operaţiunea specială” s-a dovedit a fi un război la scară mare: sunt distruse oraşe, sunt omorâţi civili, într-un război, discuţiile despre implicarea uneia sau alteia dintre părţi în uciderea civililor sunt lipsite de sens. Cel care greşeşte este întotdeauna cel care atacă. Cel care a început războiul poartă singur responsabilitatea pentru ripostă. Un obuz sau o rachetă care cade pe o clădire de locuinţe, oricare ar fi originea sa, a fost tras(ă) doar fiindcă acolo are loc un război.

Judecând după cantitatea armelor şi a muniţiei de mare precizie şi de mare putere, Rusia a început pregătirile de război cu multă vreme înainte, cheltuind cu acest proiect miliarde de dolari, în vreme ce bătrânii sunt nevoiţi să trăiască cu pensii de o micime umilitoare, iar îngrijirile

medicale pentru copii sunt finanţate prin teledonuri!

Şi armata? în pofida dominării totale a spaţiului aerian şi a superiorităţii armamentului său modern, suferă pierderi enorme. Ministerul Apărării nu minte când anunţă numărul de morţi, pur şi simplu nu spune totul. Un soldat al cărui corp a fost găsit este identificat şi considerat mort. Cadavrele neidentificate şi abandonate pe teritoriul inamic sunt înscrise ca „soartă necunoscută”. Garda naţională Rosgvardia — nu face parte din armată, iar Ministerul Apărării nu este obligat să dea socoteală despre pierderile din rândurile ei; la fel stau lucrurile şi cu formaţiunile populare din Doneţk şi Luhansk. Când trebuia să se bată în Siria, armata îi trimitea pe mercenari să-i facă treaba la sol. Azi, ea adună roadele acestei victorii artificiale. Ieri, armata rusă lupta tară mare convingere împotriva Statului Islamic, ciuma ideologică a secolului XXI. Azi, ea îşi sacrifică luptătorii, cu un zel remarcabil, în războiul împotriva unui popor-frate.

Mercenarii ruşi sunt astfel înscrişi într-o coloană separată, clasată ca secretă, pe lista pierderilor. Şi sunt mulţi astăzi în Ucraina, pe toate direcţiile pretinsei operaţiuni speciale. Formaţiunile republicilor din Donbas, recunoscute doar de Rusia, şi care, vreme de opt ani, n-au urmărit decât o strategie defensivă, ar fi

incapabile să poarte astfel de operaţii ofensive fără sprijinul altei forţe, aceea a mercenarilor. Până de curând, cel puţin două detaşamente de mercenari erau prezente în apropiere de Kiev, repartizate în mod special acestei operaţiuni. Printre altele, trei detaşamente Wagner participă la luptele de la Mariupol şi Harkov. Mercenarii sunt plătiţi în dolari. Noua tendinţă printre forţele invadatoare este să-şi vândă patriotismul pe dolari. Nu există ideologie, doar dorinţa de a câştiga bani.

Şi Rusia? Ca de obicei, ea aprobă, în majoritatea ei, linia de conduită a partidului şi a guvernului. Greierele concetăţenilor mei, transformate în terci cu ajutorul propagandei, acceptă fără să tresară ideea de „denazificare” şi „demilitarizare” a Ucrainei. Plătiţi gras, îngrijiţi, îmbrăcaţi cu mărci occidentale, proprietarii de vile din Europa şi din Statele Unite au stricat atât de tare minţile ruşilor, încât aceştia din urmă sunt gata să se arate mândri de bâtă şi de pumnal, uitând de propriul nivel de viaţă mizerabil.

La fiecare 9 mai, concetăţenii mei agită portretele apropiaţilor care au căzut în Marele Război Patriotic—, dar nu îndrăznesc să se confrunte cu „ameninţătorul” Cecen—. împroprietărirea cu victoria strămoşilor nu le mai ajunge pentru a-şi satisface minţile infirme şi dorinţa de grandoare. De data aceasta,

vinovatul pentru toate relele este regimul „nazist” din Ucraina şi mercenarii lui occidentali şi americani, care ne-au fost întotdeauna ostili. Poporul rus triumfă desenându-şi litera „Z” pe pereţi şi pe maşini. Iar victoria în acest război, care nu trebuie să fie numit aşa, a fost deja asigurată, în mod preventiv, prin legislaţia care
sancţionează orice formă de disidentă sau de naraţiune

> > > alternativă la versiunea oficială, în câmpul de informaţie accesibil oricărui rus. Televiziunea, radioul şi ziarele sunt, toate, sub control şi nu toată lumea ştie, şi de altfel nici nu simte nevoia, să ocolească blocajele de pe internei. Toate condiţiile sunt, deci, întrunite pentru a transforma orice fel de înfrângere în victorie.

Dificultăţile economice care decurg din izolarea internaţională nu-i sperie pe cei mai mulţi ruşi, care nau trăit niciodată în abundenţă sau n-au avut timp să se acomodeze cu ea. Prietenia cu ţările în curs de dezvoltare, foarte costisitoare pentru bugetul nostru, şi cooperarea în condiţii de inegalitate cu China par nişte soluţii acceptabile pentru a rezista „diktatului” Occidentului. Prin „diktat”, trebuie să înţelegem capacitatea de a negocia şi de a-şi impune sieşi norme ridicate, pentru a rămâne competitiv. Cu China sau cu Republica Centrafricană, lucrurile sunt mai

simple: în primul caz, te prosternezi, Beijingul face legea. în cel de-al doilea, noi suntem cei care au cărţile în mână: conducătorii depind cu totul de mercenari.

Este dificil de prevăzut ce se va întâmpla cu ţara mea şi cu mine personal. Dacă mă tem pentru viaţa şi pentru libertatea mea? Nu sunt o figură la fel de importantă ca Alexei Navalnîi— sau ca Boris Nemţov— la vremea lui. Nu chem pe nimeni pe baricade şi nu conduc nicio mişcare de opoziţie. Nu fac decât să mă exprim deschis. Şi în cunoştinţă de cauză! Voi fi acuzat că sunt un duşman al poporului? Este termenul utilizat astăzi pentru a desemna orice persoană care îndrăzneşte să spună cu voce tare ceea ce unii preferă să treacă sub tăcere, iar alţii nu vor să recunoască. Ei bine, sunt gata să trăiesc cu acest stigmat, care nu are sens decât pentru cei ce lipesc etichete. Vom trăi şi vom vedea!

Marat Gabidullin

—Forţă militară internă a guvernului rus, creată la 5 aprilie 2016. Conducerea ei i-a fost încredinţată fostei gărzi de corp a lui Vladimir Puţin, Victor Zolotov (n. a.).

—Aşa este numit în Rusia Al Doilea Război Mondial, a cărui câştigare este sărbătorită pe 9 mai (n. a.).

—Ramzan Kadîrov, preşedintele autoritar al Republicii Cecene, din Caucazul de Nord rusesc (n. a.).

—Principalul opozant al lui Vladimir Puţin, acuzator neobosit al regimului acestuia, aflat în închisoare de mai bine de un an (n. a.).

—Celebru opozant asasinat în 2015 sub zidurile Kremlinului (n. a.).